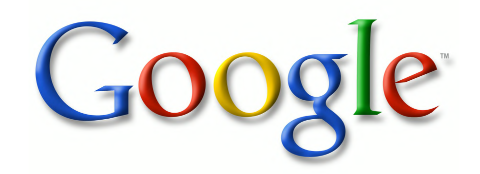
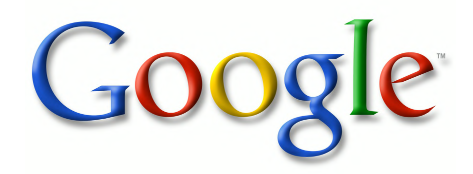

STANFORD UNIVERSITY LIBRARIES

COLECCION

DE

DOCUMENTOS INÉDITOS DEL ARCHIVO GENERAL

DE LA

CORONA DE ARAGON,

PUBLICADA DE REAL ÓRDEN

POR

SU CRONISTA,

D. Próspero de Bofarull y Mascaró.

TOMO XVI.

LEVANTAMIENTO

Y

GUERRA DE CATALUÑA

en tiempo de don Juan II.

DOCUMENTOS RELATIVOS Á AQUELLOS SUCESOS,

PUBLICADOS DE REAL ÓRDEN

POR

D. PRÓSPERO DE BOFARULL Y MASCARÓ,

Cronista de la Corona de Aragon.

Tomo III.

BARCELONA.

EN LA IMPRENTA DEL ARCHIVO.

1859.

AÑO 1461.

12 DE MARZO.

Verificóse en este dia la entrada en Barcelona del señor Primogenito que venia de Villafranca, donde habia estado con la Senyora Reyna, al que salieron a recibir los señores Diputados y Concelleres, en compañia de todos los prelados, barones, caballeros y generosos, y con una multitud inmensa de gentes de armas y peones, siguiendo el mismo curso señalado para las procesiones generales. Con tal motivo no hubo sesion, mandando tan solo los señores Diputados que se expidiese la siguiente carta.

Los diputats del General del Principat de Cathalunya residents en Barchinona. Als honorables capitans de cinquantenes conestables e altres gents assoldadats del exercit del Principat de Cathalunya salut.

Com hajam donat carrech al honorable En Guillem de la Bruna sobrecullidur del General de arreglar e ordenar los dits acordats en la entrada del Illustrissimo

Senyor don Charles princep de Viana e primogenit de Arago e de Sicilia per lo die present deu fer benaventuradament en aquesta ciutat. Per ço us requirim e manam que stigats e obeeschats al dit Guillem de la Bruna en lo que ell ordonara de vosaltres en la dita entrada. E en aço no haja falla. Dada en Barchinona a XII de març any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat.

13 DE MARZO.

Congregados en este dia los señores Diputados recibieron una carta de la Señora Reina con unas credenciales, en virtud de las cuales esplicaron luego los embajadores de la Señora Reina que esta habia recibido una carta del Rey participándole que ciertas gentes de Castilla , bajo el pretesto de libertar al Príncipe, habian hostilizado las tierras dc Juan de Ixer, mas como ya no existiese tal motivo, enviasen allá los Diputados para resistirles parte del ejército de Cataluña, sobre lo cual se reservaron estos deliberar, cousultándolo antes con el Señor Primogénito.

La Reyna.

Reverend e venerables pares en Christ nobles magnifichs amats e feels nostres. Per quant apres de la partida del Illustre Princep de nostre molt car e molt amat fill en lo dia de vuy feta de nos e de aquesta

vila nos han occorregut e encara succehit algunes coses que per la Majestat del Senyor Rey nos son scrites sobre lo contengut en aquelles enviam a vosaltres lo venerable religios e magnifichs consellers de la prefata Majestat e nostres lo Castella Damposta e mossen Luis de Vich amplament informats de nostra inteneio e voluntat que de nostra part vos diguen e expliquen. Pregam e encarregamvos per ço ab tóta amor e afeccio que podem que donant plena fe e creença a tot ço e quant los dits Castella e mossen Luis de part nostra vos diran e explicaran ho compliats ab degut efecte com si personalment vos ho dehiem e de vosaltres de la innata fidelitat e virtut vostres speram e acustumat haveu. Dada en Vilafrancha de Penades a XI dies de març del any Mil CCCC sexanta hu. — La Reyna.

Als reverend venerables pares en Christ spectables nobles magnifichs amats e feels nostres los diputats del General e consell del Principat de Cathalunya congregat en la ciutat de Barchinona.

El propio dia, pasó el Señor Príncipe á la casa de la Diputacíon con el mismo numeroso séquito de barones y demás gente, en presencia de todos los cuales dió á los Diputados y Consejo las gracias por todo lo que habia hecho el Principado en favor suyo, añadiendo que no lo echaria en olvido cuando fuese lugar y tiempo, á lo que le contes-

tó el Señor abad de Monserrat diciéndole que estaban todos dispuestos á servirle; despues de lo que pasó el Príncipe á la casa de la Ciudad, donde tuvo lugar á poca diferencia el mismo acto. Las otras cartas que se recibieron en este dia fueron una de la infanta viuda del infante don Enrique y las demás que siguen.

Als molt reverend venerables spectables egregis nobles magnifichs e cars amichs los diputats del General e consell representants lo Principat de Cathalunya e congregats en la ciutat de Barchinona.

Molt reverend e venerables spectables egregis nobles magnifichs e cars amichs. Vostra letra he rebuda per la qual me avisau que per alguns bons sguards concernents servey de nostre Senyor Deu del Senyor Rey e honor mia me volgues abstenir e sobreseure de no passar de aquesta vila. A queus responch que no es stada ni es ma intencio de entrar en aqueixa ciutat sino ab la Serenissima Senyora Reyna o aquella mi trametes o demanada per vosaltres. Cessant aquests tres sguards haure molt poch treball de fervos aquesta complacencia e gracia. Avisantvos que en cas que ho hagues delliberat lo que no he ab bona voluntat vos ne complaguera. Scrit en Vilafrancha de Penades a XI de març any Mil CCCCLXI. — La trista Infanta.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs e molt

savis senyors los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat.

Molt reverents egregis nobles magnifichs honorables e savis senyors. Per quant sempre entenem en lo be pacificacio tranquillitat e benavenir de la vila de Cervera e dels singulars de aquella vos significam com vuy qui es dimarts quis compte deu del mes e any dejus scrits instigant lo enemich de natura humana e essent certa diferencia entre alguns pagesos singulars de aquesta vila los quals staven en paraula presa per certa persona ses seguit que lo dia dessus e dejus scrit es stada tornada la dita paraula la qual era presa entre los dits diferents. E tornada aquella la una part era de fora per fer faena e fonch mesa fama que la part adversa ab certa altra gent volien invasir aquell. E per occasio de aço se es seguit en la present vila un gran insult a tant que la gent se es arremorada de que ses cuydat seguir un grau insult considerant que la gent de aquesta vila ha viscut sempre e viu vuy mes que may en gran reguard per causa e occorrencia del temps e la ardusitat del negoci qui tenim al devant pensànt que lo cas qui es stat que fos altre ço es ques diga que eren gents stranyes de ques segui que la gent de la dita vila tota iustada ab ses armes e be a punt ab nosaltres enseinps essent un cor un voler e un esser ab grant animositat ab nosaltres ensemps som anats alli hon la dita remor se dege esser seguida de que fem infinides gracies a nostre Senyor Deu de la bona amor e fraternitat la qual vuy

en aquesta vila es entre los singulars de la dita vila no obstants vostres reverencies sien stades informades del contrari. Empero per quant lo edicte es cridat en aquesta vila a instancia de vostre diputat local lo qual largament consulte a vostres reverencies del dit cas vos supplicam sobre aquell fer tal provisio contra aquells tals los quals no temen Deu ni la correccio terrenal que a ells sia castich e los altres hi prenguen eximpli. E conserve Deu vostres persones en sa amor e gracia per molts anys dilatats. De Cervera a X de març any Mil CCCC sexanta hu. — Molt reverents egregis nobles magnifichs e molt honorables savis senyors a tot vostre honor e servir vostre apparellats los pahers de la vila de Cervera.

Als molt reverend e magnifichs senyors los diputats del General de Cathalunya.

Molt reverend e magnifichs senyors. Vuy data de la present he rebuda una letra del Senyor Rey de la qual vos tramet trellat ab tot que a les parts ne he donat trellat. Placiaus sobre les coses en aquella contengudes donarme consell e ajuda quant hora sera car be crech que lo Senyor Rey te en opinio tots quants fan e han fet lo degut en la delliurança del Senyor Primogenit e defensio de les constitucions e libertats e axiu significha sa letra e certa occasio apparent per poder maltractar la persona e bens de aquells e axi crech ho fara de mi e de mos bens pero ja so aconortat havent ferma sperança en Deu e en lo bon dret e en la ajuda

vostra. E placiaus haja vostra resposta. De Leyda a X de març. —Senyors lo vostre e prest a vostra ordinacio Arnau Roger Darill.

El Rey.

Mossen Roger noble e amado nuestro. Certificamos vos que no obstant ayer miercoles por nos fuesse stada fecha delliberacion sobre la delliurança del Illustrissimo Princep don Charlos nuestro fijo e por dar obra con efecto a la execucion de aquella fuesse partida la via de Morella la Illustrissima Reyna nuestra muy cara e muy amada muger segund empero havemos supido el conde de Modica con la gent de Cathalunya que con ell viene es venido hostilment e con mano armada a la villa nuestra de Fraga e aquella tiene con proposito e intencion de passar mas avant e venir en aqueste regno de Aragon con animo de invadir e fazer todos los danyos que pora en aquell. De do se inferece quel proposito daquellas gentes no era por la delliurança del Princep mas por otros malos e sinistros conceptos. E por que estos no son actos que devan passar con dissimulacion antes en aquellos por nos deve seyer provehido poderosament segund al caso conviene nos havemos mandado convocar huest e cavalgada en aqueste nuestro regno assi como por disposicion foral fazer podemos en este caso por recobrar la dicha vila e resistir a las dichas gentes. E por quanto en este fecho de tanta importancia fazemos de vos como del fiel subdito e natural nuestro

special conto por tanto vos rogamos e encargamos assi strechamente como podemos que vista la present partades e vingades a nos con la mas gent de cavallo e de pie que teneys e haver poreys a aquesta ciutat de Çaragoça donde ajustamos todas las gentes que haver podemos del dicho regno por ir personalmente a cobrar la dicha villa de Fraga e resistir e salir al encuentro a las dichas gentes confiando en nuestro Senyor Dios que mediant el adjutorio suyo e con vuestra ayuda e de los otros subditos e naturales nuestros cobraremos la dicha villa de Fraga e castigaremos aquellos qui con tanta audacia sin alguna causa legittima tales e tant grandes novidades e scandalos han comovido en estos nuestros regnos. — Dada en Çaragoça a XXVI dias de febrero del anyo Mil CCCCLXI. — El Rey.

En esta misma fecha mandaron expedir los señores Diputados las cartas que siguen.

Al molt egregi senyor e strenuu baro lo comte de Modica capita et cetera.

Molt egregi senyor e strenuu baro. Per quant som informats que En Franci Sadorni qui era aqui conestable de XXV homens de peu es molt indispost de sa persona e en altra manera havem deliberat que ell sen vinga e en loch seu servescha la dita conestablia En Johan Amador perqueus pregam e encarrec

admetats lo dit Johan Amador en loch del dit Franci Sadorni prestat en vostre poder sagrament e homenatge be e lealment servir en la dita conestablia e que stara a vostre comendament e de qui vos volreu. Dada en Barchinona a XIII de març any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Montserrat. —Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona a vostra honor prests.

Al molt reverend pare en Christ e senyor lo patriarcha de Alexandria e administrador perpetuu del bisbat Durgell.

Molt reverend pare en Christ e senyor. Sobre los afers per los quals lo magnifich mossen Hivany de Sentmenat cavaller per part nostra es stat e ha conferit en los dies prop passats ab la Reverendissima V. lo mateix mossen Hivany torna altra vegada a aquella informar per nosaltres de algunes coses sobre los mateixs afers segons a vostra dita Reverendissima explicara. A la qual placia donar li ereença com a nostres persones e fer per obra segons de aquella indubitadament comfiam e sera fer lo pertinent de aquella e que molt li regraciarem. La Sancta Trinitat molt reverend pare en Christ e senyor vos haja en guarda sua e rescrivans la senyoria vostra tot ço que li placia. Dada en Barchinona a XIII de març any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — A vostra honor prests los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut et cetera.

Al molt egregi senyor lo comte de Prades.

Molt egregi senyor. Sobre los afers per los quals lo magnifich mossen Hivany de Sentmenat cavaller en los dies prop passats es stat e ha conferit ab vos per part nostra encara de present lo dit mossen Hivany torna altra vegada a vos informat per nosaltres de algunes coses sobre los mateixs afers les quals per ell de part nostra referides vos seran. Pregamvos afectuosament li vullau donar creença com a les persones nostres e fer per obra segons de vos indubitadament comfiam. Tingaus la Sancta Trinitat molt egregi senyor en sa guarda e rescriviunos ço queus placia. Dada en Barchinona a XIII de març any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya e consell et cetera.

14 DE MARZO.

Reunidos los Diputados y Consejeros, llamaron á su presencia á los embajadores de la Reina y les dieron la contestacion que contiene la siguiente cédula, que fué antes aprobada por los Concelleres de la ciudad, facilitándoles copia de la misma, por haberla pedido. Se recibieron y espidieron, además, las cartas que siguen.

Sobre les coses exposades e reportades per los reverend e magnifichs Castella Demposta e mossen Luis de Vich per part de la Serenissima Senyora Reyna als diputats e consell lo Principat de Cathalunya representants es stada deliberada esser feta la resposta seguent.

Primerament com ateses diligentment e considerades totes les coses que occorren han pogut sobre la entrada quis diu esser feta en Arago per lo conestable de Navarra ab gens de Castella e per los sobredits embaxadors exposada als dits diputats e consell ha paregut al Illustrissim Senyor Primogenit consellar provehir en tal forma que si efecte podra haver sera provehit al servey de la Majestat del Senyor Rey e quietut de sos subdits.

E mes los dits diputats en consell han deliberat sien pregats los dits embaxadors los placia dir e explicar a la Excellencia de la dita Senyora sia de sa merçe no pendre a enug o admiracio si axi promptament com desigen les coses necessaries al servey e honor de la Majestat del Senyor Rey de la dita Senyora repos e benefici del Principat nos son pogudes compendre car ultra que han stats occupats algunes hores en coses que dilacio no telleraven pero la magnitud del fet exhigex gran attencio maturitat e molt pensada deliberacio e que les coses seran Deus volent quant pus se podra en conclusio la qual sera tramesa a la dita Senyora e comunicada persones qui ab la sua Excellen-

cia tractaran e per merçe sua seran les coses axi compostes que succehira a servey de la Majestat del Senyor Rey e de la sua Exeellencia e benefici repos e tranquillitat del dit Principat e de la cosa publica de aquell.

Als molt reverend e molt honorables e de grans savieses los senyors diputats del General del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend e molt honorables e de gran savieses senyors. Certificamvos com per alguns afers e certs negocis la honor e utilitat de aquesta vall hoc e de tot lo Principat de Cathalunya concernents nosaltres trametem a les vostres reverencies Narnau de Ademar e En Johan de Capsterayn missatgers nostres als quals vos supplicam tant com podem e sabem a les vostres molt grans savieses sia plasent de darlos fe e ferma creença en tot so e quant de les nostres parts vos diran e explicaran la qual cosa vos haurem a gran e molt singular gracia. Oferintsnos promptes e apperellats de fer e complir tot so e quant per les vostres providencies a nosaltres sera manat. En pregam a nostre Senyor Deus de tot mal vos vulla guardar. Scrita en la vila de Velha en la Vall Daran a V dies del mes de març. — Los qui humilment se recomanen a vosaltres los gentils homens consols e jurats e los altres prohomens tots de la vall Daran.

Al molt honorable mossen lo veguer de Cervera o a son lochtinent.

Molt honorable mossen. Entes havem que en aqueixa vila per obra de algunes maligioses persones ses moguda una concitacio o avolot assats perillos al bon stament de aqueixa universitat e encara de tot lo Principat de Cathalunya. E com tals coses sien dignes de castich e nosaltres per nostre ofici e per lo special carrech e comissio que sobre aço havem de la cort General de aquest Principat vullam fer deguda instancia per lo degut castich de aço fahedor. Per tant vos requirim ab la present sots virtut del jurament e homenatge per vos prestats de obtemperar e exequir totes nostres requestes que de continent vista la present del dit insult concitacio o avolot e de tot lo que sia stat per la dita occasio rebau bona e suficient informacio e si per aquella vos constara de culpa de alguns vos assegureu de tots aquells a fi que absentar nos puixen. E apres de la dita informacio nos trameteu aci prestament e per correu traslat clos e segellat e per vostra letra nos certificau de tot ço que per vos hi sera enantat a fi que vista la dita informacio e lo que per vos hi sera provehit se puixa fer per nosaltres la instancia e provisio deguda. Placiaus per lo tant interes que aço sguarda a aqueixa universitat e a tot lo Principat en aço be retre lo deute de vostre ofici. Dada en Barchinona a XIIII de març any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los dipu-

tats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Al honorable senyer En Luis de Vilaplana diputat local en la vila e vegueria de Cervera.

Diputat local. Sobre lo quens haveu significat per vostra letra que es cosa ben digna de provisio e de castich nosaltres scrivim al veguer de aqueixa vila quen reba informacio e assegur de totes persones quis mostren culpables e mes nos trameta traslat de la informacio perque nosaltres vegam la cosa com passa. Trametem vos la letra ab la present. Donaula al dit veguer e feuhi instancia pero hajauvoshi ab moderacio per manera que nos puixa dir que vos per propia passio o per algun altre sguard passeu los deguts termens. E notau be lo queus dehim car no sens causa. Dada en Barchinona a XIIII de març any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Als honorables e savis senyors los jurats de Gerona.

Honorables e savis senyors. A nosaltres son atesos En Anthoni Salvat e Johan Noguera de aqueixa vila qui eren stats fets conestables de una cinquantena de homens per los quals vos havien scrit nos trametessen aci per causa del exercit fet per recuperacio de la persona del Senyor Primogenit. E per quant abans

de lur partida a nostre Senyor Deus ha plagut axi dispondre que de la liberacio del dit Senyor se hague bona nova nosaltres vos scrivim que no calia trametre la dita gent. E axi la dita cinquantena ha sobresegut en venir. Los dit empero conestables son atesos dients que han comprat cert drap per tota la companyia e fetes algunes missions per aquesta raho de les quals nos han demanada esmena e satisfaccio. E per quant per les moltes occupacions que son en lo consistori nostre per causa de la benaventurada venguda del dit Senyor Primogenit e per altres rahons concernents lo benefici del dit Principat nosaltres no havem pogut entendre en les coses per los dits conestables demanades perque no perdessem aci temps los havem aconsellat sen tornen. Apres Deus volent que aquestes fahenes hauran algun repos nosaltres en lo dit negoci dels dits conestables e de altres qui son en semblant mateix cas entendrem e farem que neguns no hauran causa de querellarse de nosaltres. Pregamvos en lo mig doneu orde que los drapers vullen comportar alguns dies e si fer nou volen que lo cost dels dits draps e altres messions fetes se paguen entre tots los de la cinquantena comunament per manera que los dits conestables no hajen sostenir lo carrech per tots car nosaltres nos tenim per dit que si havem obs alguna gent tremetrem per aqueixa cinquantena e apres farem com dit es ques faça smena e satisfaccio a tots los qui haver la deuran. E en aço vos pregam queus vullau interposar per manera que los dits conestables no sien agreviats e hauremvosho a molt plaer. La Sanc-

ta Trinitat honorables e savis senyors vos tinga en guarda sua. Dada en Barchinona a XIIII de març any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. —Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona a vostra honor prests.

Al molt egregi senyor e strenuu baro lo comte de Modica capita et cetera.

Egregi senyor magnifich e strenuu baro. Com per certs sguards que no curam aci explicar hajam delliberat que Nanthoni Johan çabater e de la conestablia dels çabaters qui en aqueix exercit sen torn del dit exercit e siam en segur tornara lo sou del temps que no haura servit vos pregam e encarregam queus placia stapolar e leixar aci venir lo dit Anthoni Johan del dit exercit. Dada en Barchinona a XIIII de març any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya et cetera.

15 DE MARZO.

Congregados los Diputados y Consejo, presentóse, despues de comer, el Señor Primogénito, y les hizo varias proposiciones, de palabra, á saber: que proveyesen acerca la conservacion de su libertad, de la de Juan de Beaumonte, de la recuperacion de las tierras del Principado de Viana y ducado de Gandia, que se procediese contra el

conde de Foix y los Gascones, y que entrase la Reina en Barcelona para tratar la concordia, leyendo por último una carta del condestable de Navarra en que participaba que las gentes de Castilla estaban ya fuera de Aragon.

El mismo dia recibieron los Diputados la siguiente carta.

Als molt reverend magnifichs e de gran providencia senyors los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend e magnifichs e de gran providencia senyors. La causa de la present es per quant stants nosaltres en la casa de la Payeria de aquesta ciutat ab la proheminia en aço dedicada se diria que micer Johan Pages vicecanciller e mossen Crespa algutzir serien en aquesta ciutat perqueus ho denunciam queus placia rescriurens quid agendum oferintsnos complir de continent lo que ordonareu. E sia molt reverend magnifichs e de gran providencia senyors lo beneyt Jhesus vostre protector. De Leyda a XIIII de març any Mil CCCCLXI. — A vostres beneplacits e honor prests los pahers de la ciutat de Leyda.

16 de marzo.

En la sesion de este dia se trató de elejir quince personas de entre las veinte y siete que habia ya elejidas, como consultoras de los Diputados y Consejo, resolviendo que

no se movieran nunca de Barcelona hasta quedar concluido el negocio del Príncipe, sobre lo que hubo diferentes opiniones.

El mismo dia se resolvió hacer varíos requirimientos, se mandó librar la cantidad de quinientos florines á favor del conde de Modica, además de las otras cantidades que ya habia rebibido, y la de cincuenta al vizconde de Rocaberti ; teniendo lugar otros actos puramente secundarios.

17 DE MARZO.

Entre otras deliberaciones que se tuvieron en este dia, acordóse escribir á la Reina, que estaba en Víllafranca, para que disimulara la tardanza en enviarle los capítulos relativos á su Serenidad, en atencion á la misma importancia del negocio que se habia de resolver. Al propio tiempo se expidieron varias cartas y se recibieron las que siguen.

Als amats e feels nostres los diputats del General e consell representans lo Principat de Cathalunya.

La Reyna.

Reverend venerables nobles e magnfichs amats e feels nostres. Per altres letres vos havem scrit avisantvos com haviem delliberat partir ir dimecres e axi ho haguerem fet sino per la febra que assalta a la Illustre Infanta nostra molt cara e molt amada filla.

E no contrastant huy de mati no la hagues lexada e fos tant singular festa deliberam partir huy apres dinar jatsia nostra absencia fes gran fretura al servey de la Majestat del Senyor Rey segons per ses letres haureu compres e stant en aquesta ferma deliberacio e proposit. E havent ja trames per pendre posades arriba per vosaltres trames en Johan Bruio lo qual nos dona una letra vostra de VII del present ab una post scrita de VIIII del dit mes. E aquella lesta e be considerada la qual comunicam a la dita Majestat fonch causa de més confortarnos en lo dit nostre proposit ab delliberacio de accelerar nostre cami per la molta spèrança que vostra letra nos dona que de nostres treballs reexira servey gran a nostre Senyor Deu e no poch servici a la dita Majestat benefici gran a la Serenitat nostra e al Illustrissimo Princep pau quiete e repos a tots los seus regnes et signanter a aqueix Principat. E perque de tot siau avisats stant per partir la dita Majestat hac hun correu de Sanguessa per lo qual li scrivien com eren anats a soccorrer lo castell o força de Lumbierre e com los era exit Charles Dartieda lo qual havia fet rebellar la dita vila per vedarlos lo dit soccors e com havien hagut afer ab ell e que quasi rot lo havien fet retraure dins aquella e que havien soccorregut la dita força en havien tret mossen Leon de Garro lexanthi lo fill Johan de Garro supplicant la prefata Majestat donas orde e provehis per manera que la dita vila se pogues cobrar ans que lo rey de Castella hi hagues trames gent per aspetjar la dita força e traure aquella de fora e metrela dins per

forma que apres nos poria soccorrer lo dit castell. E perque la dita Majestat no ha en costum de ferse carrech ne vol dexarse perdre aquell regne axi pera si com per al dit Illustrissim Princep son fill e nostre ha delliberat de partir de miga nit amunt amprant particularment los homens de condicio e stat de aquest regne e molta gent de peu e ab la ajuda de nostre Senyor Deu e ab la prudencia e animositat sua e ab la virtut e fidelitat dels dits aregonesos que tots lo seguiran se spera la dita Majestat recobrara la dita vila de Lumbierre. Pero no staın sens gran admiracio la sua Serenitat e nos que havent mes vosaltres en la capitulacio lo fet de Navarra e per lo semblant lo dit Illustrissimo Princep havent trames a la sua Majestat per sos embaxadors los nobles e magnifichs consellers seus e nostres don Lop Ximenis visrey de Sicilia e Johan Ferrandiz de Heredia e Martin Dirurita sobre los dits afers e mes avant los de la cort de Arago fent a la dita Majestat la instancia mateixa que per la dita capitulacio vosaltres fahieu lo dit Charles Dartieda se sia mogut a fer la dita rebellio de la dita vila de Lumbierre la qual nons par redunde en honor del dit Illustrissimo Princep de aqueix Principat ne de aquest regne als quals per ell eren remeses aquests afers pero leixam a vostra discrecio lo juhi que de aço se fara nes pot fer de tot vos havem volgut avisar per que sapiau les coses com passen. E no ha cuydat fer poch dan lo dit negoci car hora fonch que la dita Majestat axi per lo desdeny quen havia pres com encara per la fretura que la absencia nostra fara a son

servey deliberava que la persona nostra restas pero essent certa que lo dit cas vos haura molt desplagut com axi ho vulla la raho segons vostra acostumada virtut e lo que en semblants coses vosaltres e los vostres passats haveu acostumat usant la dita Majestat de sa benignitat e clemencia no contrastant lo dessus dit persevera quens partissem ens mana que de totes coses vos avisassem de aci perque poguesseu provehir en tot lo que fos servéy seu e benefici del dit Illustrissimo Princep e donar orde que lo dit fet tornas a loch e que als no si seguis. E fent conclusio vos avisam com dema Deu volent partirem de açi fent la via de Balaguer e de alli prosseguirem nostre cami la via de Agualada lo pus prest que porem. Data en lo loch de Vila Maior a XIIII dies de març any Mil CCCC sexanta hu. — La Reyna.

Als molt reverend egregis nobles magnifichs e molt savis mossenyors los diputats del Principat de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elet.

Molt reverend egregis nobles magnifichs e molt savis senyors. Per dues letres la una de set laltra de nou del present vos havem scrit la gran necessitat en la qual aquesta ciutat es constituida e posada per los grans carrechs e despeses que soste axi per lo que ordinariament ha a pagar com encara per causa de les despeses que fa e ha fet per la custodia de aquella e del castell axi de aquesta ciutat com del loch de Am-

posta lo qual indubitadament fora pres per en Franci Mas sino per la nostra bona custodia e diligencia e com no som en punt de poderho comportar ne sostenir e vos havem supplicat volguesseu provehir que les dites despeses fossen fetes e pagadas de peccunies del General e fos donat sou en aquesta ciutat per vostres reverencies a algun nombre de persones habitants en aquella per custodia de la ciutat axi com se dona a gents de altres parts e no havem cobrada resposta de vostres reverencies ne sabem sia stat provehit de que som molt admirats car veem esser molt necessari per lo sostenir de aquesta ciutat e per defensio de tot lo Principat majorment que lo poble de aquesta ciutat no pot pendre pacientment ni permetria que per gent stranya encara que sien del dit Principat los dits castells e forçes sien guardats e si per vosaltres mossenyors axi nos proveheix de tot cert aquesta ciutat haura a cessar de la dita custodia e despesa e restara la cosa en gran perill e sobre aço noy dubten vostres reverencies car la necessitat en la qual es aquesta ciutat es molta e nos força a lexarnos de les dites despeses de les quals coses nos pot seguir sino gran dan per quant som en la frontera de dos regnes e som certs dels preparatoris ques fan axi en regne de Valencia per lo mestre de Muntesa qui fa fornir sos castells e viles com en Arago que la junta hi es cridada e lo Senyor Rey dona sou a gent darmes e de dia en dia creixen los perills. Perque tornam a suppliear vostres reverencies no vullen oblidar ni dilatar de provehir les dites coses per lo be e profit de tot lo Prin-

cipat. E perque dan algu non puxa seguir car si novitats algunes se han a fer en ciutat de tot lo Principat se faran en aquesta ciutat per ço com es en frontera segons es dit. Mes encara supplicam vostres reverencies nos vullen rescriure e consellar lo que devem fer e com nos haurem si lo Senyor Rey venia en aquesta ciutat segons que per les letres dessus dites vos havem scrit. Placia a vostres reverencies de rescriurens breument de les dites coses car la necessitat dels dits fets es molta e no es cosa que mes la pugam comportar per les quals som prests fer tot lo queus sia possible e tinga aquelles la Sancta Trinitat en sa continua proteccio e guarda. Scrita en Tortosa a XIIII de marc del any Mil CCCCLXI. — Mossenyors. Apres feta la present havem sabut com lo conestable de Navarra es entrat en Arago fins a Pedrola ab mil rocins e mil homens de peu e que en Çaragoça ses armada tota la gent e lo Senyor Rey es alli ab cinchcents rocins e mil homens de peu e que Çaragoça ha fets missatgers al dit conestable pregantlo que sen tornas e axi ho ha fet e quel Senyor Rey deu venir ab la dita gent a Fraga perque navisam vostres reverencies. — A tota ordinacio de vostres reverencies molt prests los procuradors de Tortosa.

Als molt honorables e savis senyors los procuradors de la ciutat de Tortosa.

Molt honorables e savis senyors. Vostra letra havem rebuda de . . . . de marc corrent a la qual vos respo-

nem que quant toqua en la guarda del castell de aqueixa ciutat a nosaltres seria gran carrech a despeses del General guardarlo ni pagarhi res a vosaltres de qui es lo major interes provehirhi segons millor vos sia vist fahedor. De la custodia del castell Damposta scrivim al nostre diputat local que per guardar aquell al present de la gent asoldadada e acordada per aquest Principat hi vage una conestablia ab En Pere Gil de Viloro menor de dies quils regescha e haja carrech de guardar lo dit castell ab la dita gent. De aço scrivim al diputat local quens informe de la gent que hi ha stat per guarda de aquell e quin temps a fi que hauda la informacio dell pugam provehir a la contenta de aquells segons la raho volra. E sia molt honorables e savis senyors la Sancta Trinitat vostra guarda. Dada en Barchinona a XVII de març any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat.—Los diputats del General de Cathalunya e consell et cetera.

Al honorable senyer En Pere Jorda diputat local en la ciutat de Tortosa et cetera.

Honorable senyer. Responent a una letra que los procuradors de aqueixa ciutat nos han feta sobre la guarda del castell Damposta havem deliberat que En Pere Gil de Viloro menor de dies vaje ab una conestablia de aqueixa gent qui es aqui asoldada de aquest Principat e lo castell sia acomenat al dit Pere Gil. Perque encontinent feuhi anar la gent que millor vos semblara. E axi mateix scriviunos quina e quanta gent

hi ha stada fins ara per guardar aquell e de quin temps perque hauda vostra informacio deliberarem e provehirem en la paga de aquells. E siau caut en lo que som avisats que de temps en temps han aminvada la gent en la dita guarda. Sapiaune de tot la veritat e prestament nos ne avisau. Dada en Barchinona a XVII de març any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los deputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Als molt honorables tots e sengles oficials reyals e altres als quals les presents pervendran e seran presentades e a quiscuns dells o a sos lochtinents los diputats del General del Principat de Cathalunya residents en Barchinona saluts e honor.

Notificamvos ab les presents com nosaltres per lo benefici tranquillitat e repos del dit Principat entenents en tolre e levar totes e sengles diferencies bandositats e contencions que sien entre qualsevol persones dins lo dit Principat domiciliades e volents aquelles pacificar entre los altres havem fet venir a nos e nomenadament e expecifica guiar per lo honorable sotsveguer de Barchinona e regent a present la vegueria per absencia del honorable mossen Arnau Guillem Pastor regent la dita vegueria lo qual de aquestes coses ha special prorrogativa e poder lo honorable En Pere dez Bach donzell senyor de Rochabruna lo qual se diu a instancia del procurador fischal ere es diu gitat de pau e treua a fi que per miga seu se leven al-

gunes de les dites diferencies en les quals es vist ell poder bè obrar e lo entreveniment seu poderhi prestar molt benifici e fruyt. E encarregat per nosaltres va de present per algunes parts del dit Principat en les quals ab algunes persones ell ha a tractar sobre aço. Perque significantvosho ab la present vos requerim no façats ho prestets o fer e prestar permetats al dit Pere dez Bach impediment algu abans li presteu tota favor e ajuda en les dites coses. Dada en Barchinona a XVII de març any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat.

Al molt egregi senyor e strenuu baro lo comte de Modica capita et cetera.

Egregi senyor e strenuu baro. Per certs sguarts que no curam explicar havem deliberat que En Jacme Amat fuster de la conestablia den Gaspar Çabater conestable dels fusters acordat en aqueix exercit sia per vos stapolat e sen puga aci venir. Perqueus pregam e encarregam molt stretament que li vullau donar licencia e ferhi certificacio del dia que per vos sera licenciat car ja havem aci seguretat de tornar lo sou del temps que no haura servit. Dada en Barchinona a XVII de març any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat.—Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona et cetera.

Al honorable senyor En Francesch de, Santcaloni

diputat local en la ciutat e vegueria de Gerona.

Honorable senyer. Dehim e manamvos que lo pus cautament que poreu requirau lo sotsballe de aqueixa ciutat que sobre les coses en lo memorial que va dins la present contengudes reba bona e verdadera informacio haventsi cautament e diligent e secreta e rebuda lans envieu de continent per persona segura e en aço no haja falla. Axi mateix volem que ab consell de vostre assessor insteu se faça justicia spetxada An Gabriel Ballester de Caules de Malavella qui era acordat en lo exercit de aquest Principat del que demane al sotsveguer de aqueixa ciutat per la preso en quel ha detengut e per los dans que li ha dats segons diu injustament. Dada en Barchinona a XVII de març any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Sigue á esta carta una nota, que fué inclusa en la misma, de las preguntas que se habian de hacer á varios para tomar informacion contra Bernardo Guillem de Altarriba, veguer y baile de Gerona, sobre haber intentado conmover á los pueblos y suscitar parcialidades en Gerona, haberse opuesto á la comision encargada de la libertad del Príncipe, contrariando sus deliberaciones, y haber instado á los síndicos de los remensas al mismo fin.

Als molt honorables e savis senyors los gentils

homens consols jurats e altres prohomens de la Vall Daran.

Molt honorables e savis senyors. Vostra letra havem rebuda de creença per Narnau de Domar e havem hoit tot lo que dir nos ha volgut de vostra part. A la qual vos responem que confiam tant de vosaltres qui sou tals que sempre provehireu en les coses necessaries a defensio e guarda de aqueixa terra a servey de la Majestat del Senyor Rey e honor de aquest Principat e descarrech vostre. E tota via haurem plaer de tots avisos quens fareu. E sia senyors molt honorables e savis la Sancta Trinitat vostra guarda. Dada en Barchinona a XVII de març del any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Al molt noble e molt magnifich mossenyer lo visrey del regne de Sicilia.

Molt noble e molt magnifich mossenyer. Sobre alguns afers concernents laor e servey de la divinal Majestat honor servey e exaltacio de la reyal corona del Serenissim vostre e nostre Rey e Senyor e benifici tranquillitat e repos de tots los regnes e dominis de aquella son per nosaltres tramesos en aqueix regne lo magnifich mossen Franci Pallares ciutada de Barchinona e micer Pere Clariana doctor en leys exhibidors dels presents informats per nosaltres stesament dels dits afers segons a vostra noblesa e magnificencia ex-

plicaran a les quals placia donarlos plena fe e crença en tot ço que per part nostra per ells vos sera explicat axi com si per nosaltres dit era e circa los dits negocis fer e obrar com de la noblesa e magnificencia vostra fermament se creu. La Sancta Trinitat molt noble e molt magnifich mossenyer vos tinga en proteccio sua. E rescriviunos ab tota confiança tot ço queus placia. Dada en Barchinona a XVII de març any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Iguales á la carta que precede, se enviaron otras al maestro Justiciero de Sicilia, al governador de la cámara de là reina de Sicilia, al virey de Cerdeña y al gobernador del propio reino.

Als molt nobles magnifichs e de gran saviesa senyors los senador e jurats de la fidelissima ciutat de Çaragoça.

Molt nobles magnifichs e de gran saviesa senyors. Sobre alguns afers concernents laor e servey de la divinal Majestat e honor servey e exaltacio de la reyal corona del Illustrissim vostre e nostre Rey e Senyor e benefici tranquillitat e repos de tots los regnes e dominis de aquella son per nosaltres tramesos en aqueix regne los magnifichs mossen Franci Pallares ciutada de Barchinona e micer Pere de Clariana doc-

tor en leys exhibidors de les presents informats per nosaltres stensament dels dits afers segons a vostres nobleses e magnificencies explicaran. A les quals donarlos plena fe e creença en tot ço que per nostra part per ells vos sera explicat axi com si per nosaltres dit era e circa los dits negocis fer e obrar com de la integerrima fidelitat constancia e virtut vostra envers la dita corona reyal amor benvolença e fraternal companyia de aqueix regne envers aquest Principat qui a vosaltres es en la mateixa amor e afeccio indubitadament se spera. La Sancta Trinitat molt nobles magnifichs e de gran saviesa senyors haja e tenga en sa proteccio les nobleses magnificencies e savieses vostres les quals a nosaltres ab tota confiança scriuen tot ço quels placia. Dada en Barchinona a XVII de març any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Monserrat. — Los diputats del General e consell representants lo Principat de Cathalunya residents en Barchinona apparellats a vostra honor.

Bajo la misma forma se escribió tambien al senador y jurados de Palermo, al capitan senador y jurados de Catania, a los de Trápani, y al estrátego senador y jurados de Mesina.

El mismo dia se enviaron á los embajadores las siguientes instrucciones.

Instruccions per part dels reverends e molt magni-

fics diputats del General del Principat de Cathalunya e consell lur en virtut de la comissio de la cort general del dit Principat elegit et cetera fetes als molt honorables mossen Franci Palleres e micer Pere de Clariana embaxadors per los dits diputats e consell elegits per anar a les illes y regnes de Sicilia e de Cerdenya de tot ço que los dits embaxadors de part dels dits diputats e consell diran e explicaran als reverends egregis nobles magnifichs e honorables visrey gobernadors prelats comtes barons homens de stat e condicio capitans universitats consells e staments de les dites illes e regnes e als poblats en aquells.

Primo. Los dits embaxadors axi prest com a Deu plaura sien arribats en les dites illes o qualsevol de elles hon primer arribar los esdevinga donaran lurs letres de creença a aquells a qui seran dirigides. E si trobaran consells dels dits regnes congregats sino veuran e demanaran si bonament prest congregarse porien. E hon congregar nos pognessen explicaran als consells de les principals comunitats dels dits regnes fahent hi applicar los barons e altres persones de condicio que haver se puguen e en les quals congregacions los dits embaxadors explicaran lur embaxada. E a les altres persones de condicio que no seran en los dits consells e congregacions comunicaran aquella sots la forma o efecte seguent.

Es a saber que vengut lo Illustrissim senyor don Carles primogenit de Arago e de Sicilia et cetera en las parts de Cathalunya per ordinacio e manament de la reyal Majestat lo dit Illustre Primogenit feu e dona

a la dita reyal Majestat lo rebe e accepta en sa paternal gracia e li feu e atorga ample remissio de totes coses fetes e seguides en temps passat e fins en aquella hora. E axi entre los dits Senyors pare e fill fonch feta reconciliacio unitat e concordia de la qual lo Principat de Cathalunya e tots los regnes e dominis de la reyal corona havien haguda inmensa exaltacio e leticia e ne havien referides devotes gracies al Altissim Deu. La qual unitat e concordia fetes e aquelles durant per alguns dies se es subseguit que la Majestat reyal partint de la ciutat de Barchinona hon ensemps ab lo dit Illustre fill seu havia stat per algun temps es venguda a la ciutat de Leyda e deliberat aqui congregar e celebrar cort general a tots los del Principat de Cathalunya e celebrantse la dita cort la dita Majestat reyal per letres sues trames demanar lo dit Illustre Primogenit fill seu qui era romas e residia en la ciutat de Barchinona lo qual axi demenat venint a la dita Majestat reyal ab la qual fonch en la dita ciütat de Leyda a dos del mes de deembre passat fonch per aquella pres e detengut e aquell dete encara. De la qual detencio tots los poblats en lo dit Principat incitats e moguts per la innata fidelitat devocio e amor qui en ells es a la reyal corona han haguda subirana contristacio e dolor. E per quant lo dit Illustrissimo Senyor Rey decontinent prorroga la cort significant anar en lo reyalme de Arago axi com de fet ana portantsen lo dit Illustre Primogenit. Los diputats del dit Principat haguda sobre aço comissio de la dita cort general e en virtut de aquella convocat

gran consell dels staments del dit Principat deliberaren fer solemna embaxada de XY persones prelats barons cavallers ciutadans burgesos dels mes insignes del dit Principat e per semblant fonch feta embaxada per la ciutat de Barchinona e per altres universitats e comunitats del dit Principat dels quals son stades trameses a la dita Majestat reyal per devotament aquella supplicar per liberacio de la persona del dit Illustre Primogenit e com per molts dies los dits embaxadors sien stats ab la dita Majestat reyal continuant les supplicacions dessus dites e aquelles no sien stades exaudides plorants e lamentants los animos dels cathalans per la dita fidelitat qui en ells es a la reyal corona e en totes coses concernents lo honor e gloria de aquella e per los dits sguarts desigants sumament la liberacio del dit Primogenit deliberaren creixer la dita embaxada de XXXXV assenyalades persones les quals son stades trameses e agregades a les XV primer eletes e axi son stades sexanta per part del dit Principat ultra les altres embaxades dessus dites los quals per molts dies son stades ab la dita Majestat reyal supplicants prostats en terra davant la dita Majestat e demanants gracia de la liberacio del dit Illustre Primogenit. Les quals supplicacions tant eficacissimament e devota per gracia demanades no son stades admeses per la dita Majestat reyal abans aquelles denegades ha convengut als cathalans per retre lur deute degut de fidelitat instar e prosseguir per miga dels dits lurs embaxadors liberacio del dit Primogenit per via de justicia la qual han deduhida e fundada per

moltes e diverses rahons signantment en la remissio feta per la dita Majestat reyal al dit Illustre Primogenit apres la qual no apar ni consta de algun seu delicte. Item en la venguda feta per lo dit Primogenit a la dita cort de Leyda a la qual totes les persones qui son de la cort a aquella vinents son hagudes per guiades e segurades e de tal guiatge e segurament se pot alegrar lo dit Senyor Primogenit com una persona del stament militar e la mes principal de aquell. Item mes per les privades letres ab les quals ultra la congregacio de la cort era stat demanat e vocat lo dit Senyor Primogenit. Item encara per quant en la hora de la dita detencio o poch abans la Majestat reyal li havia donada la ma e besar de boqua ab tota demostracio de amor. Les quals coses totes e quiscuna de aquelles per leys e constitucions de aquest Principat guien e asseguren qualsevol persona envers la qual sien fetes e hon lo contrari se faça es derogat a les dites leys e constitucions en gran prejudici de la cosa publica de aqnest Principat. Item es encara constitucio e ley en lo dit Principat de Cathalunya que alguna persona presa o detenguda en lo dit Principat per la Majestat reyal o oficials seus no pot esser treta fora lo dit Principat abans de esser jutgada en aquell e dins la vegueria hon sera presa. Hon com lo dit Senyor Primogenit sobre los dits guiatges e seguraments sia stat pres dins la vegueria de Leyda que es dins lo dit Principat e en apres la dita Majestat reyal lo haje tret de aquell e portat en lo dit regne de Arago los cathalans fundants la justicia del dit Senyor Primogenit e

del dit Principat en força e virtut de les constitucions e leys dessus allegades han per miga dels dits lurs sexanta embaxadors ab molta humilitat e submissio qual de bons e feels vassalls se pertany aquesta justicia davant la dita reyal Majestat ab molta instancia supplicada instada e demanada en la qual peticio de justicia son stats axi poch exaudits com en la primera de gracia de que los dits cathalans destituhits e frustrats de tota sperança de gracia e justicia obtenir en lo conspecte de la reyal Majestat de tant honesta justa e santa peticio son stats en molta anxietat e congoixa e finalment vist que deute de fidelitat los strenyia en prosseguir la liberacio del dit Senyor Primogenit com aquell al qual apres los dies de la Majestat reyal per drets divinals e humanals e leys del dit Principat pertany e es deguda la successio en tots los regnes e dominis de la reyal corona e tots los subdits vassalls de aquella li son tenguts de la fidelitat dessus dita. E vista la inocencia e bon dret del dit Senyor Primogenit sobre algunes culpes que li eren imposades car per noticia del proces de aquest fet ha constat aquelles no esser la subsistencia alguna abans lo dit Senyor Primogenit esser inmune de tota culpa. Vist que la Majestat reyal esta obtesa de perversos inichs consellers que no tements la correccio divinal e poch attenents a la honor de la reyal Majestat volrien fer perdre la persona del dit Senyor Primogenit e levarli la dita successio a ell deguda per obra dels quals malvats consellers la persona del dit Senyor Primogenit es stada detenguda e la liberacio de

aquell es perturbada en ofensa de Deu Omnipotent e derogacio del nom honor e fama de la reyal Majestat e prejudici e dan del dit Principat de Cathalunya e de tots los regnes e dominis de la reyal corona. Per tant los dits cathalans stimulats per deute de la dita fidelitat a la qual los fora vist fallir si en aço no satisfesen a tota laor e servey de Deu Omnipotent e honor de la dita reyal corona e per gloria e exaltacio de aquella han deliberat ab ma poderosa e fort insurgir contra los dits malvats consellers e aquells delir e a prosseguir la liberacio del dit Senyor Primogenit contra qualsevol persones aquella perturbants salva tots temps la persona de la reyal Majestat e tota reverencia e submissio e honor a aquella deguda e deliberadament han proposat no desistir en la prosecucio de aquest negoci fins a la fi optada. Lo qual negoci jatsia es de gran arduitat e requira grandissimes despeses per quant se ha proseguir fora lo dit Principat pero los dits cathalans confien e speren en nostre Senyor Deu en ma del qual es la potestat de totes coses que vista la lur recta e santa intencio los sera protector e ajudador e que la sua gracia migançant pervendran a la desijada fi de lur gloriosa empresa en la qual creen que los rignicoles dels dits regnes de Arago e de Valencia per los mateixs sguarts que dessus no falliran lur deute retre per la qual empresa los dits embaxadors poran dir e explicar com per part del dit Principat es fet un poderos exercit de gent de cavall e de peu trames lo dit exercit en lo dit regne de Arago en virtut de proces degudament fet que vulgarment

entre los cathalans se diu de so metent del qual proces es president lo veguer de Barchinona en nom del Senyor Rey e sots presidencia del dit veguer ab la bandera reyal e del dit Principat lo dit exercit es dirigit contra lo castell força o poder hon lo dit Senyor Primogenit sia detengut a deliurar la persona de aquell e salva la reyal Majestat a ofendre totes persones qui volran perturbar la liberacio del dit Senyor Primogenit.

Les quals coses totes dessus dites los dits embaxadors diran e explicaran als dits reverends egregi nobles e magnifichs visrey gobernadors prelats comtes barons cavallers homens de condicio e universitats e consells dels dits regnes de Sicilia e de Cerdenya e per dir e explicar aquelles a lurs reverencies e magnificencies diran esser tramesos per los dits diputats e consell representants lo Principat de Cathalunya los quals volen aquestes coses a les dites reverencies e magnificencies esser notes com es pertinent ells a saber per lur consolacio que los cathalans fan lur dever en dit negoci axi com los dits regnes de Sicilia e de Cerdenya e los regnicoles de aquells farien indubitadament si tal cas en los dits regnes se seguia de que als cathalans per la amor e benvolença que han als dits regnes seria plaer e consolacio molta. E perque sapien e senten los dits regnes e regnicoles de aquells per quals deutes e sguards los dits cathalans prosseguëixen lo dit negoci e han fet e fan lo que dessus conte. E que si alguna fama contraria de aquesta veritat a les reverencies e magnificencies dessus dites

pervenia que no vullen donar fe ne alguna creença en aquella car en lo animo dels cathalans james no fonch ne ara es alre que la integerrima e incorrupta fidelitat a la corona reyal e per aquella han exposats e exposaran tots temps lurs persones e bens e per deute de aquella com dit es son impellits destrets e forçats a la prosecucio del dit negoci.

E mes diran e explicaran los dits embaxadors com lo dit Principat per retre en tot e per tot son deute de fidelitat a la corona reyal e per guardar e defendre los regnes e dominis de la dita reyal corona si per ventura alguna enemiga potencia per alguna sinistra opinio attemptava en aquells insurgir o dampnificar ha assitiades XXIIII galees a la obra e expedicio de les quals si enten ab molta celeritat e en lo mig de continent ne seran lançades en mar quatre qui seran armades molt prest les quals quatre de continent e les altres XXIIII apres seran en tota custodia e auxili del dit Principat e de les dites illes e regnes de Sicilia e de Cerdenya e de les altres illes regnes e dominis de la dita reyal corona e a ofensio e extermini de qualsevol potencia qui contra les dites illes regnes e dominis e lo bon stament de aquelles volgues donar dan molestia o perturbacio alguna.

Les quals coses axi deduides e explicades per los dits embaxadors als dits visrey governadors prelats comtes barons homens de condicio universitats e consells dels dits regnes de Sicilia e de Cerdenya e mes dit e explicat a ells per los dits embaxadors que jatsia dells no crega altre que tota constancia sinceritat

e virtut encara pero pregaran exhortaran e requerran aquells quant mes afectuosament poran que tots temps a la bona e sancera devocio e fidelitat de la dita corona reyal e vullen esser unanimes e conformes ab los dits cathalans e ab lo dit Principat com fins açi quiscuns loablament e virtuosa fet han. E vullen esser e perseverar tots temps en aquella amor benvolença e fraternal companyia que entre los dits regnes e poblats en aquells e lo dit Principat fins açi es stada. Car los dits cathalans son e seran a la dita amor benvolença e fraternitat tots temps voluntaris e dispost e facien per los dits regnes e poblats en aquells tot quant los fos possible com farien per si mateixs. E axi ho veuran e coneixeran per obra en tot cas e lòch opportu. La qual amor benvolença e fraternal companyia sera tots temps a servici de Deu Omnipotent e a exaltacio gloria e honor de la reyal corona e benefici comu dels dits regnes e Principat e en prostracio e atterrament de aquelles potencies qui son invidioses de la reyal corona e del bon stament e prosperitat dels regnes e Principat dessus dits.

En les quals coses totes dessus dites los dits embaxadors usaran e applicaran aquelles paraules e persuasions que coneixeran esser mes pertinents utils e fructuoses a confirmar e corroborar la devocio e fidelitat dels dits regnes a la dita reyal corona e la benvolença amor e fraternal companyia dels dits regnes ab lo dit Principat segons la gran saviessa dels dits honorables embaxadors aço veura e coneixera. E donat compliment a les dites coses e hagudes bones res-

postes dels dits regnes e gents de aquells quals de aquella se spera los dits honorables embaxadors referintlos multiplicades gracies per la sinceritat de la fidelitat lur e de la bona voluntat e amor se agraciaran dells en la partida tots temps oferintlos per part del dit Principat tota amor e fraternal companyia. E axi los dits embaxadors curaran de lur presta tornada per manera que Deu donant puixen esser tornats en Cathalunya dins lo termini que prefigit los es.

Data Barchinone XVIII die mensis febrer anno M.CCCC sexagesimo primo.

Item com apres les coses dessus dites abans empero de la partida dels dits embaxadors se hajen subseguides moltes altres coses en lo dit negoci los dits embaxadors narraran e explicaran la successio de aquelles sots la forma seguent.

Es a saber que partint lo dit exercit de gent de cavall e de peu feta e assoldada per lo dit Principat per liberacio del dit Senyor Primogenit e per les altres rahons dessus dites e anant lo dit exercit vers la via de Fraga qui es loch del regne de Arago en lo castell de la qual vila lo dit Senyor Primogenit era detengut abans que lo dit exercit no fonch lla plegat lo dit Senyor Primogenit fonch tret del dit castell e portat per alguns altres castells e lochs del dit regne de Arago e com apres lo dit exercit fos pervengut a la dita vila de Fraga e hagues haguda aquella e lo
[illegible] ses mans per poder de aquella com una clau
[illegible] e de Arago discorrer e anar per tot lo dit
[illegible] se vulla que lo dit Senyor Primogenit

fos detengut e en apres lo dit Senyor Primogenit fonch tret de tot lo dit regne e portat e encastellat dins lo dit castell de Morella qui es en lo regne de Valencia castell molt fort e inexpugnable quant que en aquell no fos alguna facultat de poderse la dita liberacio obtenir la qual dificultad no contrastant los cathalans perseverants en lur virtuosa empresa e volents aquella de tot en tot a efecte deduir ja dirigien lo dit exercit envers lo dit castell e aço ab ma molt poderosa de gent bellicosa e molt fornida de bombardes scalles artelleries e altres municions per aquell debellar e intrar per la liberacio dessus dita. E com sobre aço se fessen grans preparatoris la fama dels quals molt se estenia essent en aquells dies lo Senyor Rey ab la Senyora Reyna en la ciutat de Çaragoça plague a la dita Senyora Reyna per la honor del Senyor Rey e sua e per lo benifici e repos del dit Principat de Cathalunya e encara dels regnes de Arago e de Valencia que la dita liberacio del dit Senyor Primogenit desijaven e per aquella mostraven lur deute retre supplicar la Majestat reyal de part sua e del dit Principat per liberacio del dit Senyor Primogenit a supplicació de la qual lo jorn XXV del mes de febrer prop passat fonch e es stada per lo dit Senyor Rey atorgada e axi la dita Senyora Reyna parti decontinent anant la via del dit castell de Morella del qual castell per la dita gracia atorgada per lo dit Senyor Rey ha tret lo dit Senyor Primogenit e aquell ha menat e jaquit ab tota libertat dins lo dit Principat de Cathalunya per la liberacio del qual es stada summa exultacio e alegria

en tot lo dit Principat de Cathalunya e axi prosperament e ab celebracio de gran festa jocunditat e leticia lo dit Senyor Primogenit es pervengut a la ciutat de Barchinona en la qual es de present e aqui per los dits diputats e consell se tracten totes coses a honor de la reyal Majestat e bona unitat e concordia de aquella e del dit Senyor Primogenit e benifici e repos del dit Principat e dels altres regnes e dominis de la reyal corona e a les quals Deu migançant pervenir se spera continuantse tota vegada la deguda instancia ques fa es fera contra los malvats consellers de la Majestat reyal qui en la preso e detencio del dit Senyor Primogenit han assentit e consellat e han fet e obrat contra la cosa publica del dit Principat e en dan e detriment de aquella dels quals consellers ne son alguns e molts ja presos e de aquells e altres Deu volent se fera tal castich que redundera a servici de Deu Omnipotent e de la dita reyal Majestat e benifici e repos de tots los regnes e dominis de la reyal corona hoc e a pena e castich de tals culpables e a terror e exemple dels altres. E si lo primer cas de la detencio del dit Senyor Primogenit e del preparatori per lo seu deliurament los dits cathalans han desijat esser not e cert als dits regnes de Sicilia e Cerdenya e regnicoles de aquells molt mes desigen esserlos nota la liberacio del dit Senyor Primogenit e altres coses apres subseguides e que hajen bona sperança de les sdevenidores que Deu migençant se compondran a tot servey e honor de la reyal Majestat e del dit Senyor Primogenit e benefici tranquillitat e repos de tots los regnes

e dominis de la reyal corona e a exaltacio de aquella les quals coses creen los cathalans, que redundaran als dits regnes de Sicilia e Cerdenya e regnicoles de aquells en major consolacio e alegria en la qual longament Deus los conserve.

Expedita die XVI marcii anno millesimo CCCC sexagesimo primo. — A. P, abat de Montserrat.

18 DE MARZO.

Ocupóse la sesion de este dia en la lectura de los capítulos que se habian de enviar á la Senyora Reina, los cuales habian ordenado ocho personas, que, junto con otras varias, fueron comisionadas al efecto. Además, se leyó la carta que sigue.

Als molt reverend e magnifichs mossenyors los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend e mols magnifichs mossenyors. Vostra letra he rebuda de data XIIII de març any present ab una altra del veguer ja lay he dada e le request prengue sa informacio eus trameta trellat de la requesta la qual diu que ja ha presa. Crech que laus trametra. Si ho fara o nofeume saber queus plaura hi faça car so prest fer lo que manareu per be que no li vingue a ell ni a son assesor que si haguesseu a me-

moria les respostes que fan a mes requestes veurieu lo que dieu si passio ha ab mi o ab ells. Com me dieu mi haja ab moderacio per manera nom puxa esser dit mi port passio propria de mon ofici nous ne vindran clamors verdaders com ho hagueren si hagues volgut creure la empenta quem fahien instas se derrocas la casa levant compte que puys lo instas nou calie tenir taula sino a mi que sperava vostra reprehensio ni volgui complaure al veguer qui digue que vostres reverencies e magnifiques senyories manaven que totes requestes que me fessen obeis be me parie fos raho que dels bens del qui ha trenchat lo edicte se pagas lo correu quius porta ma letra que crech hi deu esser primer que altres despeses. Aço sia remes a vostra ordinacio si manareu lo pach o sil fare pagar dels bens del delat qui ha trenchat lo edicte pus los dits oficials han tret lo forment e civada de la casa del dit delat e sta per lur tort. Scrita en Cervera a setze de març any de la nativitat de nostre Senyor Mil CCCCLXI. —Molt reverent e magnifichs mossenyors. —A vostra ordinacio e manament prompte Luis de Vilaplana diputat local de Cervera.

El mismo dia los señores Diputados mandaron escribir las siguientes cartas.

Al honorable senyer en Johan Ferrer receptor de les entrades e exides del General de Cathalunya.

Honorable senyer. Delliberat havem que sien donats al egregi senyor lo comte de Modica trecents florins correnls. Per que us dehim e manam que vista la present doneu e liureu al dit senyor comte los dits trecents florins correnls cobrant apocha de aquells. Dada en Barchinona a XVIII de març any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Al molt reverend pare en Christ e senyor lo patriarcha de Alexandria e administrador perpetuu del bisbat de la Seu Durgell.

Molt reverend pare en Christ e senyor. Sobre los afers per los quals en dies passats es stat e ha conferit ab la reverendissima paternitat vostra lo magnifich mossen Hivany de Senmenat caváller no podent hi ell ara tornar trametem a la predita vostra reverendissima paternitat lo magnifich mossen Bernat Margarit cavaller donador de la present dels dits afers stesament informat segons vos explicara. Placiaus reverendissim senyor donarli plena fe e creença en quant per part nostra per lo dit mossen Bernat vos sera explicat axi com si per nosaltres dit era e fer per obra en los dits afers segons de la reverend paternitat vostra fermament se creu la qual la Sancta Trinitat haja en sa proteccio e aquella orden de nosaltres lo que li placia. Dada en Barchinona a XVIII de març any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los di-

putats del General de Cathalunya residents en Barchinona a vostra honor apparellats.

A la molt alta e molt excellent senyora la Senyora Reyna.

Molt alta e molt excellent senyora. Ab tot que per nosaltres ab gran vigilancia e studi se enten sobre los afers occorrents expedients trobar a tota honor e servey de la Majestat del Senyor Rey e de la Excellencia vostra pero per quant los dits afers son de tanta importancia quanta la vostra Altesa veu e compren fins aci encara no som als dits expedients reposadament pervenguts insistim e donam obra a aquells continuament e assidua. Per tant molt alta e molt excellent senyora quant mes humilment e devota podem supplicam la Excellencia vostra li placia benignament e ab la humanitat acustumada supportar havent per cert que los dits afers Deu migançant se compondran a tota honor e servey de la predita Majestat e de vostra Illustrissima Senyoria e de coses sues e vostres car tal es nostra devocio proposit e voler. E speram que nostre Senyor Deu ne sera director e axi devotament lon supplicam e que tinga vostra alta Senyoria en sa proteccio e guarda. Molt alta e molt excellent Senyora man nos la Excellencia vostra lo que de sa merce sia. Scrita en Barchinona a XVIII de març any Mil CCCCLXI. — De vostra molt alta e molt excellent Senyora humils vassalls e subdits qui en gracia e merce de aquella humilment se recomanen.— Los di-

putats del General e consell representants lo Princi pat de Cathalunya.

19 DE MARZO.

Acordóse, que de los peones que formaban el ejército que habia en Fraga, pasasen quinientos á Lérida, entre los cuales se habian de contar los que pagaba esta ciudad, para que residiesen en la misma, hasta nueva órden. Se dió cuenta, además, de las cartas que siguen.

Als molt reverends egregi nobles magnifichs e honorables senyors los diputats del General de Cathalunya e consell en virtud de la comissio de la cort elegit e assignat.

Molt reverends egregi nobles magnifichs e honorables senyors. Si apres de la letra vos fiu per avisar vostres reverencies nobleses e magnificencies com lo Senyor Rey no era exit de Çaragoça per exir al conestable de Navarra segons avisats creu ab una altra letra del dia abans fins la present jornada nous he scrit placiaus no haverho a maravella car ultra que los fets nou han portat vosaltres haveu fet axo mateix que deu jorns ha no he haguda letra vostra sino una per lo correu qui la present portara ab la qual dieu apres quel Senyor Primogenit fos entrat en aqueixa ciutat me respondrieu a les coses que per mes letres

demanades vos eren e en part nou tinch a maravella tant es stat lo plaer tots haveu hagut aqui de haver conseguida la persona del Senyor Primogenit la qual deu bastar en fervos oblidar tots los qui som deça. Ara que los fets ho porten per excitar vostres animos. e aquells redubir a algund record de nosaltres es delliberat vos faça la present axi per pregarvos scrivau dels grans fets qui aqui son com encara per avisarvos de algunes fames e avisos que en aquesta vila havem de dos jorns ença. Ir que fonch dilluns hora baixa prop Alcarraç per un home del dit loch foren vists quinze o vint rocins lo qual ab so de viafors vench al dit loch denuntciant lo que vist havia de que son guardats tota aquesta nit los de la dita vila e encara cent homents del exercit qui alli eren fent aci avis En Pere de Sentcliment de les dites coses. Vuy depres menjar per En Gomar ciutada de Leyda he sabut com en la ciutat de Leyda e los pahers de aquella serien stats avisats per la prioressa de Alguayre com lo Senyor Rey ab letra sua la hauria pregada e requesta en lo dit monestir li acullis donas alleujament e sostengues docents homens de peu los quals sa Majestat li trametria per la qual raho ella los consultava els pregava li trametessen gent. De que los dits pahers li haurien respost que tal soccors dar no li podien com los haguessen mester per la ciutat de Leyda. Lo present jorn apres per tres homens, qui son venguts de Muntço he hagut avis com la semmana passada tenint consell aiustat de la dita vila lo dit comanador en ple consell hauria dit que si ell podia ha-

ver algun de aquest exercit que ell lo castigaria. Roger Darill qui es aci ha pres carrech de fer venir algu de la dita vila per mills saber la veritat daquestes fames. Per via de Çaragoça he sabut com lo Senyor Rey treballa en fer cinchcents rocins dona sentiment per provehir Balaguer e Montblanch hauria molt a bo en açò pensasseu en manera tal se provehis quant pus prest pogues les dites ciutat e vila nons fossen enemigues car jas diu publicament que mossen Pero Vaca es en lo castell de Algerri ab alguns homens de peu. Yo aci treball en sentir quant mills puch la veritat de aquestes fames. Del que sentire e sabre plenament sereu certificats e avisats. E la Sancta Trinitat sia vostra proteccio e guarda. Dada en Fraga a XVII de març any Mil CCCCLXI. — A vostra honor prest Johan de Cabrera comte de Modica.

Als molt reverend e magnifichs mossenyors los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend e magnifichs senyors. Ans que partis pera Seros e Aytona leixi aci una letra la qual tornant encara he trebat aci. Yo so stat de fora com dit he en Seros Alcarraç e Aytona hon he fet lo pagament de XV dies als qui hi son hels trobats que no staven ab la guarda que devien attenent que eren en lochs un poch sospitosos e molt prop de Arago e tornat aci he rebuda una spia de Çaragoça per la qual so avisat que lo conestable scassament se es acostat a

X legues de Çaragoça es sen tornat en Castella. No sab hom certament com be es fama que lo Senyor Primogenit lin ha scrit e per semblant los diputats de Arago e de aço crech ne sien aqui mes en cert avisats aqui que yo en aci. Pero quesvulle sia yo he quasi per impossible que lo dit conestable ab tant grossa gent se pogues sostenir en Arago sens ferhi guerra o tenirhi cinchcentes adzembles per lo carruatge. Essent lo dit conestable en Arago li vench darrere mossen Piers de Peralta ab qualsque XXXXV rocins no pus e volgue entrar en Magallon e los homens del dit loch no loy volgueren acullir dient que encara que fos capita del Rey que ni obririen les portes a ell ni al conestable e axi sen hac de anar. Lo mestre don Alonso fill del Senyor Rey vench a Çaragoca dimercres passat acompanyat de XXXV ballesters. No se la cosa com ira peravant que al present molt va magra. Ha dit una spia que los de Magallon tenien en Castella ab lo dit conestable an aquesta spia que yo he cobrada que partit lo conestable de Alfaro al cendema hi arribaren CCCC rocins per socorrerlo e puix lo dit conestable sen es tornat en lo regne de Arago ses mes en repos mas si quants venen de Arago dien veritat lo Rey tots temps fa son esforç per fer gent darmes fins en sicents rocins. He sabut en Seros per un barber de Balaguer que vuy ha vuyt dies arriba alli en lo consell de Balaguer letra del Senyor Rey en quels dehia que fessen quant preparatori poguessen de forment farines civades e altres vitualles de que hac grant remor en consell que uns dehien ques devia fer altres que no e axi

parti lo consell ab gran divis e non han conclos res. Yo senyor se que es Balaguer e molts de aqui ho saben. Hajau per cert que metentsi gent darmes faria molt e molt gran guerra en Urgell. Totes estes noves he comunicades al capita e a son consell. Daqui avant remet la provisio a vosaltres e a ell. Lo capita es millorat jatsia nos leve del lit aci tenim molta gent malalta e molts que en lo pagament ne trob de morts. Dels morts nom se com ho faça de les armes per lo temps quels restava a servir. Fins aci no he volgut toquar en res perque lo General no fos reptat de massa ambicio. Pero si vostres magnificencies no delliberen altre placiaus fermeu avis. Fins aci noy he als de nou que fretur scriure. Feta en Fraga dissapte a XIIII de març. — Quim recoman en gracia e merce de vostras reverends e honorables savieses Johan Ferrer.

Apres de haver scrita la present lo correu no es partit hay sobrevengut noves les quals no he per veres mas Deus volent dema ne sere certificat. Dit man que a nit passada foren XX rocins al entrant de nit a la bassa de Alcarraç e que refrescaren en Montagut e que eren mossen Rebolledo e altres qui eren venguts al cami per sperar don Johan Dixer qui devia venir de Barchinona. Siy ve o no yo crech sera bo dirli que no pas de Tarragona ença sens escorta de gent de aci car si a Balaguer passaven XXX o XXXX rocins porien correr segurs fins a Tarrega essents nosaltres aci. Lo comanador de Montço es anat desfreçat al Rey. Hir se feu crida en Montço que sots pena de la vida tot hom fos prest ab ses armes tota volta que sentissen repi-

quar qualsevulla campana de Montço e aço es cert. No se ques volen dir estes crides. A nit ha vengut aci nova la qual yo tinch a burles que venint lalmirant la via del conestable lo Rey de Castella li es vengut damunt e quel ha romput e desbaratat. Mas la nova ve per via de traginers e los qui venen a cavall non dien res. Closa a XVII de març.

Als molt reverend magnifichs e honorables senyors los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend magnifichs e honorables mossenyors. La present es per dirvos com he cobrat vuy dues spies la una de Montço e de Barbastre la qual me diu cert e es persona de recapte com lo Rey ha fet deenar totes les viles e ciutats reals de aquella partida de Arago e ha amprat specialment los homens del Abadiat de Graus e del comdat de Ribagorça e de aquest ampre principalment havia carrech lo comanador de Montço e los del comdat feren resposta que ells eren contents de servir lo Senyor Rey mas que no exirien del comdat de Ribagorça com per privilegi no sien forçats de exirne. E de aço scrivi lo comanador de Montço al Rey lo qual li rescrivi que nols desapleguas ne que nos mostras mal content de ells e quels tengues axi a noves. E enapres digous passat vench letra alli per aquelles terres del Rey en quels notificava lo delliurament del Princep e en apres lo divendres seguent vengueren alli certs porters e comissaris del

Rey qui havien fet la cerca per Arago per plegar les juntes e alli volgueren fer fer una crida la qual portaven ja ordonada contenent en efecte que tot hom tiras ab ses armes la via de Çaragoça per cobrar la vila de Fraga la qual gent stranya habia presa e robada en gran onta de la corona reyal e fonch dit per los jurats de Montço als dits comissaris que attes que lo Senyor Rey havia ja delliurat lo Primogenit e que totes les coses havien repos que no era necessari fer tal crida pero ab tot axo la crida se feu lo divendres passat en la forma sobredita. Enapres lo dissapte seguent lo Rey scrivi al dit comanador que desaplegas la gent e quels fes per ell gracies e axi ho feu e fins aci noy ha altres noves de Barbastre ni de Montço. Lo qui es vengut de Çaragoça me ha dit que lo diumenge passat envers miga nit arriba alli nova com lo conestable entrava en Arago de ques mogue en la ciutat gran repicadiç e gran remor e gran moti. Lo dilluns lo Rey tench gran consell en la casa de la diputacio hon continuament reve e se sta aqui tots temps tenint consell. Aquell dia entraren de fora molts barons a cavall armats ab ses gents pero no ab aquell nombre que los barons de Arago se acustumaven de aplegar e lo Rey feu crida que de cascuna casa de la ciutat li haguessen dar un hom per que ell delliberava exir al encontre al dit conestable e los de la ciutat se mostraven molt frets en volerhi exir dient que aquells qui entraven no fahien neguna guerra en Arago ni enug a negu ans tot quant prenien pagaven be. E volentse esforçar de exir la ciutat li dix que sa

merce se abstingues de anar al encontre al dit conestable car la ciutat may hi donara loch que ell se avorris axi. E axi ells lo detengueren pero tots temps fahia plegar gent ab tot ques fes ab gran dificultat per falta de moneda e encara de voluntats. Ham dit hom qui es vengut de Çaragoça que dauant lo Rey demanaren a Guçman perque havia desemperada Fraga e respos que por el cuerpo de Dios que mas pendones trahian los cathalanes que el Rey no tenia servidores en Aragon. En terres de don Johan Dixer es stat regonegut un correu del comanador de Montço lo qual portava letras a la Reyna en que li scrivia que ell era prest per fer guerra a les aldeyes de Leyda. De tots aquests preparatoris se pot fer una summa a qui beu vol entendre que si la gent del Senyor no havia la pobresa que te e la congoixa dels fets de Castella se deportaria molt volenters en darnos deça qualque empaig. Yo començ a dar diners a la gent e si be tot hom fahia lo desmenjat ara tot hom pren diners a gran pressa. En la mostra trobe molta gent malalta e alguns morts. Dema Deu volent ire a fer lo pagament a les gents qui stan a Seros Aytona e Alcarraç e fare encare als quey son alguns avisos per la sua seguretat e si vostra reverencia e honorables magnificencies ne scrivien un mot al capita que incautas la gent de Seros e de Aytona ques guardassen be no seria mal car certament ells stan a perill no guaytantse e so informat que han leixat les guaytes. Ells son entorn sicents homens en aquests dos lochs los quals son de don Matheu de Montcada lo qual en aquest

fet es tot real tenen Mequinença a dues legues que lehugerament una nit hi porien passar cinch cents homens quels pendrien tots en lo lit sens negun afany e guardantse be res nols poria noure. De tot aço Deu volent dema yo comunicare ab ells els avisare del que he sentit. La present leix aci perque si correu se spatxa sia tramesa aqui perque vostres magnificencies senten com stan les coses fins lo present dia. Lo capita sta de mal de costat al lit. Lo metge me dix primer que era reuma apres ma dit que es mal de costat verdader. Ell sta ab paor. Deu per sa merce li ajut. Feta en Fraga dijous a XII de març.—Mossenyors placiaus ferme trametre unes sis roves de polvora de spingarda car la que he feta fer en Leyda no es exida bona ne val res per spingarda.—Quim recoman en gracia e merce de vostras reverencies e honorables savieses Johan Ferrer.

Als molt reverend egregis nobles magnifichs e molt savis senyors los diputats del Principat de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elet.

Molt reverend egregis nobles magnifichs e molt savis senyors. Per qnant lo balle de aquesta ciutat fa sa continua habitacio en lo castell de aquella e no es volgut devallar per habitar en la ciutat durant los fets occorrents se han de aquell moltes sospites e gelosies e lo poble de aquesta ciutat ne es posat en gran murmuracio e tumult dient per molts sguards no deure esser permes ne tollerat que lo dit balle ature ne

habite pus en lo dit castell mas deure esser provehit hisqua totalment de aquell durant la causa de la guarda e custodia del dit castell majorment ques dubta molt a tracte e giny del dit balle nos donas entrada a gent stranya en aquell e que aquesta ciutat non reportas mal e dan ab la tollerancia e fiducia del dit balle com siam stats certificats que lo dit balle se letreja molt ab lo Senyor Rey e es anat una vegada personalment parlar ab ell. Per tant ab quanta major afeccio podem vostres reverencies pregam e supplicam vos placia de continent scriure al diputat local de aquesta ciutat faça requesta al dit balle que en vigor del sagrament e homenatje per aquell prestat de inseguir les requestes fahedores per part del General de Cathaluya de continent ell ab tota sa familia hixqua del dit castell e no habite en aquell fins a tant en altra manera sia provehit. Oferintnos sempre prests quant a nosaltres se sguarda fer tota bona cara al dit diputat local sobre les dites coses e altres los negocis que occorren concernents. E sia şenyors molt reverend egregis magnifichs e savis la Sancta Trinitat continuament en vostra proteccio e guarda. Scrita en Tortosa a XVI de març any Mil CCCCLXI. — A tota ordinacio de vostres reverencies molt prests los procuradors de Tortosa.

Als molt reverend magnifichs e molt savis mossenyors los diputats del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend magnifichs e molt savis mossenyors. Vostres reverencies certifich com per los capitans de les gents darmes conduides per lo general excepto en Çamaso me es stat dit que les sues gents se han despes lo sou e diners quels es stat donat e que no tenen que despendre e si nols es provehit de algunes peccunies se dubten que per necessitat no se hajen a convertir a plenirse de coses e robes de altri e que no hajen a furtar de les quals coses me han dit ne scrivis a vostres reverencies dients que ho sen hauran anar o hauran a furtar si donchs per vosaltres no son soccorreguts com no tinguen de que poder viure e sostenirse. Perque mossenyors vos certifich de les dites coses snpplicant vos hi vullau prestament provehir com sia cosa que no sofir dilacio. Mes encara mossenyors lo poble e gents de aquesta ciutat se sospiten molt den Johan Curto balle de aquesta ciutat lo qual sta en lo castell e jatsia hi haja altra gent en custodia de aquell empero per la afeccio que fins aci ha mostrada al Senyor Rey e apres seguit lo fet de Leyda lo dit Senyor Rey los a fet anar a parlar ab ell e apres per lo dit Senyor Rey li son stats tramesos alguns correus ab letres e no cessa de letrejarse ab lo dit Senyor Rey. Lo poble de aquesta ciutat no pot comportar que aquell stiga en alguna manera en lo dit castell recelant e sospitantse molt de aquell e es tanta la murmuracio de les gents quels honorables procuradors de aquesta ciutat me han dit que yo ne scrigues a vostres reverencies que volguessen provehir que lo dit balle no ature en lo castell e que sia re-

quest per part de vostres reverencies en virtut de la seguretat per ell prestada de inseguir e executar totes vostres requestes que buyde lo dit castell e no stiga en aquell perque mossenyors com lo dit castell sia la major fortalesa de la ciutat e sia molt necessari sostenir aquell car pres lo castell la ciutat seria perduda e nos poria sostenir per custodia de aquella e repos dels ciutadans e habitants e cessar tot perill e inconvenient supplich vostres reverencies vullen provehir en les coses dessus dites e aço breument com sia molt necessari e no comporten dilacio. Certificantvos mes com lo mestre de Muntesa per ses letres ha scrit al alcayt del castell de Paniscola que fornescha e proveescha de vitualles aquell per un any e a les universitats de Sent Matheu e Trayguera que adoben los murs encautant los que facen molt prest les dites coses e que no haja falla. Creuse ques fa per los fets occorrents. Perque mossenyors vos avise de les dites coses oferintme fer molt promptament e complir tot lo quem sera scrit e manat per vostres reverencies les quals tinga la Sancta Trinitat continuament en sa proteccio e guarda. Scrita en Tortosa a XVI de març any Mil CCCCLXI. — Mossenyors lo qui es molt prest a tota ordinacio e manament de vostres grans reverencies Pere Jorda diputat local de Tortosa.

El mismo dia los señores Diputados mandaron escribir las cartas que siguen.

Al honorable senyer En Johan Ferrer receptor general de les entrades e exides del General de Cathalunya.

Honorable senyer. Delliberat havem que sien donats al vezcomte de Rochaberti cent cinquanta florins corrents. Perqueus dehim e manam que vista la present doneu e liureu al dit vezcomte los dits cent cinquanta florins cobrant apoca de aquells. Dada en Barchinona a XVIIII de març any Mil CCCCLXI. —A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Al molt egregi senyor e strenuu baro lo comte de Modica capita general del exercit del Principat de Cathalunya.

Molt egregi senyor e strenuu baro. Aqui es en lo exercit un quis diu Nicholau Bonjuern home de peu acordat en la conestablia dels perayres de aquesta ciutat del qual per alguns sguards a nosaltres exposats nos plaura que donant ell altre home idoneu e sufficient a coneguda vostra qui per lo dit Nicholau se obligue servir lo temps que lo dit Nicholau era tengut servit licencieu lo sobre dit Nicholau de venirsen. Perque vos significam nostra delliberacio e voler juxta la qual vos placia axi donar loch a la cosa. E sia la Sancta Trinitat en guarda vostra. Dada en Barchinona a XVIIII de març any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de

Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona apparellats a vostra honor.

Al reverend mossenyer lo abat del monastir de Poblet e als honorables tots e sengles balles e altres oficials de les viles e lochs de la honor del dit monestir e a lurs loctinents los diputats del General del Principat de Cathalunya residents en Barchinona saluts e honor.

Com per alguns sguards concernents honor e servey de la Majestat del Senyor Rey e benefici tranquillitat e repos del dit Principat e interes de les generalitats de aquell sia necessari los pobles de les viles e lochs de la dita honor star adeenats e preparats ab lurs armes e vitualles per guardar la dita honor e los castells e forces de aquella e per resistir e expellir si alguna gent enemiga del dit Principat aquell invadir volia. Per tant per lo benefici del dit Principat e conservacio dels dits drets de les generalitats de aquell als quals sobre aço molt interes redunda vos requerim vullau axi dispondre les dites coses e que no doneu loch que de les gents de les dites viles e lochs se poguessen evacuar abans com dit es sien estiguen preparades e fornides e guardats los dits castells e forçes com axi per benefici del dit Principat e conservacio de les dites generalitats sia necessari se faça. Dada en Barchinona a XVIIII del mes de març any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat.

Als molt honorables e savis senyors los veguer e consols de la vila de Puigcerda.

Molt honorables e savis senyors. Nosaltres entenents en totes coses que sien servey del Illustrissim Senyor e repos e benefici de aquest Principat de Cathalunya havem donada diligencia e obra en pacificar totes bandositats e diferencies que sien entre qualsevol persones del dit Principat. E sabut que entre En Johan Solanell qui es aci sindich de aqueixa universitat de una part En Pere Sunyer de aqueixa vila de la part altra era e es certa diferencia havem insistit per miga de certes persones a aço diputades que lo dit Johan Solanell dona loch que lo dit Pere Sunyer qui a instancia sua stava en preso hisque de aquella e que entre ells sobre dita lur diferencia sia fet cert compromes del qual se tractara aqui. Pregamvos affectuosament vullau entrevenir entre les dites parts e donar orde que migançant lo dit compromes la dita diferencia se leve totalment es seguescha pacificacio e repos entre les dites parts e de aço ultra quen fareu lo pertinent e degut de vosaltres hauremvosho a molta complacencia. Tingaus la Sancta Trinitat molt honorables e savis senyors en guarda sua. Dada en Barchinona a XVIIII de març any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barhinona apperellats a vostra honor.

Al Illustrissim e molt alt senyor lo duch de Burgunya e de Brabanç et cetera.

Illustrissim e molt alt senyor. La fama divulgadora de les coses crehem haura portat a noticia de la Excellencia vostra com la Majestat del Serenissim nostre Rey e Senyor per algunes sinistras informacions de mals consellers havia detengut lo Illustrissim senyor don Charles fill primogenit seu princep de Viana la qual cosa succehia en molta contristacio e dolor de nosaltres e de tots los poblats en aquest Principat qui moguts per la innata fidelitat que sempre aquest Principat hague e ha envers la corona real e per lo vertader zel e devocio a totes coses concernents honor gloria e exaltacio de aquella de tal diferencia entre la dita Majestat real e lo dit Illustrissim Senyor Primogenit fill seu subseguida anxiosa solicitut en los animos reportavem. Per la qual raho feta per part de aquest Principat humils e devotes supplicacions e instancies vers la Majestat real per liberacio del dit Senyor Primogenit aquella per la gracia divinal per miga de la Illustrissima Senyora Reyna es stada per lo dit Senyor Rey atorgada. E açi lo dit Illustrissim Primogenit es restituhit en sa libertat primera e de present ab celebracio de molta leticia es e resideix en aquesta ciutat de Barchinona. Les quals coses havem delliberat notificar a vostra dita Excellencia de la qual fermament se creu per sa claritat e virtut e per lo deute que de aquella es ab la dita Majestat real e ab

lo dit Illustrissim fill seu que li succehira a plaer saber la tal prospera successio de aquelles. Supplicantsvos Serenissim e molt alt senyor que placia a la celsitud vostra haver en bona recomendacio los embaixadors qui per los negocis de aquesta ciutat son ab la dita vostra Altesa e tractar a ells e los dits negocis juxta la ferma sperança que se ha de vostra Serenitat per la qual aquest Principat es e sera tota vegada dispost les coses fer que a son plaer e servey redundassen. La Sancta Trinitat Illustrissim e molt senyor tinga en sa proteccio vostra Illustrissima e molt alta Senyoria. Scrita en Barchinona a XVIIII de març any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — De vostra Illustrissima senyoria devots servidors los diputats del General e consell representants lo Principat de Cathalunya.

20 DE MARZO.

Recibiéronse en este dia dos cartas de la Señora Reina, una, que era sencilla, por la mañana, y otra despues de comer, con las credenciales del Castellano de Amposta y de Luis de Vich, quienes espusieron que la Reina acababa de recibir una carta del Señor Rey, manifestándole la gran admiracion que le habia causado, ver que se le negaba la entrada en la ciudad, asi que, pasase á San Boy para tratar con el Primogénito, acerca de lo que se le habia encargado; que si no lo permitian, fuese al mo-

nasterio de Valldonzella , y si tambien se oponian á esto, regresase de nuevo donde el Rey estaba. Visto el contenido de la primera carta, acordóse enviar embajada á la Reina, y á tal fin fueron nombrados embajadores el abad de San Juan de las Abadesas , Juan Çabastida, caballero , y Francisco Burgués, ciudadano y síndico de Tortosa , dándoseles las credenciales é instrucciones convenientes, que siguen despues de las cartas de la Reina.

Als reverend e venerables pares en Christ spectables nobles magnifichs amats e feels nostres los diputats del General e consell representants lo Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

La Reyna.

Reverend e venerables pares en Christ spectables nobles magnifichs be amats e feels nostres. Vostres letres havem rebudes ab les quals som feta certa de la gran vigilancia e studi ab ques enten per vosaltres sobre los afers occorrents expedients trobar a tota honor e servey de la Majestat del Senyor Rey e nostra. E que per quant los dits afers son de tanta importancia quanta nos comprenem encara no ereu als dits expedients reposadament pervenguts insistiu e donau orde a aquells continuament e assidua supplicant nos per tant benignament e ab la humanitat acustumada vullam supportar certificantsnos que los dits afers Deu migançant se compondrau a tota honor e servey de la predita Majestat e nostra e de coses sues e nostres com tal sia vostra delliberacio proposit e vo-

ler. Responentvos regraciam molt vostra vigilancia e studi devocio proposit e bon voler. E de nosaltres no havem james hagut ne havem ne poriem haver sino bona sperança pregantsvos e encarregants ab la major afeccio que podem continueu e hi doneu bona e presta conclusio axi virtuosament e loable com de vosaltres se spera e la Majestat del dit Senyor Rey e nos de vosaltres fermament e indubitada speram e comfiam havents per cert lo dit Senyor e nos en son cas e loch ho haurem be a memoria. Quant al nostre supportar benignament e ab la humanitat acustumada de quens supplicau volemvos sia cert la sperança e confiança gran que tenim de vosaltres e ferma creença que havem entenents en los dits afers ab la gran vigilancia e studi quens haveu scrit nos ha fet e fa sopportar benignament e humana sens molestiá alguna. Es ver que la Majestat del dit Senyor Rey nos ha scrit significant algun molestia e congoixa del nostre no entrar en Barchinona donantnos en algun carrech. E per no donar lous major e contentacio de sa Majestat total repos dels dits afers a servey del dit Senyor Rey nostre e del Illustrissimo Princep nostre molt car e molt amat fill repos tranquillitat e benefici de aqueixa ciutat e de tot lo Principat desigam molt nostra entrada en la dita ciutat segons aço crehem vos sera significat per lo dit Illustrissimo Princep al qual ne havem scrit. Dada en Vilafrancha de Penades a XVIIII dies de març any Mil CCCCLXI. — La Reyna. — Serena secretarius.

Als reverend e venerables pares en Christ spectables nobles magnifichs be amats e feels nostres los diputats del General e consell representants lo Principat de Cathalunya residents en la ciutat de Barchinona.

La Reyna.

Reverend e venerables pares en Christ spectables nobles magnifichs be amats e feels nostres. Nos ab nostres letres havem largament informats los venerable religios magnifichs be amats e feels consellers de la Majestat del Senyor Rey e nostra lo Castella Damposta e mossen Luis de Vich mestre racional de la cort del dit Senyor en lo regne de Valencia de algunes coses que sobre los afers occorrents de nostra part vos han a dir e explicar. Pregamvos per ço e encarregam quant pus afectuosament e streta podem a tot ço e quant los dits Castella e Mestre racional de part nostra vos diran e explicaran donets plena fe e creença axi com a nostra persona e ho deduhischats a efecte segons la ferma sperança e confiança indubitada que de vosaltres havem. Dada en Vilafrancha de Penades a XVIIII dies de març any Mil CCCCLXI. — La Reyna. — Serena secretarius.

A la molt alta e molt excellent senyora la Senyora Reyna.

Molt alta e molt excellent Senyora.

De vostra Excellencia havem vuy rebudes dues letres una extesa altra de creenca per vostra Altesa acomanada als reverend Castella Damposta e al magnifich mossen Luis de Vich cavaller conseller e mestre racional de la cort del Senyor Rey en lo regne de Valencia los quals havem hoits a ple. E per respondre a les dites letres e explicar a vostra Altesa algunes coses havem delliberat segons havem vuy scrit a vostra Senyoria enviar los reverend mossen lo abat de Sent Johan ces Abadesses e los magnifichs mossen Johan Çabastida cavaller e En Francesch Burgues sindich e ciutada de Tortosa informats stesament de algunes coses que a vostra Excellencia explicaran de nostra part. Supplicam per ço humilment a aquella que li placia donarlos fe e creença en tot ço e quant per part nostra explicaran axi com si per nosaltres era dit en persona. E sia Deus Omnipotent molt alta e molt excellent Senyora vostra guarda e proteccio votiva la qual a nosaltres man lo que li sia plasent. Scrita en Barchinona a XX de març any Mil CCCC sexanta hu.—De vostra alta Senyoria humils vassalls e subdits qui en gracia e merce de aquella humilment se recomanen los diputats del General e consell representants lo Principat de Cathalunya.

Memorial o instruccions de les coses que per part dels reverend e honorables diputats del General del Principat de Cathalunya e del consell de aquells di-

ran e explicaran a la Illustrissima Senyora Reyna los reverend e magnifichs mossen lo abat de Sent Johan ces Abadesses mossen Johan Çabastida cavaller e mossen Francesch Burgues sindich de Tortosa.

Primerament premeses les humils e acustumades recomendacions e besament de la ma li daran la letra de creença que sen porten e captada hora opportuna en virtut de aquella li diran e explicaran com los dits diputats e consell hoint e sabent per avisos certs que la Majestat del Senyor Rey hauria scrit a la prioressa de Alguayre li receptas e acullis docents homens en la vila de Alguayre e aqui mateix ha scrit a Agramunt e a Balaguer que facen provisio de forments farines civades palles e altres vitualles com la sua Senyoria hi enten enviar alguna gent e mes quen vol enviar a fornir lo castell de Algerri e que en Montço se ha feta crida que tots los de la vila stiguen preparats ab lurs armes tota hora que sien cridats e que lo castell de la dita vila se proveeix e moltes altres coses e novitats que donen gran admiracio als dits diputats e consell considerant los termens en que los afers de aquest Principat stan ab la sua Majestat los quals speren e confien en la sua clemencia e virtut e en la intervencio de la dita Senyora Reyna qui per sa merce se es mostrada e mostra haver voluntat e subiran desig ab be dels afers que obtindran lo fi desigat e saludable a aquest Principat a honor e servey del dit Senyor Rey e de la dita Senyora Reyna.

E mes diran e explicaran a la dita Senyora Reyna que los dits diputats segons han scrit e significat a la

sua Senyoria continuament entenen e treballen ab subirana vigilancia en compondre e degut orde posar les coses quils han occorregut e occorren per servey e honor de la Majestat del dit Senyor e encara de la dita Senyora repos benefici bon govern e regiment dels poblats en lo dit Principat e de la republica e prestament Deus volent hi daran conclusio la qual feta presentara a la sua Altesa.

Item mes li diran e explicaran quant pus pertinentment poran que los dits diputats e consell suppliquen a la sua Altesa no prenga a enuig o molestia lo no entrar en aquesta ciutat per quant los afers en que treballen e entenen hauran pus prompta e millor expedicio. E encara la supplicaran li placia no fer moviment de la dita vila de Vilafrancha car los dits afers de alli se tractaran pus utilment a gran servey e honor de la Majestat del Senyor Rey e sua e gran repos e benefici del dit Principat e encara sera obviat a molts inconvenients no fahent la sua Senyoria moviment de la dita vila. Los altres replicats sien remesos a la discrecio e providencia dels dits embaixadors substancia no mudada de les coses dessus scrites. Dada en Barchinona a XX de març any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Apres la dada com en los dies passats haia convengut als cathalans com a forçats per observancia e conservacio de privilegis e libertats algunes coses fer per ells no previstes ans se poria dir quasi divinalment inspirades les quals ha aparegut esser molt dures e congoixoses a la Majestat del Senyor Rey es molt dubtat en lo present per

no voler la Serenissima Senyora Reyna reposar e annuir al consell e supplicacions dels diputats e consell per les quals es supplicat e consellat no dever partir ni moures la sua Excellencia de Vilafrancha e per conseguent en Barchinona no entrar ni a Sent Boy ne altres parts acostar no se hajen fer e en execucio deduir alguns altres migans e remeys ja en la principal empresa cogitats e pensats jatsia aquells vullen e entenguen totalment excusar e apartar si donchs per la dita Senyora per la raho ja dita de venir en aquesta ciutat non son forçats perque si los embaixadors en las resposta e replicats comprovaran la dita Illustrissima Senyora Reyna perseverar en la dita entrada de Barchinona venguda de Sent Boy o altra part consemblant ab la reverencia deguda lo present capitol e contengut en aquell a la dita Senyora present tot son consell li intimaran avisaran e explicaran per ço que de tot inconvenient que subseguir se pugue fora la persona real de la dita Senyora Reyna los diputats e consell en nom de tot lo Principat romanguen excusats. — Data ut supra.

Se enviaron el mismo dia las siguientes cartas.

Al molt honorable senyer En Johan Ferrer receptor dels drets de intrades e exides del Generál de Cathalunya.

Molt honorable senyer. Vostres letres havem rebu-

des en les quals nos certificau de molts avisos que haveu de Arago e de altres parts dels quals per altres vies nosaltres havem lo mateix sentiment e per ço volem star axi cautament e attenta com a la cosa es necessari e axi ne scrivim e encarregam lo capita ab tot que no podem creure que lo Senyor Rey vulla portar a efecte los tals preparatoris abans havem fiança en Deu que illuminara lo dit Senyor Rey e li donara coneixer la intencio santa feel e bona que aquest Principat ha haguda e ha a la sua honor e servey e comfiam molt en lo entrevenimeot de la Senyora Reina qui es deça e ab molta humanitat de virtut se interposa en aquells afers e per ço som en pratica ab sa Excellencia de expedients per los quals Deu volent creem la cosa vindra a bon port e axi placia a la clemencia divinal en lo mig e tota hora nos plau be la diligencia que vos feu en haver los dits avisos dels quals axi com succehiran nos vullau per vostres letres certificar. E pregamvos a totes coses concernents salut e benefici del exercit vullau attendre e en aquelles provehir segons fins aci haveu fet loablement e de vos be confiam. Dada en Barchinona a XX de març any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Al molt egregi senyor e strenuu baro lo comte de Modica capita general del exercit del Principat de Cathalunya.

Molt egregi senyor e strenuu baro. Pert certs esguards havem delliberat que tota la gent de peu del exercit la qual gent sia allenjada en los lochs de Aytona Seros Penyalba e altres fora de Fraga sen intren en la ciutat de Leyda e aqui stiguen a ordinacio e comendament dels pahers de la dita ciutat. Axi empero que si per vos en apres per alguna occorrent necessitat la dita gent o part de aquella era demanada que seguesquen lo vostre comandament car no es intencio nostra a la capitania vostra en res derogar. Placiaus donchs provehir per vostres letres que la dita gent sen intre en la dita ciutat e faça axi e segons dessus se conte. E tingaus molt egregi senyor la Sancta Trinitat en guarda sua. Dada en Barchinona a XX de març any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit a vostra honor prests.

Als molt egregi senyor e strenuu baro lo comte de Modica capita general del exercit del Principat de Cathalunya.

Molt egregi senyor e strenuu baro. Si en los dies passats no havem frequentat lo scriure a la manera acustumada nous sia maravella car la benaventurada entrada del Senyor Primogenit en aquesta ciutat nos ha tant occupats que en altre no havem pogut entendre hoc e havem considerada la indisposicio que sabiem de vostra persona de la qual nos som molt con-

goixats e no vehiem esser cosa pertinent que aquella durantvos fatigassem de algunes letres. Ara havem sabuda vostra bona convalescencia de la qual havem molt plaer eus pregam e encarregam queus vullau axi be sforçar com a vostra persona es obs e lunyarvos de totes coses que a la vostra salut en res obstar poguessen. Venint apres a respondreus a molts avisos que fets nos haveu dels preparatoris ques fan en Arago e de les municions de Balaguer de Montblanch e de Algerri. De totes aqueixes coses no fall a nosaltres sentiment pero no podem pensar que la Majestat del Senyor Rey les vulla metre en execucio ne que vulla rompre ab aquest Principat lo qual es tant devot a la sua Serenitat e tot lo que ha fet e fa es a recta e santa intencio per la fidelitat e honor de la real corona. E per tant fiam en nostre Senyor Deu que illuminara lo dit Senyor Rey el fara condecendre a tots expedients bons e utils a repos del dit Principat e comfiam molt en la intervencio e miga de la Serenissima Senyora Reyna la qual ab molta virtut e humanitat se interposa en aquests afers havent clara coneixença de la devocio e fidelitat dels cathalans. E per ço continuament tractam ab la dita Senyora Reyna qui es en Vilafrancha de Penades e per miga de nostres embaixadors som en pratica de tals expedients que speram Deu migançant succehira a honor e servey del dit Senyor Rey e de la dita Senyora Reyna e seguretat vostra e nostra e de tots los poblats en aquest Principat e al bon stament de la cosa publica de aquell. En lo mig pero en tota hora cove e es necessari tant per les

dites noves com per altres sguards lo exercit star attent e ab ses degudes guaytes e altres preparatoris en manera que res sinistre no li pogues succehir e que axi stiga hom mirant lo temps fins a Deu placia sia lo repos desigat aconseguit avisantvos senyor com lo Senyor Primogenit molt sovin entreve en nostres consells en seguir e portarse en totes coses en tal manera que a vos senyor e a tots nosaltres pot e deu esser molta alegria ec onsolacio. E quanta coneixença ha e quals gracies refereix del servici a sa Senyoria fet per aquest Principat seria longa cosa explicar per letres. De les coses que daçi avant succehiran no fallirem a scriureus e avisar de dia en dia. Hauriem entes senyor que algunes persones del exercit no havents discrecio ni moderacio en lur parlar se atrevirien en dir algunes coses no guardant en aquelles la reverencia e honor del Senyor Rey en la qual cosa senyor vos pregam e encarregam vos placia atendre e castigar los tals temeraris per manera que no sia algu qui altrament presumescha parlar no res dir que de humils e feels vassalls se pertany envers lur Rey e Senyor. Per la present senyor no curam mes dir sino que desigam esser certificats per vostra letra de vostra bona disposicio la qual supplicam nostre Senyor Deu vos vulla donar e havervos en sa guarda. E rescriviunos tot ço queus placia. Dada en Barchinona a XX de marc any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit a vostra honor prests.

21 DE MARZO.

Fueron leidos unos apuntamientos, que se habian ordenado, sobre ciertos negocios tocantes al Primogénito, que por ser de objeto secundario, no se insertaron; mandándose escribir, al propio tiempo, las siguientes cartas.

Illustrissimo et potentissimo Principi domino duci Burgundie Brabancie Lumburgie etc.

Illustrissime et potentissime Princeps et domine. Evenerat pridem ex sinistris iniquorum consiliariorum informationibus quod Majestas Serenissimi domini nostri Regis detinuerat Illustrissimum dominum Carolum primogenitum suum principem de Viana que res nobis et ceteris incolis hujus Principatus Cathalonie aliorumque dominiorum atque regnorum corone regie multe anxietati successit et factis perinde pro parte nostra et Principatus huiusmodi ex ejus innata et solita fidelitate zelo et devotione humilibus et devotis supplicationibus et instanciis apud dictam Regiam Majestatem pro liberatione domini primogeniti supradicti et Serenissima domina Regina se se his interponente media ac supplicationes nostras juvante obtentum est tandem quod dicta Regia Majestas prefatum primogenitum suum in pristinam restituit libertatem sic quod in hac civitate Barchinone degit

ad presens feliciter et votive. Quas res Excellencie vestre statuimus notas facere ut si pro eisdem cum dictis serenissimis patre et filio necessitudinis vinculo virtutumque exigencia serenissima dominatio vestra ex casu primo ut creditur doluit de secundo letetur. Et vestre dominationi serenissime supplicantes ut negocium concernens comune beneficium subditorum dominationis ejusdem et hujus Principatus ceterorumque regnorum et dominiorum dicte Majestatis Regie et pro quo sunt apud vestram celsitudinem regii oratores eadem dominatio circa bonum et tranquillum finem et exitum dignetur recomissum habere quemadmodum speratur ab illa. Ad qnam nos et incole omnes Principatus hujusmodi ceterique vassalli regii voluntate et devotione multa afficimur in omnibus suis beneplacitis et obsequiis de quibus est nobis ad ejus votum rescribere et mandare. Creator Omnipotens Illustrissime et potentissime Princeps et domine dignetur Illustrissimam personam vestram servare incolumem per tempora longa. Scripta Barchinone die XXI marcii anno a nativitate Domino M. CCCC sexagesimo primo. — Vestre Illustrissime et potentissime dominationis devoti oratores deputati generalis et consilium Principatus Cathalonie residentes Barchinone.

22 DE MARZO.

Ocupó la sesion de este dia el mismo asunto que la an-

terioso, sin haberse tomado acuerdo alguno. En la misma se recibieron varias cartas , y se dio contestacion á otras que anteriormente se habian recibido , cuyos documentos siguen á continuacion.

Als reverend e venerables pares en Christ spectables magnifichs be amats e feels nostres los diputats del General e consell representants lo Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Reverend e venerables pares en Christ spectables nobles magnifichs be amats e feels nostres. Vostra letra de creença per vostres embaixadors havem reebuda e en virtut de aquella hoyts a ple los dits embaixadors en tot lo que per part vostra nos han volgut dir explicar e supplicar axi sobre la nostra aturada en aquesta vila com encara en supplicar nos ho volguessem tollerar ab bona pasciencia. Als quals havem respost que per amor e complasencia vostra som contenta sobreseure en nostra partida pero havemlos confortat e significat que considerat que la dilacio de entrar en la pratica de aquests afers no pot esser de aquells benifici algu vos vullen scriure e sollicitar que lo pus prest que sia possible se entenga a entrar en la dita pratica trametentnos aquells espedients als quals encara reposadament no eren pervenguts segons per vostres letres nos haveu scrit en los quals ab gran diligencia e sollicitut entenieu. E en cas siam certa que los dits vostres embaixadors per llurs virtuts servey nostre e fer a vosaltres cosa grata e accepta ho faran

diligentment e ab molta prudencia. Encara vos pregam e encarregam quant plus stretament e afectada podem ab tota cura e vigilancia hi vullau entendre havent sempre sguard los dits afers de quanta importancia son e per semblant al esser stada tant de temps en aquesta vila sens haver entrat en la dita pratica e no resmenys a la molta absencia que havem feta e fem de la presencia e comunicacio de la Majestat del Senyor Rey. E jatsia aço nos sia lo pus molest empero nos dona gran sperança la virtut vostra e innata devocio e fidelitat que a la sua Serenitat e nostra (vostra passats e de ?) vosaltres haureu sempre acostumat de portar que en aquests afers no solament prest entrareu en lo meneig mas quen vendreu a tota bona saludable e desigada conclusio. Dada en Villafrancha de Penades a XXII dies de març del any Mil CCCCLXI. — La Reyna.

Als molt reverend magnifichs e honorables senyors los diputats del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend magnifichs e honorables senyors. En Pere Gregori Gonter ciutada de aqueixa ciutat portador de la present acordat en lo exercit del Principat de Cathalunya dies ha se clama per indisposicio de sa persona e per aquella suplica li sia atorgada licencia de tornar en casa sua e alli constahir e governador sa indisposisio per quant no es en punt de seguir ne servir lo dit exercit fahent oferta en loch seu do·

nar hun home que servescha e seguesca lo dit exercit en aquella forma e manera quel dit Pere Gregori es tengut e obligat. E deduhint les coses sepplicades en efecte ha donat hun home appellat Steve Garau qui ha promes seguir e servir en aquella forma e manera quel dit Pere Gregori es tengut e obligat ha prestat sagrament e homenatge en la forma acostumada. Per queus pregam e avisam lo dit Pere Gregori sens incorriment de alguna pena e violacio del sagrament e homenatge per ell prestat puixa liberament en sa casa tornar. E la Sancta Trinitat sia vostra proteccio e guarda. Dada en Fraga a XX de març any Mil CCCC sexanta hu. — A vostra honor prest lo comte de Modica.

Senyores. Por hun ombre proprio que partio tres dias ha vos avise de todas las cosas que fins en aquella hora se sabian e agora por el present vos aviso que el Senyor Rey desempatxa a mossen Pero Vacha embaxador para al Senyor Rey de Castella. Dice que va con grandes partidas solo los pueda concordar. Creo stareys marevellados como eo no vos he enviado el coreu el qual yo detengo pora que si tal casso de necessidat venia que yo vos pudiesa avisar con grande dificultat yo vos avisso de cosas ciertas porque aqueste onbre syempre es incierto lo que a de façer. E por quanto el portador es persona asaç fiable del qual sereyes informados muy largament de todo lo necessario. No curo mas dezir. De Çaragoça a XVIII de maig.

Als molt reverents egregi nobles magnifichs senyors los diputats e consell congregats en la ciutat de Barchinona.

Molt reverends egregi e magnifichs senyors. Esta nit entre X e XI hores vos scrivim largament de totes les coses fins en aquella hora subseguides. Apres vuy de mati hora que voliem anar hoir missa de part de la Senyora Reyna son venguts a nosaltres los senyors mestre de Muntesa don Lop e lo comte Doliva significantnos com la dita Senyora per la gran voluntat e desig que te de entrar en pratica de aquestes fahenes per los respectes per nos a vostres reverencies ja scrits hauria en voluntat trametra aqui les dits mestre de Muntesa e don Lop per solicitar e fer instancia aqui a fi que prestament la dita Senyora puixa praticar dels dits negocis e de aquells fer cert lo Senyor Rey e volien sentir de nosaltres nostre parer sobra la dita anada als quals es stat per nosaltres respost que la nit passada scrivim e havem avisades vostres senyories de les coses qui eren subseguides e de la resposta de la Senyora Reyna e que no haviem comissio de comunicar ne dar resposta a ells de las coses que per ells nos eren significades e axi ab paraules generals nos ne som desixits. Per tant havem delliberat fer lo present correu per quant nos ha plagut esser molt pertinent e molt necessari que prestament en aquesta part los sia respost considerades moltes rahons que en aqueix consistori en lo passat havem hoy-

des. E placieus encontinent avisarnos queus sera plasent los sia respost. Speram encara si vos parra donarne sentiment a la Senyora Reyna que li placia en la present deliberacio sobreseura tro a tant que de vosaltres hajam resposta. Per lo present no occorra altres coses que a vostres reverencies necessaries sien scriura menantnos lo que plasent vos sia. De Vilafrancha a XXII de març any Mil CCCCLXI a nou hores de mati ans de mig dia.

Volent cloura la present nos son tornats los damunt anomenats mestre de Muntesa don Lop e comte Doliva dihentnos per part de la dita Senyora com la dita Senyora havia deliberat sobreseura llur ajuda pregant a nosaltres volguessem scriura a vostres reverencies vos plagues encontinent dar orde e entrar en praticha de les feynes e que de aço ab la present ella scrivia a vostres reverencies e axi placia a vosaltres mossenyors per benavenir dels afers voler ho metra en obra e per res no tardar.

Stant en cloura la present la Senyora Reyna ha trames aci lo mestre de Montesa trematentnos a dir com sa Senyoria pren a gran molestia que a Fraga li son registrades totes les letres que tramet al Senyor Rey per queus placia provehirhi. A vostra ordinacio e manaments apparellats Abat de Sant Johan Johan Bestida e Francesch Burgues.

Als molt reverents egregi nobles e magnifichs mos-

senyors los diputats e consell congregats e residents en la ciutat de Barchinona.

Molt reverents egregi nobles e magnifichs senyors. Vuy disapte a XXI del present som plegats en la present vila circa mig jorn e dreta via deschavalcam a la posada de la Senyora Reyna ab lo senyor mestre de Muntesa visrey de Sicilia comte Doliva e molts altres quins eran exits a rebra e essents deschavalcats havem feta reverencia a la dita Senyora besantli la ma de part de tots vosaltres splicantli les recomendacions per vostres instruccions ordenades dantli la letra de vostres reverencies la qual lesta nos dix esser creença e que anassem a reposar que apres la Senyoria sua nos fara cridar com ora fos. E per quant ab les instruccions rebem una letra del Senyor Primogenit ley donam aquella hora laltra letra qui era en les instruccions de mossen Pere Torroella no havem volguda donar fins haurem parlat ab la dita Senyora e tornats a nostra posada circa les sinch hores la dita Senyora trames per nosaltres e encontinent som ab sa Senyoria la qual trobam en una cambra de sa posada acompanyada de moltes gents a la qual supplicam fos merce sua volernos hoyr a soles e axi fou ordenat per sa Altesa restant sola ab nosaltres e ab larchebisbe de Çaragoça e per miga de mi abat de Sant Johan fou explicada la creença e que per vosaltres es stat ordenat significant a sa Senyoria tot lo contengut en lo primer capitol ço es lo que lo Sényor havia scrit a la prioresa del Guayre e les provisions ordonades per sa Majestat en les viles de Balaguer Agremunt e Algorri

no obmetent cosa alguna. Apres li fou explicat com vosaltres mossenyors totes altres coses apart posades ab summa diligencia entenieu en compondra les fahenes e que en breu temps li serien reportades e venint a la stada de la present vila li fou explicat ab aquell tall de paraules e ab aquell millor gest que es stat possible e apparagut esser expedient. Supplicantli fos de sa merçe nos volgues moura de la present vila deduhintli que sens duhte negu aquestes fahenes pus facilment stant sa Senyoria en la present vila se porien compendre e pendra loable expedicio e la fi que tots desigam e que axi per part de tots vosaltres mossenyors humilment e com mes devota se podra explicar lan supplicaveu e axi era per vosaltres mossenyors a sa Excellencia e Celsitud consellat al qual capitol e rahons la sua Majestat respos prenent admiracio del perer en que tots donaven per ella star en la present vila com a la sua Majestat paragues que anantsen a Sant Boy e entrant en la ciutat aquestes fahenes e negocis pus facilment se porien tractar e praticar e portar al fi per tots desyat majorment com per lo Senyor Rey li fos axi manat e que sa Senyoria no era en la present vila sino per lo servey e honor del Senyor Rey repos e benefici del Principat e de tots nosaltres e per aquest respecte fins avuy ab molt recta e bona intencio haura treballat e era prest a trebellar e que per aquests respectes arbitrava sa Excellencia esser ben meraxadora pogues ana a Sant Boy e encara entrar en aqueixa ciutat e moltes altres rahons dix sa Senyoria demostrant bona voluntat en los negocis segons

per avant a nosaltres reverencies sera referit fouli replicat aconsellant sa Senyoria per moltes vies e rahons persuadint a la sua Majestat que la aturada de sa Senyoria en la present vila era la salut e prospera expedicio de aquestes fahenes e que la anada de Sant Boy o entrar en Barchinona indubitadamant seria total perdicio de la present materia e certament dins breu temps li seran reportades tals coses axi compostes e ordonades que si plaura nostre Senyor Deu la sua Majestat sera ben contenta e que la sua Senyoria axi com crehiem havia be pensat e cogitat la present materia de quanta importancia e pondorositat es e compren molts caps e aquantes e aquella persona a sguard e que no es de condicio que prestament se puixa portar conclusio majorment com a esser deliberada per tantes persones e tant consell com es aqueix e que pus sa Senyoria hi havia bona intencio la fi seria molt excludable e apres molts altres replicats e triplicats axi per la sua Senyoria com per nosaltres per spay de tres hores ab tot la sua Senyoria donas en altra deliberacio ana de havernos hoyts la Majestat sua per complasensia vostra es stada contenta romandra en la present vila e star al consell vostra e axi per part vostra lin havem besada la ma es veritat sa Senyoria ha strem desig de entrar en la pratica de aquestes fahenes axi per honor del Senyor Rey com per la sua car fins aci no pot dar raho de la stada ha feta en la present vila hon a stat per XII o XIII jorns afermant que la tarda e tanta crida es destraccio de aquestes fahenes per molts respectes e que

si totes les coses no son encara ordonades persones deuria star de entrar en la pratica de aquesta materia com totes nos pugan fer ensemps e per tant si de compostes ni havia aquelles li porien esser manifestades e presentades e per so a menat e pregat a nosaltres que encontinent scrivissem a vostres reverencies eus pregassem de part de la sua Celsitut que ab summa cura e diligencia vos placia entendra en les coses que son de fer aqui per vosaltres a fi que sa Senyoria puga scriura a la Majestat del Senyor Rey que es entrada en la pratica de aquestes fahenes e axi pora donar alguna raho de la stada de la present vila e de la sua venguda. Al restant dels novitats e provisions fetes en Alguayre Balaguer Agremunt Algerri e Monso nos respos que ha coses aqui reportades a nosaltres creya no esser veres per quant sa Senyoria noy sabia cosa neguna e que certament si fossen en esser axi com aqui se reportaven lo Senyor Rey len haguera feta certa pregant a vosaltres que en tal cosa no vullau donar orella ne aquelles donar fe e que lo Senyor Rey e la sua Excellencia no han tal voluntat e que per semblant a la sua Senyoria ne son stades reportades algunes pues dehien esser fetes e desliberades aqui per vosaltres en les quals no sta aturada ne donada fe per no esser ver semblants. E axi havem fet lo present correu e per quant dema es diumenge havem delliberat fervos la present e sperar lo que per vostres reverencies sera ordenat les quals nos manan lo que plasent vos sia. De Vilafrancha a XXI de març a X hores de nit any Mil CCCCLXI. — A vostres or-

dinacions e manaments apparellats. Abat de Sant Johan Johan Bestida e Francesch Burgues.

Al molt reverend e magnifichs mossenyors los diputats del general de Cathalunya.

Molt reverend magnifichs e honorables mossenyors. Puix correu no van forçadament he scriure per viandants a la ventura del stament nostre de açi lo qual per gracia de Deu es ho primerament en sanitat que lo temps ses molt corregit que los malats quasi goreixen e ara ajahense pochs. Lo socorriment de tres florins per XV dies ha pres quasi tot hom sino alguns de aqueixa ciutat e perque alguns axi com milloren venen encara a pendre lo dit socorriment nous puch dir en cert qui ha pres diners ne qui no. Acabat que hage trametre a vostra reverencia e honorables savieses lo nombre dels qui han pres lo dit socorriment e lo nombre dels que nol han pres perque puixa esser provehit en algunes conestablies qui restaran menys de conestable perqne lo conestable no ha volgut pendre lo dit socorriment e si sera necessari fornir les conestablies aqui fallira gent a cap dels dos mesos per no haver preslo dit socorriment. Crech de les parts de sa se trobara gent prou per supplir lo nombre dels qui mancaran mas no volrau sou per menys de hun mes de la gent de cavall. Ab grau dolor pogui havia acabar la cedula la qual no tramet ara perque no es en bell ni en lorde que deu mas per vostra informacio podeu esser certs que açi XLII lançes que vol dir

hun bon cosser e un troter per lança. Daltra part hi he entre tots LXI entre rocins e genets e ab tot que lo nombre sia poch hagen per cert vostres magnificencies que per esser poch non ès millor. Car jatsia hic hage alguns be a cavall lo comu es molt flach e molta vil bestia e aço queus dich he solament per memorial dat per la gent de cavall e no quen haja vist clar. May ne pogut haver mostra per secretament que la haja volguda e la mes part del consell ha dat diverses voltes en parer que per no mostrar nostres mals que nos fes la dita mostra e crech yo que a la mostra qualque roci mancara e qualque mula servira per nombre de roci. Per una spia que trobi hir mati de Çaragoça so avisat que lo Senyor Rey fa poch moviment es ver que tots dies te grans consells en la casa de la diputacio spatxas mossen Pero Vacha per anar embaxador al Rey de Castella. La ciutat de Leyda sta en reguard e tots dies tramet noves de sospites de gents. A nit trames dir que mossen Rabolledo era en Ribagorça en Canuy ab gent II jorns ha quey tinch dos spies per tota aquella terra e non he cobrat negu e la hu devia cobrar a nit passada. Axi he hagut avis de paraula per hom de casa del Senyor Primogenit qui es passat per la via de Navarra que embaxada deu anar de aqui al Senyor Rey ab comissio de aturar dos jorns solament ab sa Majestat e si no acorden havem a dar sobre certa part si es falsia pas ab les altres si es ver es maravella que tals coses vagen axi a rodolons e si ver es vegen vostres magnificencies que havem de combatre que no tenim sino IIII schales totes

descubertes e molt master qualque quintar o II encara de polvora de spingarda. Lo capita ab mossen lo veguer materen hir en presso En Bosch de Tarraça e en Lobet apuntador de aqui conestables e I. Molins per mal parlar e encara qualque hu per mal obrar han demanat li faça venir hunt botxi. Fins aci noy ha pus de que fretura scriure. Feta en Fraga divendres a XXI de març.

Mossen. Sia de merce vostra avisarme si fer se pot bonament per quin temps me puch provehir aci car si partir havem e que tinga moltes vitualles aquests senyors de aquesta vila les me carregaran que les haure a lançar de pa quem es endurit e fet bescuyt buns XXX sachs grans. Si entenen que negun castell ne dega restar aci provehit trematrien a Tortosa ab qualque barcha que portantlo ab lo camp les messions del port so mangerien tot. Quim recoman en gracia e merce de vostres reverencies e honorables savieses Johan Ferrer.

Al molt magnifich e de gran reverencia mossen micer Lorenç Dalgas jurat de Çaragoça.

Molt magnifich e molt savi mossen. Significam a vostra molt magnifica saviesa una hora o dues apres del sol exit es vengut en aquesta vila Ximeno de Soria scriva el qual nos ha presentades dues letres de les quals vos trematem copia. De la primera havem hauda consolacio e alegria no pocha de la segona no gens per quant consta la necessitat e pobresa e dimi-

nucio del poble encara ques haja a exseguir. Lo contengut en aquella es molt dificultos e gran danyo adaquesta vila ab tot que creure no podem quel contengut en aquella se exseguescha la una per lo deliurament del Senyor Princep la segona que havem sentiment quel Senyor Rey fahia los de Ribagorça e are als fet de sa instar. Empero per que no fossen en perill ni carrech havem deliberat fervos la present tant carament com podem e per lo deute e carrech que teniu de aquesta vila vos supplicam nos vullau scriure de vostra intencio so es si deuen anar o no ni si de necessitat havem a trametre LX homens dihem LX lo qual sera a metre a sacomano aquesta vila per la gran diminucio sta. En veritat que som franchs axi e sens pus com los de Çaragoça que diu nostre privilegi que siam axi franchs de juncta e de host e de cavalcada com los de Çaragoça. Certificaunos si hi trametra Çaragoça gent o no axi mateix si consellereu vage lo portador a Çaragoça per saber com nos ne devem regir. Havemli manat faça lo que per vostra magnificha saviesa li sera manat. Hauremvos a gracia scrigueu a tots aquells qui conegau hi puixen aprofitar e orden vostra magnifica saviesa tot lo que plasent li sia de nosaltres. De Tamarit a XVI de març. Mossenyors a tota vostra ordinacio prests e apparellats los jurats e probomens de la vila de Tamarit de Litera.

A los muy honorables los justicias jurados oficiales et hombres buenos de qualesquiere ciutades villas e

lugares dentro ell regno Daragon constituidors a qui les presentes pervendran o seran presentades los jurados de la ciudad de Çaragoça salut e parellada voluntat a vuestros plaseres e honor.

A vostres savieses notificamos como el Senyor Rey sobra la occupacio del castillo e villa de Fraga situados dentro el regno de Aragon ha convocado la huest e cavalcada para la recuperacion del castillo e villa de Fraga e manda el dito Senyor Rey a todos les regnicolas del dit regno que sub la fieldat que le son tenidors decontinent vengan con sus armas e cavalcaduras en aquesta ciutat per acompanyarlo cerqua la dita recuperacion segunt que aquesto larguement pareçe por letras del dito Senyor Rey a nosotros presentadas dadas en Çaragoça a XXV del present et infrascripto mes de febrero. E nosotros creyendo que el dito Senyor Rey andando personalmente a recuperar el dito castillo e vila devamos ir con su Senyoria con nuestras armas a tirar lo obsidio del dito castillo e villa e recuperar aquellos a su corona havemos ofrecido al dito Senyor Rey ir con su persona a la recuperacio sobredita segund et en aquella forma que de fuero fazer lo devamos e seamos tenidos. E havemos fecho cridar les dites letras a vosotros presentadas por los lugares acostumbrados de aquesta ciutat. E porque vuestres savieses sien informadas de lo que aquesta ciutat ha respuesto al dito Senyor Rey et entiende fazer en lo sobredito vos lo intimamos e notificamos por tenor de la present. Dada en Çaragoça a XXVII de febrero anyo Mil CCCCLXI.

Johannes Dei gratia rex Aragonum Navarre Sicilie Valentie Majoricarum Sardinie et Corsice comes Rossillionis et Ceritanie magnificis nobilibus dilectis et fidelibus nostris universis et singulis comittibus vicecomittibus nobilibus baronibus mesnadariis militibus infançonibus civibus et hominibus villarum et locorum regni Aragonum cujuscumque status aut conditionis existant ad quem seu quos presentes pervenerint et infrascripta noveantur pertinere salutem et dileccionem. Non sine gravi molestia cerciores effecti sumus quod non nulle gentes hostiliter et manu potenti et armata obsederunt ceperunt et occuparunt castrum et villam nostram de Fraga sitam in regno Aragonum et animo ut precepimus eam penes se per vim et forciam detinendi. Et ulterius regnum nostrum predictum hostiliter invadendi et intrandi armata manu in grande dampnum et evidens prejuditium nostre regie corone et gravem jacturam et oppresionem et dampnum non modicum reypublice dicti regni et incolarum et subditorum nostrorum regni ejusdem. Volentes propterea super hiis debite providere hostem et cavalcadam prout de foro id facere possimus et debemus convocando hac serie vobis et utrique vestrum districte precipiendo mandamus sub debito fidelitatis pro nobis stricti estis et quilibet vestrum strictus est ac sub aliis penis a foro et regni consuetudine statutis et introductis. Quatenus ilico visis presentibus vos et quilibet vestrum cum armis et equita-

turis vestris prout unicuique vestrum congruit ad nos veniatis ad hanc videlicet civitatem Seçerauguste ad recuperandum dictum castrum et villam et obviam eundem predictis gentibus cum nos personaliter Deo duce intendamus cum auxilio divino et vestro dictum castrum et villam recuperare et regnum nostrum predictum Aragonnm a prefatis invasoribus et oppressoribus liberare. Caventes attente premissorum contrarium agęre aut desides vel necligentes in predictis esse cum predicta celeritate requirant et de foro ad id faciendum teneamini et sitis stricti et ne super predictis quis vestram ignoranciam pretendere possit aut allegare mandamus hanc provisionem nostram per loca solita civitatum villarum et locorum voce preconia publicari. Datum Cesarauguste die XXV febroarii anno a nativitate Domini Millesimo CCCCLXI. — Rex Johannes.

El mismo dia, los señores Diputados mandaron escribir las siguientes cartas.

Als molt reverend e magnifichs senyors los embaxadors del Principat de Cathalunya.

Molt reverend e magnifichs senyors. Vostra letra havem rebuda ab la qual nos certificau de tot lo que per vosaltres per part nostra es stat dit e explicat a la Illustrissima Senyora Reyna juxta forma de les instruccions a vosaltres donades e de la resposta feta per

la dita Illustrissima Senyora Reyna e dels replicats e triplicats daquen seguits a les quals coses vos responem que regraciam e per part nostra volem regracieu a la dita Senyora Reyna la bona voluntat que sa Excellencia mostra al benefici de aquests afers e com a la dita Excellencia sua plau condecendre a nostres supplicacions de star e aturar en aqueixa vila confirmantli tota vegada ço que per vosaltres notablement li es explicat que lo seu aturar aqui es e sera Deu volent total benefici e repos dels dits afers. E quant es en aquella part que la sua Celsitud mostra entrenyorarse de la triga e que li plauria e volrie entrar en pratica dels afers e que si totes les coses pensades no creu compostes lin fossen presentades algunes per no perdre temps e sa Senyoria poder donar raho al Senyor Rey et cetera li satisfeu com a vosaltres seria vist ab tota reverencia sua parlant que axi menejar los dits afers seria contra tot orde acustumat e que no seria gens benefici de aquells com les coses hajen tal colligancia que sino de totes ensemps nos poria tractar bonament perque humilment la supplicareu per part nostra li placia no congoixarse car per nosaltres dia e nit si enten sens perdresi un punt de temps e Deus volent molt prest li seran reportades les coses ab lo compliment quels es necessari e seran tals que speram en nostre Senyor Deu e en la clemencia del Senyor Rey e de la dita Senyora Reyna que les hauran per acceptes e succehiran a honor e servey dels dits senyors Rey e Reyna e tranquillitat e repos de aquest Principat e romanints ab tal apuntament ab la

dita Senyora Reyna vos ne poreu venir en lo nom de Deu. Dada en Barchinona a XII de març any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Monserrat. — Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit a vostra honor prests.

A la molt alta e molt excellent senyora la Senyora Reyna.

Molt alta e molt excellent senyora.

Lo dia present apres rebuda una letra de nostres embaxadors qui son ab la Altesa vostra e a ells feta resposta havem rebuda letra de la dita vostra Altesa ab la qual nos significa haverli plagut sobreseure en la partida de aqueixa vila segons per los dits embaixadors per part nostra es stada supplicada dient e encarregantnos daqui avant ab tota diligencia entenam en los expedients utils al benefici dels afers com la dilacio sia en aquells damnosa e a vostra alta Senyoria molesta per los sguards en la dita letra contenguts. A la qual Senyora molt alta humilment e devota responem regraciant primerament a vostra gran Senyoria com li ha plagut condecendre a nostres supplicacions les quals sab lo Deu Omnipotent que proceixen de tota sinceritat dels coratges nostres per lo honor e servey de la Majestat del Senyor Rey e vostra e per lo benefici dels dits afers e per tant Senyora lo encarregar e manarnos la presta expedicio de aquells ab tot que ho rebem e acceptam ab la deguda reverencia e honor de la Altesa vostra pero es cosa

de mes per quant nosaltres ho havem tant a cor que la salut e vida nostra mes no desigam. Continuament Senyora en aço se enten e ab molta diligencia si treballa e teniu ferma sperança que la invencio e composicio de aquells sera cosa accepta a la Majestat del Senyor Rey e de vostra Altesa e tal que los afers se vendran a la desigada conclusio. E si aço nos pot fer ab aquella celeritat que la Celsitud vostra voldria supplicamla ho vulla tollerar ab la acustumada benignitat car sab vostra gran Senyoria per sa virtut e prudencia aquelles coses esser tost fetes que de esser be fetes poden haver denominacio e axi sera de aquestes si a nostre Senyor Deu sera plasent. Aço sera mes stesament explicat a la Serenitat vostra per los dits nostres embaixadors segons scrit los havem. La Sancta Trinitat molt alta e molt Excellent senyora haja en sa proteccio vostra Illustrissima e molt alta Senyoria la qual nos man lo que li placia. Scrita en Barchinona a XXII de març any Mil CCCCLXI. — De vostra alta Senyoria humils vassalls e subdits qui en gracia e merce de aquella humilment se recomanen los diputats del General e consell representants lo Principat de Cathalunya.

Als molt reverend e magnifichs senyors los embaixadors del Principat de Cathalunya.

Molt reverend e magnifichs senyors. Vuy apres rebuda vostra letra de la jornada passada e apres la resposta que feta vos havem es attes lo present portador

ab letra vostra feta lo dia present e una de la Senyora Reyna. La de la Senyora Reyna conte lo desig e voler que sa Altesa ha en intrar en pratica de aquests afers e que la dilacio li es molesta e als dits afers damnosa segons en lo scriure vostre aço mateix esser a vosaltres dit per la Excellencia sua nos haveu significat. E sobre aço li responem lo que en efecte a vosaltres havem scrit esserli per part nostra explicat. Donareuli sa letra que ab la present rebreu. Ab la vostra nos dehiu de la voluntat que la dita Senyora hauria en trametre aci los reverent e magnifich mestre de Muntesa e don Lop Ximeniz Durrea per sollicitar aquests afers ab tot que en lur vengnda en apres se haja sobresegut. A queus responem que no afretura en alguna part los sobredits venir car nosaltres havem la cosa en tanta voluntat que noy es obs alguna sollicitacio. E per tant supplicareu la dita Senyora que sa Excellencia nos vulla donar aqueix treball e faticha car tot seria de mes. Es per ventura se delliberava ells venir los direu que lur entreveniment no faria benefici en los afers com no sien haguts sobre aquells en bona opinio e que es cosa mes expedient menejarse per altri que per ells. E ab unes tals paraules los persuadireu e consellareu que nos curen per aço venir ne vullen donar loch a algun scandel car Deu volent sens ells la cosa vindra a bona conclusio. En lo que dehiu de les letres de la Senyora Reyna ques registren a Fraga es cosa a nosaltres greu e si provehira de continent. La Sancta Trinitat molt reverent e magnifichs senyors vos haja en guarda sua. Dada en

Barchinona a XXII de març any MilCCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat.

Ja per altra vos havem dit de la tornada vostra e aço mateix vos tornam dir queus ne poreu venir de continent e en totes maneres en vostra partida parlareu al clar als dits mestre de Muntesa e don Lop per que no curassen ne asesjasen venir. Al present portador no havem res donat. Pagaulo aqui segons haurem concordat de son servey. Es stat aci a sis hores apres mig jorn. — Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtud de la comissio de la cort elegit a vostra honor prests.

23 DE MARZO.

Manifestó el señor abad de Monserrat, en la sesion de este dia, que le constaba habian muerto, antes de concluir el tiempo pactado para el servicio, algunos de los peones del ejército del Principado que habia en la villa de Fraga; y preguntando si habia lugar á restitucion de la parte de salario que hubiesen cobrado adelantado, correspondiente á los dias que faltasen para cumplir el plazo, se acordó que no se exhijiera, y sí tan solo la entrega de sus armas á quien perteneciesen. Para informar ó deponer acerca de este negocío, resolvióse, al propio tiempo, escribir á los Diputados locales, á fin de que por medio de los oficiales reales, compeliesen á varias personas, cuyas declaraciones podian ser de mucha utilidad, para que fuesen á Barcelona al objeto indicado.

Al honorable senyer En Francesch de Sentçaloni diputat local en la ciutat e vegueria de Gerona.

Honorable senyer. Si fins aci es stada feta per vos diligencia en coses que vos hajam acomanadas en aquesta que ara vos scrivim vos pregam e encarregam vullau molt mes fer. Nosaltres per alguns sguards qui molt pesen havem granment acor que En Francesch Matella notari de aquesta ciutat de Barchinona sia pres e vingue a mans del veguer de aquesta ciutat en virtut del proces de sometent lo qual per nostra instancia se fa contra aquells qui han fet procurat e instat contra la cosa publica de aquest Principat e per altres rahons en lo proces daquen fet dedubides. Som certificats que lo dit Francesch Matella seria o staria secretament e amagada en alguns lochs dins aqueixa vegueria. Per queus dehim e manam que molt cautament e secreta hajau persona de la qual pugau fiar e aquella trametau per los lochs de la dita vegueria per cercar e trobar lo dit En Matella lo qual trobat e spiat segurament requerreu lo veguer de aqueixa ciutat o altre oficial qui coneixereu mes expedient que a vos ensemps vaja al loch hon lo dit Matella sera atrobat e aquell prenga a ses mans e apres ab segura guarda lo trametra aci al dit regent. E si coneixereu que lo balle o oficial de la vila o loch hon sera lo dit Matella sia idoneu e suficient per pendre lo dit Matella en tal manera que noy calgues anar lo veguer de aqui. Feuho segons vist vos sera provehint en totes

maneres en fer la cosa al mes segur que porea per tal forma que no haja falta en haver lo dit hom. E pagau les missions per aço necessaries e meteules en vostre compte. E si per ventura lo dit Matella pres allegava algun guiatge aquell no contrastant lo feu detenir e portar aci hon seria haguda raho sobre lo dit guiatge. Hajauvoshi ab la diligencia que ops es. Dada en Barchinona a XXIII de març any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat.

24 DE MARZO.

Después de haberse leido unos capítulos sobre el mismo negocio, fueron aprobados y se acordó su expedicion.

Presentóse el mismo dia, en el consistorio, el Señor Primogénito, para rogar á los señores Diputados, que activasen con toda diligencia el despacho de los negocios antes mencionados.

Los embajadores enviados á Villafranca á la Reina hicieron relacion de su embajada, manifestando cuanto habia tenido lugar en ella.

Además, se dió cuenta de las siguientes cartas que se habian recibido.

Als molt reverend magnifichs e molt savis senyors los diputats del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend magnifichs e molt savis senyors. Vostres grans reverencies certificam com les gents de nostres capitanies son posades e constituides en gran indigencia e necessitat car tot lo sou se han despes axi per fornirse de armes com per lur provisio e despesa en tant que no tenen de que viure ne son per sostenirse aquest temps que resta si per vostres reverencies nols es fet subvenir de alguna quantitat. Per quo vos supplicam a les dites gents nostres vullau socorrer de aquella quantitat e per aquell temps queus sera ben vist per manera hajen que despendre es puixen sostenir o vostres reverencies los donen licencia seu puixen anar car certament la necessitat de aquells es molt gran. E nou diriem neus ne scriuriem si axi no era. Perque placiaus provehirhi segons havem dit. E manennos vostres reverencies tot lo que plasent los sia les quals tinga la Sancta Trinitat continuament en sa proteccio e guarda. Scrita en Tortosa a XXI de març any Mil CCCCLXI. — A tota ordinacio e manament de vostres grans reverencies molt prests March de Planella Johan Eymerich Gurb e Anthoni Mercader capitans de les gents darmes que son en Tortosa conduides per lo Principat de Cathalunya.

Als molt reverend magnifichs e molt savis senyors los diputats del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend magnifichs e molt savis senyors. Los capitans de les gents darmes conduides per lo Princi-

pat que son en aquesta ciutat excepto lo capita En Çamaso nos han feta gran clamor dients que les dites sues gents no tenen diners pera despendre e sostenirse e que tot lo que han rebut del General se han despes axi en les armes que han hagut a comprar com en lur provisio e que son en tanta necessitat que no tenen de que viure de que stan recelosos que alguns nos meten a robar e hannos pregat que scriguessem a vostres reverencies explicant la dita lur necessitat e supplicant los volguesseu provehir de algun soccorriment. Perque notificam totes les dites coses a vostres reverencies supplicant aquelles vullen a les dites gents darmes provehir e fer subvenir de algunes quantitats per aquell temps queus sera ben vist car de tot cert segons dien son posats en gran necessitat o quels sia donada licencia que sen puguen tornar majorment que per causa de la dita lur inopia es dubte que alguns nos convertesquen a furtar o posar en algun perill e inconvenient aquesta ciutat perque tornam supplicar vostres reverencies hi proveesquen prestament en rescriguen per lo portador al deputat local en aquella manera que coneixeran les quals nos scriuen tot lo que plasent los sia. E tinga aquelles la Sancta Trinitat continuament en sa proteccio e guarda. Scrita en Tortosa a XXI de març any Mil CCCCLXI. — A tota ordinacio de vostres reverencies molt prest los procuradors de Tortosa.

Als molt reverend e magnifichs mossenyors los di-

putats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverends e magnifichs mossenyors. Per la gran cuyta que lo senyor capita me te que li do correu per portar la letra que ell vos tramet he hagut lo present correu a peu car de cavall no ni ha ans si haviem una cuyta seriem be embaraçats. Ha de esser pagat lo dit correu segons com servira. Dels fets de aci mossenyors speram tot temps vostra ordinacio apparellats en executar aquella. Haureus a gracia que si vostra opinio sera que degam anar avant quen sia ab temps avisat car entrant de aci avant aquest camp no pot anar que no port sobre cent adzembles propries e aquestes he de tenir continuament car no irem per terra que puixa manar a la gent quem segueseha. E si ab temps ho puch fer haurem mercat e bon bestiar. E si cuytat se ha de fer costara un diner dos e envides sere servit. Aço mossenyors dich per que quants venen de aqui creen que haurem de passar en Navarra. Per les spies que he cobrades de Barbastre e de Monço se avisat que la nova que Leyda habia haguda que Rebolledo era en lo comdat de Ribagorça es falsa car ni ell ni sos fills no y son ne negun hom de cap. Lo comanador de Montço parti diumenge passat per al Rey sols ab un patge desfreçat. La spia de Çaragoça me diu que tres dies ha que lo Rey no es en Çaragoça e que es fama que es anat a caça. Nom se si seria del que fe algunes voltes ques sia absentat per anar a qualque hu a vistes. Quants venen de Çaragoça dien que lo Rey treballa en fer gent e daltra

part dien que no ha manera de ferne gens e yo crech que ell no fara may gent fins que aquesta de aci sia desaplegada car al present massa gent hauria a fer per noure aci a aquesta. Ja lo capita scriu de les persones que te aci de son exercit. Baldament mossenyors en cada letra que fereu al dit capita feuli tots temps mencio que faça smenar los furts que fins aci envides se ha res fet de smena. Axi mateix lo capita es malalt. Lo vezcomte qui es capita de la gent de peu es absent mes ha de sis dies que es en Aytona e semblan que poria esser scrit que puxs lo hu es malalt que almenys tornas laltre car certament tots stam mal sens capita. Fins aci mossenyors no y ha als de que fretur scriure. Feta en Fraga a XXIII de març. — Quim recoman en gracia e merce de vostras reverencies e honorables magnificencies Johan Ferrer.

Vuy se es començat sentir aci un tracte com Hivany de Bardaxi havia provat alguns de tanquarnos de nit quant dormissem les cambres e les posades damunt e pendrens tots e cobrar la vila. Es ver que aci ha molta gent maliciosa que son de la part contraria e per ventura per mal mesclar lo loy alleven. Es ver pero que es ell hi es entrat des que nosaltres hi som desfreçat en habit de frare encara non sabem de fi en fi la veritat. Per la barcha de Falixo passen correus de la Senyora Reyna al Rey. Passan laltre dia hu a qui dien En Messeguer natural de Tortosa lo qual te casa en Valencia.

Homens de Montço hu e molts me han dit en cert que lo comenador de Montço se troba que de nit fa

obrir citges de sos vassalls e sen fa pujar lo forment al castell. No se siu dien per ferne lagot.

Als molt reverends egregi nobles magnifichs e honorables senyors los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit.

Molt reverends egregi nobles magnifichs e honorables senyors. Segons mills de mi vostres grans reverencies nobleses e magnificencies saben en los exercits quant algu delinqueix tant deu esser punit per donar eximpli als miradors com per donar pena a la culpa de aquell condigne e pertinent. E per aço axi de dret com de fet es permes a qualsevol capita e president de gent darmes punir e castigar qualsevol crims rigorosament e sens figura e forma de jubi ordinari ans aquelles obmeses axi com lo delat es trobat fragant crim deu esser executat e punit. E jatsia fos degut a mi per vosaltres esser permes que ensemps ab mossen lo veguer sens altre solemnitat de consell en altra manera rigorosament pogues punir e castigar qualsevol qui de mon exercit delinquissen. Pero per vostres instruccions la tal facultat e poder a mi son tolts e no obstant yo crega la fi vostra sia de major be gens empero tal nos segueix ans tot lo contrari ço es que no sols degudament o indeguda yo no faç justicia mas encara aquella fer totalment a mi es impossible per quant volent yo seguir vostres instruccions e servar la pratica la quel servar per aquelles so stret.

Ans de poder metre les coses en consell primerament es a mi forçat ensemps ab mossen lo veguer faça proces e aquell fet e vist per lo dit consell cullir los vots de aquells e segons la major part fer lo que per aquells sera delliberat. E axi vist aquest discurs tant lonch los delats han temps de recorrer per lurs amichs e los amichs de aquells treballar per ells e axi constituhir a mi e los de mon consell en congoixes e pensaments e tribulacions de prechs als quals si uns resisten los altres no poden ultra que acordar deu o dotze que son en consell en un parer. Fins aci aconseguir no he pogut sino en hu que bate la guarda del general de Arago per que demanava lo dret al qual delat yo haguera penjat o levat lo puny. E jatsia despuys yo so aci yo vehes tots aquests contraris e hagues en voluntat axi per lo present com per lo sdevenidor scriureus e pregarvos me volguesseu prorogar la jurisdiccio e donar a mi poder pus ample del que tinch segons la forma de les instruccions. De present he delliberat fervos la present e aço per quant dimecres prop passat jatsia jagues ab la febra al lit seguintse lo cas de un conestable lo qual per esserli manat a ell e als de sa conestablia per part mia que vuydassen la casa hon staven per allebujar en aquella lo noble Roger de Arill dix als de sa conestablia senyors stauvos en casa e sius hi volen lançar cridau un crit que tots cinquanta serem a punt o unes semblants paraules aquell fiu venir a la mia posada ab hu de la sua conestablia e ab aquells ensemps un altra qui a nou del present havia feta resistencia a mossen lo veguer e ajudat a levar lo

dit home per quant lo fahia stobar per la present vila acompanyat del dit mossen lo veguer e de molts altres del dit exercit perque me era donat entendre me foren levats los munti tots al castell ab un altre qui anant yo ab los presoners me hisque al encontre cridant levemlols levemlols los quals tots quatre vuy tinch en lo dit castell presos els faç lo proces el faç fer a mossen lo veguer ab son assident a fi que fets los processos los puixe punir e castigar. Per queus prech que axi per lo que es dit de la dificultat ques han de unir molts enteniments a un parer com encara per major repos del present exercit lo qual sta tant o mes en eximplis com en punicions vos placia a mi allargar lo poder en manera que ab dos o ab tres per mi e mossen lo veguer elegidors o en altra manera yo puscha proceir en les punicions e execucions dels criminosos fahedores e de açο vosaltres lo Principat e yo ab vosaltres tots aconseguirem lo fi desigat e lo exercit repos qual deu haver. Avisantvos que no sols yo mas encara les mies cabres en los penons e en les parets seran temudes. E la Sancta Trinitat sia vostra proteccio e guarda. Dada en Fraga a XXII de març any Mil CCCCLXI.

Senyors jatsia que la intencio de vosaltres sia bona en les instruccions que vosaltres me fes mas siau certs que praticantse segons aquelles es occassio de molts mals e nos podeu praticar ans es atrevir a molts de fer mal e vullvosho dir per escusacio mia per queus placia provehir que a mi sia allargat lo poder si desijau sien castigats los mals fahedors de ma ma.

Ab la present vos tramet una letra qui es stada trobada en poder de un viandant e una altra qui va a don Johan Dixer. Placiaus donarlay. — A vostra honor prest lo comte de Modica.

Als molt reverend magnifichs e molt savis mossenyors los diputats del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend magnifichs e molt savis mossenyors. Per altres letres vos he scrit com los capitans de les gents darmes conduhides per lo Principat que son en aquesta ciutat excepto lo capita en Samaso se conguoxen molt dients com les dites lurs gents no tenen diners del sou e que tot ho han despes axi en lo fornir ques feren de armes com en lo que fins aci han haut mester per sa provisio. E com demanen la dita lur gent sia subvenguda de algunes pecunies en altra manera que no son per sostenirse e vuy los dits capitans salvo lo dit en Samaso han tornat fer davant los procuradors de aquesta ciutat e davant mi de les dites coses gran instancia mostrans la dita lur gent esser constituhida en gran necessitat e no haver manera de poderse sostenir sino son socorreguts per vostres reverencies pregantnos vos ne scrivissem. Perque mossenyors certificantvos les coses dessus dites vos supplich queus placia provehir sobre aquelles e fer que les gents dels dits capitans sien socorreguts e los sia donada licencia que puixen anar car axi ho demanen instantment demostrants que altrament no es possible

aquells poderse sostenir. Certificantvos mes com fare publicar la crida del arrendament dels drets del General per lo temps e lochs axi com per vostres reverencies me es stat scrit e manat. E per semblant entendre en examinar e veure diligentment les despeses que son stades fetes per aquesta ciutat en la custodia del castell Demposta axi com per vostres reverencies es stat provehit e manat fer. Mes encara mosseuyors vos certifich com En Pere Gil menor de dies lo qual per vostres reverencies es stat constituhit capita per anar ab una conestablia a la custodia del castell Demposta no es en aquesta ciutat e per ço no he pogut trametre de les gents que son aci una conestablia a la custodia del dit castell axi com me es stat manat. E totes hores quel dit Pere Gil sia vengut hi trametre ab ell ensèmps la dita conestablia. E si vostres reverencies volen que sens lo dit capita hi trameta aquella scriguenmen que de continent ho executare axi com per aquellas sera provehit. E fare prestar als oficials que novellament entraran les seguretats acustumades e vos trametre aquelles autenticament axi com me es manat per vostres reverencies. Les quals me rescriuen e manen tot lo que plasent los sia. E tinga aquelles la Sancta. Trinitat continuament en sa proteccio e guarda. Scrita en Tortosa a XX de març del any Mil CCCCLXI. —Mossenyors lo qui es molt prest a tota ordinacio e manament de vostres grans reverencies Pere Jorda diputat local de Tortosa.

Al molt reverend senyor lo senyor abat de Montserrat diputat en Barchinona.

Molt reverend senyor. Primer de res a dir me recoman en gracia e merçe de vostra Senyoria. La present es tant solament per avisar vostra reverencia com a les gents de ma capitania per causa del forniment que han hagut a fer tant de cuyraçes quant de altres arnesos e altres coses a ells necessaries son restats molt baix que no tenen diners pera despendre e per semblant molt de les altres capitanies. Per so havem deliberat tots los capitans fervos lo present correu ab lo qual vos intimam la dita necessitat supplicantvos quant podem en lo mon que pus nostre Senyos Deus nos a feta tanta de gracia que havem so que tots desijavam ço es la Illustrissima persona del Primogenit quens licencieu quens en puixam tornar en nostres casas majorment que lo temps dels dos mesos que jo he ma gent e a servir sera molt prest complit comptant del dia que los conselles nos prengueren a Puigcerda ab sagrament e homenatge de star a manament e a ordinacio vostra e aquell dia partim e ab aquell pacta havem jurat e dels dos mesos prenent los dies que havem mester per tornarnosne en nostres cases que al manco hi havem mester XIIII jorns per quant daçi a Puigcerda a XXXXVIII leugas e prenent aquests dies jo puch partir daci los dilluns de la sammana santa e per la necessitat que passan molts de la dita ma capitania e de totes les altres vos he volgut fer lo

present avis per ço que si io partesch alterasio nenguna no prenguesseu e vostra Senyoria man que voleu que fassa que tots temps stich a ordinacio e a manament de vostra Senyoria. Tinch asi las vostres adsemblers sperant de dia en dia que pus lo Primogenit era en lo Principat de Cathalunya queus ne poguessem tornar. Per que senyor vos supplich quant puch en lo mon que ma aviseu que volreu que yo fassa volent star a ordinacio e manament vostre e la Sancta Trinitat vos tinga en sa gracia. De Tortosa a XXI de març. —Senyor. Lo qui en gracia e merce vostre se recomana Anthoni Mercader.

Als molt reverends egregi nobles e magnifichs mossenyors deputats e los del consell representants lo Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molts reverends egregi nobles e magnifichs mossenyors. Apres que havem scrit a vostres magnificéncies vuy circa de mig dia havem apres procurat haver audiencia de la Majestat de la Senyora Reyna a la qual som stats a les vostres hores apres mig jorn explicantli lo que havem scrit a vostres reverencies e magnificencies ans paragut esseli stat accepte a que essernos respost per sa Majestat a compliment ultra nos es stat dit per sa Excellencia com la sua Senyoria ha rebudes letres vuy per correu del Senyor Rey fetes en Çaragoça a XVIIII del present les quals nos a fetes mostrar. Es lo contengut en dites letres com lo Senyor Rey avisa dita Senyora Reyna que no obstant lo conestable

de Navarra fos en passos dits hixit del regne de Arago ab tota aquella gent de cavall e de peu ab la qual hi es entrat que ara novament dit conestable ab la dita gent castellana es entrat en lo dit regne de Navarra hauria pres en son poder e occupat lo loch e torre de Medania e que apres per altre avis es informat e fet cert que dit conestable ab dita gent a pres e occupat lo loch e vila e fortalesa de Deserma e encara continuament entenen en pendre en son poder e occupar totes altres forteleses e lochs del dit regne de Navarra dels quals novitats la dita Senyora Reyna sta ab molta congoixa e molestia. Considerat e attes los negocis de aquest Principat en qual stament stan e per tant a menat a nosaltres que de tot aço vos sia per nosaltres scrit e per quant es molt pertinent vostres magnificencies ne sieu avisades per tant fem la present a fi que totes les coses e noves occorrents vos sien fetes manifestes e en aquelles sia provehit en la forma que a vostres senyories e magnificencies sera vist. Nosaltres no obstant les dites noves en la millor forma quens es stat possible havem comfortada la sua Excellencia dihent nos que la sua Senyoria es venguda aci a fi que totes e quantes diferencies son entra la Majestat del Senyor Rey e lo Senyor Primogenit prengan fi conclusio e repos per mitga vostra e del Principat de Cathalunya. Per tant placia a vosaltres mossenyors considerar attentament en totes les coses e donar orde que en la partida de aquestes faynes se puga prestament entrar segons per nostres letres pus largament havem scrit a vostres reverencies a les quals nos re-

ferim manantnos so que plasent vos sia. De Vilafrancha a XXII de març any Mil CCCCLXI a XI hores de nit. — Lo dit Senyor Rey per sa letra diu vol provehir a les dites novitats e occupacions damunt dites perque si altre sentieu vos sia avis. — A vostres ordinacio e manament prests labat de Sant Johan Johan Bastida e Francesch Burgues.

El mismo dia, los señores Diputados enviaron las siguientes cartas.

Als honorables los veguer e altres oficials de la vila de Cervera e tots e sengles altres oficials reyals ecclesiastichs o do barons als quals les presents pervendran e seran presentades a cascu dells o a sos lochtinents los diputats del General del Principat de Cathalunya residents en Barchinona saluts e honor.

Com en virtut del proces de sometent fet e mes a instancia nostra e de nostre consell elegit en virtut de la comissio de la cort general del dit Principat contra tots aquells qui han fet procurat e instat e fan procuren e insten alguna cosa en dan prejudici e perturbacio de la cosa publica del dit Principat sia vist esser necessari esser presos e venir a mans del veguer de Barchinona jutge del dit proces micer Pere Boquet e En Johan Solsona notari. Per tant per la conservacio de la cosa publica del dit Principat e drets de les generalitats de aquell a vosaltres e a quiscu de vosaltres

requerim en virtut del sagrament e homenatge per vosaltres prestat o que prestar sou tenguts de obtemperar e exeguir les requestes nostras tota consulta dilacio e execusio cessants que ab molta cura e diligencia precureu e doneu orde en haver los dits micer Pere Boquet e En Johan Solsona a vostres mans e aquells presos sots bona e diligent custodia trametau aci al dit veguer o regent la vegueria de Barchinona e si per ells era pretes o allegat algun guiatge o altres rahons no resmenys los remetreu aci presos com dit es bon se haura raho de tot ço que allegar vullen. Hajauvoshi ab la diligencia que lo negoci requer per manera que la cosa haja son degut efecte. Dada en Barchinona a XXIIII de març any Mil CCCC sexanta hu. — A. P, abat de Montserrat.

Al molt honorable mossen Galceran Çacirera cavaller veguer de la vila de Cervera.

Molt honorable mossen. Sobre alguns afers concernents lo benifici de aquest Principat e drets de generalitats de aquell per nosaltres es aqui trames En Guillem de la Bruna sobrecullidor del dit General informat dels dits afers segons vos explicara. Pregam e requerim vos li doneu creença en tot lo queus dira de part nostra com si nosaltres vos ho dehiem e per obra façau en tot ço queus dira e per nostra part vos requerra axi com son tengut en virtut de la seguretat que prestada haveu es confia de vos. Dada en Barchinona a XXIIII de març any Mil CCCCLXI. — A.

P. abat de Montserrat. — Los diputats et cetera.

25 DE MARZO.

En la sesion de este dia, fueron leidos algunos capítulos relativos al mismo negocio, sobre los cuales no se tomó ningun acuerdo.

26 DE MARZO.

No hubo sesion.

27 DE MARZO.

Reunidos los señores Diputados y Consejo con el Señor Primogénito, les enseñó este varias cartas que habia recibido de Castilla, y despues de haberles hecho algunas observaciones relativamente al negocio de que se ocupaban, encargóles su conclusion, por considerar que el dilatarlo era en grave daño. Las cartas que se recibieron siguen á continuacion.

Magnificis et multum reverendis dominis dominis deputatis Cathalonie et cetera.

Magnifici et multum reverendi domini. Post debitam recomendationem. La causa di la presenti esti per avisari li magnificencii vostri comu nui fachendu nostri trafiky per mari et hinc inde trasmettendu nostri fusti et mercancii sumi stati multi et diversi frati dampnificati et molestati per diversi cursali et subditi de la Regia Majestati li quali non timendu Deu ne havendu alcunu isguardu a lu regiu honuri ne curandu di nui li quali sunu naturali vassalli et servituri de ipsa Regia Majestati su cussi assueffatti et habituati ad levarmi la robba quandu la trovanu comu si fussiru nostri inimichi. E nui per quisti fina iza non ni havium mossu ad fari querela a la dicta Regia Majestati peru ky quisti tali levanduni la robba a lu mancu chi hanu usatu qualky humanitati piglandu parti de la robba et parti indi lassandu oy si venuti ad qualki restactu et compositioni. Hora vero in quisti jorni li galey di lu magnificu et excellenti misser Galceranu de Raquesens gubernaturi de Illocu in liquali va per capitaneu so figlu tornandu davante lu portu di Malta una carvella carricata di ficum (?) et panni di lu spectabili Raymundu dez Pla chitatuni di quissa chitate di Barchinona et di lu honorabile Bernardu Ros mercanti etiam de la dita nattioni la quali carvella tramitianu a li munte di barca la hanu prisu et arrobatu et hanuli levatu tuttu lu dittu carricu panni et omni cosa ky portava et ancora li homini li quali su vassalli reginali hanu misu a lu Riviu (?) Per la qual cosa nui videndu lu grandi dampnu lu quali ipsi galey hanuidatu a la ditta carvella di lu quali assay ni condolunu ma-

xime considerandu ky li ditti galey su di lu dittu gubernaturi di lu quali crediamu essiri ayutati et defensati ac etiam considerandu alteri dampni ky li ditti galey hanu fattu ad fusti et robbi di nostra nattioni maxime ky per certi alteri dampni ky hanu fattu ad navili di Raguxei su stati impachati in la chitate di Raguxa li robbi et beni di nostri mercanti Cathalani ky illa si trovaru deliberammu screviri et cussi de fatto scrivimi a la ditta Regia et Reginali Majestate per homu propriu per nui serio destinatu per la ditta causa. Supplicanduli voglanu providiri a la exmena di lu dittu damnu per ipsi galey fattu a la ditta carvella in quali passa M C (?) et ancora a la tuicioni et arriposu di tutti nui ky non siamu ulterius molestati ne dampnificati per li ditti galey ne per altri qualsivogla cursali et etiam ky li officiali di la insola di Malta li quali fidanu et receptanu li ditti cursali et su causa di omni mali non li digianu amplius receptari ne fidari. Per tantu nui confidanduni di li magnificencii et bennignitate vestri comu di quilli li quali sine dubio tenimu per proteptuVri et defensaturi di nostra nattioni devote vi supplicamu ky vi plaza per nostru arriposu et beni assistiri per nui in la ditta causa apud dictam regiam majestatem ipsa causa favorendu per modum ky hajamu nostra justicia et lu nostru missu in quali esti lu honorabile Arnau Bassa mercanti de nostra nattioni exibituri di la presenti haja celeri spachamentu offerendu a li magnificencii et reverencii vestri li beni e le persuni nostri ad tutte vestra ordinationi. Valete magnifici domini. Scripta Syracusa die VII janua-

rii none indiccionis Mil CCCCLXI. — Presti ad tutti vestru honuri et serviri lo consulu et collegui di mercanti cathalani degenti in la chitate di Syracusa.

. . . .

Als molt magnifichs e reverents senyors los senyors diputats de Cathalunya.

Molt magnifichs e reverents senyors. Aqui va Arnau Baza portador de la present lo qual largament vos informara de certas novitats que ha fetes mossen Requesens ab les sues galeres a alguns mercaders cathalans. Per queus placia lo dit Arnau haver per recomenat oferintme a tot vostre manament e servir. Scrita en Palerm a VIII de febrer any Mil CCCCLXI. — Lo vostre servidor quis comana en vostra gracia Guillemet de Gallines regent lo consolat en Palerm.

. . . .

Als molt honorable senyor en Gabriel Girau diputat local en la vila de Perpinya e bisbat Delna.

Molt honorable senyor. A nostra hoida es pervengut que no obstant lo edicte dies ha publicat algunes persones induides per lo maligne sperit no cessen seminar e scampar en aqueixa vila paraules granment contraries e derogants al negoci concorrent les quals porien portar molts inconvenients sino hi ere provehit degudament. Per tant volents saber la veritat vos dehim e manam que viste la present per aquelles vies e maneres que a vos sera vist investigueu e sapiau les coses desus dites e si axi sentireu o trobareu es-

ser requeréu aquells oficials de jurisdiccio dels quals serań les dites persones que prenguen informacio de les dites coses. La qual rebuda de continent nos trameteu a fi hi puixa esser feta provisio deguda. Dada en Barchinona a XXVII de març any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Al molt egregi senyor e strenuu baro lo comte de Modica capita et cetera.

Molt egregi senyor e strenuu baro. Nosaltres havem dada licencia an Franci Buçot alias Citges qui es capita de cinquanta homens de peu de aqueix exercit que puys haja complit dels dos mesos per los quals ha pres lo sou sen puga venir e stapolar de aqueix exercit. Per queus pregam que puys haja servits los dit dos mesos li doneu licencia sen puga venir certificantvos que lo dit Franci Buçot se acorda a XII de fabrer prop pasat. E placiaus ferhi certificatoria del dia que de aqui partira e ques present a nosaltres de continent que sia aci. Dada en Barchinona XXVII de març any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General et cetera residents en Barchinona.

El mismo dia, reunidos en el consistorio los señores Diputados y Consejo, el nuncio apostólico, que lo era el reverendo padre Juan obispo de Elna, les hizo entrega de

un breve de su Santidad, escrito en pergamino, cerrado y sellado el qual abrió, por órden de dichos señores, su secretario Bartolomé Sellent , leyendo su contenido. que es del tenor siguiente.

Dilectis filiis deputatis generalis Cathalonie et eorum consiliariis.

Pius papa secundus.

Dilecti filii salutem et apostolicam benedictionem. Comissimus nonnulla venerabili fratri nostro Johanni episcopo Elnensi nuncio et oratori nostro presencium exhibitori nostri parte nostre devocio in referenda super quibus hortamur velitis ei tanquam persone nostre indubitatam fidem adhibere.—Datum Rome apud Sanctum Petrum sub annulo piscatoris die XXX januarii M.CCCCLXI Pontificati nostri anno tertio.

Leido el breve que antecede , manifestó de palabra el Nuncio de su Santidad, cuanto se interesaba este en la libertad del Príncipe , no menos que en la paz y tranquilidad de estos reinos, á cuyo fin rogaba encarecidamente á los señores Diputados procurasen llevar á cabo cuanto antes la concordia entre el Rey y el Primogénito; á lo que contestaron los señores Diputados y Consejo , que tal habia sido siempre su animo y voluntad, empleando para ello todas sus fuerzas y sin perdonar medio alguno, no menos que para dejar asegurada su inata fidelidad ; despues de

lo que se despidió el señor Nuncio, quedándose los señores Diputados para conferenciar acerca de este asunto; mas como fuese adelantada la hora, la conferencia fué corta y no pudo tomarse ningun acuerdo.

28 DE MARZO.

Se recibió en este dia una carta del rey de Castilla, por manos de un caballero suyo llamado Gonzalo de Caçeres, cuyo contenido es el siguiente.

Nos el Rey de Castilla e de Leon enbiamos mucho saludar a vos los muy reverendos egregios et nobles magnificos diputados del Principado de Cathalunya en la ciutat de Barchinona.

Antes de agora vos ovimos scrito con un oficial de armas nuestro sobra la detencion del Principe nuestro muy caro e amado primo e por quanto despues mediante la gracia de nuestro Senyor havemos sydo certificado ell sea en su plena libertat en esta cibdat de Barchinona e por maior saber la dispusycion de sa persona enbiamos a lo vesytar a Gonçalo de Caceres cavallero de nuestra casa de quien mucho fiamos al qual de nuestra voluntad va largamente informado. Ell vos fablara algunos fechos complideros al bien e paz e reposo destos reynos. Rogamos vos le sea dada plenaria fe a lo que de nuestra parte vos dira. Muy re-

verendos egregios nobles magnificos Dios vos haya todos tempos en su special guarda. De Segovia a honse dias de março de sexanta e hun annos. — El Rey — Por mandado del Rey. —G. Mendes.

Las razones ó informes á que alude la credencial que antecede, y que expuso á los Diputados el mencionado embajador, eran substancialmente las que siguen.

Primerament lo dit embaxador dix que lo Senyor Rey de Castella los saludava molt els enviava una letra quels dona la qual era patent segons lo custum e stil de Castella signada de sa ma e segellada ab son segell la qual fou aqui legida e per quant hi havia creença en virtut de aquella ell explica com a noticia del dit Senyor Rey de Castella era pervenguda la liberacio de la persona del Senyor Primogenit su primo de la qual havia hagut singular plaer e consolacio per quant ell lo amava de molt bon cor e mes que altra qualsevol persona que a ell sia conjunta de parentela e per ço havia enviat a ell per veure e visitar la persona del dit Senyor Primogenit e que regraciava molt a ells e a tot lo Principat la amor e fidelitat que havian monstrada e mesa en obra en la recuperacio e liberacio del dit Senyor Primogenit e los treballs e despeses que hi havian mesos e tant com si per la persona del dit Rey de Castella su Senyor ho haguessen fet comendant molt als dits diputats e consell e

tot lo Principat com virtuosament e loable se eren hauts en aquest fet e segons lurs predecessors del Principat havian acustumat fer en les coses que emprenien. E que lo dit Senyor Rey de Castella segons los havia enviat a dir pochs dies havia per sa letre havia enviat a pregar lo Senyor Rey Darago li plagues deliurar e traure de preso le dit Primogenit e que per quant nol ne havia volgut complaure ell per mostrar la sua voluntat que havia a la liberacio del dit Primogenit e de conservar e tenir la pau que ell havia ab lo dit Senyor e ab los dessus regnes e terres que ell havia enviada en la frontera certa gent darmes de cavall e de peu per ajustarse ab lo exercit del Principat e entendre per son poder e ajudar a la liberacio de la persona del dit Primogenit ab proposit que si fos obs que vingues en persone ab tot son stat e sforç. E mes dix que lo dit Rey de Castella per conservacio del amor e bona concordia que lo dit Rey son Senyor havia ab lo Senyor Darago e sos vassalls havia fet moure matrimoni entre lo dit Senyor Primogenit e la infanta sa germana e que encara havia aquella mateixa voluntat e que lo dit Senyor Rey de Castella los pregava e encarregava molt stretament e afectuosa haguessen per recomenada la persona e lo stat del dit Senyor Primogenit car lo dit Rey de Castella havia voluntat fer per ells e per los de aquest Principat lo que volguessen e conservar e tenir la bona voluntat que es entre lo dit Senyor Rey Darago e sos vassalls e ell dit Rey de Castella e sos regnes e vassalls.

El abad de Monserrat contestó en nombre del Consejo al embajador, diciéndole que daban las gracias al rey de Castilla, por lo que de su parte les acababa de exponer: en consecuencia de lo que, se tomó desde luego la siguiente deliberacion.

Que lo exercit partescha de Fraga e vinga a la ciutat de Leyda en la qual resten cinccents homens de peu de les parts foranes e mes remotes a la dita ciutat. E mes cinquanta rocins utils que per semblant no sien de la dita ciutat e aquells sien los millors e pus utils del exercit. E los dits D. homens e cinquanta rocins de aquells qui hauran voluntat romanir. Tota la altre gent de cavall e de peu sia licenciada. La capita general stiga en Leyda fins en altra manera sia provehit lo vezcomte de Rochaberti capita de la gent de peu que sen vinga.

Atendido el objeto de la anterior deliberacion, se escribió al general y vizconde, á Juan Ferrer, á los diputados de Aragon y á los jurados de Zaragoza.

El propio dia se recibieron las siguientes cartas.

Als molt reverents nobles e honorables senyors los diputats del General de Cathalunya e consell en vir-

tut de la comissio de la cort elegit e assignat.

Molt reverents nobles e honorables senyors. Per mans del magnifich mossen Bernat Margarit e rebuda una vostra letra e mes e entes quant me a volgut explicar de part de vostres reverencies nobleses e honorables savieses e responent a tot dit que jat se sia que a tota via de pau e de concordia entre mi e lo comte de Prades me conviden em impelesquen lo servey de Deu ma professio e encara edat pero no es poch lagullo de vosaltres mossenyors als quals yo summament cobeg complaure e encara obehir. E per ço que conegau no vull esser trobador de qualsevulla honesta e virtuosa operacio sere content per satisfer a la voluntat e just desig vostre metre soltament en vostres mans e poder e dels consellers de Barchinona tota la questio e debat que es entre mi e lo sobre dit comte de Prades e tota la casa de Cardona segons que aquella havia mesa en poder del Senyor Rey. Ab tot sa Majestat no hi haje dona aquella fi que fore digna de hun Rey virtuos e que zelas lo be e repos de sos subdits e vassalls. Sobre aço jo he a ple comunicat ab lo dit mossen Margarit. Placieus donarli fe e creença com a la mia persona propria. Oferintme sempre promptissim e apparellat de fer per vostres reverencies nobleses e honorables savieses quant de mi os sera plasent dispondre e ordonar. Jo per gracia de nostre Senyor so fora del tot de la febre. Rest pero molt e molt flach pero per tota la semana santa Deus volent yo sere en Sanahuga e de aqui enfora me dispondre a quant per vosaltres mossenyors me sera sig-

nificat axi com aquell que en res que concernesque lo felicissimo stat del Principat de Cathalunya no sabria ne volria mencar. De Salas a XXIIII de març any Mil CCCCLXI. — Prest a tota vostra ordinacio e voluntat lo patriarcha Delaxandria bisbe Durgell.

Als molt reverends egregi nobles magnifichs e honorables senyors los diputats del General del Principat de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat.

Molt reverents egregi nobles magnifichs e honorables senyors. Pus fins aci vos sou stats de scriure en la manera acustumada per esser occupats per la beneventurada entrada del Senyor Primogenit en aqueixa ciutat considerant encara per ma indisposicio segons dieu en vostra letra de la qual sou cert ereu ben avisats daci avant vos placia hun tant delit com tots havem de vostres letres per falça creença nous sia tolt avisantvos com per gracia de Deu yo so molt milorat jatsia no prou fort pero so en tanta convalescencia que per legir vostres letres so en prou disposicio. E per ço placiaus per lo que dieu no star de scriurem ans vos prech ho façau com pus sovint poreu aleviats de feynes que significau haver de la venguda de Senyor Primogenit. Quant al quem dieu que pensar no podeu la Majestat del Senyor Rey vulla metra en execucio les coses quis dien per reports e fames de gents segons per mi sou avisats dient la raho per que vos dich que hoig coses de que reste molt aconsolat pus

sia en fet axi com vosaltres creeu e per obres se seguischa resta yo haja fet lo degut de havervos avisat del que sabia e sentia. Pregant nostre Senyor Deu vos illumini en be elegir de e sobre les coses dieu continuament tractar ab la Majestat de la Senyora Reyna per mija de vostres embaxadors los quals trames li haveu a Vilafrancha en la qual sa Senyoria es en manera tal ques seguescha la honor e servey de Deu dels dits Senyors Rey e Reyna e seguretat del Principat tranquillitat e repos de la cosa publica e poblat de aquell fentvos oferta entretant se fara ab compliment so que per vosaltres es demanat quant al ben star o segur de aquest exercit provehint aquell ab summa vigilancia de scoltes guaytes e altres provisions necessaries a tuycio e seguretat sua. E per quant lo temps dels dos mesos del acordament fet per vosaltres se abreugese com sabeu es prop de la fi considerada la pocha voluntat que los del dit exercit axi de peu com de cavall han en seguir aquell despuys que lo Senyor Primogenit es deliurat e restituit en libertat e la crehença tots havien no passaren Martorell vuy tots generalment grunyen e criden los huns quels donen licencia oferint tornar lo sou quels resta altres quels do temps dins lo qual corrent lo temps dels dits dos mesos sien junchs (?) e atesos en lurs cases pretenents que a ses despeses no sen deuen tornar mas ab lo dit sou altres que dihen que hora per hora que los dits dos mesos seran complits segons lur compte comptadors del jorn que prestaren lomenatge e anant sens demanar a mi licencia ne pus dirme res sen iran e sen tor-

naran en lurs cases lexant a mi la bandera. Es stat deliberat de aço vos fos axi scrit per manut en manera que dins lo temps que resta per vosaltres fos deliberat e provehit a la honor del Principat e de alguns de vosaltres qui deliberan eternalment aturar aci fins altrament per vosaltres sia ordenat e a vosaltres scrit de que restam ab major recel vista la deliberacio dels bons e hoyint dels folls lo que dessus vos he scrit. E per quem par faça prou al fet per que en tot e per tot reta mon deute de la capitania seguint los termens de la ley qui vol los mals sien punits e los bons premiats e remunerats deliber scriureus la contentacio molta que tinch dels de mon consell qui en sos consells hi en totes les coses occorrents al servey e conservacio de la honor del Principat de dia e de nit may han fallit prenent tots e hun cascu la sua porcio de les feynes ultra lo consellat ço es los huns los sobreguayts e ordonar les guaytes partir sollicitar e visitar aquelles los altres de inquirir dels lochs fora la vila en metra scolles e sentintles e axi de tots los altres de mossen lo veguer o de son assessor o assident quant be man servit e quant ne so content per letres dir nous poria. E axi placieus voler aquells integrament satisfer e ultra axo abundantment remunerar e gratificar hun cascu segons lo ben obrar qui fet haura lo qual es tant publich que amagar nos poria. Com lo General me par sia la mar qui a hun cascu egualment se comunica pero quiscu sen porta segons la mesura ab que ve e no pus. E ab tant la Trinitat Sancta sia vostra proteccio e guarda. Dada en Fraga a XXVI de

març any Mil CCCC sexanta hu. — A vostra honor prest Bernat Johan de Cabrera, comte de Modica.

Als molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors los diputats e consell del Principat de Cathalunya.

Molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors. La present es sol per avisar vosaltres de ma voluntat que no es pus de seguir lo exercit haver complit lo temps dels dos mesos e açο dich per lo socorriment que per vosaltres era ordonat me fos donat ço es cent cincuanta florins la qual cosa es per la pratica que mes servada per lo comte per moltes e diverses maneres. De tot aço vos ne he volgut avisar ab temps per quey provehischau en aquella manera que ben vist vos sera no dient que en tots altres negocis yo puga servir lo Senyor Primogenit e al Principat noy meta persona e bens e quant tinga en lo mon. Axi mateix vull avisar vostres savieses per lo carrech per vosaltres a mi donat en los sentiments que yo he passat lo temps dels dos mesos molts gentils homens no sen tornen e dien que no pendran pus sou em dubte que la gent no buyt en tal manera que la bandera no rest desacompanyada e que nos meta gran desbaratat entre nosaltres. De tot lo que sent ne he volgut avisar vostres prudencies. Per queus placia volerhi provehir en aquella millor forma queus semblara. E ab tant ordonau de mi lo que plasent vos sia. Scrita en Fraga a XXVI de març. —Lo qui es prest a

a la ordinacio de vosaltres vezcomte de Rochaberti.

El mismo dia, los señores Diputados mandaron escribir las siguientes cartas.

Als molt honorables e savis senyors los pahers de la ciutat de Leyda.

Molt honorables e savis senyors. Per nosaltres e aquest consell es provehit que tot lo exercit partescha de la vila de Fraga e sen vinga en aqueixa ciutat en la qual romanga lo capita ab les banderes acompanyades.de cinch cents homens de peu e cinquanta rocins utils tant solament e que tota laltra gent axi de cavall com de peu daqui en fora sia licenciada. Pregamvos donchs senyors que vullau donar orde que junt aqui lo dit exercit sie allehujat e lo dit nombre qui romandra sia be tractat segons de vosaltres fiam. E tingaus molt honorables e savis senyors la Sancta Trinitat en guarda sua. Dada en Barchinona a XXVIII de març any Mil CCCCLXI.— A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Al molt noble e molt magnifich baro lo vezcomte de Rochaberti capita de la gent de peu del exercit del Principat de Cathalunya.

Molt noble e molt magnifich baro. Vostra letra ha-

vem rebuda per la qual vehem vostra voluntat de venir del exercit. Nosaltres per lo dit esguard e per altres som entrats en delliberacio que era de fer del dit exercit e havem concordat que ates daqui avant no afretura tenir la vila de Fraga que en nom de Deu lo dit exercit sen vinga tot ensemps en una companyia a la ciutat de Leyda en la qual per lo present romanguen les banderes acompanyades de cinch cents homens de peu e de cinquanta rocins utils e que tota laltra gent axi de cavall com de peu sia licenciada segons de tot aço scrivim pus stesament al comte de Modica capita general. Pus donchs lo dit exercit sia en Leyda vos ne poreu venir e axi sera satisfet a vostra voluntat regraciantvos lo bon voler queus significau haver en lo honor e benefici de aquest Principat. E per quant vos speram aci prestament no curam mes dir remetent tot lo restant a la vista. En lo mig e tota hora tingaus lo Sant Sperit en guarda sua. Dada en Barchinona a XXVIII de març any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona a vostra honor prests.

Al molt egregi senyor e strenuu baro lo comte de Modica capita general del exercit del Principat de Cathalunya.

Molt egregi senyor e strenuu baro. Pus a nostre Senyor Deu per sa clemencia e merce ha plagut que la desigada liberacio de la persona del Senyor Pri

genit es obtenguda per quant no volriem que aqueixs senyors del regne de Arago se agrehuiassen de la tenuta de la vila de Fraga havem delliberat que vos senyor ab tot lo exercit parteschau de la dita vila de Fraga eus ne vingau a la ciutat de Leyda hon apres siau junt ab tot lo dit exercit provehireu en aturar aqui cinch cents homens de peu los quals pero no sien homens de la dita ciutat de Leida ne de lochs vehins abans remots de la dita ciutat e sien de aquells qui darrerament han pres lo sou dels XV jorns e que hajen voluntat de romanir mes avant si delliberarem aquells retenir en los quals no es intencio nostra romanga algun cap de cinquantena car no afretura. Per semblant vos reteniu cinquanta rocins utils e dels millors e mes dispots del exercit e que hajen voluntat de romanir si per mes temps del que han a servir los volrem e que no sien de la dita ciutat de Leyda sino de fora de aquella. E a tota laltra gent axi de cavall com de peu licenciareu per anarsen a lurs cases en lo nom de Deu. Vos senyor per quant no seria cosa pertinent a la condicio vostra aturar ab tant petit nombre de gent romandreu ensemps ab lo veguer per uns breus dies en la dita ciutat retenint aqui les banderes e sera per refermament de vostra salut e en lo mig nosaltres provehirem de alguna persona qui capitaneje la dita gent e provehit aço vos ho significarem e poreuvosne venir Deu volent. Per dar raho als diputats de Arago e jurats de Çaragoça de la stada e partida de la dita vila de Fraga nosaltres los scrivim per letres que rebreu ab les presents les quals de aqui en

fora los trametreu. E mes en la partida vos agraciareu sius plaura dels jurats e prohomens de la dita vila de Fraga usant envers ells de paraules conducents a la amor e bennivolencia del dit regne e aquest Principat les quals conservar es a vosaltres molt acor. Si algunes coses subseguiran en la partida de Fraga nos avisareu de aquelles e sobre elles e altres que occorreguen vos scriurem a la dita ciutat. Ab tant molt egregi senyor tingaus la Santa Trinitat en guarda sua. Dada en Barchinona a XXVIII de març any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Montserrat.

Los cinquanta rocins es intencio nostra sien de aquells qui han a discorrer encara mes temps puys sien suficients. Lo present correu ha pres carrech de anar ab les letres a Çaragoça axi que non calra haver altre. — Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit a vostra honor prests.

Al molt honorable lo senyer En Johan Ferrer receptor general de les intrades e exides del general de Cathalunya.

Molt honorable senyer. Per nosaltres e nostre consell es feta delliberacio que tot lo exercit jaguescha la vila de Fraga e en nom de Deu sen venga a la ciutat de Leyda en la qual romanga lo capita ab lo veguer e les banderes acompanyades de cinch cents homens de peu e de cinquanta rocins utils tant solament. Los dits cinch cents homens es nostra intencio sien de

aquells qui darrerament han rebut lo sou dels quinze jorns e que no sien homens de la dita ciutat de Leyda ne dels lochs vehins abans forasters o remots de la dita ciutat e que sien dispots e hajen voluntat de romanir al dit sou si per mes temps al mateix sou si sera delliberat aquells per mes temps retenir. Per semblant dels cinquanta rocins es intencio nostra que nó sien de la dita ciutat abans fora de aquella e los millors del exercit e hajen la mateixa voluntat de romanir al dit sou si per mes temps los volrem. En la gent de peu es intencio nostra no romanguen alguns caps de cinquantena per quant es vist no afreturar. Tota laltra gent axi de cavall com de peu volem sia licenciada per anarsen hon volran e axiu scrivim al capita. Conferiune ab ell e axi disponeu de totes les dites coses pero abans que aço no sia divulgat provehiu en haver adzembles e carnatge per portarvosne a Leyda totes les municions provisions e altres coses que fossen aqui del exercit per manera que ab lo exercit ensemps vos ne porteu e en la dita vila de Fraga no romanga res. Si ho menejau secretament e ab cautela haureu millor rabo del carnatge per que en totes coses siau atent e provehiu a la seguretat e indemnitat de aquelles segons se fia de vos. Lo capita com dessus es dit aturara en Leyda fins hajam provehit de alguna altra persona qui capitanege la dita gent car no seria competent a sa condicio ell star aqui per un exercit tant poch. E per aço vos nos scriureu qui seran los dels cinquanta rocins qui romandran per que entre aquells pugam elegir aqui per capita. E mes nos

scriureu quant passara lo temps que han a servir los dits cinquanta rocins per lo sou que tenen ja e quant hauran complit los cinch cents homens qui romandran comprenenthi los quinze jorns per ço que sobre tot puixam apres deliberar. Lo vezcomte de Rochaberti sen pora venir e axi lin scrivim. Apres scrivim als diputats del regne de Arago e jurats de Çaragoça donantlos raho de la stada e partida de la dita vila de Fraga. Ab les presents rebreu lurs letres les quals per correu daqui en fora los trameten provehint que sien ben donades. Los cinquanta rocins que romandran es intencio nostra sien de aquells qui han a discorrer mes temps del sou que tenen puys sien suficients. E axi de tot aço conferiu ab lo capita. Dada en Barchinona a XXVIII de març any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Lo present correu ha carrech de anar ab les letres a Çaragoça axi que nous calra haverne altre algu. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

29 DE MARZO.

Reunidos en consistorio los señores Diputados y Consejo presentóse el Ilustre Primogénito, y, de palabra, les hizo las cuatro proposiciones siguientes: 1.ª que revisasen los capítulos que se habian de presentar á la Señora Reina, con intervencion de un individuo de su consejo: 2.ª que habiéndole enviado el rey de Castilla un embajador pa-

ra tratar del matrimonio que se habia de verificar entre él y la hija de dicho rey, queria el señor Primogénito que esto fuese con voluntad espresa de su padre, el cual creia lo contrario. 3.ª que el ejército que habia en Fraga no retrocediese, hasta que este negocio se hubiese concluido; 4.ª que les pluguiese socorrerle con alguna cantidad para su sustento, por ser grande la necesidad en que se encontraba.

Despues de haber razonado acerca de las tales proposiciones, y examinadas detenidamente se deliberó, contestar lo siguiente. Respecto de la 1.a, que no se permitiese ninguna intervencion de los individuos del consejo del Primogénito, y sí tan solo él en persona, pero con asistencia siempre del arzobispo de Tarragona, del conde de Prades y de Luis Xetantí, y sin que pudiera mudar ni añadir nada por ser trabajo hecho con madura deliberacion y por voluntad de todos; respecto de la detencion del ejército en Fraga, que se siga la deliberacion del dia anterior; y respecto de las demás proposiciones, reserváronse deliberar mas adelante, cuando acerca de ellas hubiesen hablado mas detenidamente; á cuyo fin, los antedichos tres señores pasaron á conferenciar luego con el señor Primogénito.

Al propio tiempo so recibió la carta que sigue.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs honorables e molt savis senyors los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat residents en Barchinona.

Molt reverends egregis nobles magnifichs honorables e de molta providencia senyors. Jatsia no sia co-

sa necessaria significar a vosaltres per scrits la mia voluntat quanta es vers lo servey del Senyor Rey e lo bon stament de aquest Principat com granment desige per obra ab degut efecte demostrar aquelles en le fahenes occorrents. Axi pensant en aquells tramis dies ha pasats als honorables procuradors de aquesta ciutat alguns de mos servidors notificantlos de part mia com me semblava cosa molt necesaria algunes clausures se fesen en la part del riu tant en cases de ecclesiastichs com de seccular tenen exida. Oferintlos sempre yo volia e tenia eser una cosa ensemps ab ells segons la relacio me fonch feta dits procuradors mostraren haver de mon pensament e oferta dient se posas en execucio com per lo semblant ells ho havien delliberat. Per mi fou asignat mon oficial e per lo capitol un dels canonges los quals ab los dits procuradors anasen e provehisen en tot lo que fos necesari per custodia de aquesta ciutat. Mes no havent sguard ne respecte a les inmunitats libertats privilegis e exempcions tant juris divini com etiam humani e a la serie dels privilegis e del glorios Rey Ildefonsus e de alguns altres reys de gloriosa memoria e de les sentencies apres subseguides en favor e per part de aquesta esglesia e bisbe canonges comensals e beneficiats en aquella facen inmunes liberts e exempts de custodia vella e scolt de la ciutat murs portes e portals de aquella segons extesament vos mostrare si a vosaltres plaura e axi ho delliberareu. He manat e provehit no obstants les coses damunt expresades tots los ecclesiastichs se adeeueu e per cascun vespre los qui

dispots fosen anassen en la deena cauria e venria sa tanda en altra manera donassen home dispost cominant los de penes si aço fer recusaven. Tenia creença yo ab lo capitol de aquesta esglesia haviem prou satisfet a la voluntat de vosaltres e de tot lo Principat no sperant manament ne ordinacio vostres dits procuradors no sguardant al que tant havem ab bona voluntat fet e permes axi mateix a la inopia e tanta egencia vuy son posats los ecclesiastichs de aquesta esglesia volien e deliberaven en totes e sengles despeses han fetes fan e per lo sdevenidor los convendra fer. Per aquesta occasio yo lo capitol comensals e tots los benificiats contribuissem participassem deguessem contribuir e participar en aquells la qual cosa nom sembla justa raho ne justicia non permeteu e axi han haguda total negativa scrivintvosne de tot largament per manera nos hajau a tots per scusats si per ventura per alguns vos era significat lo contrari. Encara vos haure a gracia molta sil dit adeenament de ecclesiastichs se pot scusar vuy cesse com la necessitat no sia tanta porte hun tal carrech als dits ecclesiastichs. Empero sempre so promte tot lo que per vosaltres sera ordonat. Clamant de merçe a la divina e summa bonea trameta la gracia del Sant Sperit en vosaltres e dirigescha vostres actes. De Tortosa a XXIIII de març any LXI. — A la ordinacio e beneplacits de tots vosaltres sempre prest. — Ot de Muncada bisbe de Tortosa.

30 DE MARZO.

Asistió otra vez el señor Primogénito al consistorio de los Diputados para pedirles que se hiciese alguna correccion al capítulo de la sucesion de su hermano D. Fernando, y que su vicecanciller y notario gozasen en Cataluña de los mismos derechos de que gozan los demás catalanes; á lo que se le contestó que, respecto de los capítulos, nada habia que tocar, y en cuanto á la habilitacion que pedia, no podia resolverse sino en cortes. Sobre el socorro que pedia contestaron que lo tratarian mas detenidamente, y escojerian el mejor medio que supiesen.

El mismo dia, enviaron los embajadores designados con los capítulos á la señora Reina, y se recibieron las siguientes cartas.

Als molt reverend honorables e de molt gran providencia senyors los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend honorables e de molt gran providencia senyors. Rebuda havem de vostres molt grans providencies data a XXIIII del mes present per lo honorable En Johan Ramon un dels embaixadors per esta vila en aqueixa ciutat lo qual es stat delliberat venir aci per comunicar ab nosaltres en creença vostra per vigor de la dita letra certes causes rahons ne-

cessaries al benefici publich. Certificantnos teniu molta voluntat sia provehit contra tots aquells axi desta vila com altres qui contra la cosa publica han res fet tractat e consellat e haver hoit lo dit honorable En Johan Ramon en tot lo que de vostra part nos ha explicat lo havem a ple informat de nostra intencio e a ell e als altres sos conembaixadors havem ab instruccions donat en carrech aquella vos manifestas. Placiaus darlos fe e creença en totes coses com de nosaltres per lur miga proferides suplicant la Trinitat infinida sia proteccio de vostres molt grans providencies. Scrita en Perpenya a XXVII de març any Mil CCCCLXI. — Los consols de la vila de Perpenya a vostra honor apparellats.

Als molt reverend e honorables senyors los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend e honorables senyors. Nosaltres considerants aquesta universitat per soccorrer a la necessitat que ha occorregut se sia desexida de tota la gent que aci era disposta per causa de la anada de Fraga e no es dubte considerat lo temps que vuy tenim sia acte al qual no sol nosaltres qui per causa de la dita anada no hauriem si occorria la defensio ques mereix a util de la dita universitat ne encara per altres respectes havem considerat scriure a vostres reverend e honorables savieses per dar repos als pensaments quens occorren. Sia de vostra merce licenciar los de

aquesta vila qui vuy se troben en Fraga puixen tórnar aci e guardar les coses propries a les quals no poden fallir. Supplicant tots temps vostres reverend e honorables savieses vos placia la defensio e util de aquesta universitat haver a memoria. E com mes no hajam a dir supplicam la Sancta Trinitat sia en proteccio e guarda de vostres reverend e honorables savieses. Dada en Vilafrancha de Penades a XXVIII de març. — Qui a vostres reverend e honorables savieses molt se recomanen los jurats de Vilafrancha de Penades.

Se resolvió escribir, el mismo dia, la siguiente carta al conde de Módica.

Al molt egregi senyor e strenuu baro lo comte de Modica capita general del exercit del Principat de Cathalunya.

Molt egregi senyor e strenuu baro. Per molta necessitat que lo honorable En Francesch Cescorts qui es aqui un dels vostres consellers ha de venir en sa casa havem delliberat darli licencia de podersen tornar e venir de aqueix exercit. Pregam e encarregam vos dons molt stretament queus placia dar licencia al dit Francesch Çescorts de venirsen del dit exercit decontinent ab sa gent donantli certificatoria del dia que pertira de aqui car ya havem seguretat de pagar lo que haura restituir per lo que ha servir dels dos m

sos que ha pres lo sou. E sia molt egregi senyor e strenuu baro la Sancta Trinitat vostra guarda. Dada en Barchinona a XXX de març any Mil CCCCLXI. A. P. abat de Monserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona apparellats a vostra honor.

31 DE MARZO.

Leidos y aprobados los capítulos que se habian de enviar á la Reina, se pasó al nombramiento de los embajadores, encargados de presentarlos á dicha Señora, y en consecuencia fueron elejidos el abad de Poblet, el caballero Juan Çabastida, y Tomás Taqui burges y síndico de Perpiñan ; mas como se hubiese suscitado luego alguna duda, especialmente por parte de la ciudad, respecto de un capítulo en el cual se espresaba que de aquello no pudiese resultar jamás daño ni perjuicio alguno, directo ó indirecto, á los derechos, costumbres y libertades otorgados á la casa de la Diputacion, reuniéronse otra vez por la noche , y despues de un largo coloquio , se resolvió, por fin, escribir la siguiente carta á la Señora Reina.

A la molt alta e molt excellent senyora la Senyora Reyna.

Molt alta e molt excellent Senyora.

Ab tot que ab molta diligencia hajam entes en com-

posicio de les coses reportadores a la Serenitat vostra per servici de la Majestat del Senyor Rey e de vostra Altesa e benefici e repos de aquest Principat pero per quant son de tanta importancia e de aquelles se ha hagut conferir entre molts no es stat possible fins aci haver expedicio. Ara per gracia de nostre Senyor Deu essents en orde tal que pensam seran acceptes a la dita Majestat e a vostra Excellencia trametem aquelles a la dita Excellencia vostra per los reverend magnifichs e honorables lo abat de Poblet mossen Johan Ça Bastida cavaller e En Thomas Taqui burges de Perpenya qui sobre les coses concernents aquest negoci son encara per nosaltres stesament informats. Supplicants vostra alta Senyoria li placia donarlos fe e creença en tot ço que per part nostra exposaran com si per nosaltres dit era. E per lo servey e honor de la predita Majestat real e nostre e benefici e repos de aquest Principat placia a vostra Celsitud sobre les dites coses axi fer e obrar que per la tal vostra obra e intercessio lo negoci prenga lo repos conclusio e fi desigats de que nosaltres e aquest Principat referirem a vostra Altesa humillimes e devotes gracies e en totes coses que per servici de vostra dita Excellencia e coses sues se poran james fer nos sentirem deutors ab perpetual obligacio. La Sancta Trinitat molt alta e molt Excellent senyora tinga en proteccio sua vostra Illustrissima Senyoria la qual a nosaltres man lo que li placia. De Barchinona a XXXI de març any Mil CCCCLXI. — De vostra alta Senyoria. — Humils vassalls e subdits qui en gracia e merce de aquella hu-

milment se recomanen. — Los diputats del General e consell representants lo Principat de Cathalunya.

. . . .

Entregaronse luego á los embajadores las correspondientes instrucciones, cuyo contenido es como sigue.

Instruccions fetes del que per part dels reverend e magnifichs senyors los diputats del General del Principat de Cathalunya residents en Barchinona e del consell per ells en virtut de la comissio a ells feta per la cort de Cathalunya en la ciutat de Leyda convocada elegit han a dir e explicar a la Illustrissima Senyora Reyna en nom e per part del Serenissimo Senyor Rey en los afers davall scrits entrevenint los reverend e magnifichs senyors lo abat de Poblet mossen Johan Çabastida cavaller e en Thomas Taqui burges de la vila de Perpenya com embaixadors per los dits diputats elegits.

Primerament de part dels dits senyors diputats e consell besaran la ma a la dita Illustrissima Senyora Reyna e diran tant humilment com poran les recomendacions acustumades. Apres li daran la letra de creença que sen porten en virtut de la qual li explicaran com ells tramesos a la sua Serenitat per los dits diputats e consell porten per presentar a la Senyoria los capitols per los dits diputats e consell fets de les coses quels ha apparegut esser utils a la conservacio del amor paternal del dit Senyor Rey envers lo Illus-

trissim Princep de Viana fill e primogenit seu e gran honor e servey de la Majestat del dit Senyor e benefici de la dita Senyora Reyna e del dit Illustrissim Primogenit e encara del Illustrissim infant don Ferrando e altres fills del dit Senyor bon regiment e govern repos e tranquill stat del dit Principat e dels poblats en aquell. E apres li daran los dits capitols supplicant a la sua Serenitat que sia merce sua en obtenir lo fi desigat dels dits afers sia tal intercessora e migancera com fins aci es stada e lo dit Principat spera e confia a fi que perpetualment li sien obligats. Applicanthi aquelles paraules que als dits embaixadors sien vistes propries e pertinents al negoci. E de la resposta que hauran consultaran de continent los dits diputats e consell.

E volen los dits senyors diputats e consell e strenyen los dits embaixadors en virtut del sagrament que han prestat que de aquest negoci no parlen o comuniquen ab la dita Senyora Reyna ni ab altres sino tots tres plegats.

E que de altres fets propis ni de altra qualsevol persona per si ni per interposada persona no parlen ne facen parlar ab la dita Senyora Reyna.

Expedita die XXXI marcii anno a nativitate Domini M.CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. —Domini deputati et consilium mandaverunt mihi Bartholomeo Sellent.

(Los capítulos antes mencionados no se insertaron has-

ta mas adelante, por haber sufrido algunas modificaciones y aguardar que los hubiese firmado la Reina.)

El mismo dia, fué presentada por Jaime Taranau, y leida en consejo, una deliberacion, relativa á la sustitucion de los diputados, en caso de muerte; y se mandó escribir la siguiente carta.

Al reverendissim pare en Christ e senyor lo patriarcha de Alexandria administrador perpetuu del bisbat Durgell.

Reverendissim pare en Christ e senyor. De vostra reverendissima paternitat havem rebuda letra per lo magnifich mossen Benet Margarit la qual entesa regraciam sumament a la dita reverendíssima paternitat com li ha plagut condecendre a les pregaries nostres e juxta aquelles donar loch que la diferencia questio e debat que es entre vostra dita reverendissima paternitat e la casa vostra de una part e lo egregi senyor comte de Prades e tota la casa de Cardona de la part altra vinga e sia en poder nostre e dels molt honorables consellers de aquesta ciutat. En que la dita vostra reverendissima paternitat fa e obra de aquella virtut que della es pertinent. E per tant reverendissim senyor los dits consellers e nosaltres havents molt a cor lo dit negoci som stats de parer que entre vostra reverendissima senyoria e tots los de part vostra e lo dit comte de Prades e los de la part sua sia feta es faça si plasent vos sera per lo present treua duradora daqui per tot lo mes de maig prop vinent per la qual

a rebre es trames a vostra reverendissima paternitat e senyoria En Jaume Çafont notari de aquesta casa exhibidor de la present. Placiaus senyor donar orde la dita treua quant es a la part vostra haja expedicio car per nosaltres es provehit que semblant se faça per laltra part. E en lo mig Deus donara tal expedient que si plasent li sera la cosa pendra total fi e repos lo que molt desigam. Sobre aço a vostra reverendissima paternitat parlara lo dit En Jaume Çafont de part nostra. Placiaus senyor donarli creença. La Sancta Trinitat reverendissim pare en Christ e senyor tinga en sa proteccio vostra reverendissima paternitat e senyoria la qual de nosaltres orden lo que li placia. De Barchinona a XXXI de març any Mil CCCCLXI. — Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat a vostra honor promptes.

Sigue una carta que no debe estar en este lugar, pero que se inserta, por haberse omitido anteriormente donde le correspondia, segun se podrá colejir por el contenido.

Als molt reverend nobles e magnifichs senyors los diputats del regne de Arago.

Molt reverend nobles e magnifichs senyors. Nosaltres per delliurar la persona del Senyor Primogenit qui lavors en aqueix regne era detengut e per execucio del proces de sometent e altres coses concernents

les libertats del Principat de Cathalunya haviem dirigit axi com haveu vist lo exercit nostre la via de la vila de Fraga qui era pas per lo qual a la dita liberacio se havia pervenir. E junt lo dit exercit en la dita vila se es alleujat per alguns dies en aquella. E per tuicio e defensio sua de gents o persones qui volguessen la dita liberacio pertorbarlos ha convengut tenir e guardar la dita vila e castell de aquella. E axi lo dit exercit es aqui aturat fins en los dies presents portants e havents se ab les gents de la dita vila e altres de aqueix regne no altrament com si fossen de aquest Principat e ab tota aquella amistat amor e benivolencia que entre aqueix regne e aquest Principat son stades per tots temps. Ne havem pensat james de aço a vosaltres ne aqueix regne donar greuge o melestia alguna com tota vegada hajam hagut per cert que vosaltres foreu coadjutors nostres o tant principals actors de aquesta empresa com nosaltres mateixs attes a quiscuns hi concorria urgent causa e raho ço es deute de fidelitat per tots degut a la corona real e lo zel de la devocio e amor a totes coses concernents honor de aquella e benefici de la cosa publica de tots los regnes e dominis seus. Ara donchs que a nostre Senyor Deus ha plagut axi dispondre que la desigada liberacio del dit Senyor Primogenit es obtenguda per alguna respectes justs sens prejudici del dit proces e ab salvetat del necessari e util per lo que ha sguard a les libertats del dit Principat havem delliberat e proveit que lo dit exercit jaguescha la dita vila e castell e sen torn en nom de Deu la via de Ca-

thalunya. E axi ho havem comandat al capita e gents del dit exercit la qual cosa havem volguda notificar a les reverencies nobleses e magnificencies vostres perque de la stada e partida del dit exercit sapien la causa e raho e senten la voluntat nostra envers vosaltres e aqueix regne e los vehins e habitadors seus qual es per los quals tota vegada aquest Principat faria tant com per si mateix. Pregant les dites reverencies nobleses e magnificencies vostres que si lo dit exercit en lo qual per sa numerosa multitut han a concorrer persones de diverses condicions havia donat algun greuge o molestia als homens de la dita vila que no pensen esser per cert de sciencia o permissio nostra e de aquest Principat que assats ha sollicitat e fet son deute que les gents del dit exercit stiguessen sots moderacio o disciplina tal que los habitadors de la dita vila no fosen en res agraviats. E aço hajau per cert que si lo cas hagues portat la dita liberacio se fos haguda prosseguir dins aquest Principat e per aquella vosaltres o exercit vostre fosen aci pervenguts foren stats per nosaltres e per les gents de aquest Principat reebuts e tractats ab molta fraternitat e amor. Vista donchs la intencio nostra vos pregam vullau juxta aquella jutgar e no en alguna altra sinistra part car en nosaltres com dit es no recau alre que amor e benivolencia envers vosaltres e aqueix regne e axi ho veureu per obra en totes coses que per benefici e honor vostra e del dit regne per nosaltres e aquest Principat se puixen fer. Ab tant molt reverend nobles e magnifichs senyors tingaus la Sancta Trinitat en guar-

da sua. Dada en Barchinona a XXVIII de març any Mil CCCCLXI. — A P. abat de Montserrat — Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat a vostra honor prests.

1.° DE ABRIL.

El único objeto de la sesion de este dia fué la nueva lectura, difinitiva aprobacion y envio de los capítulos que habian de presentar los embajadores á la Señora Reina, y de la carta acompañatoria, como efectivamente lo hicieron.

Se recibieron, el mismo dia, varias cartas, y se escribieron otras, que siguen á continuacion.

Als molt reverend magnifich e honorables senyors los diputats del Principat de Cathalunya.

Molt reverent magnifich e honorables senyors. Per algunes coses quem eren necessaries comunicarvos per no leixar lo capita he delliberat tremetreus mossen Johan Daringo de la present exhibidor al qual vos deman de gracia vullau donar creença en lo que de ma part vos explicara oferintme prompte en tot lo que ordonar vos plaura. De Fraga a XXVII de març. — Al que ordoneu prest Felip de Castre menor.

Als molt reverend honorables e molt savis senyors los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend honorables e molt savis senyors. Per quant seriem imformats que lo honorable mossen Anthoni de Vilaplana de la present vila sera stat proveit per lo Senyor Rey e per quant obsten privilegis ell essent de la predita vila no poder regir personalment los dits oficis seriem avisats aquells tals oficis haura venuts per preu de docents florins al honorable mossen Verdu fill del discret Nanthoni Verdu de Tarragona. La qual cosa es contra constitucions de Cathalunya tals homents comprant oficis per preu apreciat aquells tals oficis no poder eser regits per aquells ne aquells tals eser admesos. Hon com vosaltres siats posats en defensar les dites constitucions pregam vostres reverencies sobre los dits afers proveir degudament en tal forma e manera que les dites constitucions sempre al ungla sien servades e no en alguna manera lesiades. Supplicant a vostres reverencies per lo portador de la present hajam vostra resposta la qual de vosaltres speram. Significantvos com per lo qui ha regits los dits oficis de veguer e balle de la dita vila restam be esser contents de son regiment en tant que si posible era ni constitucions no obstaven volriem be nosaltres axi com a regidors e encara tots los singulars de la vila ell poder regir lo trienni present per tant com ab gran virtut ell ses hagut bę en regir los

dits oficis de la dita vegueria e ballia e es stat e es vuy en dia molt prompte attes la occurrencia del temps en fer exir lo exercit de la present vila e encara en qualsevol actes e negocis tocants en la delliberacio de la persona del Illustrissim Primogenit. E encara en tant quant en ell es stat en pacificar e concordar les diferencies dels singulars de la present vila si algunes ni havia. E conserve Deus vostres persones. De Cervera a XXX del mes de març any Mil CCCCLXI. —

Molt reverends honorables e molt savis senyors los pahers de la vila de Cervera a vostra honor prests.

Al molt noble e magnifich baro don Felip de Castro senyor de la baronia de Stadella.

Molt noble baro. Vostra letra de creença havem rebuda per mossen Johan Daringo e havem hoit lo que de vostra part nos ha volgut dir en virtut de la dita creença per vos a ell acomanada. A la qual vos responem que com per alguns sguards hajam delliberat que lo senyor comte de Modica desempar la vila e castell de Fraga e sen vinga a Leyda ab tot lo exercit e de aqui licenciu tota la gent axi de cavall com de peu solament sen retinga cinquanta rocins utils e disposts e la altra gent de cavall qui no han servit tot lo temps que han de servir entro quel hajen servit e cinchcents homens de peu dels pus disposts quey sien e fet aço lo dit senyor comte que sen vinga en bona hora. E per no metre altre capita ne president en la dita gent attes lo veguer de aci es mestre del proces

de sometent en virtut del qual lo exercit es exit de aci havem delliberat que la dita gent sia a son govern e comandament e que vos per vostra condicio noblesa e virtut siau per ell acullit e demanat en tots sos consells e coses que haja a fer eus tracte favorablement segons a vos pertany. E encara havem delliberat que los vostres rocins e de Ferrando Ximeno de Bolea sien del nombre dels dits cinquanta rocins e los standardes ço es mossen Foixa e En Bernat de Marimon. Per que molt noble baro vos pregam e encarregam en les dites coses vos hajats segons de vos confiam. En lo que lo Senyor Rey vos ha scrit nos par podeu respondre que vos sereu prest per lo que sa Senyoria mana pero que vos sou en lo exercit de Cathalunya e sou tengut star a comandament de aquell. E si per ventura lo dit exercit per alguna via havia a proceir contra mossen Rebolledo o altres persones vos noy porieu fallir ans serieu forçat anarhi e en tal cas vos foseu scusat e hi poguesseu anar no obstant qualsevol treua o seguretat per vos ab lo dit mossen Rebolledo o altres valedors e amichs seus fermadora e hon lo dit exercit no volgues proceir en res contra lo dit mossen Rebolledo valedors o amichs seus vos sou content tenir e servar la seguretat o treua que haureu prestada. Pero aço remetem a vos solament vos ne diem nostre parer. E sia molt noble baro la Sancta Trinitat vostra guarda. Dada en Barchinona lo primer dia de abril any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Als molt honorable e de gran saviesa mossen Arnau Guillem Pastor cavaller e regent la vegueria de Barchinona.

Mossen molt honorable e de gran saviesa. Axi com haureu vist nosaltres havem delliverat que lo senyor comte de Modica desempar la vila e castell de Fraga e licenciu tota la gent de cavall e de peu e sen vinga en Leyda ab certa gent ques retinga de cavall e de peu per vostra companyia e de les banderes en aqueixa ciutat. E per quant havem delliberat que lo dit senyor comte sen vinga e que vos governeu e regiau la dita gent que restara axi de cavall com de peu. Entre los quals qui restaran de cavall volem sia lo noble don Felip de Castro lo qual es notable persona e de reputacio. Per ço volem que lo dit don Felip hajats per molt recomanat el demaneu en vostres consells e afers que occorreran tractantlo favorablement. Pregamvos e encarregam donchs stretament que del govern e regiment de la dita gent prengau carrech eus hi hajau segons de vos confiam. E sia lo Sant Sperit guarda vostra. Dada en Barchinona lo primer dia de abril any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Al molt egregi senyor e strenuu baro lo comte de

Modica capita general del exercit del Principat de Cathalunya.

Molt egregi senyor e strenuu baro. Pochs dies ha havem scrit a vostra senyoria que en nom de Deu desemparaseu la vila e castell de Fraga e licençiaseu tota la gent axi de cavall com de peu e que solament vos retinguessen cinquanta rocins utils e dels millors e pus disposts del exercit eus retingueseu axi mateix cinch cents homens de peu dels pus disposts e dels qui fosen poblats pus luny de aqueixa terra perque servisen millor e fosen lunyats de tota avinentesa de absentarse per visitar lurs cases. E ab la dita gent e ab les banderes vos en vingueseu a Leyda hon stiguesseu ab aquella entro que per nosaltres fos altrament delliberat. Ara per certs sguards havem delliberat que vos senyor vos en vingau e que la dita gent ço es los dits cinch cents homens de peu e cinquanta rocins utils en aqueixa ciutat resten a comandament del veguer de aci. E per quant lo noble don Felip de Castre es home asenyalat e notable e no ha servit lo temps que ha a servir havem delliberat que dels cinquanta rocins ell e la sua gent sia e En Ferrando Ximeniz de Bolea ab los seus rocins e encara hi romanguen los standarders ço es mossen Foixa e En Bernat de Marimon. E axi be volem que romangue la gent de cavall qui no han servit tot lo temps de que han pres sou tro a tant lo hajen complit. E que tota la dita gent qui romandra stiga a comandament del veguer de aci qui es aqui. Per que senyor pregam e encarregam a vostra senyoria que segons nostra delliberacio ho exe-

cuteu prestament. Axi mateix scrivim al dit veguer se acort en consells e en totes coses lo dit don Felip el tracte favorablement e encara volem de paraula loy digau de nostra part. E tingaus molt egregi senyor e strenuu baro la Sancta Trinitat en sa guarda. Dada en Barchinona lo primer dia de abril any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit a vostra honor prests.

Al honorable senyer en Johan Ferrer receptor de les entrades e exides del General de Cathalunya.

Molt honorable senyer. Segons sabeu ja havem scrit al senyor comte que en nom de Deu desemparas la vila de Fraga e lo castell e licencias tota la gent axi de cavall com de peu solament se retingues cinquanta rocins utils e dels millors e pus disposts del exercit es retingues axi mateix cinch cents homens dels pus disposts e dels qui fosen poblats pus luny de aqueixa terra per que servisen millor e fosen lunyats de tota avinentesa de absentarse per visitar lurs cases. E ab la dita gent e ab les banderes sen vingues a Leyda hon stigues ab aquella entro que per nosaltres fos altrament delliberat. Ara per certs sguards havem delliberat que lo dit senyor comte sen vinga e que la dita gent rest ço es los dits cinch cents homens de peu e cinquanta rocins utils en aqueixa ciutat. E per quant lo noble don Felip de Castre es home asenyalat e notable e no ha servit lo temps que ha a servir havem

delliberat que dels dits cinquanta rocins ell e la sua gent sia e en Ferrando Ximeniz de Bolea ab los seus rocins e encara hi romanguen los standarders ço es mossen Foixa e En Bernat de Marimon ab la lur gent los quals sien comptats e compresos en los dits cinquanta rocins que volem romanguen. E encara volem que romanguen la gent de cavall qui no han servit tot lo temps de que han pres sou tro a tant lo hajen complit e que tota la dita gent qui romandra stiga a comandament del veguer de aci qui es aqui. E de aço scrivim al dit senyor comte. Pregam e encarregamvos hi vejau e ho insteu se execut prestament. Axi mateix scrivim al dit veguer se acort en consell e en totes coses lo dit don Felip el tracte favorablament. Encara volem de paraula loy digau de nostra part. Dada en Barchinona lo primer dia de abril any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

2 DE ABRIL.

Despues de un breve coloquio acerca de la subvencion pedida por el Príncipe, se tomó la siguiente deliberacion, que le fué notificada por nueve personas elejidas de entre los Diputados y Consejo.

Lo consell attes que poch volria haver entes en la liberacio del dit Senyor si aquella no sortia son degut efecte. Attes encara que una de las precipues coses lo repos de la cosa publica del Principat concernents es la tranquillitat de la persona del Illustrissimo Primogenit. Attes axi mateix que lo assossech e repos del dit Principat no es aconseguit ans continuament se tracta de aquell. E per ço per lunyar tota materia de sinistres per lo servey de la Majestat real e benefici del dit Principat es util e necesari la persona del dit Illustrissimo Primogenit sia be guardada. Per tant ha delliberat que sien de les pecunies del General liurats deu milia florins de or al comptador del dit Illustrissimo Primogenit los quals despengue a arbitre e voluntat del dit Illustrissimo Primogenit en gents qui servesquen en custodia e guarda de la persona del dit Illustrissimo Primogenit.

Se recibió, el mismo dia, la siguiente carta.

Als molt reverend e magnifichs senyors los diputats del Principat de Cathalunya.

Molt reverends egregi nobles e magnifichs mossenyors. Vuy dimercres a les quatre hores apres mig jorn som arribats aci en Vilafrancha e dret cami som anats a fer reverencia a la Senyora Reyna e dites vostres re-

comendacions donant a sa Senyoria vostra letra de creença ha mostrat plaer de nostra venguda e volguera encontinent se entras en pratica dels fets. Nosaltres havem presa nostra scusa mas que plaent a nostre Senyor dema fora de missa serem ab sa Senyoria. Perque placia a vosaltres mossenyors si Perello no era partit per correu volant trametrens los capitols per quant per la dita Senyora nosaltres som fets certs lo Rey de Castella esser ajustat per venir en la frontera Darago e daltra part diu la dita Senyora la mes part dels cavallers de Castella venir en ajuda del Senyor Rey nostre. E per quant aquestes coses porien portar necesitat a la dita Senyora partirse de aci a nosaltres ha paregut avisarvos de aquests fets. Placia donchs a vostres reverencies promptament dar orde los capitols nos sien ramesos. Ordonant vostres grans reverencies lo que plasent vos sia. De Vilafrancha dimecres primer de abril a X hores de nit. — Mossenyors a vostres manaments e ordinacions prests abat de Poblet Johan Çabastida e Thomas Taqui.

3 DE ABRIL.

Versó la deliberacion tomada en este dia acerca de los peones que se habian quedado en Tortosa, para que pudiesen volverse á sus casas, dándoseles el exceso de sueldo que les correspondiese por el tiempo que hubiesen servido de mas.

El propio dia, manifestó el Señor Primogénito á los Diputados, que habia recibido una carta del rey, su padre, en la que le decia, que estaba contento le jurasen por Primogénito y gobernador general en sus reinos y tierras; que hiciese lo posible para que el Rey de Castilla retirase se ejército de la frontera , lo que procuraria él tambien respecto de los gascones, á fin de que no entrasen en Navarra; y que se diese prisa para que los capítulos de la concordia que el Principado habia de presentar al Rey quedasen corrientes lo mas presto possible; sobre todo lo que se reservaron los señores Diputados tomar la correspondiente deliberacion.

Se recibieron, al propio tiempo, las siguientes cartas.

Als molts reverends egregi nobles magnifichs e savis senyors los diputats del General de Cathalunya e consell en virtud de la comissio de la cort elegit.

Molt reverends egregi nobles magnifichs e savis senyors. Segons ja vos havem scrit hir dimecres primer de abril nosaltres intram en aquesta vila e de continent anam fer reverencia a la Illustrissima Senyora Reyna e donada la letra de creença li diguem e explicam de part de vostres reverencies nobleses e magnificencies humils e devotes recomendacions. Som stats rebuts per la dita Senyora ab molta benignitat e humanitat mostrant haver molt plaer de la venguda nostra dient aquella haver desigada molt. E per aquella hora no fonch en altre proceit fins avuy dijous que apres que tots los oficis de la santa jornada son stats

dits e complits e que per la dita Senyora es stada feta asistencia al precios cors de Jhesuchrist en la esglesia fins a les VIII hores apres mig jorn tornantsen la dita Senyora a sa posada ha plagut a la Excellencia sua donarnos audiencia aquella hora. E essent sa Senyoria en una cambra e de aquella apartat tot hom romanints nosaltres tres ensemps ab En Perello notari e secretari en aquests afers per vostra ordinacio per nosaltres ab aquella humilitat e millor pertinencia de paraules que havem pogut seguint lorde de vostres instruccions es stat explicat a sa Excellencia com per vosaltres mossenyors eren stades ordonades e compostes aquelles coses que son stades vistes redundar a servici e honor de la Majestat del Senyor Rey e de sa Excellencia amor e concordia entre la dita Majestat e lo Illustrissim Senyor Primogenit tranquillitat bon stament e repos de aquest Principat juxta forma dels capitols los quals aqui a la sua Celsitud presentam. A la qual plague aquells esser legits de continent e axi per lo dit notari foren legits e per la dita Senyora hoits e scoltats molt atentament. En la lectura dels quals la Excellencia sua apunta assats primament en algunos passos donant a sentir a nosaltres molt compendre aquells jat sia en la primera inspeccio ço que a vosaltres fonch cosa de admiracio e apres la complida lectura de aquells la Altesa sua nos ha fet un rahonament de tanta saviesa e composicio de paraules com en lo mon se pot regraciant primerament a vosaltres e al Principat algunes coses en les quals es attes a la honor e benefici seu e del Illustrissim in-

fant don Ferrando e altres fills seus en les quals per vosaltres se mostra fer juxta la confiança que sa Excellencia ne ha pero com digua res en lo mon a sa Senyoria no esser tant car com la honor de la Majestat del Senyor Rey no stimaria la dita Senyora res poder haver que succehis a sa contentacio si primer no era a la honor del dit Senyor Rey en tot deferit e attes. E com los dits capitols en alguns passos toquen coses que li son vistes derogar a la dita honor prega e encarrega a vosaltres e al Principat sobre aquelles vullau atendre e haver deguda consideracio sguardant tota reverencia a la predita Majestat e altres coses que de bons e feels vassalls son pertinents. Dient aquestes coses la dita Senyora no sens efusio de continues lagremes dels seus ulls discorrents e ab altres anxioses paraules. E jatsia de la sua voluntat a tot repos e benefici del Principat nos fes certs pero pora al davant a la approbacio dels dits capitols esser lo obstacle dessus dit. E fetes per nosaltres a la sua Celsitud devotes gracies de la sua bona voluntat e apres fets replicats en aquella part de la honor e reverencia de la Majestat real dient esser tan cares al Principat com la vida e que no es intencio ne pensament de vosaltres ne alguns altres en la composicio dels dits capitols res haver que sguarde sino honor e servey de la predita Majestat e sua. E apres passam per moltes circunstancies del negoci no obmetent dir la ferma sperança que lo Principat ha de sa Excellencia e lo dit negoci per miga de aquella poder haver e pendre aquesta conclusio e altres moltes rahons que discor-

reguem les quals serien longues de scriure car lo rahonament fonch durador fins a les XI hores de la nit. Finalment la dita Senyora demanantnos los dits capitols ha dit sobre aquells la Excellencia sua communicara ab los del consell del Senyor Rey qui aci son e apres se pora intrar en pratica sobre aquells e axi los dits capitols li foren donats. E aço es lo fins aci subseguit. Del que apres succeira de jorn en jorn vos avisarem. En lo mig molt reverends egregi nobles magnifichs e savis senyors la Sancta Trinitat vos haja en guarda sua. Rescrivint e ordonant de nosaltres lo queus placia. De Vilafrancha de Penades a II de abril any Mil CCCCLXI. — A tota vostra ordinacio prests los embaixadors del Principat de Cathalunya.

Als molt reverend e molt magnifichs mossenyors los diputats del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend magnifichs e molt savis mossenyors. Air que era diumenge de rams rebi una letra de vostres reverencies ab la qual me es stat scrit que digues e manas de part vostra als conestables e tots los assoldadats per lo Principat que son en aquesta ciutat vagen aqui de continent ajustats quiscuns ab ses conestablies es presenten a vosaltres sots virtut de la seguretat per ells prestada. E axi mossenyors ho he fet e executat de continent e alguns dells partiren air e altres parteixen vuy. Certificantvos mes com en vigor de una letra de vostres reverencies yo havia trames una conestablia dels dits asoldadats ab En Pere Gil per

capita a guardar lo castell Damposta e ara per vigor de la letra dessus dita la dita conestablia sen es venguda per anar aqui axi com es stat scrit. E per ço quel dit castell no romangues sens persones quel guardassen los procuradors de aquesta ciutat me han consellat e encara request yo hi trametes almenys deu persones e axi mossenyors ho he fet per ço com era molt necesari guardar aquell confiant que vostres reverencies ho hauran accepte e per ben fet. Per que mossenyors supplichvos me vullau rescriure si es vostra delliberacio faça guardar en la dita forma lo dit castell en lo qual son los dits deu homens ab lo dit En Pere Gil car tots temps sere prest inseguir vostres delliberacions e manaments. Suplicantvos vullau scriure e manar al receptor del General de aquesta ciutat que pague lo sou dels dits homens que es a raho de sis florins corrents per mes com yo los haja bastret a quiscu ja un flori dor els tinch a socorrer de temps en temps lo dit sou com en altra manera noy volguessen anar. E altres coses no occorren a present sino que vostres reverencies me manen tot lo que plasent los sia. E tinga aquelles la Sancta Trinitat continuament en sa proteccio e guarda. Scrita en Tortosa a XXX de març del any Mil CCCCLXI. — Mossenyors lo qui es prest a tota ordinacio e manament de vostres grans reverencies Pere Jorda diputat local de Tortosa.

Als molt reverend e magnifichs mossenyors los di-

putats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend e magnifichs senyors.

Si per negligencia o diversitats de opinions sobre la forma de la custodia de aquesta ciutat per los procuradors o diputat local de aci vostres reverencias e magnificencies no eren plenament certificades specialment sobre la provisio faedora en la custodia del castell certifich aquelles com fins avuy tant per la major part dels habitants de aquesta ciutat ab mi ensemps no havem cridat que no havem pogut obtenir que entegrament lo dit castell stigues a ma de vostres magnificencies per quant lo balle may es exit del dit castell. Es veritat que lo jorn de rams vist lo gran murmurar que lo poble de aço fahia ateses moltes paraules que lo dit balle contra los qui pujaven a guardar lo dit castell se leixava dir feren requesta los procuradors al diputat local que ell requeris lo dit balle isques del dit castell axi com de fet lo dit diputat feu en virtut del sagrament e homenatge que prestat havia al General lo qual mossenyors demana de la dita requesta trellat e fins avuy non es exit ans par ho vulla metre en plet lo que mossenyors no apar sens alguna sospita voler lo dit balle en ço que ell se denria convidar per sa honestat ferse tenir e forçar majorment considerades les paraules damunt dites de menaces car segons mossenyors la relacio que yo he de les guardes mateixes la qual me ha mogut a scriure e avisar vostres magnificencies creent per negu dels damunt dits ab tot ho sabeu be non sereu avi-

sats. Lo dit balle scriu tots jorns la gent qui puja a guardar lo dit castell qui va per deenes e lo nom de cascu e diu ara avant feu be que qualque jorn farem nosaltres penseu que no y ha boda que no haja tornaboda e moltes altres coses que porten la gent a no voler pujar ja a guardar lo dit castell dient e que lo balle nos ha scriure perque depuixs nos accuse ab lo Senyor Rey nou volem. Daltra part mossenyors que lo dit balle se ha tots temps fins aci retenguda la major força del castell en tant que si ell ho deliberava poria metre gent en aquella part del dit castell e en la nit lançar les guardes de la ciutat per la muralle e daqui avant los qui en lo dit castell romandrien porien molt dampnejar aquesta ciutat lo que a Deu no placia. Per que mossenyors de les coses damunt dites e verdaderes vostres reverencies sien certificades yo he volguda ferla present per scusacio mia e repos del Principat e de aquesta ciutat creent aquelles hi faran molt prompta e deguda provisio. E tinga aquelles la Sancta Trinitat en special custodia e conserve en bona unio. Altres coses hi ha del dit balle de les quals sent ja vostres magnificencies son certificades per que al present no cur scriure solament de aquesta del castell per que he dubte no las hajen oblidada aquells qui nan carrech. En Tortosa lo darrer de març. — Mossenyors. — Los qui en gracia e merce de vostres reverencies e magnificencies se recomana Guillem Bonet.

4 DE ABRIL.

Con motívo de ser sábado santo no hubo sesion. Siguen, con todo, las cartas que se recibieron, y se mandaron escribir en tal dia.

Als molt reverend e magnifichs senyors los diputats del General de Cathalunya.

Molt reverend e magnifichs senyors. Vostra letra de XXVIII del present he vuy rebuda a IIII hores apres miga nit en la qual veig es vostra delliberacio que lo capita e lo veguer ab les banderes e tot lo exercit sen tornen la via de Leyda e que aqui sien retenguts cinch cents homens e cinquanta rocins per acompanyar les banderes. En que mossenyors me occorren los dubtes seguents. Primerament yo he provat tots los conestables e gent de peu si volrien servir lo exercit per dos mesos mes que no sen obligaren pagantlos lo sou acustumat hi ells han presa opinio que los aveu molt hi molt mester e uns ab altres son se consellats que no pendrien sou sino a raho de VIII florins lo mes e los conestables X florins. Ani altres que a negun for no volen anar ani altres pero pochs qui man respost son contents de servir a quin se vull for e forçadament nos anem de aturar de aquesta e que los qui han fet avol e vil resposta sien licenciats de tornarsen a ses

cases XX o XXV dies ans del temps que han de servir e que los qui han ben respost resten per fer lo servey conplit e enquare al cap temps agen de sperar en in-çert si seran soldegats o no aço sera cosa per metre entre ells gran cisme e divisio. Perque mossenyors yo havia pensat si a vosaltres era ben vist que tornat lo capita en Leyda tot hom axi de peu com de cavall servis son temps que es tengut de servir e que si hi havia alguns quis cansassen o que haguessen desig de anar dar recapte a ses coses ab cor de tornar per servir quels licencies quant hu hi quant altre e axi sens despesa neguna del General lo exercit sia acompanyat de gent de peu e de cavall e quant cascu agues servit son temps que sen anas en bona ora e axi passare be un mes que lo General no despendra res en gent de peu car ja de Leyda hi ha CCCC homens que ab socorriment que han pres dels XV dies han a servir fins a III o IIII de març e de aci a llavors poras hom fornir de gent triada a sa guisa hi enquare si entre tant voleu que gent sia stapolade tornant lo sou per ventura guanyara lo General mes CCC e hun flori e ço que dich dels de peu dich tenbe de la gent de cavall hi es mester que sia delliberat quins L rocins seran los qui restaran car mester es a mon parer que sien gents o rocins utils car si eren homens de armes squasament hi hauria XV rocins utils. Don Felip es vingut sis dies ha ab ben XXXVIII rocins en que ha be XXVIII ginets de gent ben destre. Nom se per quant lo havem pagat. Semblem aquest poria servir hun gran temps sens messio del General fent compliment de al-

tre gent als dits L rocins e axi mateix mossenyors placieus pensar sil aurieu bo per capita per no haver entrar en pensament de tremetre ni altre host bo saria que lo veguer capitanagas la dita gent car puix es en loch del Rey lo major hom es de la terra. Tot aço mossenyors dich movents de aqui anant lo delliberar rest en vosaltres. Dijous si plau a Deu a dinar serem en Leyda hens levarem de aci en manera deguda e pertinent e de alli scriure a vostra reverencia e magnificencia del que occorrera. Entretant placieus tremetre vostra delliberacio del fet del licenciar de la gent segons he scrit. Feta en Fraga dimarts a XXXI de març.

Jo so aci en gran questio ab los soldats ques tenen per dit que lo dia ques acorden aqui comensa correr lo sou dels dos mesos per molt que trigen metres a punt yo dich quells corre del dia de la mostra car lavors son prests e per ells no sta que no servesquen. Placieus avisarme de vostre parer.

Sobre tot mossenyors me par sia molt necessari que en los sinchcents homens que restaren ab les banderes haja L spingardes car mes servey e honor faran que tots los restants.

Quim recoman en gracia e merce de vostra reverencia e honorables magnificencies Johan Ferrer.

El mismo dia, los señores Diputados mandaron escribir las siguientes cartas.

Al honorable senyer En Pere Jorda diputat local en la ciutat e vegaria de Tortosa et cetera.

Honorable senyer. Jatsia per altre letra vos haguessem scrit que negunes fustes de aqui no partissen de aqueixa platge o port sens nostra licencia. Ara per certs sguards que no curam aci explicar volem eus manam que lexets anar ahon se vulla lo balaner den Guillem Lombard qui es aqui e no sia pus per nosaltres detengut. Dada en Barchinona a IIII de abril any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats et cetera. — Al honorable senyer En Pere Jorda diputat local en la ciutat e vegaria de Tortosa et cetera. —Domini deputati mandaverunt michi Bartholomeo Sellent.

Dirigitur domino comiti de Modica capitaneo.

Egregi senyor e strenuu baro. Jatsia darrerament haguessem scrit a vostra Senyoria que licenciasseu tota la gent de peu e de cavall fins en cert nombre pero que retinguesseu los de cavall qui no havien scrit per lo temps que havien a servir ara per certs sguards havem delliberat que los rocins de mossen Johan Torrelles e de mossen Johan Çarriera sen puguen venir tota hora ques vullen. E axi mateix jatsia vos haguessem scrit que licenciasseu los capitans de cinquantenes de la gent de peu ara encare volem si aquells no havieu licenciats licencieu En Bernat Turell e Baltasar

de Gualbes Serra Johan Turell Aymerich de la Via Berenguer Sayol Jaume Girgos Francesch Benda capitans de les dites cinquantenes ab lurs macips e patges. E encare volem que si licenciat no haveu En Pere Caselles conestable dels ferrers licencieu ab tota sa gent. E si cars era senyor que vos ereu partit volem que lo veguer exequt totes les coses damunt dites e haja la present per sua. Dada en Barchinona a IIII de abril any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats et cetera. — Domini deputati mandaverunt mihi Bartholomeo Sellent.

5 y 6 de abril.

Con motivo de ser las fiestas de Pascua, no hubo sesion.

7 de abril.

Habiéndose presentado el discreto Pedro Perelló, que habia ido de secretario con los embajadores enviados á la Señora Reina, con una credencial de los mismos, en virtud de la cual esplicó ciertas dificultades que se habian opuesto por parte de dicha Señora, relativamente á los capítulos que se habian de firmar; acordóse escribir á dichos señores embajadores para que la suplicasen se sirviese po-

ner por escrito las observaciones que babia hecho, á fin de evitar nuevo retardo, y para que se pudiese deliberar y responder debidamente.

Siguen la credencial de Perelló y la contestacion hecha por los Diputados á los embajadores.

Als molt reverends egregi nobles magnifichs e hohorables senyors los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat et cetera.

Molt reverends egregi nobles magnifichs e honorables senyors. Per que a les reverencies e magnificencies vostres sien notes totes les coses fetes e dites en los parlaments per nosaltres haguts ab la Illnstrissima Senyora Reyna fins aci e per que haguda plena informacio se puixa per vosaltres mils delliberar en lo quc occorre de present per quant per letra nos porien tant extensament totes coses notificar es stat per nosaltres delliberat a les dites reverencies e magnificencies vostres trametre lo notari qui es ab nosaltres. Lo qual en tots los dits parlaments ab la dita Senyora Reyna haguts es stat personalment e axi per vista e hoida tant amplament informat vos ne pora fer stesa relacio. Al qual vos placia creure e de tot ço que de part nostra vos explicara com a les nostres persones e per ell rescriurets de vostre voler e delliberacio en les dites coses de present occorrents e altres que plasents vos sien. Les quals per nosaltres ab tot efecte se compliran juxta la ordinacio vostra. Molts reverends egregi

nobles magnifichs e honorables senyors la Sancta Trinitat vos haje en guarda sua. Scrita en Vilafrancha de Penedes a VI de abril any Mil CCCCLXI. — A tota vostra ordinacio prests los embaxadors del Principat de Cathalunya. — Abat de Poblet Johan Çabastide Thomas Tequi.

Als molt reverend e magnifichs senyors los embaixadors del Principat de Cathalunya a la Illustrissima Senyora Reyna tramesos.

Molt reverend e magnifichs senyors. Vostra letra havem rebuda per lo discret En Pere Perelló notari e scriva de vostre embaixada e havem aquell hoit en virtut de la creença a ell en la dita letra acomenada de tot lo que de part vostra nos ha volgut dir e explicar. A la qual vos responem que per quant aquests afers son de tanta importancia com les vostres intelligencies veheu entro aci se son menejats e reduits en scrits e no de paraula la qual se pot variar e per aquells qui la hoen bonament nos pot axi compendre com quant es en scriptura havem delliberat que la Illustrissima Senyora Reyna sia per vosaltres humilment suplicada sia de sa merçe per los dits sguards vulla dar en scrits lo que a sa Senyoria semble esser util e expedient al benefici de aquests afers prestament com tota tarda nos semble portar inconvenient a fi que sobre lo que sa Senyoria dira pugam millor delliberar e respondre car no entenem en altra manera que en scrits proceir en aquests afers. E sia molt

reverend e magnifichs senyors la Sancta Trinitat vostra guarda. Dada en Barchinona a VII de abril any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats e consell et cetera. — Domini deputati et consilium mandaverunt mihi Bartholomeo Sellent.

Tratóse, enseguida , de la contestacion que se habia de dar al embajador del rey de Castilla, consultándose con el Señor Primogénito acerca del ejército que habia en la frontera, y del matrimonio de la infanta hermana de dicho rey; de lo que se encargó el señor Arzobispo con algunas otras personas, que él mismo elijió.

Siguen algunas cartas, que se recibieron en los dos dias de fiesta anteriores.

Als molt reverends egregi nobles magnifichs e honorables senyors los diputats del General del Principat de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat.

Molt reverend egregi nobles magnifichs e honorables senyors. Cerciorat per vostres letres de la voluntat e ordinacio vostra desistis ab lo exercit a la tenuta e occupacio de la vila e castell de Fraga encontinent rebuda la primera de aquelles dimecres que comptaven XXXI del mes prop pasat ajustat nostro consell fou deliberat de e sobre les dites coses fahedores en serta forma segons apres dire. E lo dimecres prop seguent present lo dit consell fiu venir lo justi-

cia batle jurats e prohomens de la dita vila als quals segons per vosaltres ab vostre letre es stat a mi scrit per mi fonch fet hun gran rahonament ab deliberacio de mon consell dientlos com per ordinacio vostra jo ab lo dit exercit deliberava partir de la dita vila lo endema que era dijous e que vehesen a qui volien els jo lexas e acomenas lo castell per lo Senyor Rey de voluntat e consentiment dels quals ço es los dits justicia jurats e prohomens. Encontinent a requesta mia mossen lo veguer de Barchinona solta lo homenatge An Aymarich de la Via qui per absencia de mossen Torrelles tenia lo dit castell manant en aquell restituhis e liuras lo castell al dit batle segons demenat era per los dits justicia jurats e prohomens de la dita vila. E feta la dita restitucio del dit castell dijous dematì que comptavem dos del present en le forma dita mossen lo vaguer en Johan Ferrer e son assident e ab trèscents homens de peu e alguns de cavall que ab ells eren romasos vingueren la via mia fora la vila hon jo era ab tot e altre exercit fent tots justats ab bon orde e repos la via de la ciutat de Leyda en la qual ab bon salvament atenem dit dijous a mig jorn. Venint al que dieu de jo aturarme cinchcents homens de peu e sinquanta rosins utills per quant per la derrera de vostres dites letres es ordonat me aturas lo noble e magnifich don Phelip de Castre ab tota la gent de cavall fins lo temps dels dos mesos haguessen complit e aquell firmat licencias tots los dits de cavall ab la gent a peu exceptats los dits sinchcents homens e lo dit don Philip lo qual me aturas fent en aquell compliment dels

altres del exercit vos dich segons penç mossenyors de diputats particularment son avisats per letra den Johan Ferrer nom par lo que dieu se puixa fer o pratichar signantment quant a la gent de peu dels quals licencias los uns los altres dificultaran restar si ja per mi nols era ofert als qui restassen ferlos enprestança ultra lo temps que tenguts ereu servir dos mesos o altre temps lo que fer no puch. Com me digau provehire en aturar D. homens los quals hajan voluntat de romenir mes avant si deliberaveu aquells mes retenir es la raho per quant dien los qui sou han pres per los XV jorns ultra los dos mesos son molt mes de D. e mes prop de dos milia que de menys e per conseguent tots agualment tenguts e obligats servir lo dit temps de XV. jorns. Volent jo retenir alguns de aquells e licenciar los altres sens sperança de algun nou soccorriment com dit es meteu a mi en gran congoxa hi encara tots aquells ab qui jo he manejar aquestes feynes. per que placieus sobre aço prest deliberar e rescriurem quant pus prest poreu si be secretament jo he licenciats alguns de aquells. Dich sobre lo que dieu de jo aturarme don Philip me plau be per ell esser lo ques hi encara per eser molt en punt ell e tota sa gent. E per ço nom vull oblidar perque mils deliberar puxan com se diu publicament hi encara que lo dit don Philip ne ha hagut hun home com mossen Reboledo es ab cent rocins a Barbastre de ques creu e se ha gran dupte no sia aqui per damnejar les terres del dit don Philip. E com jo haver rebudes vostres letres per les quals son partit de Fraga volent zelar la honor del

Principat e encara donar raho de ma capitania hagues molt treball ensemps ab mossen lo vaguer son assident e alguns de mon consell en inquirir e trobar infinits furts e dans per los del exercit als de la dita vila donats e no haja pugut pus seber sino per conestablies quels han menjat moltons furtats quals pagos capons e gallines e quals breschats e axi totes les altres coses no resmenys request per los dits prohomens fet a ells per mi lo rehonament so restat de cort ab aquells fesen hun sindich ab poder de rebre transigir e pactar axi en comu com en particular e que aquell me trametessen en la present ciutat ab memorial dels dans donats e vera stima e valor de aquells fent compte strenyer los del exercit com mils pore arbitre de bon baro fer paga dels dits dans per conestablies fent oferta als de aquella vila may de aquesta ciutat yo partire fins ells fosen contents axi com de fet fare no obstant me hajan scrit voleu prestament jo sia aqui. E com jatsia ma voluntat e desig sia de lo queus he dit pero veig ho molt dificil e quasi imposible dels dits homens e bens de aquells yo puga donar compliment la smena e satisfaccio se faza. Haureus a gracia singular per la honor de tots vullau pensar si seria expedient lo General aquells satisfes e pagas. E ab tant senyor molts reverends egregi nobles magnifichs e honorables senyors la Sancta Trinitat sia vostra proteccio e guarda. Dada en Leyda a IIII de abril any Mil CCCCLXI. — A vostra honor prest En Johan de Cabrera compte de Modica.

Als molt reverent e magnifichs senyors los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend e magnifichs senyors. Per lo senyer En Pi notari he scrit a vostra reverencia e honorables magnificencies dels duptes occorrents en lo licenciar universal de la gent axi de peu com de cavall retenint se açi L. rocins e D. homens de peu per que mossenyors es mester que sia ordenat per vosaltres lo modo ques ha de servar en lo dit licenciar car no crech per lo capita sia licenciat negu ans del temps fins sia de aqui avisat sent vos cert mossenyors que yo he fet fer una crida dihent que tot hom axi de peu com de cavall me donas una çedula del temps que han de servir e si volen pendre diners en cas que lo General deliber de acordar per dos mesos e axi yo he cobrat cedula de tots o pur dels mes e de fet tots los conestables sino son molt pochs se ligaren que negu no prengues sou sino que los fos dat sou de VIII florins lo mes e als conestables X florins e apres son venguts a mi molts quis peniden de haver dit de no e son contents de servir. Los conestables dels spingardes per semblant man dit que no volen pus servir mas apres les sues gents man dit que si los vull mudar conestables que ells serviran als VII florins. Per que mossenyors placieus ferne delliberacio. Per semblant mossenyors es mester delliberar en los consellers si seruiran pus ho no axi mateix dels trompetes qui dins cinch ho sis

dies compliran son temps. Nosaltres mossenyors arribam aci hir a hora de vespres. Feta divendres sant a III de abril.

De Çaragoça he nova certa com lo Rey ha ara derrerament ha anprat la ciutat de M.D homens. La ciutat tel a noves que no li diu hoc ni no ni saben per quels vol si per Navarra o per Cathalunya. An Çaragoça se fan molt arnesos dels quals no volen vendre res a negu que tots senyalats per la gent del Rey. — Quim recoman en gracia e merce de vostra reverencia e honorables savieses Johan Ferrer.

Als molt reverend e magnifichs senyors los diputats del General de Cathalunya.

Molt reverend e magnifichs mossenyors. Per altres he scrit a vostra reverencia e honorables savieses dels duptes occorrents en la execucio de vostra delliberacio sobre lo licenciar de la gent axi de peu com de cavall reteninitse aci D. homens de peu e L. rocins e de axo mateix vos scriu are lo capita ab son consell lo qual arriba hir en la present ciutat ab tot lo exercit e per tant que los capitans dels cinquantenes menaven gran basqua de partir ates que no avien de servir pus de sis o VII dies o poch mes o menys segons que foren acordats son stats licenciats per lo capita ab son consell. A la gent de cavall ne a la gent de peu nols es stat res dit per lo present fins se haja resposta de aqui de vostra reverencia e honorables magnificencies. De les noves de aci mossenyors a poch avendra que nous

gosare scriure de res sino que yo mateix mo vega ates les grans falsies que sich conten. Ab tant de recel sich viu que es cosa stranya. Deu vulla que no manque al millor. Huy me dix en cert don Phelip de Castre que mossen Rebolledo era certament en Barbastre he que hir que era dijous sant lon avien vist pasegar per vila e quey era entrat ab C. rocins de que lo dit don Phelip stava ab recel que no li corregues sa terra e apres yo he sabut com certament hir mati dit dia de dijous sant lo dit mossen Rebolledo era en Çaragoça he aço ma dit hom qui parla ab ell e li dix encara que havia nova que en Stadella eren entrats cent rocins perho que era falsia. Axi vegau com concorda la una nova ab laltra e aquesta de eser ell en Çaragoça hajau per verisima e certa. Jo mossenyors hauria molt mester lo acordament de la gent de cavall de aqui per jornades e les jornades de le mostra que feren aqui car no tenint lo dit acordament no puch seber quant complexen lo temps sino quen stiga a relacio de ells meteys. De la gent de peu no mi do molt que no tingua nomine que poch mes o menys ja se quascu quant fonch acordat per que lo primer dia fuy ab lo capita e se cascu quant hi arriba mas de la gent de cavall es gran confusio que dels uns als altres ha hun mes de diferencia e lo hu pres diners aqui en hun dia e a cap de XX dies arriba ab lo capita e moltes de aquestes coses. Per quem par mossenyors que sia molt necesari en aquest altre acordament ques ha de fer que sien agualats a cert dia tots los homens de peu e de cavall e que tots comensen a servir hun dia e que tots aca-

ben en altre car altrement es gran confusio e gran dan del exercit. Yo mossenyors des que so partit de aqui james me so partit hun dia del exercit si donchs no per fets e necesitats de aquell ne men entench a partir tant quant per vosaltres sia ordenat quey atur. Es ver que si podia eser licenciat huns quatre o V jorns per anar al camp per metre en orde ma casa e tremetre aqui ma muller auriau a singular gracia e apres de aquest gran temps seria content de servir ordinariament. Aquesta licencia agere aguda facilment del capita e son consell axi com molts altres han agut diverses voltes mas per moltes quen agues de sues sino havia la vostra nom seria res. Feta en Leyda a III de abril. — Quim recoman en gracia e merce de vostra reverencia e honorables savieses Johan Ferrer.

Als molt reverend e magnifichs senyors los diputats del General de Cathalunya..

Molt reverend e magnifichs mossenyors mossen Arill portador de la present cavaller del orde de Sant Johan me ha mostrat sinch bons ginets ab los quals diu sera content de servir lo exercit si mester sera ha volgut que yo haja vist los dits cinch ginets e quen aja fet hun mot a vostra reverencia e honorables magnificencies e axi ho fas. Feta en Leyda a IIII de abril. — Quim recoman en gracia e merce de vostra reverencia e honorables magnificencies Johan Ferrer.

Als molt reverend e magnifichs senyors los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend magnifichs e honorables senyors. Perque vostres reverencia e magnificencies volen que dels cavalls de aquest exercit resten L. cavall utils entre los quals na ha sinch molt utils e en orde qui son del magnifich frare Erill portador de la present per que mils los dits L. cavalls sien triats e elegits he deliberat ab la present vostres reverencia e magnificencies avisar. E ultra quim par per vosaltres mossenyors entre los altres vos deveu aturar los dits cavals del dit frare Erill no res menys vos o haure a molta gracia vos placia axi ferho. E manen de mi vostres grans reverencia e magnificencies lo que plasent los sia en gracia dels quals quant puix me coman. En Leyda a IIII de abril 1461. — Daquell qui molt servir vos desige. — Bernart de Stopinya.

A mossenyors molt reverend e honorable e de gran prudencia los deputats del Principat de Cathalunya.

Mossenyors molt reverend e honorables. Lo notari qui ha rebuts aci lo homenatges e fermades apoques e registrades crides e altres actes sobre los acordats fets dels quals ja haveu agudas copias vol esser pagat demana aturadament C. sols. Son tots los dits homenatges entorn CC. perque placieus ferlo contentar. Aqui sera per ell lo sindich de aquesta ciutat qui es

son gendre lo qual ha poder de fermarvos apocha e tot lo que necesari sia. E conserveus Laltisme mossenyors molt reverend e honorables segons vostre cor desiga.

Pochs dies ha vos avisi com avia feta publicar la crida dels arrendaments a XXVIII del pasat perqué era dia de mercat. Laltre se fara Deu volent a XVIII del present perque sera del semblant die de mercat. En Vich a VI de abril. — Vostre servidor quim coman a vostres reverencies e honorables savieses Pau Alamany deputat local de Vich.

El propio dia, los señores Diputados mandaron escribir las siguientes cartas.

Al honorable En Johan Ferrer receptor general de les intrades e exides del Principat de Cathalunya.

Honorable senyer. Vostres letres havem rebudes una gran e una chiqua fetes a III de abril present a les quals vos responem que nosaltres scrivim al capita que atur tota la gent de peu que ha rebut tota la emprestança de XV jorns car dins aquest temps Deus volent haurem delliberat lo que se haura de fer ço es licenciarlos del tot o retenirlos. Los capitans de les cinquantenes e laltre gent de peu que sen vajen en bona hora. A la gent de cavall segons havem scrit al capita e a vos nostra intencio es que servesquen lo temps que han a servir e que don Felip e Ferrando de Bo-

lea ab sa gent resten e per çous enviam la nomina de la dita gent de cavall ab les jornades del acordament e de la mostra. Del quens scriviu que mossen Rebolledo sie a Barbastre ab cent rocins e que vulla correr la terra del dit don Felip molt ne som merevellats e be creem no sia ver. De altre acordament que scriviu no volem fer pus acordament al present sino que servesquen lo temps que resta e dins aquell acordarem segons es dit que es de fer de la gent que dieu. Lo Senyor Rey ampre veurem que sera. Dels trompetes es nostra intencio que retingau dos trompetes solament. Los consellers nils cal retenir ni aviar car ells ja han a servir com a homens darmes e per esser consellers no prenen mes sou ni menys. Dels spingardes hauriem plaer e a bo que romanguen cinquanta ab la gent que restara aqui e que sien de aquells qui no han servit lo temps. E si no ni havie qui haguesen a servir temps scriviunosen car nostra voluntat es que ni resten cinquanta. Dels standarders si volran restar quascu ab si terç de rocins sino vinguensen en bona hora e en tal cars si lo compte hi es sino lo veguer qui restara en son loch segons vos havem scrit comaneu los standarts a aquelles persones quels sera vist pus disposts. E puys tot açο sia mes en orde leixau lo carrech del que restara a fer al diputat local e vos veniuvos en bona hora. Dada en Barchinona a VII de abril any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. —Los deputats et cetera. — Domini deputati mandaverunt michi Bartholomeo Sellent.

Dirigitur domino comiti Capitaneo.

Molt egregi senyor e strenuu baro. Vostra letra havem rebuda a IIII del present mes. A la qual vos responem que per dita vostra letra havem entes com haveu leixat lo castell e vila de Fraga al batle de la dita vila segons lo justicia e jurats de aquella han volgut. En lo que scriviu dels homens de peu que han rebut lo sou de XV jorns ultra lo de dos mesos que tenien pus axi es reteniu aquells qui han rebut lo sou per los dits XV jorns segons es dit e nols prometau altra cosa car dins los XV jorns Deus volent dellibe-rarem que es de fer sils retindrem pera mes o sils licenciarem. Del aturar de don Felip ab la sua gent e de Ferrando de Bolea encara som de aquell acord mateix car segons la letra den Johan Ferrer la nova de que scriviu que mossen Rebolledo fos a Barbastre ab cent rocins no es vera e encara segons lo dit don Felip nos ha scrit quel Senyor Rey li ha scrit fes treua ab lo dit mossen Rebolledo a cert temps. Dels robos e furts que los del exercit han fet als de Fraga bens plau lo que vostra senyoria hi ha fet ço es que sen haja plena informacio que es ni que no e quant muntarie e sis pot cobrar dels conestables lo que sera robat sino scriviunosen a fi que ho metam en concell. De la gent de cavall que han a servir volem se ature servescha per lo temps quea servir. Ja enviam lo trellat del acordament an Johan Ferrer segons nos ha scrit ab lo qual sabra lo qui ha a servir e per quant temps.

E puys aço sia fet vos senyor vos en podeu venir en nom de Deu. De les altres coses scrivim largament En Johan Ferrer quius comunicara ço que li scrivim o en vostra absencia al veguer al qual segons vos havem scrit havem dat carrech de la gent qui restara. E sia senyor molt egregi la Sancta Trinitat vostra guarda. Dada en Barchinona a VII de abril any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats et cetera. — Domini deputati mandaverunt michi Bartholomeo Sellent.

Al molt honorable micer Bernart Stopinya assessor del veguer en Barchinona.

Molt honorable mossen. Vostra letra havem rebuda de la preso del tamborino per lo bufet que ha dat a la guarda del General. A la qual vos responem quens plau be la preso que sen es feta e preneune la informacio e enviaulans a fi que vista aquella hi pugam provehir e scriviunos quin tamborino era e a qui servia. Entretant volem que stigue ben pres e per prechs de negu no hisque de la preso. Dada en Barchinona a VII de abril any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats et cetera. — Domini deputati mandaverunt mihi Bartholomeo Sellent.

Se recibió, además, la carta que sigue.

Dirigitur dominis deputatis et consilio.

Molt reverend magnifichs e de gran providencia senyors. Alguns dies ha passats lo consell de aquesta ciutat per quant hauge necessari los misatgers que havie destinats aqui per la beneventurada entrada del Senyor Primogenit e per comunicar e provehir sobre los fets occorrents dellibera tornasen e junts aci se ha donat bon compliment en lo necessari e per ço apres dit consell ha delliberat tornen aqui dos dels dits misatgers ço es los honorable micer Luis Cirera compaher nostre e En Johan de Alfageri ciutadans per continuar los dits fets. E axi placie a vostres reverencies e magnificencies darlis fe e crehença en tot ço que per ells vos sera de part nostra explicat com sien a ple informats. E sia lo beneyt Jhesus en custodia vostra. De Leyda a XXIIII de març any Mil CCCCLXI. — A vostres beniplacits e honor prests los pahers de la ciutat de Leyda.

8 DE ABRIL.

No hubo sesion, por estar ocupados el arzobispo y el conde de Prades en la contestacion que se debia hacer al embajador del rey de Castilla. Las cartas que se recibieron ó se enviaron en este dia son las siguientes.

A los muyt reverends nobles magnificos senyores los diputats del General de Cathalunya e consello en virtut de la comissio de la cort sleydo.

Muy reverents nobles e magnificos senyores. Una vuestra letra havemos recebido con el present correu dada en Barchinona a XXVIII del mes de março mas cerqua pasado contenient en efecto entre otras cosas las causas de la entrada e staia por las gentes de aqueix Principado feytas en la villa de Fraga. E agora como haveys proveydo que lexando el castello e villa sobreditos liberament las ditas vuestras gentes sen tornen en Cathalunya notificandonos encara la buena intencion vuestra ques stada en no agraviar en res los habitadores de la dita villa ni encara aqueste regno ofreciendo vos fazer por vosotros e aqueste regno todas aquellas cosas que vosotros poreys fazer de lo qual encara que nos teniamos por dito star assi en verdat e la intencion vuestra seyer tal como en las ditas vuestras letras se recita. E creyendo aquesto assi seyer por la obra lo tolleravamos pero encara de seyer de aquesto por vuestra letra certificados e que assi lo hayais metido por execucion como nos teniamos por dito lo fariays lo hagays feyto muyto vos lo regradeceremos e tales cosas son causa de conservar la buena fraternidad amor e benivolencia que entre aquesto regno e aquexe Principado fins al dia de oy son stades e seran daquianant plaziendo a nuestro Senyor Dios e las profiertas por vosotros en ves aques-

te regno feytas acceptamos. Et asi mateix nosotros somos prestos de treballar e fazer todas cosas que por beneficio e honor vuestra e de aquexe Principado por nosotros e aqueste regno se puedan fer. Et contanto muyt reverents nobles e magnificos senyores sia nuestro Senyor Dios guarda de vosotros. Dada en Çaragoça a dos de abril anyo de Mil CCCCLXI. —Los diputados del regno de Aragon a vuestro honor prestos.

Al molt honorables e savis senyors los pahers de la ciutat de Leyda.

Molt honorable e savis senyors. Vostra letra havem rebuda per los honorables micer Luis Cirera paher e En Johan Dalfageri ciutadans de aqueixa ciutat e havem hoits aquells de tot lo que de vostra part nos han volgut dir e explicar. A la qual vos responêm que vosaltres no ignorau com aquest concell dels afers que tenim entre mans es ordonat e arreglat en cert orde e nombre. E aqueixa universitat entre les altres ha hauda sa deguda porcio en lo dit consell e ab persones assats dispostes son stades trameses e admeses al dit consell. E per ço com vosaltres senyors vehem mudau tant sovent de persones qui entrevinguen per aqueixa universitat en lo dit consell no sens raho prenem alguna admiracio car par nos nòs don alguna turbacio e nocument en los afers e occasio a altres universitats de aquest Principat fer lo semblant. Per queus pregam e eucarregam molt stretament que vullau provehir per los dits sguards cessen aquestes tals mutacions

de persones car nosaltres e los del dit consell se pren havem haguda e haurem bona voluntat e intencio en favorir aqueixa universitat en totes les coses concernents son utill e honor. E aço haurem a una gran complacencia. Rescrivintnos lo queus sia plasent. E sia la Sancta Trinitat guarda vostra. Dada en Barchinona a VIII de abril any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats et cetera. — Domini deputati mandaverunt michi Bartholomeo Sellent.

9 DE ABRIL.

Habiendo asistido al consistorio el embajador del rey de Castilla, el arzobispo de Tarragona, en nombre de los Diputados y Consejo, le espuso elegantemente la opinion de unos y otro acerca del asunto á que se referia la carta de dicho rey, para quien le entregó desde luego la contestacion que sigue, dándole al propio tiempo las mas cumplidas gracias, por lo que en la referida carta les manifestaba.

Al molt alt e molt excellent Senyor lo Rey de Castella e de Leon.

Molt alt e molt excellent senyor. Rebuda per nosaltres es stada ab deguda reverencia una letra de vostra serenitat continent creença explicadora per

mossen Gonçalvo de Çaceres lo qual ab molta diligencia e composicio ha a nosaltres en nom e part de vostra excellent senyoria prudentment exposada la molta afeccio e amor que vostra altesa ha e aporta al Illustrissim don Carles Princep de Viana e primogenit nostre no meyns que si jerma fos de vostra Excellencia la qual per ço ha hagut molta contentacio e plaer de la liberacio del dit Illustrisim Primogenit e a nosaltres per los molts treballs que en dita liberacio exposats havem gracias fer e gran obligacio haver per lo dit embaxador explicat es stat. Significant vostra Altesa ab molta benivolencia desigar la observacio de la pau e concordia ab lo regnes e subdits a la real corona de Arago. A les quals coses Senyor Illustrissimo responents havem a molta gracia vostra Altesa haver tal afeccio e amor no solament al dit Senyor Primogenit nostre mas encara a la Majestat del Senyor Rey nostre pare seu lo honor e servey dels quals volent nosaltres procurar e ab efecte obtenir com han virtuosament acustumat nostres passats e satisfent al deute de la fidelitat innata dels cathalans no havem dubtat obviar a qualsevol perills qui al honor de la real corona de nostre Rey e Senyor e de son Primogenit provehir poguessem. E per augment o conservacio del honor fur molt majors treballs e congoixes dels que occorregut han subir no dubtariem havem regraciat a Deus Omnipotent qui a nostra justa e deguda empresa ha donat efecte desigat. E a vostra gran Excellencia devotament regraciam no solament la approbacio feta per tanta Senyoria de nostres gestes e fets mas encara les

grans e afectuoses ofertes a nosaltres per vostra Altesa fetes de les quals en son cas usar degudament ab observancia del honor de nostre Rey e Senyor segons la fidelitat nos convida no obmetriem. E consemblantment a vostra excellent Senyoria promtes nos oferim en lo que servir e honrar dignament la puixam havent a molt car lo bon voler que significa vostra Excellencia haver en observacio de la pau tranquillitat e concordia ab aquests regnes car cosa es molt loable e pertinent a dos tant excellents savis e atinents Reys star en vera dileccio e amor e lurs subdits en tranquillitat conservar don beneficis molts grans a cascuns succeixen. E jatsia en aço vostra prudentissima Serenitat sia tant inclinada com per lo dit ambaixador nos es explicat nosaltres per observacio del dit amor e pau devotament vostra Excellencia supplicam sobre lo tractat del matrimoni entre lo dit Illustrissim Primogenit e la Illustrissima Infanta germana de vostra Excellencia del qual per lo dit embaixador nos es stada feta explicacio havem nosaltres referit nostre parer al dit Illustrissim Primogenit qui es congruent cosa en aquesta part fer la resposta segons pertinentment la fara a vostra gran Senyoria. La qual vulla tenir la Sancta Trinitat en la sua custodia e proteccio continua. Scrita en Barchinona a VIIII de abril any Mil CCCCLXI. — De la Excellencia vostra devots servidors los diputats del General e consell representants lo Principat de Cathalunya. — Domini deputati et consilium mandaverunt michi Bartholomeo Sellent.

10 DE ABRIL.

Habiéndose presentado, en este dia, doña Isabel, esposa del noble don Galceran de Requesens, con una carta del Rey para los señores Diputados y Consejo, mandaron estos que se leyera, contestando á dicha señora, que deliberarian acerca del contenido de aquella.

Sigue la carta,

Als reverent e venerables pares en Christ nobles magnifichs amats e feels nostres los diputats vintessetena e altres del Principat de Cathalunya congregats en la ciutat de Barchinona.

Lo Rey.

Reverend e venerables pares en Christ nobles mag nifichs amats e feels nostres. Sabut havem com en aquests pasats dies de ordinacio vostra lo noble magnifich e amat conseller nostre mossen Galceran de Requesens governador o portant veus de governador general en aqueix nostre Principat de Cathalunya fou pres e detengut per lo balle de Barchinona en la sua casa de Molindereig e portat a la dita ciutat e mes en la preso comuna de aquella on de present es detengut. La causa de la sua detencio ignoram pero rehonablement de la captio de hun tan gran e preeminent oficial nostre en lo dit Principat nos deuria esser stada

donada alguna noticia car en cas que per ell fossen stades fetes algunes coses no degudes sempre per nos seria stat donat loch que fos degudament punit e castigat justicia migençant. Pero ques vulla sia del pasat deposant en aquesta part tota rigor e usant de temprança e mansuetut vos pregam e encarregam axi stretament com podem que deferint en aquesta part a la honor nostra de qui es stat e es oficial e per tots bons altres e honests respectes façats deliurar de la preso lo dit gobernador e no permetre que li sia feta vexacio e molestia en la sua persona e bens car com dit havem si fet o comes haura coses algunes que mereixquen correccio ab bona voluntat hi entendrem e donerem orde que la justicia sia feta e ministrada de ell e de tot altre qui dege eser feta certificantsvos que ultra que en aço fareu lo degut nos vos ho tendrem a singular servey e complacencia. Dada en Çaragoça a XXI dies de març del any Mil CCCCLXI. — Rex Joannes.

El mismo dia, despues de comer, volvieron á reunirse los señores Diputados y Consejo; y como algunos hiciesen la proposicion de si debian mandarse copias de los capítulos enviados al Rey á casi todos los síndicos de las universidades, que las solicitaban, acordóse que no se hiciese por entonces, en atencion á no haberse concordado del todo con la señora Reina; sobre cuyo negocio se emitieron tambien diversos pareceres relativamente á si se esescribiria al Papa, al rey de Francia, al duque de Borgoña

y á otros señores y príncipes cristianos, por via de consulta, reconociendo que era bueno informarse en tan árduos asuntos; y como aprobasen esta idea la mayor parte, comisionóse al obispo de Elna, para que lo hiciese con toda discrecion, acordándose al propio tiempo que se le enviasen algunas personas bien enteradas de este negocio, y que si se escribia al rey de Francia, fuese tambien con gran modestia y discrecion.

Siguen las cartas que se recibieron en este dia.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs e de gran providencia senyors los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat et cetera.

Molt reverend egregi nobles magnifichs e de gran providencia senyors. Lo dia passat arriba aci En Perello notari per lo qual rebem la resposta per vosaltres feta a la consulta que per ell vos haviem tramesa fer. De continent rebuda vostra letra anam parlar ab la Senyora Reyna e suplicar sa Altesa juxta la forma que scrit nos havem. La sua Excellencia dix li plahia entrar en practica de aquests afers e que si entenera de continent. Lo dia present la dita Senyora ha stat retreta ab los de son consell. Per nosaltres entorn les VI orés apres mig jorn es stat trames a sa dita Excellencia lo dit notari per dirli si li fora plasent anasem a la sua Celsitut. Ha respost que stava entenent en la resposta faedora als capitols la qual nos sera donada dema Deu volent. Haguda aquella de continent ne se-

reu certificats avisantvos mossenyors som certs que abans que lo dit Perello fos ates aci ya la dita Senyora per miga del Castella de Emposta lo qual partint de aqui era primer vengut sabe vostra delliberacio e axiu sab daltres ques fan en aqueix consell ço que es cosa carregosa a vosaltres e a nosaltres e no succehex a la deguda reputacio. Placieus en quant fer si puscha per obviar a tals coses hi sia be ates. Ab tant molt reverends egregi nobles magnifichs e de gran providencia senyors la Sancta Trinitat vos haja en guarda sua. E rescriviunos ordenant de nosaltres lo queus placia. De Vilafrancha de Penedes a VIIII de abril any LXI. — Lo present portador es hom de casa nostra sens que no ha haver res del port. —A tota vostra ordinacio prests los embaixadors del Principat de Cathalunya.

Als molt reverend magnifichs e de molt gran providencia mossenyors los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend e magnifichs e de molt gran providencia mossenyors. Jo instat per los consols de aquesta vila e encara per quem poria esser molt rahonable per certes noves que acis comptaven del comdat de Foix per esserne cert hi he trames hun home qui vuy es tornat. Compte com lo comte de Foix ha scrit de la cort del Rey de França ont es als cavallers e gentils homens del dit comdat ques metesen a punt e en orde e axi ho feren. Diu mes com lo comte de Foix con-

tinue de demanar licencia al Rey de França per quatre mesos per venir a veure la comtesa. Fins aquella hora nos sap que la hages obtenguda es ver se creu la obtindra. Lo dit comte de Foix ha fet molt reforçar lo castell de Maseres e ha scrit que li fos feta gran provisio de fromens e de sivades e axi compte aquest qui es vengut quen han fet. Diu mes que lo poble del dit comtat mostre mala contentacio per que la comtesa atura tant en Navarra e no ve en lo comtat. Moviment de gent de peu algu no si fara. Altres coses no ha portades sino que tots los pobles del dit comtat loben e bendiben los cathalans dels actes fets en la detencio e liberacio del Senyor Primogenit. Altres coses no y ha de que fretur scriure.

Yo he feta fer asi la crida en lo principi del present mes e fare al vuite die de les intrades e exides e del segell de sere e de plom juxta la forma de vostra letra. Rescrichvosne per que men haveu donat carrech.

E axi mateix be ha vuit jorns vos trameti per lo macip den Alegret lo velut morat qui fou retengut a la bolle dassi qui dien fon furtat an Gabriel Miro. Daqui fou trames a la taule de les intrades e exides de aqueixa ciutat fos liurat a vostres magnificencies. Siau recordants de les guardes qui han trobat lo frau e altre no hagues ço que toquaria a ells e manenme vostres grans reverencies lo que plasent los sie suplicant la divina potencia vos vulle tenir en la sua guarda. De Perpenya a VIII dies de abril del any Mil CCCCLXI.— A vostre ordinacio e manament prest Gabriel Girau diputat local.

Als molt reverend magnifichs e honorables senyors los diputats del General del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend e magnifichs mossenyors. Huy he rebuda una vostra letra del primer de abril en la qual me significau vostra delliberacio de voler fer restar açi Mosel vaguer al L. rocins e D. homens de peu e aço mossenyors voleu que yo inste que sia mes en execucio la qual execucio no sta en pus sino que lo capita sen vaja car ja Mosel veguer es content fer segons es delliberat. Es ver mossenyors que per triar los D. homens utils vostra reverencia e honorables magnificencies volria me responguesseu al que en aquests dies passats per diverses letres he scrit ço es quines gents volreu si hi aura spinguardes ni quants que yo crech ne trobareu prou que mudant conestables yols fare tots romandre axi mateix sils pore fer certs que acabat lo temps dels dos mesos e XV dies aquests qui restaran sien soldejats per dos mesos car puix sien certificats de haver sou los qui restaran no auran enveja dels qui sen iran. Crech mossenyors vostra delliberacio sia stada molt bona de metre les coses en aquest tall mentra aquests capitols de concordia se tracten lo qual placia Deu vulla conduhir. En lo licenciar de les gents ses tengut açi aquest orde que primerament es stat delliberat per lo capita e consell licenciar tots los capitans de cinquantenes e axi son stats licenciats mes ses delliberat no licenciar negu de

cavall fins lo temps que avien a servir sia scorregut e mes ses delliberat que la gent de peu qui ha prés socorriment dels tres florins no sia licenciada fins se haja respost de vostra consulta : e la gent de peu qui no ha pres lo dit socorriment de tres que sia licenciada a coneguda mia fentho en manera secreta e a poch a poch en manera que los qui resten no agen causa de congoxar e axiu licencie quant dos quant tres com ab menys brogit puch. Si als del qui es delliberat vostra reverencia e honorables savieses saben ni vehen aqui no es culpa ni carrech meu car fas sens intervencio mia ne sebuda alguna. Es ver mossenyors que de uns dies en ça yo crech aureu vist aqui molts qui sen van licenciats ab letres dreçades a vostres magnificencies e jat sia que sian molts no cregau hi perda res lo General car primerament los qui sen van son homens quis moren his morien en Fraga de anuig e anavenme quasi plorant detras quels licencias e avihant a ells cobrava altri en loch seu que valia tant o mes del qui sen anava car he cobrar gent destre hi en tots quants ne mudats sens fallirne hu he hagut per fermança lo conestable de la conestablia hon se mudaven e axi de aquestos almenys so segur que nom fugiran e siu fan ya tinch qui pagara per ells. Avisantvos mossenyors que alguns de aquests homens de peu vehent que no he volgut licenciarlos e altres sabent que altres son partits han mes en fama que yo prenia sobornacions de licenciarlos vullvosne mossenyors avisar per que si aqui sen fahia clamor neguna queus placia diligentment voler sobre negu quin aja pagat

l diner que per hu jou vull tornar mil e si negu ha pagat res han pagat al qui restava per servir en loch seu car de alguns he pres aquest tall que si sis o set qui avien a servir cinch o sis o set jorns per hom sen volien partir ates que lo General de servey de sis ni de set dies no ha negun profit al present yo he guiyat de multiplicar los dies de tots en aquesta forma que si sis homens me havien de servir deu jorns he fet que aquests sis me han dat hun home per LX dies e axi lo General se avança lo sou de aquell hom he si la vostra delliberacio ages sabuda en Fragua quant comensi a stapolar gents per scanbi de altres yom tinch per dit que aguera agut axi una XXV de homens que ja stalviarien al General CCC florins. Segons lo libre del acordament mossenyors yo trop que alguns tacanys son fugits e los demes fugiran ans de arribar a Cervera e los demes ans de exir gayre luny de Barchinona que solament en la conestablia den Vilalba he trobat quen fugiren III que no feren sino pendre lo sou he may los veu pus he los demes dels fugits son tots de la terra esme vengut lo pare de hu que volentes me donara hun hom per servir dos mesos e que li fes perdonar sa falta. Tinch lo a noves per que mossenyors placieus delliberar si negus volia reconsiliar e esmenar sa falta com volreu ques fassa axi mateix si aquests acordaments han de durar es mester ques faça qualque despesa per pendre qualque hu dels fugits e ferne aci castich car la gent es molt atrevida e si no vehen castich de algu molts se atreviran a fugir. De quants yo he trobats menys en lo regoniximent he pres

jurament dels conestables que tota volta que sapien hon son los denunciaran en vostre consistori en manera que pugen esser castigats.

Hir tremeti hun moço meu a Fraga per una camisa que se havia oblidada. Diu quey veu uns dotze falquones del Rey quey eren ja arribats nom se de hon se eren exits e molts li digueren plorant que volgueren que tornasem alli que lo Rey los menaçava de ferne grans sentencies per quens avien dat entrada e crech sien opinions de velles. Feta en Leyde lo die de Pasque de mati a V de abril. —Placieus mossenyors ferme trametre lo acordament de la gent de cavall per jornades. — Quim recoman en gracia e merce de vostra reverencia e honorables savieses Johan Ferrer.

11 DE ABRIL.

Tras una proposicion del señor abad de Montserrat, relativa á saberse si la gente de armas y peones que habia en Fraga, y habian cumplido ya todo el tiempo de su compromiso, deberian ó no licenciarse, acordóse que se quedaran cincuenta de los primeros, con cincuenta rocines é igual número de peones por un mes, además del tiempo que hubiesen ya cumplido, confiando que entretanto llegaria á buen fin el negocio, y que todos los demás fuesen licenciados.

Resolviéronse, en la misma sesion, otros asuntos de interés secundario, y se recibieron las cartas siguientes.

Als molt reverend e honorables senyors los senyors de diputats generals del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverent e honorables senyors. Per la occorrencia de la armada de Fraga molts domiciliats e casats en la present vila havent sguard a la tanta necessitat per causa de la qual se feu la dita armada no han duptat lexar llurs cases fills e mullers e anar a la dita armada e are vehents la causa principal per la qual se feu la dita armada haver repos nos han ab multiplicades letras scrit nos interposassem ab vostres reverend e honorables savieses que pus lo temps per lo qual se son acordats e han rebut sou es passat o es quasi a la fi plagues a vostres reverend e honorables savieses licenciarlos de venir e tornar en llurs cases. E nosaltres vehents la llur tanta bona voluntat que hagueren en la causa per ques feu la dita armada e la tanta fretura e necessitat que fan en llurs cases mullers e infants havem delliberat fer la present a vostres reverend e honorables saviesas suplicantvos molt vos placia per los respectes dessus dits licenciar los qui son en la dita armada domiciliats e casats en la present vila qui voluntat hauran de venir. E aço molt reverend e honorables senyors considerada la necessitat e respectes dessus dits dels quals nosaltres som ben serts vos reputarem a gracia molt singular. E per semblant havem scrit al honorable micer Johan Andreu sindich de aquesta universitat comunich ab

vostres reverend e honorables savieses sobre hun qui es en la dita armada lo qual ses enmalaltit. Placieus donar plena fe e crehensa en tot lo que per lo dit micer Johan Andreu a vostres reverend e honorables saviesas sera explicat. E com mes no hajam a dir suplicam la Sancta Trinitat sia en proteccio e guarda de vostres reverend e honorables saviesas. Dada en Vilafrancha de Penedes a VIIII del mes de abril del any Mil CCCCLXI. — A la honor de vostres reverend e honorables saviesas apparellats los jurats de Vilafrancha de Penedes.

Al molt reverend magnifich e honorables mossenyors los diputats del General de Cathalunya.

Molt reverend magnifich e honorable mossenyors. Per letra del Senyor Primogenit som stats certificats de la sua benaventurada venguda de que retribuim gracies infinides a nostre Senyor al qual plaçia conservarlo en stament de gracia per lonch temps. Apres per que aquesta vila es loch de pessatge hic havem hoides mentar moltes noves e signantment ques diria sta en dubte haver hic guerra de gent stranya e per tant com la muralla e torres de aquesta vila haurien mester en algunes parts reparacio desijam haver algun avis si res hi hauria de veritat en tals noves per tal que ab temps nos puguessem dispondre en obrar e fer provisio de les coses que necessaries fossen. Per ço vos suplicam si res hi ha de perill nos ne vullau avisar. Axi mateix vos avisam com en aquesta vila ha-

vem lo batle tant simple e ab tan poqua exequcio que los afers del publich e de la justicia en aquesta part ue es molt derogada e nos stam ab perill de haver nich altre ates majorment lo seu trienni es complit a fi que la justicia sia degudament administrada e nosaltres siam preservats de dan. Dada en la vila de Figueres lo primer de abril del any Mil CCCCLXI. — Apparellats a vostres servir e honor los consols de la vila de Figueres.

Als molt reverend e honorables senyors los diputats del General de Cathalunya.

Molt reverend e honorables mossenyors. Aquesta ciutat es stada la una de les pus promptes de aquest Principat en trametreus la gent per vostres reverencia e saviesas demanada per la liberacio de la persona del Senyor Primogenit e trames complit nombre per vosaltres demanat e no res menys disposta gent a armes dels altres de la armada som merevellats que es la causa que los de aquesta ciutat pus han complit llur temps del sou son detenguts e no han libertat de tornar en llurs cases majorment que los mes homens de les altres universitats sen son ja tornats e per vosaltres mossenyors licenciats. Per queus supplicam vos placia los de aquesta ciutat licenciar com sian molt necessaris en llurs cases car per sguart del negoci perque anaven e per obeir a vostres manaments caps de cases en armes pus disposts hi foren elegits e tramesos no gens per cubdicia de salari la major

part dels quals son carregats de infants e de altres carrechs inconportables absents de llurs cases. Com tostemps que per vostres reverencia e honorable savieses per tal o semblant fet nos sera scrit la voluntat sera pus prompte complir lo que manareu. E jatsia al parer nostra sia cosa molt inserta empero mossenyors si ho haurem a gracia molt singular. Manant expedir letres opportunes per aquest fet al senyor En Gabriel Puig sindich de aquesta ciutat. Scrita en Manresa a X de abril any Mil CCCCLXI. — Mossenyors al que ordonareu apparellats los consellers de la ciutat de Manresa.

Los señores Diputados mandaron enviar, el mismo dia, la siguiente contestacion.

Als molt honorables senyors los consols de la vila de Figueres.

Honorables senyors vostra letra havem rebuda a la qual vos responem que de les noves queus han dites al present no sabem res com als ne sabessem vos ne certificariem de metreus en orde e star atents tots temps es bo heu loam e confiam que vosaltres sou tals que hi provehireu a vostra honor e utilitat en la provisio de oficial a qui axos pertany al Senyor Rey e crehem que ell hi provehira degudament e de bon oficial. Dada en Barchinona a XI dies del mes de abril del any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat.—

Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona a vostra honor apparellats. — Domini deputati mandaverunt mihi Bartholomeo Sellent.

12 DE ABRIL.

No hubo sesion, con motivo de la festividad del dia.

13 DE ABRIL.

Habiendo llegado Francisco Perelló, que habia ido de secretario con los embajadores, dió cuenta verbal á los señores Diputados de cuanto habia ocurrido, presentándoles varias respuestas hechas por la Reina á los capítulos enviados, en vista de lo que, acordaron reunirse otra vez aquel mismo dia, para apuntar las diferencias que se notaran entre las dichas respuestas y los capítulos.

Sigue la credencial de Perelló.

Al molt reverends egregi nobles magnifichs e savis senyors los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat et cetera.

Molt reverends egregi nobles magnifichs e de gran saviesa senyors. Per nosaltres es trames a vostres re-

verencies nobleses magnificencies e grans savieses lo notari e scriva de la embaxada exhibidor de la present sebent per intervencio personal tots los actes fins açi subseguits e axi per fervos de aquells verdadera relacio e encare per explicarvos de part nostra algunes coses de les quals stesament lo havem imformat al qual vos placia donar fe e crehença com a nostres persones. Lo divinal poder molt reverends egregi nobles magnifichs e de gran saviesa senyors vos haja en custodia sua. E scriviu e ordenau de nosaltres ço queus placia. De Vilafrancha de Penedes a XII de abril any Mil CCCCLXI. — A tota vostra ordinacio prests los ambaixadors del Principat de Cathalunya. — Abat de Poblet. — Johan Çabastida. — Tomas Tequi.

Se nombró, el mismo dia, una comision compuesta del arzobispo de Tarragona, el abad de San Benito de Bages, mosen Francisco Colom, el conde de Prades, mosen Roger Alamany, Artal de Claramunt, mosen Luis Xetanti, micer Antonio Riquer y micer Gabriel Viver, síndico de Vich, para tratar, junto con los señores Diputados, de las recompensas á que se hubiesen hecho acreedoras las personas que hubiesen ayudado á la libertad del Príncipe, y proponerlas al Consejo.

Se dió cuenta, en la propia sesion de las siguientes cartas que se recibieron.

Als molt reverend e magnifichs senyors los diputats

del General del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend e magnifichs senyors. Ab vostres derreres letres per les quals responeu a la consulta per mi feta en aquella letra ab la qual me scrius lexas la la vila e castell de Fraga e vingues a la present ciutat e licencias lo exercit retengut empero a mi cert nombre de gent axi de peu com de cavall me scriviu no licensiu home algun de peu ni de cavall ans tots aquells retinga fins quascu haja complit son temps. E mes provehescha en serta forma e manera sobre los dans donats als domiciliats en la vila de Fraga. E que tal provisio o avis de aquella vos trametes a fi que mesa aquella en consell per vosaltres se deliberas com o en quina manera los de la dita vila restassen contents e fetes les dites coses lexas aquesta ciutat e lo exercit fent la via vostra. Jo volent seguir lo parer e voler vostre he trebellat quant he pogut e ans partis de Fraga e apres sentir e saher quant particularment saber se poria qui son stats los damnejats en quines coses e per qui e fins aci jo he trobat ab jurament dels quis dien damnejats qui son aquells e que axi per informacions com per memorials fets dels clamarers e trobe molts buchs de abelles esser stats tallats e robats e totalment devastats molts moltons e moltes ovelles cabrits anyells gallines pagos e altres volateries e carnelatges esser morts e furtats cremaments de cases talaments de arbres e moltes altres e diverses tales e damnatges fins en suma de VII o vuyt milia sous haguda la vera valor e suma feta daquell arbitre de bon

baro e comuna stimacio. Pero qui e quals particularment han fets e perpetrats los dits dans no he pogut obtenir sino de alguns los quals han pagat hi raho que es car los ladres no van furtar ne damnejar ab testimonis mas he trabellat tant solament per quines e quals conestablies les coses de manjar furtades son stades manjades. E si los homens aquests del dit exercit no fossen tals quals son e exi somoguts e arremorats allegants e pretenents moltes rahons de les quals per letres son stades per mi a ple avisats e entre aquells pobretat inmensa jo ab los de mon consell donem en parer que reduhida la dita summa de VII o VIII milia sous a la valor de trescents florins dor poch mes a menys totes coses sabedores e ben vistes que los dits trescents florins fossen pagats partits aquells per conestablies pero vistes totes aquestes coses e la inopia dels dessus dits la qual exivanex tota accio havent a memoria com de paraula e en scrits per mi e per part vostra multiplicades vegades es stat ofert als de la dita vila com a vehins e bons amichs per la gent del dit exercit esser tractats e integrament pagats e satisfets de qualsevol coses que los del dit exercit de ells en manera alguna pretenguessen. Es stat delliberat per mi e los de mon consell vos fos scrit placues deliberar e provehir que los dits CCC florins fossen tramesos an Johan Ferrer lo qual de aquells satisfes a la dita vila e aquells donas per los dits dans puix per la dita vila ab sindicat fos donat poder algu de definir o remetra qualsevol accio que ells en comu e en particular haguessen e haver pretenguessen con-

tra los del dit exercit e per aquells contra los del dit Principat per via de marcha o en altra manera procehir volguessen lo que per vosaltres molt se deu zelar e repellir hi aço quant tocha en lo article de la gent de Fraga. Quant al altre article de jo lexar la present ciutat e lo dit exercit sens licenciar algu vos dich que yo fore molt content sino que veig molts inconvenients apparellats. E entre los altres que los del dit exercit axi de peu com de cavall ab la pocha voluntat que han de res de be a fer huy que no so partit dien e meten en fama que de nits e amagadament jo men so anat ells he lexats e que com ells no sien obligats de star a obediencia e manament de algu ells sen iran. En tant que ans de bona hora me han fet exir de casa e cavalcar per ciutat per reposar los mes que jatsia per mi e mon consell parlant de ma partida fahedora fos deliberat ans de aquella me fes venir los pahers de aquesta ciutat ells fes algun bon rahonament per part del Principat recomenantlos la honor de aquell e encara mossen lo vaguer de Barchinona ab la gent que ab ell resta. No res menys hir que comptaven deu del present hoint la fama e les coses que deyen segons dit he los dits pahers ab una gran part de son consell son stats a mi pregant me present mon consell que de aquesta ciutat jo no parta que primer no haja delliberat quina gent e qual e ab quin govern consell e regiment lexar volra en la present ciutat com ells haguessen letra vostra ab la qual los scrivien lo que a mi es stat scrit dels D. homens de peu e L. cavalls. E per ço he deliberat deci no partir fins tant

per vosaltres sia pensat en totes aquestes coses deliberat e a mi scrit que volreu que faça ni encare digue als pahers la hora qui sereu contents men vingue. E ab tant mossenyors molt reverends e magnifichs la Trinitat Sancta sia vostra proteccio e guarda. Dada en Leyda a onze de abril any Mil CCCCLXI. — A vostra honor prest Bernat Johan de Cabrera e de Modica.

Los trompetes del Primogenit sen son anats menys de licencia dos ab lo vescomta lo qual degera ben pensar a portarlossen sens lissencia mia. Los altres dos sen son anats sensa licencia demenar.

Item son fogits alguns als quals jo he scrit et remes gent a pendrelos e axi mateix lo veguer de Barchinona a trames requestas als oficials quels prengen.

Item lo tenborino qui es pres per dar lo bufet an aquel de la guarda del General era enbriach e no menys aquell qui ha rebut. Prechvos que yol puga portar a vosaltres com sera a Barchinona castigarleu be car ell es be segur car diuen que ell te mil florins a la taula.

Havent closa la letra lo senyor capita ha tremesa aquesta cedula dient que lo conteugut formes en la letra e per quant la letra es de gran tenguda no ses pugut fer perque tal propria com la tremesa ha covengut trametrala.

Als molt reverend magnifichs e honorables senyors

los diputats del General del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend magnifichs e honorables senyors. Huy dada la present havem rebudes vostres letres per En Franci Alçamora conestable dels Argenters posat en loch den Barthomeu Serda qui en dies passats per ordinacio de vostres letres es stat stapolat e licenciat. E vista la tenor daquelles per satisfer a vostra ordinacio havem stapolat e licenciat lo die present e deiuscrit lo dit Franci Alçamora conestable ensemps ab En Ramon Valls Francesch Gordiola Simon Paschal Geronim Pardo Romeu Ganussons Johan Anthoni Jacme Homs Johan Porta Pere Calvet Thomas Balaguer e Anthoni Carbonell tots de la dita conestablia acordats per homens de peu del exercit per tornar en aqueixa ciutat. E per lo dit Franci Alçamora es stat prestat sagrament e homenatge ab obligacio de persona e bens que ensemps ab los sobre anomenats se presentara aqui a vostres reverencies e magnificencies e restituhiran lo sou del temps que no han servit. Dada en Fraga lo primer de abril Mil CCCC sexanta hu. — A vostre honor prest lo comte de Modica.

Als molt reverend magnifichs e honorables senyors los diputats del General de Cathalunya.

Molt reverend magnifichs e honorables senyors. Per alguns vassalls meus de la Rocha seria stada inpetrada certa provisio de vosaltres consebuda sots falça in-

formacio tots temps parlant ab honor vostra pretenent esser stats despullats de pocessio de cert privilegi de elegir consols per aquesta causa vos placia consentir aci una letra dirigida al vostre diputat local qui de aquests actes se informe de la veritat e de aquella vos avise per que pugats veure ab quanta malvestat han dit lo que dit han car vertaderament en cosa neguna lurs privilegis son stats derogats ni es veritat ells en nom de universitat fassen ni puxen fer las quereles que fetes vos han car de la universitat a mi no hay naguna questio mes ells com a singulars e mals homens fan lo que fan perque placieus primer haverne informacio en la forma dessus dita abans de fer negunes provisions. E per la present no he mes a dir sino que lo Sant Sperit sia vostra continua guarda. De Perpenya a VIIII de abril de Mil CCCCLXI. — A la honor de vosaltres senyors aparellat lo vezcomte Devol.

Als molt reverend magnifichs e molt savis mossenyors los diputats del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend magnifichs e molt savis mossenyors. Per altre letra he scrit a vostres reverencies com he tramesos deu homens al castell Damposta per custodia de aquell per ço com romania sens guardia alguna com noy hagues sino En Pere Gill capita e daço fuy request per los honorables procuradors daquesta ciutat per tal com los assoldedats del General qui guar-

daven aquell sen havien anar segons vostres reverencies havieu scrit al quals dits deu homens he promes sis florins a quascu a raho de mes scrivintvos mossenyors me volguesseu scriure si vos es accepte neus plau e faria segons per vosaltres seria ordenat de que fins aci no he haguda resposta soplichvos per ço mossenyors me vullau scriure si fare guardar lo dit castell per lo General en la forma dessus dita. E vullen scriure vostres reverencies al receptor pague lo sou que he bestret fins aci e decianant bestraure als dits homens certificantvos mossenyors com lo dit En Pere Gill capita del dit castell me ha dit que complex lo temps a XVIIII del present e que no enten a leixar lo dit castell sino ab voluntat e delliberacio de vostres reverencies. Soplicantvos lo vullau fer socorrer de algunes quantitats o scriureli que fara certificantvos mossenyors com es molt necessari guardar lo dit castell e com lo dit En Pere Gill a donat e dona tota bona custodia en aquell e es bastant en aço e en altres coses molt majors. Perque soplich vostres reverencies vullen en les dites coses provehir e a mi scriure lo que volran que façe en aquelles. Mes encara mossenyors per causa de certes diferencies que eren entre los qui guarden lo dit castell Damposta e alguns habitants en lo dit loch jo so anat en aquell he e trobat que lo jorn de Pasqua ya ben de nit deu o dotze homens jovens del dit loch vingueren devant la plaça del castell e sonant ab una trompeta a manera e a so de batalla o de fer armes e lo dit capita sentint la dita trompeta ab la dita gent corregueren vers la porta

e la gent del castell qui staven en les torres deixen los qui va a la per moltes vegades e com algu nols respongues desperaren les dues o tres ballestes tirant desviat per manera que no fecen malt a algu. E en aço lo lochtinent de veguer del dit loch hisque al cap de la dita plaça dient als del castell perque tiraven e lo dit capita conegue que lo dit lochtinent era feu cessar la dita gent. E per la dita causa yo so anat al dit loch he els amonestats a uns e als altres que stiguen en bona concordia pacificantlos tant com he pogut. E lo dit capita ab los del dit castell axi mo han ofert fer e los de la vila axi mateix fentse grans e bones ofertes los uns als altres davant mi han volgut scriure a vostres reverencies per tal que si per algu vos nera scrit siau informats de la veritat les quals me rescriven em manen tot lo que plasent los sia. E tinga aquells la Sancta Trinitat continuadament en sa proteccio e guarda. Scrita en Tortosa a XIIII de abril any Mil CCCCLXI. — Mossenyors lo qui es prest a tota ordinacio e manament de vostres grans reverencies Pere Jorda deputat local.

Se mandó expedir, al propio tiempo, la siguiente carta.

Als molt honorables senyors los consols de la vila de Figueres.

Balle. Segons som informats per letra den Ferus procurador fiscal del exercit de Cathalunya a sa instan-

cia serien presos per vos dos homens ço es en Penyella de Corbera e en Leopart de Peleja per quant se diria son fugits del exercit sens licencia del capita. E attes que en Johan Pons dez Papiol donzell ha prestada seguretat de presentarlos nos vos requerim que vista la present los delliuren de la dita preso els leixen anar tornant los llurs armes. Dada en Barchinona a XIII de abril any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats et cetera. — Domini deputati mandaverunt michi Bartholomeo Sellent.

14 DE ABRIL.

Presentáronse, en este dia, el reverendo castellano de Amposta y el magnífico don Luis de Vich, maestre racional de Valencia, con la correspondiente credencial de dicha Señora, y las contestaciones dadas por la misma á los capítulos presentados por la Diputacion y Consejo, manifestando, al propio tiempo, los deseos que tenia su Serenidad de dar fin á tal negocio, y ofreciéndose á informar verbalmente sobre cuanto pudiese convenir, al logro de semejante objeto.

Sigue la credencial.

Als reverend venerables religiosos egregis nobles magnifichs e ben amats nostres los diputats del Prin-

cipat de Cathalunya e consell llur residents en la ciutat de Barchinona.

La Reyna.

Reverend venerables religiosos egregis nobles magnifichs e ben amats nostres. Venguts aci a nos los venerables religiosos magnifichs e amats nostres lo abat de Poblet mossen Bastida e En Thomas Taqui missatgers vostres havem ab ells conferit de les coses contengudes en los capitols que portareu per via de supplicacio als quals nos havem fetes certes respostes per via de parer que veureu. Sab nostre Senyor que nostre desig tots temps es stat e es axi en lo benavenir repos e sossech de aquest Principat quant en lo servey de la Majestat del Senyor Rey e benifici del Illustrissim Princep nostre molt car e molt amat fill e axi tostemps entenem a procurar la unanimitat concordia e bon voler ab totes nostres forçes fins a exposarhi la vida. A vosaltres carissima e afectuosissimament encarregam que vullau atendre en les faenes ab aquella fidelitat innata e singular voluntat que los predecesors vostres e vosaltres loablement haveu acustumat en loor de nostre Senyor Deu servey dels Reys passats de sancta recordacio de la Majestat del Senyor Rey gloriosament regnant benefici e repos del dit Principat e dels altres regnes et terres de la sua Excellencia. De totes les dites coses pus stensament sen van informats los venerables religios magnifichs e amats consellers nostres lo Castella Damposta e mossen Luis de Vich als quals e a qualsevol dells en aço que de part nostra vos diran poreu donar fe e creença com a nostra

persona. Dada en Vilafrancha de Penades a XII de abril del M.CCCCLXI. — La Reyna.

Dadas, pues, las csplicaciones eonvenientes por los enviados de la Reina, mandaron los señores Diputados que se leyeran los capítulos con la respuesta correspondiente á cada uno, pero como fuese ya tarde, no se tomó ningun acuerdo.

Siguen las cartas que se recibieron ó enviáron en tal dia.

Als molt reverend e magnifichs senyors los deputats del Principat de Cathalunya.

Molt reverend e magnifichs senyors. Per quant apres la partida den Perello havem sentides coses de tall importancia nons part comanar a la ploma havem desliberat escriureus vos placia donar orde queus sia tramesa persona y de tall fiansa que conplidament totes coses li puixen dir e seria a nosaltres molta contentacio que fos o mossen Jacme Ros o misser Jacme Taranan e que fos dema que sera dimecres de mayti al spitall de Servello que la hu de nosaltres sera aqui per dir lo quens occorre car nons par espedient tots dasi partits per bon respechte nons occorre aver mes a dir per aquesta sino que de nosaltres ordineu lo que plasent vos sia. De Vilafrancha a XIIII de abril a una hora passat mig dia. A vostra ordinacio aparellats. Abbat de Poblet. — Johan Çabastida. — Thomas Tequi.

Als molt reverend e magnifichs mossenyors los diputats del General de Cathalunya.

Molt reverend e magnifichs senyors. Com ya per altre scrivi hir a vostra reverencia e honorables magnificencies de uns jorns en sa yom so lexat de tenir spies en Çaragoça ni en terra de Monço hi de Barbastre e per ço nous puch molt avisar de noves majorment que sien certes solament sabi hir com lo regne de Arago tremetra embaixadors al Rey de Castella lo hu dels quals es micer Johan de Gurrea hu dels diputats del dit regne e creu se vagen per tant com des que lo conestable de Navarra sen es tornat en Castella lo mestre don Alonso ha fet una correguda dins Castella de que crehen lo Rey do Castella sera mogut en fer altre tant en Arago e aquests se creu vagen per placar lo dit Rey. Crech yo que aqui se haja de aço pus cert avis.

Yo mossenyors com sabeu men porti de aqui moltes armes per vendre aci axi com cuyraçes lançes cervelleres pavesos e passados de tot aço yon he molt poch venut car de les cuyraçes ans de anar a Fraga ne veni unes quantes en les quals se guanyava be lo port hi enquare qualque flori. Les lançes e quasi tot lo restant se es aci. Los pahers de Leyda staven per comprar ho tot e ara tota la gent de la armada ven aci armes al major mercat del mon cuyraça qui costava aqui set hi vuyt florins sich dona ara per XXX sols e hun paves per IIII sols e exi de les altres coses en

tant que de quantes armes tinch aci non hauria al present diner e si vostra reverencia e honorables saviesas delliberaven que aquestes armes tornassen aqui ara tinch tres adzembles loguades a raho de mesos e a poch a poch poria tremetra moltes coses aqui o si delliberaven que les dites armes ab lo bescuyt quem es sobrat anas tot la via de Tortosa tremetrien hi e haurien bon forniment de armes per les vostres galeres specialment de lançes e passadors que ni ha una bella flota.

Aquesta gent mossenyors axi de peu e de cavall te gran basque de partir e infinits ne fugen per lo poch castich que sen fa entre los altres han fugit II conestables ab gran part de la sua gent los quals sen van sens licencia ço es hu En Johan Plana de Martorell e altre en Miquel Bisbal de aqui e molts altres qui no son conestables los quals si aqui havien algun castich los de açi se atentarien e si aço havia are de haver. si com se vulla que anas iria be mas si aço a de durar es fort cosa que la gent se aneha de fugir sens nenguna por e hajau per cert mossenyors que si los D. homens volen que sien soldejats es mester haver los prest per poderlos ben triar e darlos manament que no venen ses armes a menys for dels rocins. Senyors de don Felip es axi que yo non se ell quant ha de servir mas be se que en sa companya ha alguns rocins de açi de Leyda los quals ell ha pagats per hun mes. Lo capita scriu dels furs de Fraga a vostres reverencia e honorables savieses. Ja per diverses altres scrivi en dies passats que fora bo que en quade letra sen fes

qoalque mencio per que no agessen pujat a tant hi aquests de Fragua hau agut tant de sentiment e tantes rahons de esser satisfets per lo General de Cathalunya dels dans que han rebuts que envides sen poran aconortar que no sien pagats hi es fort cosa anehar la gent que lo General haja de pagar lo dan que ells fan. Per la present mossenyors als no y ha que fretur scriure. Si delliberau soldejar gent es mester fer vanir aci unes XV spingardes de lauto. Feta en Leyda a XI de abril. — Quim recoman en gracia e merce de vostra reverencia e honorables savieses Johan Ferrer.

Als molt reverend magnifichs e molt savis senyors los deputats del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend magnifichs e molt savis senyors. Per lo honorable deputat local de la present ciutat nos es stada comunicada la delliberacio feta per vostres reverencies de les gents darmes que eren aci asoldades per lo General que sen vajen en aqueixa ciutat e axils ho ha manat la qual cosa havem hagut a gran admiracio e entrenyor attesa la necessitat de la custodia e defensio de aquesta ciutat com stigua segons saben vostres reverencies en la frontera e es porta e entrada de Cathalunya a tot lo Principat molt necessaria de sostenir e guardar e semblans que vostres reverencies no la deuen dexar sens custodia de algunes gents per lo repos de la cosa publica de tot lo Principat. Perque suplicam vostres reverencies vullen provehir que al-

gun nombre de gent sia trames e stiguen per lo General e a sou de aquell en aquesta ciutat e a custodia de aquella com sia molt necessari e jatsia tots los quey son venguts hauriem per bons hi tornassen empero entre los altres vos suplicam hi vullau trametré en Sameso capita de Figueres e Bosulu lo qual aquest temps que ha stat aci se es regit axi be e virtuosament ab totes ses companyes que tota la ciutat en comu e particular ne roman ab gran contentament e seran coses que reputarem a gracia singular a vostres reverencies les quals nos rescriguen tot lo qne plasent los sia e tinga aquelles la Sancta Trinitat continuament en sa proteccio e guarda. Scrita en Tortosa a dos de abril any Mil CCCCLXI. — A tota ordinacio de vostres reverencies molt prests los procuradors de Tortosa.

Siguen las cartas que se mandaron escribir en esta fecha.

Al molt egregi senyor e strenuu baro lo comte de Modica capita general del exercit del Principat de Cathalunya.

Molt egregi senyor e strenuu baro. Per la gran instancia que havem per los homens de Manresa qui son en aqueix exercit que sen puguen venir havem delliberat que donant los per retorn a llurs cases cinch jorns e hajen servir lo restant temps que sen puguen

venir. Per queus pregam molt stretament que pus hajen servit lo temps que han a servir donant e prenentlos en compte los dits cinch jorns per retorn los licencieu en manera que sen puguen venir. E sia la Sancta Trinitat senyor molt egregi e strennu baro vostra guarda. Dada en Barchinona a XIIII de abril del any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona apparellats a vostra honor. —Domini deputati mandaverunt michi Bartholomeo Sellent.

Al molt honorable senyer En Gabriel Girau diputat local en la vila de Perpenya e bisbat Delna.

Honorable senyer. Segons havem entes alguns de aquells quinze qui eren aqui elets per lo bras o stament militar pretenen esser guiats axi que la justicia nos puga dels veure ni aconseguir per aquells quils demanen de que som molt marevellats e no saben quina raho hi pugan posar o allegar. E per ço vos dehim e manam quels digau e intimeu que per nosaltres ne per aquest afers no stiguen pus ajustats ne es nostra intencio o voluntat que per llur eleccio la justicia sia empetxada ni dilatada o torbada a aquells qui res los demanen ans com dit es volem que sia administrada per los oficials a quis pertanga. E aço mateix volem que digau als oficials de aqueixa vila de nostra part per nostra scusa e descarrech. Dada en Barchinona a XIIII de abril del any CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalu-

nya residents en Barchinona. —Domini deputati mandaverunt michi Bartholomeo Sellent.

Al honorable senyer En Johan Ferrer receptor et cetera.

Honorable senyer. Vostra letra havem rebuda feta a XI del mes corrent. A la qual vos responem quant toqua al fet de la gent nosaltres scrivim larch al capita de nostra intencio e dellliberacio e quem comunich la letra a fi ques faça segons nostra delliberacio. E com haureu triada la gent quis haura a retenir per un mes feu memorial de tots aquells qui resten axi de cavall com de peu qui han haver per lo dit mes e tremetren vos ho tantost. De les armes e bescuyt quens ha sobrat que no ses pogut vendre ni arribar reteniu ho en algun loch ben guardat entro quen hajam en altra manera delliberat car al present no volem ques moga de aqui. Los conestables qui son fugits ab la mes gent segons scriviu tantost hi farem provehir. Dels furts de Fraga quis son fets e lo capita nos scriu ja veureu en la sua letra la nostra delliberacio. Los conestables de la gent qui han rebut lo sou de XV jorns segons se diu no han rebut sino tres florins axi com los homens de peu nostra intencio e voluntat es que hajen quatre florins per lo mig mes perque daulos lo flori quils resta. Dada en Barchinona a XIIII de abril any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General et cetera. — Domini deputati mandaverunt michi Bartholomeo Sellent.

Al molt egregi senyor e strenuu baro lo comte de Modica capita general del exercit del Principat de Cathalunya.

Molt egregi senyor e strenuu baro. Vostra letra havem rebuda feta a XI del mes present. A la qual vos responem que havem delliberat e som contents que tota la gent de peu e de cavall pus hajen servit lo temps que han a servir deduhintne aquells dies queus sera vist per retorn segons lo lonch don sou sen vajen ells licencieu exceptats que sien retinguts cinquanta rocins utils e bons e disposts a servir a la honor del Principat en los quals sien compresos e comptats los de don Felip e de don Ferrando de Bolea e los cinch rocins den Bernat de Marimon e tres de mossen Arnau de Foixa. E si ni falran a compliment dels dits cinquanta rocins e si los tres rocins que En Johan Bonet de Tortosa te aqui en servey del exercit son bons utils axi mateix volem prengau aquells e si mes ni haura mester a compliment dels dits cinquanta preneu aquells queus sera ben vist que sien bons e utils e aço remetem a vos. Axi mateix havem delliberat e volem que sien retenguts cinchcents homens de peu dels millors quiy sien en los quals haja cinquanta spinguardes e provehirem quels sia donat lo sou per hun mes e placiaus triar bona gent que hajen voluntat de romandre e ben servir e que no sien poblats en aqueixes contornades e placiaus fer per manera que la gent de cavall e la gent de peu que manam retenir

e romandre sien en tal manera agualats que tots complesquen lo mes en hun dia axi que si los homens de cavall hauran a servir encara alguns dies per lo temps que han pres lo sou no hajen lo sou complidament de hun mes sino per tants dies com haurien a servir agualantse ab los homens de peu qui pendran sou per hun mes a fi que com dit es tots complesquen a un jorn comptant los aquells dies queus sera vist esser los dats per llur retorn. E aquestes coses vos placia fer ab intervencio e consell del veguer de aci e dels pahers de aqueixa ciutat a fi que en vostra absencia lo dit vaguer haja carrech de la gent e de les coses ques hauran aqui a fer segons vos haviem scrit. En lo qual consell vos tant com hi stareu e apres lo dit vaguer sie un dells consellers lo dit en Bernat de Marimon com sie home de bon seny e de bon discrecio per la qual cosa volem per vos senyor e per lo dit vaguer en vostra absencia li sia feta honor. En la remuneracio dels dampnejats de Fraga als quals era nostre parer e de vostre consell fossen donats per esmena dels dans donats trescents florins dor nosaltres havem voluntat metreu en consell e segons sera delliberat hi provehirem. Del tamborino que dieu ere embriach e la guarda axi mateix es raho que per axo sie ben castigat que la embriaguesa li membra. E per ço vos pregam que puys voleu vinga aci som contents pero que venga pres e ben guardat cavalcant en una adzembla ab bona cadena al coll acompanyat de alguns ballesters qui sen vindran deça car aqueixes coses no poden romandre axi sens gran punicio e castich. Dels

trompetes e dels altres qui sen son anats menys de licencia yals fem tenir esment aci sils porem haver que sien ben castigats. Placiaus senyor comunicar aquesta letra per lo fet de la gent An Johan Ferrer a fi que ell sapia nostra voluntat e delliberacio. Triada e retenguda la gent dessus dita vos en podeu venir en nom de Deu. E sia senyor molt egregi e strenuu baro la Sancta Trinitat vostra guarda. Dada en Barchinona a XIIII de abril any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Semblantment volem que mossen Foixa sia de vostre consell e del veguer en vostra absencia. — Los diputats et cetera. — Domini deputati et consilium mandaverunt michi Bartholomeo Sellent.

15 DE ABRIL.

Leidos y examinados los capítulos, se hicieron diversos apuntamientos y observaciones sobre todos y cada uno de ellos, pero, habiéndose resuelto que, antes de remitirse, se consultase con el Primogénito para ver cual era su intencion, nombróse á este objeto á los comisionados, que fueron el arzobispo de Tarragona, el conde de Prades y don Luis Xatanti, conceller de Barcelona, quienes (despues de haberse consultado igualmente al Concejo de la ciudad) pasaron á ver al Primogénito, con el cual conferenciaron acerca de este asunto.

Se recibieron, el propio dia, las siguientes cartas.

Als molt reverend magnifichs e de gran providencia senyors los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend e magnifichs senyors. Una letra havem rehebuda de vostres reverencia e magnificencies responsiva a una letra nostra concloent en efecte com haurian a molta admiracio la mutacio de nostres misatgers significantnos com la porcio de aquesta ciutat quant a la collocacio del vostre consistori sempre es stada ben conservada intimantnos encara la molta voluntat que vosaltres senyors haveu en lo utill e indempnitat de aquesta ciutat. E quant al primer capitol vostres reverencia e magnificencies no deuen haver admiracio alguna en les multiplicades ambaxades per aquesta ciutat fetes car ab tot que siam certs los primers nostres ambaixadors sien persones notables e dispostes en les quals havem plena confiança. Empero per quant a Deus ha plagut que en aquesta se han executats los principals actes del negoci occorrent e sens falta alguna crehen aquella esser comemorada ultra les altres e per la avinentesa encara la qual sta possada per quant sta en la frontera no sens causa ans molt justament a raho de mes timoritzar e recelar de inconvenient e per tant frequenta ses ambaxades a vostres reverencia e magnificencies ab tot sia al cert hajau lo stat e conservacio de aquella molt a memoria e per lo interes e bona voluntat particular de aquesta ciutat o encare per lo quant va al stat de

tot lo Principat aquesta ciutat esser preservada de tots inconvenients. E aço fahent no enten aquesta ciutat a variar ni mutar los primers ambaxadors ne la negociacio de aquells impedir mas ajudar a corroborar aquells per mes significar vos lo seu menester. Quant al altre capitol veritat es senyors que aquesta ciutat es certa que per la acustumada e molta virtut vostra lo util e tuycio de aquella vos son continuament representats e haveu aquells en special memoria com dit es lo que continuament vos recomanam quant podem e regraciam pregantvos senyors que axi com fins aci per experiencia aquesta ciutat ha conegut en vosaltres special comendacio molt mes en lo sdevenidor ho conega car aquella no menys de aqui anant sens faltar sera prompta en conplir e exeguir lo qui per vosaltres sera ordenat com daqui atras ha acustumat. E tingaus senyors molt reverend e magnifichs la Sancta Trinitat en la sua proteccio e custodia. De Leyda a XIIII de abril any Mil CCCCLXI. — A vostres beneplacits e honor prests los pahers e prohomens de la ciutat de Leyda.

Als molt reverend magnifichs e de gran providencia senyors los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend e magnifichs senyors. Entes havem com lo senyor capita per ordinacio vostra deu partir molt prestament de aquesta ciutat e havem per cert que ell partint tots los del exercit per semblant sen

hiran car negu no volra restar. E axi aquesta ciutat e frontera restara molt desacompanyada. E per quant segons havem letres per vosaltres senyors seria stat ordenat que en la present ciutat resten D. homens de peu e L. rocins utils per la custodia de aquella hauriem pensat que per esser millor entes en la dita custodia la ordinacio e dispossicio dels dits homens axi de peu com de cavall sia de la ciutat pus per tuhicio e custodia de aquella sian aci e per lo participi que la dita ciutat ha en la jurisdiccio car per aço no es derogat a la prossecucio del so metent e per semblant que la eleccio dels dits homens axi de peu com de cavall e los capitans de aquells fos al plaer de la ciutat per quant coneix e sab quals ne quines persones seran pus fiables e mes al repos de aquella. Per tant mossenyors molt reverend e magnifichs vos pregam molt afectuosament que per amor e contemplacio de aquesta ciutat e per los demunt dits respectes vos sia plasent complaurens de les coses dessus ditas les quals nos paren justes e rahonables car ultra quen sera satisfet al ben publich del Principat vos ho reputarem a gracia special. De aquesta materia e altres caps scrivim pus stessament a vostres missatgers. Placieus donar plena crehença en aquells ab tot aquell compliment que be confiam. E tingaus senyors lo Sant Sperit en sa continua guarda e proteccio. De Leyda a XV de abril any Mil CCCCLXI. — A vostres beneplacits e honor prests los pahers v prohomens de la ciutat de Leyda.

Mandóse escribir, en la propia sesion, la carta que sigue.

Als molt honorables los veguer de Gerona sotsveguer de Bosulu e al balle de la Vall de Cornell e altres oficials axi ecclesiastichs com reals e de barons al qual o als quals les presents pervendran e seran presentades los diputats del General del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Com hajam dat carrech An Gabriel Maso de Vilanemit del bisbat de Gerona de prosseguir e fer pendre En Francesch Matella notari de aquesta ciutat qui ha fraudats los drets de les generalitats per punir e castigar aquell segons se mereix es pertany per conservacio de les dites generalitats per ço vos dehim e requerim en virtut de la seguretat per vosaltres prestada o sots tenguts de prestar de obtemperar a nostres requestes que tota hora e quant per lo dit Gabriel Maso serets requests o qualsevol de vosaltres sera request prengats e metats en bona e segura preso lo dit Francesch Matella e en aquella lo detengats segurament tro a tant que de nosaltres hajats altre manament haventvoshi segons de vosaltres comfiam. Dada en Barchinona a XV de abril any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Montserrat. — Domini deputati mandaverunt michi Bartholomeo Sellent.

Presentáronse, el mismo dia, ante el consistorio, el abad de San Benito de Bages, el prior de Tortosa Juan Ferrando, Bernardo de Casasagía dean de la iglesia de Barcelona, acompañados de otros muchos eclesiásticos, con grandes gemidos y lamentos, á consecuencia del nuevo impuesto que habia ordenado el Papa á todo el clero de los dominios del Rey, encargando su exaccion al obispo de Elna; y despues de aducir varias razones en su favor, entre otras, la disposicion del Papa Calixto, predecesor del que entónces habia, por la que se declaraba que no estuviese obligado á pagar el clero referido, sino en el caso de ser general el impuesto á todo el de la iglesia cristiana, suplicaron, por fin, á los señores Diputados y Consejo, se sirviesen tener en consideracion las razones aducidas, por ser interés de todo el Principado, y otorgarles el favor conveniente.

16 DE ABRIL.

En corroboracion de lo ocurrido el dia anterior, recibióse una carta del obispo de Elna, incluyendo el breve del Pontífice, el contenido de cuyos escritos sigue á continuacion.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors los diputats de Cathalunya e als de lur consell.

Molt reverend egregis nobles magnifichs e honorables senyors. Lo dissapte sant arribat en aquesta ciutat fiu ab la Majestat del Senyor Rey e eyplicada la comissio que havia de la Santitat de nostre senyor lo Papa sobre la detencio e discordia de la sua Majestat ab lo Senyor Princep primogenit vostre e donada per la sua Majestat alguna raho a la detencio del dit Primogenit monstra esser content. E axi me ha respost en nom de la Santitat de nostre Senyor lo Papa donar loch a tota concordia quant al mon la raho e honestat puga comportar. Apres air per un correu de Roma he reebut un breu plombat dirigit a vosaltres ensemps ab un altre dreçat a mi en lo qual loada la desliuracio del dit Senyor Princep se monstra maravellat del que sent apres innovarse. Per tant mana a mi yo deja obrar o no fos accepte an aquest maneig la sua Santitat trametra altra persona qual la qualitat del negoci requerira e axi mateix que yo la tinga continuament avisada del stament dels negocis e a culpa del qui restara la dita concordia. Pregantvos per ço per part de la dita Santitat e supplicantvos per la mia que vullau donar tot loch a la dita concordia e siau contents de coses que hajen pratica e sien apartades de extrems car continuament los extrems son molt perillosos e si sera cas que per negu fos fet dubte de la observancia de les coses concordades si dara tal orde tots temps se meta en pratica que satisfara a la necessitat del negoci. Oferintvos en nom de la dita Santitat e meu propri que si per aquesta causa volreu yo faça mes una cosa que una altra sere tots temps

prest a tota vostra ordinacio e per aquesta causa tramet aqui mossen Vicent Ferrer prevere e familiar meu que si de paraula o en scrits li voldreu res dir ne scriure men porte la resposta e sere tots temps a vostra ordinacio e servir. De Çaragoça a XI de abril del any Mil CCCCLXI. — A tot vostre servir manament e plaher lo bisbe de Elne.

Dilectis filiis deputatis in Principatu Cathalonie et consulibus civitatis Barchinonensis.

Pius episcopus servus servorum Dei. Dilectis filiis deputatis in Principatu Cathalonie et consulibus civitatis Barchinonensis salutem et apostolicam benedictionem. Cepimus animo non mediocrem molestiam audientes vos contra carissimum in Christo filium nostrum Johannem Aragonum regem illustrem dominum vestrum nonnullas novitates suscitasse super liberatione dilecti filii nobilis viri Caroli principis Viane ejusdem regis nati. Et quia summo opere formidamus ne gravissima scandala suboriantur vobis et toti patrie nocitura nascentibus dissidiis vestris medelam opponi curavimus et dicto regi scribimus ut suum animum ad clemenciam et benignitatem disponat et erga suum natum prout patrem decet se gerat. Speramus ipsum Regem pro sua innata mansuetudine ita se habebit quod quieti et paci populorum sibi subditorum et statui suo consulet et caritatem paternam erga filium non abiciet. Dolemus tamen ut vos qui in fide et devocione erga regem et dominum vestrum

comprobat semper fuistis tales novitates excitaveritis que et si credamus per vos bono zelo attemptas fuisse pro aliorum subditorum exemplo perniciose censentur. Augimur etiam animo antiqui hostis insidias et artes tantum valuisse ut populi vestri ex quibus validissima subsidia ad fidei catholice defensionem expectabamus intestinis discordiis agitentur. Sed antea quam odia acerbiora fiant et nascentia mala majores radices agant nostras partes interponere decrevimus hortantes in domino devocionem vestram ac rogantes ne ulterius progredi velitis reminiscinum fidelitatis et observancie vestre erga regem vestrum que agenda sunt cum omni obedientia reverencia cum rege vestro tractare et prudenter et mature agere placeat. Nos enim qui et pacem regis ac vestram supprenis afectibus desideramus parati sumus omnia pro viribus agere que ad patrem et filium invicem reconciliandos et ad statum et tranquillitatem vestram et tocius regni pertinebunt expectamus cerciores reddi quid in his causis facere expediat et si videbitur aliquam gravem personam et ydoneam ad partes vestras transmittere curabimus que nostro et ecclesie interventio pacem inter regem et filium ac vos ponere et stabilire conabitur vestram devocionem iterum atque iterum hortantes ac deprecantes ut pro Dei honore et hujus sedis communis omnium fidelium matris reverentia ad ulteriores motus non procedatis. Continentes vos et animos vestros moderatione adhibita. Confidimus enim in gratia Dei quod omnia ad laudabilem et votivum finem cum pace vestra et tocius patrie vestre pro nos-

tro interventu succedent circa quam rem omni studio et diligencia intendere est animus. Dattam Rome apud Sanctum Petrum anno Incarnationis Dominice millessimo quadringentessimo sexagessimo quartodecimo calendas aprilis pontificatus nostri anno tercio.— B. de Piscia.

Ocupáronse, en esta sesion, del breve que antecede, creyéndose que al Papa le habrian informado siniestramente acerca de lo que pasaba en el Principado; mas como fuese ya adelantada la hora, no se tomó ningun acuerdo, hasta que, reunidos otra vez por la tarde, y habiéndose presentado el Primogénito, para participar que habia recibido una carta del Rey su padre en que le instaba el despacho de los capítulos, se resolvió: contestar á este, que se procuraria lo que indicaba, con toda la brevedad posible; escribir al Papa, atendido á que en su breve habia muchas cosas perjudiciales al Principado, y hasta, si conviniese, enviarle una solemne embajada; y por último, enviar una bien trazada carta al obispo de Elna, para hacerle ver la inoportunidad del impuesto que queria exijir, y los males que de ello se podrian orijinar.

Siguen las cartas que se recibieron y las que se enviaron en este dia.

Als molt reverends egregi nobles magnifichs e honorables senyors los diputats del General del Principat de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat.

Molt reverends egregi nobles magnifichs e honorables senyors. Per una letra que derrerament per correu he feta als reverend e magnifichs senyors los diputats del Principat responent a una que dells havia rebuda amplament he scrit de totes coses la donchs occorrents. E encare entre les altres del perplex en que ere posat per son scriure qui en efecte volia lexas tot lo exercit en la present ciutat sens licenciar algu e quem partis per ço com lo dit exercit anantmen jo me volien seguir lexant mossen lo veguer ab les banderes desacompanyats e com jo per obviar a tant gran error deliberava no partir fins dels hagues altre avis e com aquest fins aci nol haja e vege perseverar los del exercit axi de peu com de cavall en llur opinio hi encara ab alguna malicia assagen de metre en fama que yo amagadament men vull anar e que pus axi es ells sen iran ab mi o derrera mi o unes paraules semblants entant que vuy exint de missa e essent en taula me son venguts mes de CCC en partides ab la canso que dit he e man forçat per supplir a llurs grans crits e malicia haver manjat e cavalcat per ciutat una hora o dues segons molt amplament lo baro de Muiolino lo qual les dites coses ha vistes vos informara he deliberat segons dit he no partir fins per vosaltres sia provehit e de vostra provisio fahedora a mi scrit. E axi placiaus quant pus prest poreu deliberar e provehir sobre la gent que retenir volreu e la forma e manera com. E de vostra provisio fahedora scriurem car altrament vista una tant gran error com se spera jo partint de restar mossen lo vaguer de Barchinona ab

les banderes desacompanyats nom entench may a partir. Encare que per vosaltres deu mil voltes me fos scrit e encarregat hoc e si per forsa mich volieu traure jo axiria per hun portal e entraria per laltre perque com dit he la provisio per vosaltres fahedora no tarda. E ab tant mossenyors molt reverends e egregi nobles magnifichs e honorables senyors la Santa Trinitat sia vostra proteccio e guarda. Dada en Leyda a XIIII de abril any Mil CCCCLXI. — A vostre honor prest En Johan de Cabrera comte de Modica.

Al molt reverend e magnifichs senyors los diputats del General de Cathalunya.

Molt reverend e magnifichs mossenyors. Derrerament vos he scrit de la congoxa quem donen los conestables per lo flori quils es degut per lo mig mes que are servexen car no hagueren sino tres florins de quatre queu havien aver. Arem congoixen per semblant los spinguarders per lo mig flori quels es degut car ells han VII florins lo mes e toquels per los XV dies tres florins e mig e non han hagut sino tres per que sia de vostre merce avisarme de vostra intencio.

Hir mossenyors passa per aci hun frare en abit de lech lo qual ve de Castella. Va aqui al Senyor Primogenit. Non se ques dira aqui mas aci ha dit ay res de mal temps que demenat li es stat si aquest exercit sen tornara e ell hau lençat molt lony.

La gent del exercit no te hun diner lo qui millor se regeix ven les armes e de aquelles viu los altres se

partexen sens licencia no acabant lo temps.

Aci a tots jorns bregues de la gent del exercit. Negu no y ha qui sapia aquest edicte fet aqui que conte. Axi mateix me han demanat molts quin guiatge es dels quis acorden ne quant dura e fins aci ab negu del consell ni fora consell non puch res seber per satisfer als demanados.

Ja per altres mossenyors vos he scrit com alguns dels qui son fugits se volrien reconciliar. Yo no he volgut parar a negu orella fins de aqui ne sapia vostra voluntat. Passats CC homens hic son fugits per Cathalunya los quals si eren castigats pagarien be lo sou per CCCC a quatre mesos car certament es cosa molt fastigosa la poqua por que sich ha de fugir. Feta en Leyda a XII de abril. — Quim recoman en gracia e merce de vostra reverencia e honorables savieses. — Johan Ferrer.

Al molt reverend magnifichs e honorables senyors los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend e magnifichs mssenyors. Per diverses gents qui son aqui anades he scrit la disposicio de aquest nostre exercit lo qual tots jorns diminueix granment per molta gent que sen fuig puix vehen que de quants sen son anats no sen fa negun castich. Sper de dia en dia vostra delliberacio per acordar los D. homens o per licenciarlos tots car certament ells son a la derrera casa de miseria que no poden pus.

Qui volgues esmerçar aci sos diners en armes sen faria rich. Ten gran mercat sen fa.

Aqui mossenyors sen es anat hun conestable lo qual era romas en loch den Boxadel conestable dels barbes que ha nom en Codony. Ha sen portada una cuyraça bona e una cervellera de hu de la sua conestablia qui es romas aci pres. Sia de vostre merce ferlon tornar aci don la treta perque almenys lo dit pres sen puxe servir en la preso metent la penyora o com se vulla.

Lo senyor compte sta aci algun tant endeutat e ha mester endresa de molts per poder axir de aci ab tot que partint seria perillos tot hom no fugis vahent partir a ell. Crech me sera forçat servirlo de ferli fermança en L. florins per quem par cosa inpropria essent en lo loch que ara es se aja de amprar de nengu stranger. Aureus senyors a singular gracia que si aqui aura res de haver de aquels que sien retenguts los dits L florins o prengals En Tora per pagar lo canbi an aquell quil aura de rebre segons yo llavors li scriure.

Mossenyors la voluntat vostra es qne los rocins de don Felip resten aci ab mossenyor lo veguer crech fent compte que sien pagats per gran temps. Ajau per cert que ell dona ayres que vol diners. Nom se com se obliga aqui. Feta en Leyda a XIIII de abril. — Quim recoman en gracia e merce de vostra reverencia e honorables magnificencies Johan Ferrer.

Als molt reverend e magnifichs mossenyors los diputats del General de Cathalunya en Barchinona.

Molt reverend e magnifichs senyors. Per la cuyta que aquesta gent acordada te de partir e sen va tots jorns sens licencia lo capita vos scriu per lo present correu sia de vostre merce prest delliberar en lo que es de fer car certament es una cosa molt vergoyosa la pratica de aquesta gent soldada que a flotes fugen los conestables ab ses gents. Enquara vuy son fugits los dos jermans Banyeres conestables e En Font de Tortoça tanbe conestable ab la major part de ses gents. Los qui resten aci resten molt scandalizats e si molt trigam scasement hic porem traure los D. homens ques han de soldejar e si vostra reverencia e honorables saviesas delliberaven del dit soldajament quant tremetreu los diners es mester tremetre alguns menuts per fer los pagaments per que aci avent a comprar menuts ultra les minues dels florins se perden VIII diners per flori.

Suplichvos mossenyors me vullau scriure vostra intencio del flori que demanen los conestables dels XV dies e lo mig flori que demanen los spinguardes.

Aci en la ciutat concorren algunes passions de les quals crech scriuen aqui car volrien que lo veguer de Barchinona ab lo exercit stigues aci a ordinacio e re-
mt de la ciutat e per ventura don Felip no sen
t si per altri que per vosaltres per
Barchinona avia de esser coman-

dat. Crech vostres magnificencies hi pensaran. Feta en Leyda a XV de abril — Quim recoman en gracia e merce de vostra reverencia e magnificencies Johan Ferrer.

Al honorable senyer en Johan Ferrer receptor et cetera.

Honorable senyer. Per quant havem delliberat que a mossen Arnau Guillem Pastor regent la vegueria de aci sien dats per son socorriment docents florins corrents volem eus manam que donets e liurets al dit regent los dits docents florins corrents e cobraune apocha e la present. Dada en Barchinona a XVI de abril any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats et cetera. — Domini deputati mandaverunt michi Bartholomeo Sellent.

Dirigitur domino capitaneo et in sui absencia al Regent la vegueria.

Molt egregi senyor e strenuu baro. No obstant que los asoldadats e acordats de la confraria dels sastres de aquesta ciutat hajen reebut lo sou de mig mes del qual han a servir deu o dotze jorns per certs sguarts que no curam aci explicar havem delliberat hajen licencia de venirsen a tots los de la dita conestablia dels sastres de aquesta ciutat segons es dit. E en vostra absencia volem que lo regent la vegueria daci haje la present per sua. E sia senyor molt egregi e stre-

nuu baro le Sancta Trinitat vostra guarda. Dada en Barchinona a XVI de abril any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona apparellats a vostra honor. Domini deputati mandaverunt michi Bartholomeo Sellent.

Dirigitur domino comiti capitaneo et cetera.

Molt egregi senyor e strenuu baro. Nosaltres havem dada licencia An Johan Ferrer de Sabadell conestable de XXV homens de peu que el e tota la gent de la dita conestablia sen vingua de aqueix exercit axi que per quant han pres lo sou del mig mes volem que servesquen tro a tant que del dit mig mes nols rest a servir sino vuyt jorns los quals los donam tant per lo retorn quant per ques diu ni ha molts de malalts e hauran a tardar en venir per lo cami per la malaltia per queus placia senyor donar la dita licencia en la manera dessus dita. E sia senyor molt egregi e strenuu baro la Sancta Trinitat vostra guarda. Dada en Barchinona a XVI de abril any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats et cetera. — Domini deputati mandaverunt michi Bartholomeo Sellent.

Dirigitur domino comiti capitaneo et cetera vel in ejus absentia vicario Barchinone.

Molt egregi senyor e strenuu baro. No obstant que

los assoldadats o acordats de la confraria dels sastres de aquesta ciutat hajen rebut lo sou de mig mes del qual han a servir deu o dotze jorns per certs sguards que no curam aci explicar havem delliberat hajen licencia de venirsen. Per queus pregam e encarregam doneu licencia de venirsen a tots los de la dita conestablia dels sastres de aquesta ciutat segons es dit. E ab vostra absencia volem que lo regent la vegueria de aci haja la present per sua. E sia senyor molt egregi e strenuu baro la Sancta Trinitat vostra guarda. Dada en Barchinona a XVI de abril any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats et cetera. — Domini deputati mandaverunt michi Bartholomeo Sellent.

Als molt honorables e savis senyors los prior e capitol de la seu e clero de la ciutat de Çaragoça.

Molt honorables e savis senyors. Per nosaltres es acomanat al molt honorable mossen Bernat de Vilalba canonge e artiacha major de la seu de aqueixa ciutat explicarvos certes coses concernents servici de nostre Senyor Deu e del Senyor Rey e benefici comu del clero e cosa publica axi de aqueixa provincia com de aquesta sobre les quals stesament lo havem informat. Placieus donarlo crehença en tot ço que per part nostra vos explicara axi com si per nosaltres dit era e per los dits sguarts fer per obra segons de vosaltres se spera e lo negoci requer. Molt honorables e savis senyors la Sancta Trinitat vos tinga en sa conti-

nua guarda. E rescriviunos françosament tot ço queus placia. Dada en Barchinona a a XVI de abril any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General e consell representants lo Principat de Cathalunya residents et cetera prests a vostra honor. — Domini deputati mandaverunt michi Bartholomeo Sellent.

Ad ducem Burgundie.

Illustrissime et potentissime princeps et domine. Nuper super liberacione persone illustrissimi domini Caroli primogeniti nostre regie majestatis quia rem ipsam celsitudini vestre gratam credidimus eidem celsitudini certificatorias breves et succintas litteras duximus dirigendas. Verum quia occurrerunt nonnulla circa liberacionem ipsam et varia gèstorum narracio (ut per sepe fit a multis) non perstringit multociens veritatem statuimus propterea eam ipsam vestram celsitudinem narracione fidelis magnifici viri Romei de Marimundo ad prefatam celsitudinem attendentis de his gestis omnibus reddere cerciorem. Itaque Romeo jam dicto super premissis veridicam informationem dedimus reserandam ex parte nostra vestre potentissime dominationi que dignetur illi aures credulas exhibere. Sanctissima Trinitas Illustrissime et potentissime princeps et domine feliciter annuat votis vestris. Et ea ipsa celsitudo vestra de nobis statuat atque ordinet in suis beneplacitis et obsequiis. Ex Barchinona die XVI aprilis anno millessimo CCCC sexagessimo

primo. — Ejusdem celsitudinis et potentissime dominationis devoti oratores deputati Generalis et Consilium Principatus Cathalonie residentes Barchinone.— Illustrissimo et potentissimo principi et domino duci Burgundie Brabancie Lumburgie et cetera. — Domini Deputati et Consilium mandaverunt michi Bartholomeo Sellent.

Ad Delfinum Francie.

Illustrissime et potentissime domine. Occurrentibus apud nos nonnullis que digna novimus vestre celsitudini nuncianda narracionem eorum magnifico vivo Romeo de Marimundo ad eandem celsitudinem accedenti duximus comittendam data ei de gestis omnibus verissima informacione oramus dignetur celsitudo prefata Romeo ipsi inferendis ex parte nostra fidem indubiam adhibere. Divina potentia Illustrissime et potentissime domine feliciter annuat eidem celsitudini vestre que de nobis statuat atque ordinet in suis beneplacitis et obsequiis. Ex Barchinona die XVI aprilis anno Millessimo CCCCLXI. — Ejusdem celsitudinis et potentissime dominationis devoti oratores deputati Generalis et Consilium principatus Cathalonie et cetera. —Illustrissimo et potentissimo domino Delfino Francie. — Domini deputati et consilium mandaverunt michi Bartholomeo Sellent.

Se entregaron, el mismo dia, al referido magnífico Romeo de Marimon las siguientes instrucciones.

Instruccions per part dels molt reverends e magnifichs diputats del General de Cathalunya e consell lur lo Principat representants fetes al magnifich En Romeu de Marimon daço que per part dels dits molt reverends e magnifichs diputats e consell dira e exposara als Illustrissimo Dalfi de França e duch de Burgunya e a cascu dells en virtut de les letres de creença a ells dirigides e al dit Romeu acomanades.

Primo lo dit Romeu dira e expossara de part dels dits reverends e magnifichs diputats e consell als dessus dits Dalfi e Duch degudes recomendacions e en apres exposara com en dies passats lo Illustrissim Senyor Rey per sinistres informacions de alguns malvats consellers havia pres e detengut lo Illustrissim Senyor don Carles primogenit seu de la qual detencio los dits deputats e consell e tots los poblats en lo dit Principat incitats e moguts per la innata fidelitat que en lo animo dels cathalans envers la corona real tots temps fonch e es hagueren molta contristacio e dolor. E per quant veren e conegueren aquella redundar en derogacio de la fama e nom de la real Majestat e gran interes e prejudici de la cosa publica dels regnes e dominis seus e del bo e tranquille stat de aquells vist que deute de fidelitat los strenyia molt a satisfer

en aço e a procurar per deguts mitgans la liberacio del dit Primogenit qui apres dels dies del dit Senyor se spere lur Rey e Senyor juxta los drets divinals e humanals e leys del dit Principat inconcussament observades e que en aço no retre los dits cathalans llur degut ofici fora fallir a la dita fidelitat e deutelur per tant delliberaren de continent trametre a la dita real Majestat qui era fora lo dit Principat solemna embaxada de XV persones prelats barons cavallers e homens de honor de tots los tres staments del dit Principat e les mes insignes persones de aquell les quals ab tota humilitat e subjeccio per alguns e molts dies suplicaren la dita Majestat real demanants per gracia la liberacio dessus dita la qual com no poguessen obtenir stant per aço lo dit Principat en molta anxietat e congoixa per los sguarts e deutes dessus dits dellibera augmentar e crexer de major nombre la dita ambaixada e de fet trames XXXXV eletes persones de tots los dits tres staments les quals ab les XV primer trameses a la dita real Majestat supplicassen instassen e procurassen la liberacio dessus dita per la dita real Majestat esser atorgada. E com los dits LX embaxadors apres moltes supplicacions per la dita liberacio fetes e demanades primo per gracia e apres de justicia attes que sobre aço concorrie interes del dit Principat per privilegis e libertats de aquell los quals a causa de la dita detencio eren lesos no aguessen poguda ne poguessen la dita liberacio obtenir vehent lo dit Principat quant obrava la malicia dels dits perversos consellers per seduccio e obra dels quals la di-

ta real Majestat stava obsessa e lo dit Primogenit ere en gran perill de la salut de sa persona constituit com ja fos mes e encastellat en hun fort castell fora lo Principat en mans e custodia de persones no prou exceptes dellibera per tant lo dit Principat esser de necessitat a la opressio de la persona del dit Primogenit e a tant e tan gran perill e inconvenient preparat ab molta celeritat occorrer. E per ço fonch fet e preparat exercit de gents darmes de peu e de cavall per trametre en e contra lo dit castell per liberar lo dit Senyor Primogenit e per haver los dits mals consellers de la real Majestat qui la dita detencio havien procurada lo quel exercit con fos en expedicio president en aquell lo veguer de Barchinona en nom del Senyor Rey e ab la bandera e insignies reals e essent ja lo dit exercit propingue al castell dessus dit volgue nostre Senyor Deu inspirar la dita real Majestat la qual inclinada per supplicacions de la Illustrissima Senyora Reyna per part sua e de part del dit Principat fetes atorgua la liberacio dessus dita. E axi obtenguda la dita gracia la dita Senyora Reyna de continent cavalca per spay de tres jornades que distava lo loch hon se trobava lo dit Senyor Rey al dit castell e pervengue a aquell e de aquell tregue lo dit Primogenit lo qual ha portat en lo dit Principat e ha jaquit en sa libertat e de present es en la ciutat de Barchinona en la qual per los dits diputats e consell se tracten totes coses a servici de nostre Senyor Deu e servey e honor de la dita real Majestat e conservacio de amor e concordia entre aquella e lo dit Primo-

genit et tranquillitat repos e bon stament de la cosa publica del dit Principat e dels altres regnes e dominis de la dita real corona. E no resmenys se continua lo proces contra los dits mals consellers dels quals Deu volent se fara tal castich que sera deguda pena a ells e a altres exemple. — Expedita Barchinone die XVII mensis aprilis anno millessimo CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat.

Post expedicionem. Es acomanat encara al dit Romeu de Marimon dir e explicar de part dels dits deputats e consell al dit Illustrissim duch de Burgunya que li placia fer cancellar e abolir les fermanses donades per la galera den Johan Berenguer Thora mercader de Barchinona e tots altres empatxaments fets en la senyoria del dit Illustrissim duch a qualsevol mercaders e altres persones del Principat de Cathalunya e altres subdits e vassalls del Senyor Rey per causa del navili de Johan Periç portugues e daqui avant contractar los dits mercaders cathalans e altres vessalls del dit Senyor Rey ab tota benignitat e amor cessants tots penyoraments e altres greuges per manera que la negociacio mercantivol no sie perturbada. Ço que succehira a honor bon nom fama e reputacio de quascu dels dits dominis e a benefici de la cosa publica de aquells segons de totes aquestes coses al dit Illustrissim duch es stat ja scrit per altres e li es significat per la embaxada tramesa per aço. — Data ut suppra. —Domini deputati et consilium mandaverunt michi Bartholomeo Sellent.

17 DE ABRIL.

Presentóse el Señor Primogénito á los señores Diputados y Consejo, que estaban reunidos en consistorio, para manifestarles una carta que habia recibido del Rey de Castilla, á mas de una credencial para cierta persona que no quiso nombrar, el contenido de cuya carta viene á ser, en resúmen, lo que espresa el siguiente estracto de la·misma.

Quod dictus dominus Rex Castelle ha haut gran plaer de la liberacio de la sua persona. E que haura la voluntat del dit Rey de Castella a sa guisa segons per obra ha mostrat e ja es vengut en Aranda e se acosta ença e de aço stiga en segur axi com de si mateix.

La creença en efecte havia aço que hoida la liberacio sua lo dit Rey de Castella hague gran plaer e se oferia al dit Senyor Princep sencerament e metre per ell persona e bens e tot son stat segons ja li havia trames a dir per Gonçalo de Caceres.

Com Pero Vaca es anat per tractar liga la qual vol lo Senyor Rey Darago per castigar alguns seus rebelles e que tambe ell li ajudara a castigar los seus de Castella.

E per seguretat de tot aço ofir paper blanch hi encara trametra sa muller e fills e si aço no bas-

te ira en persona ab quatre o cinch milia de cavall.

Pero que tot aço no contrestant al tramet al dit Senyor Princep que negun partit pendra ab lo dit Rey son pare e que aço tingue per article de fe.

Item lo exorte que valentment prosiga son proposit ab los cathalans e que attene a cobrar lo regne de Navarre que per ço ell se acosta a Soria per esser prest e a tota sa voluntat.

Item com per be concloure aquests negocis li par molt necessari se vejen ensemps e que lo Senyor Princep elegesca lo loch e que loy faça asaber que tentost cavalcara ab V o VI cavalls e XX homens a peu e mes si mes sera mester.

Item que per grans ofertes que al dit Senyor Princep sien fetes se guart de veure ab son pare puix coneix lo amarch esser amagat sots la dolça capa.

Item que te IIII mil rocins ultra los que son en la frontera axi que no stiga per fretura de gent de fer lo que es necessari.

Item que tantost envia a dir al conestable e comendador Sayavedra lo que vol que facen car ja tenen manament sens consulta star a tota ordinacio del dit Senyor Primogenit.

Habiéndose reunido otra vez, por la tarde, los señores Diputados y Consejo, al objeto de hablar de la referida carta, no se tomó ningun acuerdo respecto de la misma, y en lo tocante á la conclusion definitiva de los capítulos, determinóse que la cantidad señalada al infante don Fer-

nando fuese de doscientas mil libras, y se consignase que no podia pasarse de esta suma, nombrándose, por fin, una nueva embajada de tres individuos de cada brazo, los cuales debian agregarse á los otros embajadores ya enviados, para presentar á la Reina las habilitaciones hechas en contestacion á las que dicha Señora habia antes remitido; despues de lo que, prestaron los referidos embajadores el acostumbrado juramento.

Siguen las cartas que se recibieron ó enviaron en este dia.

Als molt reverents egregis nobles e magnifichs mossenyors los diputats de Cathalunya e altres congregats en virtut de la comissio de la cort en Barchinona.

Molt reverents egregis nobles e magnifichs mossenyors. La oquesio de aquesta es per que la Senyora Reyna nos a tremes fossem a sa Excellencia e com som stats ab ella nos a dit com la Majestat del Senyor Rey li a tremes Johanxo manantli que promptament sia a sa Majestat significantnos que la causa de la cuyta de la Majestat del dit Senyor es per quant sertament lo Rey de Castella es Almesan e ve en la frontera e la Majestat del Senyor Rey deslibera partir de Çaragoça e tirar la via de la frontera e que per aquesta causa sa Senyoria sta en molta congoxa e deya a nosaltres prenguera a servey de continent vos scrivissem per sollicitar que lo mes prest sia possible la resposta dels capitols sia asi. Per que de present aguts

aquells puixa partir per que nosaltres vist lo perill de sa partida e los irreparables dans ques seguirien sa Senyoria partir. E aquestes feynes restar sensa ultim apuntament nos a peregut ferne noticia a vostres reverencies axi com es degut les quals nos manen lo que plasent vos sia. Dada en Vilafrancha dijous a VIIII ores de nit. — A vostres manaments apparellats. — Abat de Poblet. — Johan Çabastida. — Thomas Tequi.

Al molt reverends egregi nobles magnifichs e honorables senyors los diputats del General del Principat de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat.

Molt reverends egregi magnifichs e honorables senyors. Per multiplicades letres vos he scrit me avisasseu de les coses occorrents per jo ordonar del exercit o alguna part daquell e aquell ordonat mi pogues partir e jatsia vosaltres no ignoreu com mon star aci es de mes dich per res qui a la honor del Principat se sguarda e sapiau cuanta fretura fas aqui en les fahenes mies segons amplament informar vos poreu ab lo egregi comte de Prades gendre meu e axi fos degut deguesseu mes cuytar del que feu en ferme la resposta veix que fins aci nou haveu fet. Yo per ço vos prech prest haja vostra resposta e resposta daci a divendres primer vinent per tot lo jorn altrament no obstant qualsevol consultes vos haja fetes dissapte Deus volent de mati jo lexare lo exercit aquell qui hi sera ni hi restara a mossen lo veguer de Barchinona segons

ab vostres letres a mi hi a ell haveu scrit e no curare pus sperar ni atendre segons fins a vuy he fet si la gent sen ira o aturara e vuy no seria a mi ja poderlos tenir e ab tant senyors molt reverends egregi nobles magnifichs e honorables senyors la Trinitat Sancta sia en guarda vostra. Dada en Leyda a XV de abril any Mil CCCCLXI. —A vostra honor prest Johan de Cabrera.

Als molt reverend e magnifichs senyors los diputats del General del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend e magnifichs senyors. Sentintse com aquests senyors daquesta ciutat fent un suposit que lo exercit qui aci aturara si restara per guarda de la ciutat e no per pus volen que aquell deu esser governat e regit per los pahers e consell de Leyda e no per mi. Lo que creureu fer nos pot ni vosaltres ho fareu com jatsia lo logiç del dit exercit qui restara per ordinacio vostra sia de present aquesta ciutat e axi sia degut gordau aquella. Pero la causa final e principal e per que jo reste aci es continuar e prosseguir lo proces del so matent com mils de mi saben vostres reverencie e magnificencies. E per ço placieus en aço provehir e atendre no obstant qualsevol letres los dits pahers vos scriuen. E si de mi vos plaura res ordonar scriviu e sera fet. E ab tant senyors molt reverend e magnifichs la Sancta Trinitat sia vostra proteccio e guarda. Dada en Leyda a XV de abril any Mil CCCC

sexanta hu.—Prest al que ordonareu lo veguer de Barchinona.

Als molt reverend honorables e de molt gran providencia mossenyors los diputats del General del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Mossenyors molt reverend honorables e de molt gran providencia. En dies passats algunes vostres letres he rebudes ab les quals manàveu a mi per quant haviets entes a dir alguns fahien o venien contra les delliberacions fetes en vostre consistori jo men entremetes e vostres savieses ne certificas e particularment ne rebudes algunes altres tocants als dits afers sobre les quals contra Nuguet de Foxa he presa certa informacio la qual à la saviesa de vosaltres ab altra mia letra he tramesa sobre les quals letres e contengut en aquelles he delliberat fer la present ab la qual vostres grans savieses certifich que contra la crida a instancia e ordinacio vostra feta e publicada en la present ciutat serien fetes assats grans novitats dins la ciutat e bisbat de Gerona entre altres lo jorn de Pascha propassat de mati ans de die fou donada una gran bastonada al cap den Narcis Ferran botiguer anantse confessar al peu de la scala de Predicadors de aquesta ciutat lansantlo per terra el nefraren greument de que ha passat perill de mort per la qual cosa vuy jo he feta certa requesta al oficial ecclesiastich lo qual segons jo som imformat havent cert vestigi del cas ha comensat inquirir contra alguns quis dirien esser hi culpables requerint lo que aquells que trobara

culpables a les dites nafres prengue e presos detingue fins tant vostres savieses ne sien certificades. Mes avant divenres proppassat ses seguit que dintre la iglesia de Teranous prop Navata hore de vespres alguns han degollat e mort mossen Johan Rou re prevere domer de dita sgleya de que vuy mossen Anthoni Corbera prevere procurador fiscal del senyor bisbe per quant es fet contra dita crida e delliberacions de vostre consistori me ha feta denunciacio migensant carta publica. Altres cassos sich han fets deshonests de nafres e batiments dins lo bisbat apres dita crida de que molta gent de paraula me fan gran querela dient que si per vosaltres o per vostre instancia non es feta rigorosa axequcio totes vostres ordinacions seran menyspresades e per no res haudes de les quals coses totes vostres grans savieses certifich. Encare mes mossenyors per quant se los diners dels acordats haveu manat tornar aqui vos plassia rescriurem si los acordats de aquesta ciutat en lo exercit del General staran daquiavant acordats o no. Aço dic per tant com alguns dels dits acordats fins assi se son alegrats de guiatge en no paguar llurs deutes allegant se guiats segons la crida feta de les quals coses tots signantment si los dits acordats restaran guiats o no e si guiats restaran fins a quant temps les savieses de vosaltres suplich me vullan rescriure e manar quen fare. Scrita en Gerona de mon segell segellada a XIIII de abril lany de la nativivat de nostre Senyor Mil CCCCLXI. — Mossenyors de molt gran providencia a vostra ordinacio e manament apparellat F. Sent-

saloni diputat local de Gerona.

Se enviaron el mismo dia, las siguientes cartas.

Dirigitur domino comiti capitaneo et cetera.

Molt egregi senyor e strenuu baro. Vostra letra de XV del present havem rebuda a la qual vos responem que segons per altres vos havem scrit nos plau molt vos ne vingueu de continent si ja no sou partit e haurem plaer fosseu aci. E no pus sino que la Sancta Trinitat sia en guarda vostra. Dada en Barchinona a XVII de abril del any Mil CCCCLXI. —A. P. abat de Montserrat. — Los diputats et cetera. — Domini deputati mandaverunt michi Bartholomeo Sellent.

Dirigitur domino Arnaldo Guillermo Pastor vicario Barchinone.

Molt honorable mossen. Per alguns sguards volem que En Johan Vidal de aqueixa ciutat de Leyda lo qual era conestable de XXV homens de pen en lo exercit stant a Fragua haja la matexa o altra semblant conestablia mentre lo nombre dels cinch cents homens restara en aqueixa ciutat. Perque provehim en totes maneres que la cosa passe juxta la voluntat nostra e que no y haja falla. Dada en Barchinona a XVII de abril any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Al honorable senyer lo veguer de Camprodon.

Honorable senyer. Com per lo pacifich stat de aquest Principat siam curosos en les coses que poden portar pacificacio per tant vos pregam vullau guiar En Bernart Gironella de Olot e Pere Senten de parroquia de Moyo per benefici de pau car som avisats ells han voluntat e basten a pacificar la bandositat que han ab En Gratacorș de parroquia de Tonaya e ab en Reig de Pampalona. Atteneu empero que los dessus dits facen lo degut circa la dita pacificacio a fi que a ma del dit guiatge inconvenient nos seguesca. Dada en Barchinona a XVII de abril any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Dirigitur vicario Barchinone.

Mossen molt magnifich. Vostra letra havem rebuda feta a XV del present mes a la qual vos responem que la nostra intencio es que per alguna via nos sia derogat al proces del somatent del qual vos sou mester e que lo govern de la gent de aqueix exercit sia donat a vos segons vos havem scrit e pero en lo regiment de la dita gent del dit exercit quant tocas a fer algun acte darmes volem ens par en tal cas hajau consell de don Felip de mossen Foixa e den Bernat de Marimon e del paher en cap e de altres si hi haura queus havem dats en consellers a fi que les coses que en lo

dit cas haurien a fer fossen fetes ab bon consell e delliberacio. E sia mossen molt magnifich la Sancta Trinitat guarda vostra. Dada en Barchinona a XVII de abril any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Als molt reverent e magnifichs senyors los embaxadors del Principat de Cathalunya a la Senyora Reyna destinats.

Molt reverend e magnifichs senyors. A nit per gracia de nostre Senyor Deu aquest consistori ensemps ab lo Consell de äquesta ciutat concordablament ha feta deliberacio de totes les coses que han a reportar a la Illustrissima Senyora Reyna sobre los afers occorrents. Les quals coses Deu volent dema per certs embaixadors aci elegits e qui aqui seran tramesos seran referides a vostres reverencia e magnificencies per tant que per vosaltres e per aquells ensemps a la dita Senyora Reyna sien per part de aquest Principat explicades. Aço vos sia avis per ferne paraula a la dita Senyora Reyna. Tot lo restant sebreu particularment per rellacio dels dits conembaixadors vostres. E tingueus molt reverent e magnifichs senyors la Sancta Trinitat en guarda sua. Dada en Barchinona a XVII de abril any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General e consell et cetera a vostra honor prests.

Als molt reverend e magnifichs senyors lo abat de Poblet mossen Johan Çabastida cavaller e En Thomas Taqui embaxadors del Principat de Cathalunya.

Molt reverend e magnifichs senyors. Per obtenir lo fi desigat de aquests afers son stats ordonats e composts certs replicats a les respostes per la Illustrissima Senyora Reyna feta als capitols per aquest Principat demanats al Illustrissimo Senyor Rey per los quals replicats presentar e dar a la dita Senyora Reyna ensemps ab vosaltres son stats elegits embaixadors los molt reverends pares en Christ lo senyor Archebisbe de Terragona lo senyor bisbe de Barchinona mossen Jofre Serrahi canonge cabiscol e sindich de Gerona lo egregi comte de Prades e lo noble vescomte Dilla e de Canet e los magnifichs mossen Luis Xetanti conseller de aquesta ciutat mestre Marti Pere ciutada e sindich de Gerona en Guabriel Vivet ciuteda e sindich de Vich. Los quals de les coses que de part nostra tots haveu a dir e explicar a la dita Illustrissima Senyora Reyna son a ple informats eus diran e comunicaran. Pregam e encarregamvos donchs molt stretament los doneu plena fe e creença e tots ensemps vos hajau en la condicio e maneix de aquests afers segons en lo memorial e replicats se conte e de tots comfiam. Dada en Barchinona a XVII de abril any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General e consell del Principat de Cathalunya a vostra honor prests.

Dirigitur domine Regine.

Illustrissima e molt excellent Senyora.

Per referir dir e explicar a la Excellencia vostra la final delliberacio feta per nosaltres en nom de aquest Principat sobre totes aquelles coses que son stades vistes sguardar a servici de nostre Senyor Deu e del Illustrissim Senyor Rey e de vostra Excellencia e benefici tranquillitat e repos de la cosa publica de aquest Principat son a vostra Excellencia per part del dit Principat tramesos e als reverend e magnifichs lo abat de Poblet mossen Johan Çabastida cavaller e En Thomas Taqui los quals ja son ab la Excellencia vostra embaixadors per lo dit Principat aggregats los reverendissimos egregi nobles magnifichs e honorables los archebisbe de Terragona bisbe de Barchinona e mossen Jofre Serrahi canonge e cabiscol de la seu de Gerona e sindich del capitol de aquella comte de Prades vezcomte Dilla e de Canet e Bernart Guimera donzell mossen Luis Xetanti conseller de Barchinona mestre Marti Pere ciutada e sindich de la ciutat de Gerona e En Gabriel Vivet ciutada e sindich de la ciutat de Vich. Los quals ab los dits altres embaixadors totes les dites coses a vostra Illustrissima Senyoria explicaran. A la qual humilment supplicam vos placia donar plena fe e creença per lo servici de nostre Senyor Deu e del dit Senyor Rey e tranquillitat repos e benifici de aquest Principat fer en e sobre les dites coses segons la clemencia e humanitat e virtut

de vostra gran Senyoria nosaltres e aquest Principat speram indubitadament. La Sancta Trinitat Illustrissima e molt excellent Senyora tinga en sa proteccio vostra Illustrissima Senyora la qual de nosaltres man tot ço que de sa merce sia. Scrita en Barchinona a XVII de abril any Mil CCCCLXI. — De vostra excellent Senyoria.— Humils vassalls e subdits et cetera.—Los diputats del General e consell et cetera.

Siguen las respuestas ó modificaciones hechas por la Reina á los capitulos que, por parte del Principado, le fueron presentados, las quales entregó dicha Señyora á los mencionados embajadores.

Respostes e modificacions fetes per la Serenissima Senyora Reyna als capitols qui li son stats donats lo dijous sant que comptavem dos del present mes de abril del any Mil CCCCLXI per los diputats e consell representants lo Principat de Cathalunya e per part llur per lo venerable e magnifich lo abat de Poblet mossen Johan Çabastida e en Thomas Taqui missatgers de aquells. Les quals modificacions e respostes e cascuna de aquelles fa la dita Senyora per via de parer com encara non haja consultat ab la Majestat del dit Senyor Rey. Creu empero e spera en la clemencia e ajuda de nostre Senyor Deu e en la molta virtut humanitat e liberalitat de la prefata Majestat

que per medi e intervencio sua e per respecte e supplicacio del dit Principat la sua Serenitat ab les modificacions e respostes seguents se conduiria a complaurels en la qual cosa la dita Senyora Reyna enten a treballar quant li sia possible.

Al primer capitol respon la dita Senyora per via de parer que jatzia per algunes causes de les quals la prefata Majestat havia algunes informacions aquella sia stada moguda a fer la detencio de la persona del Illustrissimo Princep fill seu e dubtas la liberacio de aquell demanada per lo dit Principat no fos a dan de sos regnes e terres si promptament fos stada executada majorment sperant e havent en voluntat de proposit lo dit Senyor Rey fer la dita liberacio ensemps ab lo dit Principat e altres regnes a sa Majestat subjectes e reposar totes coses a servey de Deu de la sua Serenitat e benifici e repos de tots los dits regnes e per la dita occasio hagues algun tant a molestia lo que per lo dit Principat a soles ab gran instancia li era demanat e supplicat. Empero vista la singular intencio dels cathalans e que la causa de llur supplicacio e demanada es stada per aquell propri desig que la sua Majestat tenia e de present te ço es conservacio de la sua prosperitat sperant que axi com fins avuy ab molta fidelitat e gloriosament tots los passats en lo dit Principat ho han fet ho faran los dits cathalans e segons virtuosos e fidelissimos vassalls duen fer a son Rey e Senyor conservant li la dignitat reyal la dita posteritat lo honor e reputacio seus a gloria e honor de nostre Senyor Deu e servey de dit Senyor Rey repos e

benifici dels seus regnes e Principat la dita Senyora Reyna creu que essent concords de les altres coses lo dit Senyor haura per fermes e plenariament atorgara e algun dubte no posara ne comportara que per algun altre vassall ne subdit seu hi sia mes en totes les coses en lo dit primer capitol contengudes en la forma e manera que scrites e posades son e axi ho prometra e otorgara. E si algun Rey o altre Princep o Senyor a la condicio e Excellencia sua egual volia significar e lo contrari sostenir per aquestes coses e altres lo honor e fidelitat dels dits cathalans concernents sera presta e apparellada la prefata Majestat la vida lo stat e bens seus exposar e metra tantes vegades com necessari sera la qual cosa afirmativament e no per via de parer la dita Senyora Reyna procurar ofir e spera obtenir. E no resmenys del que tocara a poder fer a la dita Senyora Reyna per lo honor e fidelitat dels dits cathalans per la molta obligacio quels te ofir metrey tots sos bens vida e stat. Empero per via de parer enten la dita Senyora Reyna que la dita approvacio de les coses scritas e contengudes en lo dit primer capitol sien enteses de tot lo que es stat fet e exequutat per los dits cathalans fins a la ferma e stipulacio dels dits capitols. E quant se sguarda en les coses de avenir e ques porien seguir tals e semblants de aquestes lo que a Deu no placia que al dit Principat reste en sa força e valor poder usar de tot ço e quant los es permes per les constitucions usatges pratiques costums privilegis e libertats. E per semblant la prefata Majestat reste en tot son dret e

justicia axi com si res dels dessus dit nos fos seguit e axi mateix lo dit Principat.

Al segon capitol parlant de don Johan de Beamont respon la dita Senyora Reyna per via de parer que creu sera contenta la dita Majestat de condecendre a la supplicacio dels dits cathalans.

Al terç capitol que parla de punicio e castich dels consellers e oficials de la Majestat del Senyor Rey respon la dita Senyora Reyna per via de parer e diu que de grandissima e inextimable admiracio es que aquells qui degudament e pertinent a la sua Serenitat han consellat e exercit son ofici en loch de premi e remuneracio lo contrari hagen a reportar ab nota dc infamia e ignominia. Ço es que sien privats de tots los oficis que regeixen e sien reputats per indignes e inhabils et cetera. E per ço prega la dita Senyora los dits cathalans hi vullen pensar e imaginar. Segons de tals e tant fidelissimos vassalls com ells son la prefata Majestat e la sua Senyoria indubitadament confian. Los quals cathalans lo dit Senyor te e vol tenir per axi acostats e afixos a la sua Serenitat tant com qualsevol altres. E per ço pensen e encarguen los dits cathalans e demanen per gracia quant de la dita Majestat volran puys sien coses al servey seu a la honor e dignitat sua a benifici de la cosa publica de sos regnes e terres concernents. Car sens dubte algu se stima les obtendran. E considerat lo dessus dit e que james los predecessors de la dita Majestat ne aquella no acostumaren de levar oficis sens demerits e procehint hi proces o pur de bona equitat fer nos deu e

stima la dita Senyora Reyna que al dit Senyor parria congoixosa cosa haverlosne a remoure tots segons es demanat pero que creu la dita Senyora que lo dit Senyor condecendra a una de dues coses. La primera que als oficials qui han mal regit e exercit sos oficis demanant devant aquell si voldran fer instancia los sien fets processos los quals se creu la dita Majestat fara regorosament e segons atrobaria per sos demerits aquella oferta e premetra punir e castigar axi en persona com en privacio de sos oficis si ho merexeran. E si aquesta nols plasia la segona es que vullen nomenar quals oficials volen que sien remoguts pero sens nota de infamia car per la molta afeccio que la dita Senyora Reyna porta al dit Principat se treballara es fatigara en supplicar la prefata Majestat que de alguns los vulla complaure. En qualsevol manera de les dites dues coses la sua Serenitat creu provehira dels dits oficis a persones dispostes e virtuoses segons la condicio qualitat e importancia dels oficis requerra.

Al quart capitol que comença item com la principal causa de la conservacio dels regnes e terres et cetera com no faça ne sia als sino la prefaccio disponent los bens que fa la justicia e done disposicio al ques deu fer per lo benifici de aquella no ha necessari resposta alguna o satisfaccio.

Al cinquen capitol parlant e disponent del canceller vicecanceller regent la cancellaria e assessors dels portants veus de governador en lo Principat de Cathalunya e comdats del Rossello e de Cerdanya disponent la primera part del dit capitol que los dits oficials ha-

gen de esser nats e naturals e vers domiciliats dels dit Principat e comdats de Rossello e de Cerdanya per via de parer respon la dita Senyora Reyna que separat mes del que son separats en oficis monedes e altres coses los regnes de Arago e de Valencia e lo dit Principat de Cathalunya no li par servey de la Majestat del Senyor Rey ne benefici de la republica de aquells. Car otorgant lo contengut en lo dit capitol los dits dos regnes no volran esser de menor condicio del dit Principat e per semblant ho demanaran e per conseguent la dita Majestat no solament en aquest Principat perdra aquesta preeminencia mas en los dits dos regnes. La qual cosa se creu lo dit Senyor no squivara com clarament se vees esser benefici de la dita republica per la qual tota vegada postposaria son interes particular. A la oferta que fou de stipendiar per ferse mils e pus prest la justicia los dits oficials exceptat lo assessor del dit governador de Cerdanya creu la dita Senyora que lo dit Senyor ne sera content e ho haura per accepte. A la part que comissions de causes atturar los dits oficials nos puixen et cetera e per semblant que no puixen acceptar donatius o subornacions et cetera para la dita Senyora sia bona e singular ordinacio e creu sera accepta a la prefata Majestat e en ferles hi passar o condescendre treballara la dita Senyora Reyna no solament per respecte del dit Principat al qual no poch desija complaure mas per benifici de la justicia. Pero creu la sua Serenitat que per respecte que lo dit stipendi dels salaris dels dits oficials es a beneplacit de la cort o corts sia

extint lo present capitol tan com lo Principat cessara de pagar lo stipendi e tota vegada que lo Principat tornara a pagar aquell lo dit present capitol romanga e ste en sa força e valor.

Al sisen capitol parlant que la Majestat del Senyor Rey son primogenit sos loctinents e los dits portants veus de governador de per si no puixen fer comissions et cetera respon la dita Senyora Reyna per via de parer que par molt nova cosa que mes facultat e preheminencia sia donada ne tanta als dits portants veus de governador com a la prefata Majestat a son primogenit e loctinents los quals molt a tard son altres que de la casa e stirpa reyal. E no resmenys que los dits canceller vicecanceller e en son cas lo regent la cancellaria hagen facultat e prerogativa de fer les dites comissions sens la dita Majestat son primogenit e loctinents e que aquella e aquells sens los dessus dits no puixen fer les dites comissions ne alguna per important que sia en cas coneguessen appassionats los dits oficials que es ver semblant que ho deurien e porien esser pus tost que no la dita Majestat e son primogenit los quals si lo dit capitol primament e a la letra es entes ni a soles ni acompanyats dels dits canceller vicecanceller e regent no porien ni deurien fer alguna comissio si lo dit capitol era atorgat segons jau a la letra sens alguna interpretacio. E per ço creuria la dita Senyora Reyna que la prefata Majestat se conduiria atorgar lo dit capitol exceptat que a la sua Serenitat e a son primogenit restas libertat en casos de necessitat e que veessen los dits oficials algunes

causes de justicia appasionats de fer les dites comissions car per gracia de nostre Senyor Deu son dotats de tanta prudencia e experiencia de semblants negocis que conexeran axi la suficencia dels juristes e integritat de aquells com los dits oficials quia cor Regis in manu Dei est. Pero la dita Senyora Reyna ab bona voluntat treballara supplicara e persuadira la prefata Majestat que li placia esser content de atorgarlos lo dit sisen capitol en cas que suppliquen que la sua Serenitat no puixa fer comissions ne los altres contenguts en aquells.

Al seten capitol parlant que los dits conceller vicecanceller regent la cancellaria e assessors ans de usar et cetera respon la dita Senyora Reyna per via de parer que tot lo contengut en lo dit capitol li par sia just honest e rahonable e que creu sera accepte a la prefata Majestat el haura per gratissimo per lo singularissimo zel que te a la justicia.

Al vuyten capitol parlant sobre la observancia de constitucions privilegis usos e libertats et cetera per via de parer respon la dita Senyora Reyna que rahonable e justa cosa li par que aquelles deuen esser observades. Quant a les altres coses contengudes en lo dit capitol treballara e supplicara quant li sia possible ab la Majestat del Senyor Rey que li placia ferlos gracia de les coses contengudes en aquell.

Al noven capitol parlant que per les coses sobredites o alguna de aquelles en sdevenidor no sia fet ni engendrat tacitament ni expressa algun prejudici et cetera respon la dita Senyora per via de parer que

lo dit capitol es just e rahonable e que creu la prefata Majestat entegrament lo passara sens alguna condicio ni modificacio.

Al deen capitol parlant que les persones que hauran lo exercici de la justicia sien dotades de sapiencia e consciencia e que exceptat lo canceller lo qual hage de tenir prelatura en lo dit Principat sien cathalans naturals e vertaderament domiciliats en Cathalunya et cetera respon la dita Senyora Reyna per via de parer no contrastant que en lo cinqueen capitol hi haja satisfet creu que la Majestat del Senyor Rey se conduira en cas de provisio faedora dels oficis de canceller e altres en lo dit capitol compresos provehir ne a cathalans havents sapiencia e consciencia pero que les dites provisions no haja de fer per obligacio mas de sa liberalitat principalment per lo servey de Deu e benifici de la cosa publica e per complaure al dit Principat.

Al onzen capitol que parla de la primogenitura e governacio general respon la dita Senyora que creu e stima la prefata Majestat concordades totes les altres coses per complaure e condecendre a llur supplicacio sera contenta fer e complir lo contengut en lo dit onze capitol.

Al dozen capitol de la loctinencia irrevocable e altres coses en aquell contengudes respon la dita Senyora per via de parer que no ignora lo dit Senyor que ço que los cathalans hagen fet per causa de la liberacio del Illustrissimo Princep son fill seria stat a bon fi fidelissimament fet pero sens dupte pendra grau ad-

miracio de una semblant demanda axi de la loctinencia sobredicta irrevocable com altres coses no acostumades com no sapia occasio o causes perque car en la pensa del dit Senyor no hauria alguna sinistra intencio contra algu del Principat ni per res al mon volria cogitar tal cosa com fos contra Deu. E de aço poden esser certs los dits cathalans. Ne creura lo dit Senyor que procurant honor al fill ultra lo degut sia lunyar causes de dissensions o odis entre pare e fill. Tota vegada empero la dita Majestat confia que los cathalans satisfents a la sua innata fidelitat pensaran en conservar comunament e sens diferencia alguna lo honor axi seu com del dit Illustrissimo Princep son fill lo qual honor de aquell no sembla poder esser ben conservada si alguna derogacio o carrech es fet al honor del pare e jatzia la prefata Majestat no vees causa de dubte puys en sa fe reyal ell haja per degudament fet lo que es stat seguit com damunt es dit semblaria al dit Senyor que a la sua honor compliria e seria pus decent en lo cas present no donar la dita loctinencia com la justicia pogues en altra manera esser administrada ço es per via de la governacio general eleginthi altres persones notables per oficials e la sua Serenitat per molt complaure al dit Principat seria contenta aturarse en los altres regnes e terres e star en aquells fins tant que per los dits cathalans fos del contrari supplicat. E axi seria satisfet al honor del dit Senyor e a la bona e egual consideracio del dit Principat e tolta occasio de parlar e obrar als circunvehins los quals força moguts per algun mal

zel volrien la destruccio de tots. E no solament del dit Senyor e Principat mas dels altres regnes e terres la honor e defensio del qual Senyor e regnes seus no dubta la Serenitat sua virtuosament faran los dits cathalans com a fidelissimos e naturals de aquella e de la sua reyal corona e posteritat de que no sera fet poch servey a nostre Senyor Deu e a la dita Majestat e perpetua fama e renom en tot lo universal mon als dits cathalans. Encara la dita Senyora Reyna per via de parer diu que per lo amor que te al dit Illustrissimo Princep son fill e desig de complaure al dit Principat supplicara lo dit Senyor o traballara que per sa Majestat al dit Princep sia atorgada semblant loctinencia general del Principat de Cathalunya que per lo Senyor Rey don Alfonso de sancta recordacio al dit Senyor fonch atorgada.

Al XIII capitol parlant dels consellers que sien cathalans respon la dita Senyora Reyna per via de parer que puys les altres coses sien concordades creu sera contenta la dita Majestat fer resposta al dit capitol a tot util e benifici del dit Principat.

Al XIIII capitol parlant del Illustrissim Infant don Ferrando diu la dita Senyora per via de parer que creu que la dita Majestat sera contenta en son cas atorgar lo que atorgara ara al Illustrissimo Princep son fill e a la dita Senyora Reyna de tal capitol e supplicacio los resta no poch obligada els ho regracie ab quanta mes afeccio sab ni pot. Oferintse en son cas e loch no esserlos ne ingrata mas gratissima quant possible li sera. E quant a la successio de la corona re-

yal creu la dita Senyora Reyna lo dit Senyor Rey sera content puys sie sens prejuhi del dret del dit Illustrissim Infant e posteritat del dit Senyor Rey en son cas.

Al XV capitol del heretament fahedor al dit Illustrissim Infant don Ferrando respon la dita Senyora Reyna que per quant lo dit donatiu e heretament concerneix la persona del dit Illustrissim Infant don Ferrando son fill regracia molt lo contengut en lo dit capitol oferintse prompta a tot benavenir del dit Principat ut supra.

Al setzen capitol que lo dit Illustrissim don Ferrando sia acomanat als cathalans diu e respon la dita Senyora que al dit Senyor creu que plauria que confiant de la innata fidelitat e integritat dels cathalans los acomanara lo dit Illustrissim Infant don Ferrando fill seu regraciant a aquells la singular afeccio per ells demostrada. La qual la dita Senyora Reyna ja mes no oblidara nis delira de la memoria sua.

Al XVII capitol parlant del que ha sguard a la dita Senyora Reyna respon aquella regraciant als cathalans la bona voluntat que han e per efecte mostren a la sua Serenitat de la qual ab les altres coses los resta obligatissima.

Al XVIII capitol parlant que no puixa esser procehit contra los de la posteritat reyal respon la dita Senyora Reyna per via de parer que creu la prefata Majestat se condohira a haver accepte lo dit capitol ofir la dita Senyora Reyna supplicar lon e treballar que de aço los ne vulla complaura.

Al XVIIII capitol parlant que al dit Illustrissimo Princep per sa sustentacio sien donats dotze milia florins cascun any consignats en Sicilia ab los emoluments del Principat respon la dita Senyora Reyna que li par justa e decent cosa que aquell dega haver rahonable sustentacio com a Primogenit e segons les facultats que la prefata Majestat ha. E creu la dita Senyora Reyna que la prefata Majestat sera de aquest parer e opinio e axi hi treballara per amor e contemplacio del dit Illustrissimo Princep e per complaure als dits cathalans.

Al XX capitol parlant que la potestat dels diputats e consell reste et cetera segons en lo dit capitol se conte respon la dita Senyora que puys les altres coses sien concordades creu per la prefata Majestat sera provehit a contentacio del Principat.

Al XXI capitol parlant que si dubtes alguns occorrien os fahien en los presents capitols la interpretacio o declaracio de aquells hagen a fer los dits diputats e consell et cetera respon la dita Senyora Reyna per via de parer que creu la prefata Majestat se condubira que les interpretacions e declaracions dessus dites se hagen a determinar segons es acostumat en lo dit Principat quant es alteracio del seny de alguna constitucio com aço sia de semblant natura condicio o qualitat.

Al XXII capitol parlant de don Felip de Castro Ferrando de Bolea et cetera respon la dita Senyora per via de parer que creu plaura a la dita Majestat provehir a la seguretat de les persones e bens de aquells en

amplissima forma de tot lo que hauran fet per lo Principat vel alias havent sguart a la liberacio o deliurança de la persona del Illustrissimo Princep. E aço tant com sera en facultat del dit Senyor Rey salves les libertats del regne de Arago.

Al XXIII capitol que parla de les forces e oficis del regne de Navarra que sien acomanadas e acomanats a persones notables aragonesos valencians o cathalans et cetera respon la dita Senyora Reyna que si aço se fahia seria rompre los seus privilegis e libertats del dit regne de Navarra que dien que oficis ni castellanies no sien donades sino a navarros e lo contrari no deu voler. Lo dit Principat nis creu que apres informat lo vulla ni lo demane car no serie rahonable cosa havent aquells tant pugnat e treballat per la conservacio de les sues libertats volguessen esser causa de fer rompre les libertats del dit regne de Navarra. Ne a la dita Majestat no seria honest ni degut per haverles jurades.

Al XXIIII capitol parlant que com les dites coses seran per la prefata Majestat atorgades e per lo Principat acceptades sien en les primeres corts confirmades et cetera respon la dita Senyora Reyna que li par rahonable e creu que com tot sera portat a degut efecte e conclusio que la prefata Majestat condecendra al contengut en lo dit capitol.

Al XXV capitol que parla que los presents capitols no puixen derogar tacitament ni expressa a qualsevulla privilegis libertats et cetera respon la dita Senyora Reyna que li par cosa rahonable e justa e que la

prefata Majestat no creu si aturara e que per ella sera treballat quels ho atorga.

Al XXVI capitol que les coses ques hauran de fer per los dits diputats e consell se hajen ha fer per la major part ab expres consentimeut de la ciutat de Barchinona respon la dita Senyora Reyna que puixs ells ne sien contents creu no menys ho sera la prefata Majestat en les coses que a sa Excellencia plaura atorgarlos.

Al XXVII capitol e ultim que les presents persones dels tres staments ecclesiastich militar e real se puixen aderir a lo opinio et cetera respon la dita Senyora Reyna que creu e presumeix que la prefata Majestat condecendra al ques demana e suplica per lo dit capitol.

E jatsia la dita Senyora per la fidelitat e integritat dels dits cathalans sia obligatissima en procurar tot util e benefici del dit Principat no resmenys per la singular voluntat e devocio la qual per lo dit Principat vers la sua Serenitat e coses sues es demostrada se ofir prontissima per conduir bon amor pau e concordia entre lo dit Senyor Rey e Illustrissimo Princep son fill e repos del dit Principat si necessari sera anar a la Majestat del dit Senyor e tornar en lo Principat e fer tot ço e quant per aquell e per la ciutat de Barchinona sera consellat. No dubtant qualsevol treballs fins a exposar e metrey la vida sua per tot util repos e benefici del dit Principat e singulars de aquell.

Siguen las modificaciones ó réplicas hechas por los señores Diputados á las respuestas ú observaciones de la Señora Reina, que anteceden.

Replicant ab humil reverencia los diputats e consell representants lo Principat de Cathalunya a les respostes e modificacions per la Serenissima e molt excellent Senyora la Senyora Reyna fetas als capitols per tranquilitat repos e benefici del dit Principat presentats a la sua gran Excellencia en nom e veu de la Majestat del Senyor Rey per los embaxadors a la dita Illustrissima Senyora Reyna per los diputats e consell o Principat tramesos dient molt humilment e afectuosa regraciant a la dita Illustrissima Senyora la bona afeccio e voluntat que la dita Senyora mostra haver al repos e benefici del dit Principat e poblats en aquell e ab molta reverencia los dits diputats consell e Principat accepten les ofertes per la dita prudentissima Senyora en la prefacio de dites modificacions e en altres parts de aquelles fetes e per lo desig que an e molt voler als dits benefici e repos los dits diputats e consell quant ab major afeccio e reverencia poden suppliquen la dita Senyora placia a la sua occulatissima Senyoria efectualment los desigats repos e benefici donar juxta la forma dels dits presentats capitols ab les modificacions seguents les quals

poran esser collocades en son loch pertinent. E per ço venint a la dita resposta solament en aquells capitols ab les modificacions seguents les quals poran esser collocades en son loch pertinent e per ço venint a la dita resposta solament en aquells capitols que per les modificacions de la dita Senyora seria vist esser feta alteracio dien lo seguent.

Primo a la primera modificacio feta al primer capitol dien los dits diputats e consell que la salvetat e retencio començant empero per via de parer et cetera deu esser levada e aço per tant com salva la real clemencia portarie prejudici al Principat car lo dit Principat ha per ferm que en lo cas subseguit e tota vegada que en lo esdevenidor e seguis consemblant cas lo que a Deu no placia deu fer lo semblant per satisfer a la fidelitat a la real corona deguda e atorgar ab la dita retencio serie vist no consentir que de justicia e deute de fidelitat fos fet perque suppliquen esser lo dit capitol fermat e atorgat sens la retencio.

A la resposta feta al terç capitol per la dita Illustrissima Senyora Reyna repliquen los dits diputats e consell que salva la reverencia predita com lo dit capitol haje dues parts la una la remocio dels oficials segons en dit capitol se conte la altra lo castich demanat dels mals consellants et cetera serie vist la primera part del dit capitol parlant de la remocio et cetera per repos e benefici del dit Principat deure esser atorgat per gracia per la real Majestat sens nota de imfamia dels remoguts o privats. La segona part

com sie cosa demanada per justicia serie vist la Majestat real deure la simpliciter atorgar e axi ho demanen e supliquen.

A la resposta feta al quint capitol repliquen los dits diputats e consell ab la dita reverencia e humilitat parlant que lo dit capitol se deu simpliciter atorgar sens alguna modificacio. Empero habiliten los dits diputats e consell per quant los es vist esser axi necessari per benefici de la justicia que los mencionats oficials hajen per benefici de la justicia lo salari axi en Cathalunya com fora seguint la cort del Senyor Rey e que sia remoguda la clausula qui ho prohibeix. Quant al que es dit per la dita Senyora Reyna del beneplacit es vist esser de molta equitat e son contents los dits diputats e consell sia fet com per la dita Senyora es posat.

A la resposta del sisen capitol dien los dits diputats e consell sia fet com per la dita Senyora que salva la real clemencia es vist lo dit capitol deure esser simplament e sens modificacio atorgar per tant com lo portant veus de governador no haura potestat de per si mas ab consell del assessor seu fer dites comissions. Item que a les altres coses es vist esser pro satisfet per lo repos e benefici del dit Principat majorment que los dits oficials tot quant fan es en nom e persona de la Majestat real e totes hores e quant al Senyor Rey plau confereixen ab la sua Majestat.

A la resposta del vuyten capitol dien los dits diputats e consell que lo dit capitol per bons e deguts respectes deu esser atorgat e veran contents los dits di-

putats e consell per servey de la Majestat real que sia modificat que ans de esser hagut per privat lo tal oficial contrafahent sia denunciat al Senyor Rey o a son loctinent. E si dins trenta dies apres la dita denunciacio no sera reparat lo contrafet als dits usatges e constitucions com en dit capitol se conte e remogut lo dit contrafahent de son ofici de la qual reparacio o remocio hage a esser feta fe als dits diputats e consell en tal cas sia provehit a la dita publicacio e altres coses juxta la serie del dit capitol.

A la resposta feta al dehen capitol dien los dits diputats e consell que per deguts respectes granment concernents lo repos del dit Principat es vist la Majestat del Senyor Rey deure otorgar simplament e sens modificacio lo dit capitol.

A la reposta feta al dotzen capitol dien los dits diputats e consell que lo dit capitol juxta la sua serie e tenor deu esser simplament e sens modificacio alguna atorgat com les consideracions en lo dit capitol apposades sien molt rahonables e a laor de Deu e gran servey de la Majestat real e conservacio de la real posteritat e remocio de tots sinistres e inconvenients qui poguessen accorrer e a prohibicio de qualsevol no delante lo servey de la dita Majestat real lo qual los cathalans per lur innata fidelitat molt zelen. E no permetrien per lurs forces e poder que algu quisvulle fos entengues en fer deservey a la dita Majestat e posteritat concernents sues ans exposarien per aquestes coses e altres lo dit servey e conservacio de la dita real posteritat concernents lurs vides e fills e bens per sa-

tisfaccio de la dita innata fidelitat a la dita real corona deguda.

A la resposta feta al quatorzen capitol dien los dits diputats e consell que son contents de la resposta feta per la dita Senyora Reyna e de la modificacio per la dita Senyora opposada.

A la resposta al XXI capitol feta dien los dits diputats e consell que com la intencio dels dits diputats e consell sia stada es e sera a tot servey de la Majestat real e de la Senyora Reyna e conservacio de la posteritat real e repos gran del dit Principat es vist lo dit capitol deure esser simplament e sens modificacio atorgat.

A la resposta feta al XXII capitol parlant de don Johan Dixar e altres dien los dits diputats e consell quels seria vist salva la real clemencia lo dit capitol poder star o almenys per lunyar no sia contra les libertats del regne que sia modificat que la Majestat del Senyor Rey en les dites causes en lo dit capitol contengudes no puixa ni dega pronunciar sino ab e de consell de les persones per la dita Senyora Reyna e per lo dit Senyor Primogenit concordablament elegidores.

A la resposta feta al XXIII capitol parlant dels oficials e forces de Navarra dien los dits diputats e consell que per quant son informats que ara los dits oficis castellanies o forces o molts dels son en poder de castellans e gascons serie vist molt rahonable que sie consentit lo dit capitol com sta com sie a repos e benefici del dit regne.

E volent lo dit Principat per obra comprovar la contumacia de la devocio que han e afeccio a la Majestat del Senyor Rey e augment de la sua real posteritat responent a la satisfaccio del capitol concernent lo heretatge del Illustre Infant don Ferrando e donant complament al dit capitol en aquella part que vacua era restada e paper blanc de la oferta e donatiu gracios e fan oferta los dits diputats e consell que haguda ferma compliment e afecte a les coses contengudes en los dits capitols seran contents esser donats dels bens e pecunies del a ops e efecte del heretatge contengut en lo dit capitol docentes milia lliures Barchinonenses ço es CC.M. lliures Barchinoneuses distribuidores en e juxta la forma del dit capitol e no en altra manera. E la Illustrissima Senyora Reyna en senyal de la gran afeccio que lo dit Principat a la sua Altesa porta frustrada per la sua intercessio e bona obra no restara de algun servici.

Mandaron los señores Diputados, el mismo dia, escribir la siguiente carta.

Al molt reverend pare en Christ lo bisbe de Elna.

Molt reverend senyor. Rebuda havem una letra de vostra reverend paternitat dada en Çaragoça a XI del present mes ensemps ab hun breu plombat del Sant Pare. La continencia del es no poch aliena a la intencio de la qual demostracio feta havia la sua Santitat e encara no concorda a la veritat dels fets e rectis-

sima justa e deguda intencio de aquest Principat qui lo deute ha retut al honor de la real corona a gran laor de Deus Omnipotent servey e repos de la persona de la Majestat del Senyor Rey. Som certs tal altercacio en la Santitat del dit Sant Pare si en la sua pensa recayguda es prove a causa de informacions alienes a veritat fetes a la sua Santitat per mossen Francisco Ferrer en nom de la Majestat del dit Senyor e com a procurador seu lo qual molt presumptuosament e viciosa de aquest Principat publicament e privada e en presencia del dit Sant Pare ha parlat. No volem creure la Majestat del dit Senyor tals coses ordonar com sien granment desservey seu fins aci james en Roma o altra part fora lo real domini scrit o informacio feta no havem de les coses que occorregut han en aquest Principat. Pero si tant seran los cathalans incitats e forçats com lo dit Ferrer procura convendralos lur glorios nom que eternament posseeixen excusar e encare al dit Francisco Ferrer publicador de indegudes coses tal correccio procurar que altres no se atrevesquen de aquest Principat ab tanta insolencia parlar. Al sant Pare quant temps sera farem resposta de veritat Deus Omnipotent qui scrutador es dels coratges nostres propesits e voluntat clarament sab e veu ab quanta temor sua e obediencia rectament e justa havem nostres animos dirigits al degut ab molt amor e reverencia a la Majestat del Senyor Rey e al seu honor e james per nosaltres restara lo repos e tranquillitat de la sua real persona e de tots los regnes e terres subdits a la corona real. E per molt aço

manifestar e per obres efectualment nostre desig e proposit mostrar havem tramesa embaixada solemne a la Illustrissima Senyora Reyna ab nostra clara final e deguda intencio la qual no dubtam sera aqui no occulta con los fundaments justissims causes e rahons de nostres capitols e peticions per ventura no se publicassen e per ço fos alguna cosa vista algun tant dificil sia certa vostra reverend paternitat que les causes e rahons de aquella facilima la fan e no hi ha cosa alguna qui fundament no haja de grandissima causa per al benefici e repos de aquest Principat e servey de la Majestat del Senyor Rey. E si dificultat tal en alguna cosa sera que per ço rompiment sen vulla procurar som certs sera mes color e occasio de pendre lo rompiment que no intencio recta a les coses e tal com nos scriu vostra reverend senyoria la qual sia certa que a nosaltres no son ocults los tractats quis sollicitem e se procuren a instancia de males persones e qui mal consellen. Pero no som nosaltres tant destituhits de virtut e potencia que ab la ajuda de Deu dubtem defendrens de quant fer se puixa e ofendre encara qui tals coses procura. Tota vegada empero volem abans procurar ab be los mals consells e tractats vencre e ab bons migans honor e repos procurar a la Majestat real e benefici e tranquillitat a nosaltres. La intervencio de la apostolica auctoritat e persona de vostre reverend paternitat a nosaltres no poria esser sino de molt plaer pere demanar no laus cove ne aquella intercar. Vostre reverend senyoria sab que li es per lo sant Pare comes faça ço que li placia e sia pertinent. Havem sebut reve-

rend senyor vostres reverend paternitat com havent de potestat del sant Pare haver convocats los prelats e clero pera Leyda a donar orde en exaccio faedora del clero de que som en no poqua admiracio constituhits com attes lo stat de aquesta patria no seria cosa poch perillosa remoure de aquesta plaça los prelats e clero qui hi son consellen é dirigeixen la patria a la qual son per naturalesa tenguts e' assisteixen a la defensio de aquella e lo apartament dells poria molt perill a la patria portar. E per semblant pot qualsevol considerar quant inconvenient poria a la patria portar donar loch a tals exaccions com son procurades com les semblants de elles qui tant hi son stades frequentades hajen exmanida submersa e destroida aquesta patria. Per que pregam vostre reverend paternitat li placia totes aquestes coses ben considerar e en altre forma de la començada ordonar los fets al repos e benefici de la terra car sino era fet convendria a nosaltres consellar a la indempnitat de aquest Principat e provehir degudament al tranquill stat e repos de aquell. E si plauran algunes coses a vostre reverend paternitat nos oferim promptes als beneplacits e honor de aquella. Dada en Barchinona a XVII de abril any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats e consell del Principat de Cathalunya en virtut de la comissio de la cort a vostra honor promptes.

18 DE ABRIL.

No hubo sesion, por ser corto el número de Diputados que asistieron, prorogándose, con tal motivo, para el dia siguiente.

19 DE ABRIL.

Manifestóse, en la sesion de este dia, por algunos Diputados, el deseo que tenia el Señor Primogénito de pasar á Villafranca con el objeto de visitar á la Reina, para lo cual queria antes saber la opinion del Consejo; habiéndose acordado que, interin se trabajaba para llevar á cabo el arreglo de los capítulos, y sobre todo hallándose, á igual fin, gran parte de los individuos del propio Consejo, como embajadores, en aquel pueblo, no debia por ningun estilo el Señor Primogénito separarse de la ciudad; despues de lo que, se comisió á Arnaldo de Vilademany, para que, en nombre de los Diputados y Consejo, hiciese saber al Señor Príncipe el mencionado acuerdo.

20 DE ABRIL.

Dióse cuenta de una proposicion del Señor Primogénito,

en la que solicitaba formasen parte del Consejo su vicecanciller y protonotario, lo que fué negado, en consideracion á no ser del pais é ignorar, por consiguiente, las leyes pátrias. Añadióse, que sobre este punto nada se podia mudar, y que, una vez firmados los capítulos, se procuraria, de una manera ú otra, dejar complacido al Señor Primogénito.

Se resolvieron, además, otros asuntos secundarios y se mandó expedir la siguiente carta.

Dirigitur vicario Barchinone.

Molt magnifich mossen. Nosaltres som imformats per En Nicholau Ferruix de la diligencia que feta ha en fer instancia e per seguir e fer pendre certs homens de Martorell qui eren acordats per nosaltres en aqueix exercit los quals han trancat sagrament e homenatge fugint e anantsen sens licencia e no haver servit lo temps lo qual eren tenguts servir. E com fins aci nos sie pogut haver lo fi desigat de aquells nosaltres fem e farem deguda instancia per aquells mitgans que porem aquells sien presos e presos esser castigats a fi que a ells sia castich e als altres eximpli. Per tant lo dit Nicholau Ferruix exhibidor de la present vos informara de las coses que fetes ha fins aci en prosegoir e fer pendre aquells al qual hajau per recomanat per la bona diligencia que feta hi ha. Dada en Barchinona a XX de abril any Mil CCCCLXI — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General

del Principat de Cathalunya residents en Barchinona a vostra honor apparellats.

21 DE ABRIL.

No pudo haber sesion en este dia, por falta de algunos individuos del Consejo, que habian tenido que ir al encuentro de los embajadores enviados á la Señora Reina. Recibiéronse algunas cartas, que siguen á continuacion, y se mandó escribir otras, que tambien se encuentran en su lugar correspondiente.

Als molt reverends egregi nobles magnifichs e honorables senyors los diputats del General del Principat de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat.

Molt reverends egregi nobles magnifichs e honorables senyors. Segons per lo molt egregi e strenuu baro lo senyor comte de Modica vostres grans reverencies nobleses e magnificencies poran de paraula esser informades ans de sa partida per son consell fonch provehit que En Johan Ferrer investigas e temptas quines e quals de aquest exercit deliberaven aturar e pendre sou en lo sdevenidor dient en aquells com los diners eren en lo cami e jatsia per molt temps lo General volgues gent pero per que lo sou nos jugas nis gastas per ells indegudament segons en lo passat es

stat fet que dins vuyt jorns que lo sou ere bestret dehien no tenir diners que lo General havia deliberat ferlos bestreta per pochs jorns e uns parlars e pratichas tals per mils reposar e conduhir aquells. E no obstant les dites pratiques servades per lo dit Johan Ferrer ell no ha trobat home sia stat content aturar e pendre sou a menor bastreta de un mes. La qual sisfa se troben dels millors del exercit passats sinchcents homens bons e valents e dels quals se ha creença se portaran be e degudament. Resta vos placia pensar com se fara vista vostra derrera letra ab la qual voleu als dits homens de peu sia ofert e donat sou tal quils aguala tots a un jorn ab los sinquanta rocins utils los quals volen sien retenguts. Com nos haja creença que de aquells que volen en nombre dels sinquanta sien aturats nos crega que la bastreta per vosaltres a ells feta los reste quinze jorns o tres semanes poch mes poch menys e si los den Marimon mossen Foixa e los den Bonet de Tortosa si encloure si pot als quals haurem fet bestreta com tots hajan complit. E per ço los del consell han donat en parer que fos bastret als homens de peu fins per tot maig e als de cavall de qui avant fos vist fins a quant de maig haurien complit. Los qui no han acabat lo temps entre los quals creu hom sie don Philip lo qual manan e volen sia retengut. E que si vist vos ere fahedor per agolar los de peu ab los de cavall segons haveu dit los fos feta emprestança fins per tot lo mes de maig perque si per vosaltres sera deliberat axis faça placiaus per lo portador de la present trametra vostra delibe-

racio ab los diners qui mester seran los quals com pus prestament poreu trametreu e scriureu al dit Johan Ferrer com volreu destribuescha aquells. No resmenys segons lo senyor compte vos dira vehent los de Fraga com esser ates lo correu vostra en la present ciutat nols ere feta resposta dicissoria per part vostra a llur demanda se son molt congoxats allegants aquelles rahons matexas de les quals per altres letres largament son stats avisats e encara cominar de marcha contra lo dit Principat per ço que de negligencia nom pugan encrepar es deliberat per mi vos sia scrit pregant vos placia deliberar sobre lo que scrit vos es dels trescents florins dor. E si vist vos sera fahedor scriure al dit Johan Ferrer done e distribuescha los dits CCC florins als dits homens de Fraga que ultra que sera fet lo degut encare per donar repos a nosaltres aci dels retrets e paraules qui de continuu nos dien vos ho haure a molt singular gracia. Mes com per speriencia hom vinga en serta noticia de les coses es a mi forçat vulla ço que en los principis abominaba ço es haver en companya almenys hun algotzir qui per esser jove e pus degut e pertinent un tal anar tot lo jorn e tota la nit entre los acordats del dit exercit e visitar aquells altrament que yo fer no puch vos haure a gracia que ates que lo exercit dura en nom e per aquell me puixa retenir Nuch de Copons algotzir perque ajudarme puixa com ha fet fins aci. E perque mils e pus degudament ab menys tirania exercescha son ofici queus placia provehir sia del nombre dels sinquanta rossins ab tres rossins los quals te bons e

utils. E aço en aquella millor manera que a vosaltres sera vist fahedor. Tot temps empero remetentme al voler e deliberacio vostra dient tot temps so que Jhesucrit dix no la mia voluntat mes le vostra sia feta. E ab tant mossenyors molt reverends egregi nobles magnifichs e honorables senyors la Sancta Trinitat sia vostra proteccio e guarda. Dada en Leyda a VIII de abril any Mil CCCCLXI. — Prest a vostra ordinacio lo veguer de Barchinona.

Als molt reverends e molt magnifichs mossenyors los diputats del General de Cathalunya.

Molt reverend e magnifichs senyors. Vostres letres de XIIII del present he rebudes a les quals responch al necessari e primerament al hom de Gerona qui voleu sia regonegut et cetera he proveit en sta forma que he proveit ab los portales que sols lexen passar ab lo bolati de la ciutat los de aci e los de les circustancies coneguts per ells de aqui anant que tots los estrangers sien retenguts sino porten lo bolati que yo do e per semblant he informat tots los portalers en quim puch fiar de la disposicio del hom incautantlos si venia que lom porten donant axi com porten los altres als qui la ciutat ha destinats en aquest mester e per que ja aquest pas es molt descubert e si lo qui tractes mena ha seyn may passara per açi yo he provehit a la barque de torres hon es lo millor pas pera gent de tal mester que sia detengut alli e quen sia tentost avisat e quant per aquesta part yom maravellare molt

que ell hic pas que nos vega ab mi per ho mossènyors perque de Çaragoça aqui ha infinits passos sens aquest e lo de torres hon se pòt passar auria a molt bo que fos provehit a la barca de Martorell e al pont de Sanboy e axi seria imposible que nous vingues entremans.

Venint mossenyors al altre cap que voleu que resten aci D. homens de peu e L. rocins utils e que aquests sien pagats per un mes e ques faça per manera que lo sou del dit mes sia en hun dia axi en la gent de peu com de cavall aci ha algunes dificultats e la major si es que may so pogut entrar en aquest secret de saber de don Felip de Castre lo servey de la sua gent quant fina ne quant comensa car de la gent de peu jau se tot mas de la sua gent de cavall may ho he pogut saber sino tots temps me diu que ell servira tant com vosaltres volreu hi en la manera que vosaltres volreu e que de aço ell es de acort aqui ab vosaltres e siu enten ja dir ab los diners que ha rebuts o sperant diners nous may aço he pogut seber de ell hi es inposible sens seberho que yols puixa agualar.

De la gent de peu mossènyors es axi que yols he dat entenent quels volen retenir aci per hun gran temps mas per que nos juguen los diners que no volen fer lo pagament ne lacordament sino hun mes part altre e axi tots son contents car si vegessen que nols volguessen sino per hun mes crech nos fora trobada gent strangera que volgues servir per tant poch e axi me retenguts XX conestablies les quals he lestades e crech seran tals que faran la honor de la terra major-

ment que aquesta gent que resta aci ha mester que no sia menys cortesa que valent car primerament la ciutat es gran e aquests soldats han a comunicar ab molta manera de gent he es mester que no sian gent de remor axi mateix hic ha una molt bella orta fornida de moltes fruytes hi es mester que la gent sia molt limitada e cortesa hi havia pensat que aquella gent fos soldejada ha servir per tot lo mes de maig e per que tot lo temps passe de XXVI del present fins a XXVIIII yo fahia compte del quels toqua per dia a raho de LXVI sous lo mes e apres egualats fins alli fer soldejament nou per tot lo dit mes car volent los egualar a menys de hun mes tots ho squivarien que you he probat e negu no pendria diners per menys de hun mes. Per que mossenyors sius sembla que aquest temps sia rahonable tremeteu prest diners que no tenen que menjar e puix sapien que sien los diners aci bestrahent qualque flori al qui major necessitat aura tothom sera reposat e vosaltres mossenyors provehiu ab don Felip que acabe lo dit dia. Ell diu servira ab XXXX rocins utils compresos en aquells los de Ferrando de Bolea e III den Foxa e cinch den Marimon segons scriviu en vostra letra restaran dos rocins a compliment dels L. los quals poran esser los den Bonet segons per vosaltres mossenyors es ordenat.

E per que lo major perill que pot esser en aquesta gent soldejada es de avalot es molt necessari sia scrit molt stretament a mossen veguer ab son consell e per semblant als pahers de aci que provehesquen molt rigorosament en castigar lo primer qui hic moga brega

e yo treballare aci ab la ciutat que sia dat a la gent hun apartament en la ciutat hon stiguen e si semblava a vosaltres mossenyors queu stigues be una part al castell del Rey acabirsi bien molt be.

Ja per altres mossenyors vos he scrit quem demanen aci molts aquest guiatge dels acordats a quant se sten ne a quin temps e per semblant en quines penes cau qui ofen bens ne persona de negun acordat. Sia de vostra merce fermen avisar.

Lo flori dels conestables es stat pagat segons haveu ordenat eslos vengut en bon cas que tots los ha alegrats. Resta ara de pagar lo mig flori als spingardes que a rabo de VII florins lo mes devien rebre per los XV dies III florins e mig e non reben sino treç e per la mia fe ab prou perill los guanyen que dos sen son morts ells matexos ab les spingardes en aquest viatge.

Lo capita es partit vuy. Menasen lo tamborino ab prou companya de ballesters qui per desig de anarsen si son convidats enquara a pendrel a pena de carceller Nanthoni Homs e Pere Gueri conestables a qui principalment lan acomanat lan a liurar aqui a vostra reverençia e honorables magnificencies.

Com he ja scrit per altres dies ha que jo no tinch en part negunes spies huy he sabut com lo conestable ha pres en Navarra IIII forces nom han sabut dir quines. Aximateix mau dit que lo Senyor Rey ha provehit que totes les forces de Navarra qui nos poden tenir sien enderroquades si axi es el mostra quen ha en cor de atendre.

Tots dies passen correus de Vilafranqua a Çarago-

ça e de Çaragoça a Vilafrancha. Van grans maços de letres ab sobre scrits de Rey o de Reyna. Crech yo que tots los cortesans se seran anchats en metre ses letres en lo plech del Rey.

Suplich vos mossenyors que vullau prest delliurar lo present correu per la gran cuyta que te la gent aci e fet aquest acordament de vostra bona licencia porem anar aqui. Feta en Leyda a XVIIII de abril. — Quim recoman en gracia e merce de vostra reverencia e honorables savieses Johan Ferrer.

Als molt reverend e magnifichs mossenyors los diputats del General de Cathalunya.

Molt reverend e magnifichs senyors. Sperant que lo correu tremes aqui derrerament tornas es stat retardat lo present correu are per la cuyta gran ques mena de haver diners ans que lo colomer se despoble puix lo dit correu no ve es delliberat aviar aquest per cuytar la venguda dels diners. Aci stam sens trompetes. Placieus fernosne venir de aqui o darme comissio que men cerque aci lo perill de que aveu scrit.

De noves envides puch scriure res cert puix no tinch spies. Dit mes stat vuy com lo Senyor Rey ha tremes per la Senyora Reyna que sen torn a Çaragoça mes stat dit com en Navarra tornen moltes terres a la obediencia del Senyor Princep mes me dix vuy lo prior de Roda com ha nova que lo comte de Foix aplega gent darmes dient que vol anar en Avinyo per ocuparse lo comdat de Vençe per que lo cardenal era

molt malalt nom se si seran ficcions o que sera lo fill de mossen Rebolledo a Pallafols te aperaulats tots temps III mil homens sots color de quests debats que ha ab la casa de Castre ell dit fill de mossen Rebolledo es stat aquests dies en Barbastre sens fer alguna novitat tenihey en torn LX rocins. Feta en Leyda a a XII de abril. — Quim recoman en gracia e merce de vostra reverencia e honorables savieses Johan Ferrer.

Dirigitur Johanni Ferrarii.

Honorable senyer. Per fer lo pagament als D. homens de peu queus havem scrit soldejar per un mes e altres despeses sius covindra a fer vos enviam dos milia e siscents florins dor per En Miguel Vives defenedor de les generalitats que ja coneixeu. E no pus per la present. Dada en Barchinona a XXI de abril any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General del Principat de Cathalunya prests a vostra honor.

Als molt honorables e savis senyors los pahers e consell de la vila de Cervera.

Molt honorables e savis senyors. Lo honorable En Jaume Tallada sindich de aqueixa universitat nos ha significat vosaltres sinistrament informats star ab algun entrenyor. Per quant no haveu hagut translat dels capitols a la Excellencia de la Senyora Reyna liurats

per nosaltres ab molta vigilancia e attensio ordenats e composts a lahor de nostre Senyor Deu servey de la real Majestat e del Senyor Primogenit e repos tranquillitat e benavenir de aquest Principat. Subvingut que pus lo dit translat no haveu hagut lo dit Jaume Tallada no deu caber en nostres consells e delliberacions hoc mes que nous havem avisats com vos regireu si la dita Senyora Reyna passa per aqui. A que vos responem que dels dits capitols no es stat permes dar translat a ninguna universitat de Cathalunya e aço per bons respectes car si ho fos no fora de menor condicio aqueixa que les altres ne lo Senyor Primogenit no na hagut ans de sola visio ses contentat segons lo dit Jaume Tallada qui en tot es stat e ha sebut e cap en tots los fets e secrets tant com qualsevol de aquesta plaça. Per quant aqueixa universitat e vosaltres ne sou be merexedors. Del fet de la Senyora Reyna ja vos havem scrit dies ha si per aqui passava som de parer deu esser acullida e tractada com haveu acustumat havents vos empero en la custodia de aqueixa vila e en la conservacio de unitat e en totes altres coses ab molta virtut e atensio juxta vostre bo e lohable custum. E per quant no es possible darvos avis de totes altres particularitats com nos puixa seber lo succes del negoci vos comemoram vullau pensar e mirar com se regeix aquesta ciutat qui es cap de totes les altres universitats de aquest Principat de que menudament poreu esser informats per lo dit Jaume Tallada. Car som serts regintvos ab lo governe timo de aquesta fareu lo degut e no poreu esser redarguits.

E ab tot nosaltres ab molta vigilancia e solicitud entenem en la seguretat e repos de tot lo Principat no per ço se deuen obmetre los regidors particulars de les universitats ço qui es pertinent a lur ofici majorment en los dies presents. E axi vos pregam e encautam vosaltres siau de aquells com be haveu acustumat. Dada en Barchinona a XXI del mes de abril any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona prests a vostra honor.

Als molt magnifich e de gran saviesa mossen Gaspar Mecha cavaller.

Mossen molt magnifich. Vos no creem ignoreu los afers que tenim entre mans quant sguarden al benavenir repos e tranquille stat de aquest Principat e dels poblats en aquell. E com divinalment aquest Principat es stat en un voler singular unio e voluntat en proseguir aquells. E com per conservar e guardar aquella a nosaltres e al meu consell sia stat vist molt util e necessari preveure provehir e obviar a totes les coses que la dita unio e voluntat poguessen obviar ó torbar. Sabent que vos mossenyor per fer bodes de vostre fill per la honor vostra enteneu a fer aplech e convit de moltes gents e seria molt cosa perillosa e facil en tals aplechs e convits en los quals concorren moltes qualitats e condicions de gents seguirse alguna dissenssio diferencia o novitat axi en rahonament com en altra manera la qual cosa sis seguia faria no poch

dan e torb dels afers que tenim entre mans é per consegüent de tot lo Principat lo qual nosaltres ab lo nostre consell representam. Per ço havem delliberat scriureus e pregar molt afectuosament e streta que per los dits sguards e contemplacio nostra vullau cessar de fer aquest tant gran aplech e convit car attes lo temps no sera carrech gens al honor vostre ni de la casa vostra ans vos sera reputat a gran prohomenia é bondat en fareu servey a Deu é al Principat é a nosaltres singular complaceucia la qual en res que fos honor e plaer vostre no oblidariem. E sia mossen molt magnifich la Sancta Trinitat vostra guarda. Dada en Barchinona a XXI de abril any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona prests a vostra honor.

Als molt magnifich mossenyor Arnau Guillem Pastor cavaller regent la vegueria de Barchinona president en lo exercit del Principat de Cathalunya.

Mossenyor molt magnifich. Vostra letra havem rebuda feta ahir que comptavem XX del present. A la qual vos responem que havem plaer que lo capita sen sia partit pero no es encara arribat aci. Per que lo regiment del exercit vos acomenam confiant que vos lo regireu en tal manera que sera honor de aquest Principat e vostra. Plaunos molt dels cinchcents homens que haveu triats e la cautela que haveu servada a conduhirlos per aturar un mes. E ja vuy ans que rebes-

sem la vostra letra ere partit En Miguel Vives ab les diners de ques fara lo pagament als dits homens. Dels homens de cavall nos plau que aquells qui hauran aturar los sie fet compte e bestreta per los dies que hauran a servir fins per tot maig ja en Johan Ferrer te les jornades de les mostres. E quant tocha á don Felip e An Ferrando de Bolea ja son pagats per dos mesos qui comensaren a correr lo dia que feren la mostra aqui e be haurem plaer nos sia scrita la jornada. Al que scriviu de la remuneracio dels dans donats als homens de Fragua jatsia nosaltres hi hajam bona intencio e voluntat per la honor e descarrech de aquest Principat no ho poriem bonament fer nins en planiriem sens lo consell e en cert segons vos havem scrit nosaltres ho metrem en consell molt prestament speram sera provehit en aquell a la honor del Principat. E ja ho hi haguerem mes sino per les grans occupacions dels afers que tenim entre mans e per la absencia dels embaixadors que havem tramesos a la Senyora Reyna los quals entren a nit e passada la festa de Sent Jordi hi entendrem sens negun dubte e tantost vos scriurem de la delliberacio que sen fara. Quant tocha a la ajuda que demanau de Uch de Copons per algutzir plaguerens poderho fer pero al present no podem aplicar altra gent al gatge ni a la despesa mas si haveu mester ajuda plaunos quen doneu carrech An Johan Bonet de Tortosa qui es home dispost e creem quen pendra carrech volenter e axi lin scrivim. Dada en Barchinona a XXI de abril any Mil CCCC sexanta hu.—A. P. abat de Montserrat.—Los diputats

del General de Cathalunya residents en Barchinona
prests a vostra honor.

Al honorable senyer En Johan Ferrer receptor del General et cetera.

Honorable senyer. Tres letres vostres havem rebudes una de XIIII les dues ab aquest correu fetes la una a XVIIII laltre a XX del mes corrent. A les quals vos responem quens es molt greu la gent del exercit sen vaje segons nos scriviu sens licencia e dubtam en part no sia stada causa del govern de aquells pero no penseu hajam voluntat leixarho axi impunit ni den Codony ni dels altres que haver se poran mas tenim tantes occupacions de la occurrencia dels afers que tenim entre mans que bonament no podem aquells leixar que son de tanta importancia com sabeu e entendre en aquells. Havem plaer e comendam la manera que haveu servada en triar e conduhir per aturar los cinch cents homens de peu que sien utils e disposts fahent los pagament de un mes per lo qual ja vuy ans de rebre vostre correu e vostres dites letres haviem provehit enviarvos diners ço es dos milia e cinchcents florins dor. Dels cinquanta homens de cavall perseveram en lo queus havem scrit que sien agualats tots ab los homens de peu per tot mag prop vinent els sia fet pagament dels dies que restaran a servir per tot lo dit mes de maig. Ja teniu les jornades de la mostra e del acordament. Quant tocha a don

Felip e En Ferrando de Bolea quens dieu no sabeu la jornada que començen de servir los dos mesos de que han pres sou nostra intencio es del dia que feren la mostra e havem plaer e comandam vostra diligencia que los dits cinch cents homens sien aposentats en alguna bona part e quels sia tolta manera de fer dan o anuix als de aqueixa ciutat. Dels spingarders e dels conestables jaus haviem scrit que fossen pagats del flori e del mig flori quels restava avisantvos que lo veguer nos scrivie que volguere que En Huch de Copons fos pagat per tres rocins que te e que li ajudas com a algutzir. Bens plaguere segurament pero no podem creixer lo nombre dels cinquanta rocins ni ferhi pus despesa. E per so li scrivim si en res ha mester ajuda ne don carrech En Johan Bonet de Tortosa lo qual volem si caber hi pora sia del nombre dels cinquanta. De les noves quens scriviu jatsia ne sabessen la major part encara ne havem plaer del vostre avis e tots temps quen sabreu vos pregam nos ne aviseu. De la remuneracio dels de Fragua ja nescrivim al veguer largament com nostra voluntat hi es bona per honor e descarrech de aquest Principat pero nou podem fer menys de metreu en consell e Deus volent passada la festa de Sent Jordi ho hi metrem majorment puys aquests senyors de embaixadors que haviem tremesos a la Senyora Reyna son tornats e entren vuy. E no pus per ara sino que acomanam a vostra bona diligencia tots aquests afers. Dada en Barchinona a XXI de abril any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General del

Principat de Cathalunya residents en Barchinona a vostra honor prests.

Al honorable lo senyer En Johan Bonet ciutada de Tortosa e home darmes del exercit del Principat de Cathalunya.

Honorable senyer. Per quant confiam de vostra habilitat e voluntat que haveu mostrada en servir aquest Principat a honor vostra encara volent experimentar aquella havem dellliberat scriure a mossen lo veguer de aci al qual havem dat carrech del regiment e govern de aqueix exercit que si haura mester en res ajuda per lo govern e bon regiment del dit exercit ne do carrech a vos. Per queus pregam e encarregam que venint hi tal cars que lo dit mossen lo veguer vos vulla donar carrech de res aquell no recuseu ans lo acepteu ab bona voluntat e segons de vos confiam. Dada en Barchinona a XXI de abril any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General del Principat de Cathalunya et cetera.

22 DE ABRIL.

En la sesion de este dia se trató del nombramiento de tres personas, una de cada brazo, para que calcularan lo que se habia de hacer acerca del subsidio impuesto al clero de los dominios del Señor Rey, y la manera de proce-

der en este negocio; resultando elejido, para el objeto indicado, el reverendo abad de San Benito de Bages, Domingo Burges de Viladecans, caballero, y Jaime Tallada, síndico de la ciudad de Cervera.

Se dió cuenta, además, de una carta que enviaba la Señora Reina, y se mandó escribir otra al obispo de Santa Justa, las cuales se hallan á continuacion.

Als reverends venerables pares en Christ egregi nobles magnifichs ben amats e faells nostres los diputats del Principat de Cathalunya e congregats en la ciutat de Barchinona.

La Reyna.

Reverend venerables pares en Christ egregi nobles magnifichs ben amats e faels nostres. Apres que havem conferit dels afers occorrents ab vostres missatges per lo gran desig voluntat afeccio que havem a la bona e votiva expedicio dels dits afers los havem dit que seriem de parer que ells nos acompanyasen e anassen ab nos a la Majestat del Senyor Rey per que speram ab la intervencio nostra e dells sa Excellencia se dignaria mijançant nostre Senyor condecendre en les faenes a tot servey de nostre Senyor Deu e seu benefici e repos de sa casa e de sos regnes e terres per ells nos es stat respost que no havien de vosaltres tal facultat. Per ço havem deliberat notificarvos lo nostre parer que es per benefici dels dits afers serie molt bo trametessets alguns missatgers que mils vos semblaran que encara que nos siam ab la prefata Ma-

jestat dos o tres jorns abans vendran a bona ora car nos havem delliberat per no perdre temps partir vuy de aci e de continent que siam ab sa Excellencia treballar ab sa Altesa quant porem e ab totes nostres forces e com hi seran vostres missatgers nos per nostra part e ells per la sua e tots juntament supliquarem lo dit Senyor en tal manera que speram en nostre Senyor Deu e en la clemencia e benignitat del dit Senyor Rey los fets reebran bona conclusio. E per que sapiam mils lorde que havem a servar de ço que speram haureu be delliberat nos fareu sabidora certificants vos que per que stimam la intervencio e supplicacio de vostres missatges hi sera bona per la voluntat que lo dit Senyor Rey te de complaure aquest Principat e per tots bons respectes vos havem volgut notificar lo parer nostre e haurem molt gran plaer tremetau aquells missatges vostres per los dits respectes queus parra com dit es tots temps venint vostres missatges o no. Nos entenem ab totes nostres forces treballar en los dits afers no menys que si a salvar nos he haguessem fins exposar hi la vida com be habeu pogut compendre ho havem fet fins aci e ara no menys voluntat hi havem. Dada en Vilafranqua de Penedes a XXI dies de abril del any Mil CCCCLXI.— La Reyna.

Al reverend pare en Christ lo bisbe de Sancta Justa procurador e vicari del senyor bisbe de Gerona.

Reverend pare en Christ. Entes havem que per vos

com a procurador del senyor bisbe de Gerona en virtut de cert indult apostolical se volria fer visita en la diocesis de Gerona la qual visita se pretendria esser contra forma de privilegi atorgat al clero de aquesta provincia contenint que durant les obligacions per les manleutes del dit clero en dies passats fetes alguna tal visita nos puixa fer e concorrent en aquests dies lo ques diu de un subsidi imposat a causa de la croada com tals e tants carrechs sien coses insuportables al dit clero e a sos privilegis derogants es en via de greuge tot aço en nostre consistori deduhit e sobre lo dit subsidi es stat delliberat fer si certes provisions car tals coses importen novitats e pertusben la tranquillitat e repos de la cosa publica del dit Principat e per semblant se convendria provehir en lo fet de la dita visita si vohets en aquella perseverar. Per queus pregam vos placia attendre a la concorrencia del temps e de quen per lo present sobreseure en la dita visita e fins a tant que lo repos sie Deus volent en lo Principat tal que sie factible a la dita visita la donchs donar loch car si es de dret del senyor bisbe e bonament se pora per dret e justicia fer no sera gens prejudicat per aquest sobresehiment ne li sera lavors contrestat pero per lo present nos poria tollerar abans per lo molt interes de la cosa publica lo qual a tots altres sera preferit si convindrie fer provisio per inconvenients e perills obviar creem e speram que vostra reverend paternitat sera coneixadora de totes les coses que dehim e condecendra a la necessitat del temps. E axi vos ne pregam. E tingue la Sancta Trinitat vos-

tra reverend paternitat en guarda sua. Rescrivint nos françosament tot ço queus placia. Dada en la ciutat de Barchinona a XXII del mes de abril any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Montserrat. —Los diputats del General del Principat de Cathalunya residents en Barchinona prests a vostra honor.

23 DE ABRIL.

No hubo sesion con motivo de ser la fiesta de San Jorge, que celebraron los Diputados como de costumbre, predicando en aquella el maestro Juan Ferrando, prior de Tortosa, y asistiendo el señor Primogénito.

Llegó, el mismo dia, el conde de Módica, y se recibió la siguente carta de los cónsules de Puigcerdá.

Als molt reverend magnifichs honorables e de gran saviesa mossenyors los diputats del General del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend magnifichs honorables e de gran saviesa mossenyors. Pochs dies ha passats reebem una vostra letra ab la qual nos avisau com a noticia vostra seria pervengut que entre lo venerable En Johan Solanel qui es aqui sindich de aquesta universitat de una part e En Pere Sunyer de aquesta vila de la part altre era e es certa diferencia haveu insistit per mija de certes persones a aço diputades que lo dit Johan

Solanel dona loch que lo dit Pere Sunyer qui a instancia sua stava en preso isque de aquella e que entre ells sobre lur sia fet cert compromis del qual se tractara aci pregant nos vuyllam entendre entre les dites parts e donar orde que migençant lo dit compromis la dita diferencia se leu totalment es seguescha pacificacio e repos entre les dites parts. Perque mossenyors rehabuda la dita letra axi com aquells qui ab gran afeccio desigen les coses per vosaltres demanades portar al fi per vosaltres e nosaltres desijat de continent no una vegada mes encara moltes havem comunicat de aquest fet ab los de la part del dit Sunyer ço es ab En Johan Clergues de Bolvir qui es en aço se diria es reputaria esser cap ab lo qual no havem pogut res acabar ne conduhirlo en ço que vosaltres ne nosaltres volguerem ans a conclusio nos ha feta resposta tal de que nosaltres no som contents. E per ço mossenyors vos intimam les dites coses per queus placia provehirhi segons vostres molt gran reverencia magnificencies e honorables savieses conexeran si dege provehir. E si algunes coses mossenyors molt reverend magnifichs honorables e de gran saviesa vos seran plasents per nosaltres fahedores stablement nos scriurets. Scrita en Puigcerda a XX de abril del any Mil CCCCLXI. — A vostres honor e servey apparellats los consols de la vila de Puigcerda.

24 DE ABRIL.

Se dió cuenta de la instancia que hacian algunos hombres de remensa á los Diputados, para que estos se encargaran de arreglar su negocio, con tal que los señores consintiesen en ello, lo que ofrecia alguna dificultad, por haber en el Consejo muchas personas interesadas en esta cuestion, mas como accediesen á lo propuesto por los remensas, salvo el síndico de Gerona, que antes quiso consultar con sus principales, se hizo saber á aquellos, y en consecuencia los Diputados se encargaron de arreglar el pleito y de hacer el compromiso que fuese necesario.

El mismo dia el conde de Módica hizo, ante el Consejo, relacion de cuanto le habia sucedido en el ejército, manifestando que habia hecho cuanto estaba en su mano, en honor del Principado; á lo que contestaron los señores Diputados y Consejo, dándole las gracias por las vijilias y trabajos que habia sufrido, y ofreciéndole cuanto pudiesen hacer en pro del mismo.

Se expidieron, además, las siguientes cartas.

Al honorable En Bernart Guillem Daltarriba veguer de la ciutat de Gerona los diputats del General del Principat de Cathalunya residens en Barchinona saluts e honor.

En dies passats vos scrivim citantvos dins cert ter-

mini queus prefigim vinguesseu en la present ciutat de Barchinona en la qual vos sou vengut e essent en aquella es stada proseguida certa causa contra vos per lo procurador del dit General e en la dita causa a alguns actes enantat o procehit. E penjant la dita causa e essent instancia vostra en certa assignacio e apuntament vos sou partit de la dita present ciutat sens algun nostre assentiment per la qual serieu vist lo nostre judici haver scarnit. Instant donchs e requirint lo procurador del dit General a vos requerim sots virtut del sagrament e homenatge per vos prestats e o prestar sou tingut de obtemperar e exeguir les requestes nostres que dins spay de tres jorns comptadors apres que la present presentada vos sera vingau personalment en la present ciutat eus presenteu devant nosaltres. La qual cosa si recusareu o dilatareu fer siau cert per nosaltres sera contra vos procehit segons per dret e justicia atrobarem esser fahedor. Dada en Barchinona a XXIIII de abril del any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat.

Al honorable senyer En Francesch de Sentçaloni diputat local en la ciutat e vegueria de Gerona.

Deputat local. Ab la present vos trametem una letra dreçada al veguer de aqueixa ciutat la qual volem li façau presentar ab lo notari de vostra diputacio e per aquell ne façau levar carta publica queus trametan de continent. Dada en Barchinona a XXIIII de abril any

Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. —Los diputats del General et cetera.

Al reverend pare en Christ lo bisbe de Elna.

Reverend pare en Christ. Per nosaltres es trames a vostra reverend paternitat lo honorable micer Anthoni Riquer doctor en leys donador de la present per explicar vos algunes coses de les quals stesament lo havem imformat. Placiaus donarli fe e creença en tot ço queus dira de part nostra axi com si per nosaltres dit era. La Sancta Trinitat reverend pare en Christ tinga vostra reverend paternitat en custodia sua e rescriviunos françosament tot ço queus placia. Dada en Barchinona a XXIIII de abril any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General e consell del Principat de Cathalunya prests a vostre honor.

Als molt honorables e savis senyors los pahers de la ciutat de Leyda.

Molt honorables e savis senyors. Per nosaltres es aqui trames lo honorable micer Anthoni Riquer doctor en leys donador de la present a parlar e conferir de part nostra ab lo reverend bisbe de Elna qui aqui es sobre algunes coses concernents servici de nostre Senyor Deu e benefici de la cosa publica de aquest Principat. E per quant ès que la presencia e assistencia vostra conferra molta auctoritat e comoditat al ne-

goci per tant vos pregam que per lo servici divinal e comu interes de aqueixa ciutat e de tot lo Principat vos placia esser e assistir ab dit micer Riquer en lo dit rahonament que ha de fer ab lo dit mossen Delna e dirli lo que a benefici del negoci sguarde juxta la materia que per lo dit micer Riquer sera introduhida segons vostres honorables savieses coneixeran. La Sancta Trinitat vos haja molt honorables e savis senyors en custodia sua e rescriviunos françosament tot ço queus placia. Dada en Barchinona a XXIIII de abril any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Lo dit micer Riquer vos dira algunes coses de part nostra. Placiaus donarli fe e creença axi com si per nosaltres dit era. — Los diputats del General e consell et cetera a vostra honor prests.

Dirigitur vicario Barchinone.

Mossen molt magnifich. Per nosaltres es aqui trames lo honorable micer Anthoni Riquer doctor en leys donador de la present a parlar e conferir de part nostra ab lo reverend bisbe Delna sobre algunes coses concernents la forma divinal e benefici de la cosa publica de aquest Principat. E per quant la presencia e assistencia vostra e dels consellers vostres que havem en lo exercit conferra auctoritat e comoditat al dit rahonament que ab lo dit mossen Delna se ha de haver pregam que ensemps ab los honorables pahers de aqueixa ciutat als quals per semblant scrivim vullau esser e assistir al dit micer Anthoni Riquer en lo ra-

honament sobre dit e juxta la materia que per lo dit micer Riquer sera introduhida dir hi lo que a benefici vos sera scrit. Ab tant mossen molt magnifich tingaus la Sancta Trinitat en sa bona guarda e scriviunos ço queus placia. Dada en Barchinona a XXIIII de abril any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. —Lo dit micer Riquer vos dira algunes coses de part nostra. Placiaus darli creença axi com si per nosaltres dit era. — Los diputats del General de Cathalunya e consell et cetera prests a vostra honor.

Dirigitur Johanni Ferrarii receptori et cetera.

Honorable senyer. Per nosaltres es aqui trames lo honorable micer Anthoni Riquer doctor en leys donador de la present a parlar e conferir de part nostra ab lo reverend bisbe Delna sobre algunes coses concernents lo servici divinal e benefici de la cosa publica de aquest Principat. E per donar major auctoritat al negoci scrivim als honorables pahers de aqueixa ciutat e encara al honorable veguer de Barchinona que los dits pahers e lo dit veguer ab los seus consellers del exercit vullen esser e assistir al dit parlament. Per semblant haurem plaer de vos que hi siau ab los dessus dits e a benefici del negoci e juxta la materia que per lo dit micer Riquer sera introduhida hi digau lo queus sera vist. Dada en Barchinona a XXIIII de abril any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats et cetera.

Siguen las instrucciones dadas á Antonio Riquer, enviado por los señores Diputados al reverendo obispo de Elna.

Memorial e instruccions per part dels reverends e magnifichs diputats del Principat de Cathalunya residents en Barchinona e consell llur en virtut de la comissio de la cort elegit et cetera fetes al honorable micer Anthoni Riquer doctor en leys per ells trames al reverend bisbe Delna de tot ço que per part dels dits reverends e magnifichs diputats e consell dira e explicara al dit bisbe Delna en virtut de la letra de creença que li porta.

Primo lo dit honorable micer Anthoni Riquer axi prest com attes sera a la ciutat de Leyda hon se diu esser lo dit bisbe donara les letres que sen porta per als honorables pahers de la dita ciutat e al honorable mossen Arnau Guillem Pastor cavaller regent la vegueria de Barchinona e capita del exercit del dit Principat qui lla es e al honrat en Johan Ferrer cullidor de les intrades e exides del dit General als quals tot es dit ab les dites letres que assistesquen al dit micer Anthoni Riquer. Ab companyia donchs de tots los dessus dits o de aquells qui haver pora lo dit micer Anthoni hira parlar ab lo dit bisbe de Elna al qual donada primerament la letra de creença explicara com a noticia dels dits reverends e magnifichs diputats e

consell seria prevengut que lo dit bisbe pretenent se comissari apostolical hauria citats e manats venir assi en la dita ciutat los reverends bisbes e altres prelats ecclesiastichs de la provincia de Terragona prefigint los termini del XXVII dia del present mes de abril. E aço per dir conseliar e ab ell ensemps determenar en e sobre la solucio e collecta de certa decima o subsidi per nostre Sant Pare imposat sobre lo clero de la dita provincia e de la provincia de Çaragoça e domini del Senyor Rey per causa de la cruada contra los infels turchs e altres enemichs de la fè christiana. De la qual convocacio es stada e es als dits diputats e consell molta admiracio per quant son certs lo dit reverend bisbe sab e no ignora los dits bisbes prelats e ecclesiastichs esser convocats e residir en la ciutat de Barchinona per los afers que de present occorren en lo dit Principat tant arduus e de tanta importancia com en aquells consista molt servici a nostre Senyor Deu e honor e servey del Senyor Rey e total repos e tranquillitat de la cosa publica del dit Principat. E voler traure los dits bisbes e prelats e altres ecclesiastichs de la dita ciutat e convocacio es perturbacio lo dit negoci en desservey de nostre Senyor Deu e del dit Senyor Rey e dan de la cosa publica la qual cosa tota persona deuria molt attendre assenyaladament lo dit reverend bisbe qui es natural del dit Principat e ha sa prelatura constituida dins aquell e molt deuria desijar e amar lo repos e benefici de la patria sua natural e no donar en aquell alguna perturbacio lo qual benefici e repos los dits diputats e consell desigants e

procuraonts segons deuen e son tengnts vist lo inconvenient e dan ques seguiria si los dits bisbes prelats e altres ecclesiastichs partian de llur consistori e congregacio han tolta e prohibida a ells tota facultat de anar a la dita ciutat de Leyda posades guardes als portals de la dita ciutat de Barchinona que algu dels dessus dits no permeten exir e de aço volen lo dit bisbe Delna esser cert.

Item mes lo dit honrat micer Anthoni Riquer dira e explicara al dit bisbe Delna com als dits reverend e magnifichs diputats e consell es molta admiracio de la dita decima o subsidi per lo dit nostre Sant Pare imposat segons se diu e per lo dit bisbe Delna temptat exhigir e cullir car no ignora lo dit bisbe qual es lo stament de la esglesia e clero en la dita provincia de Tarragona e en la senyoria del dit Senyor Rey per les decimes subsidis e altres insuportables talls e carrechs fins aci imposats los quals sab lo dit bisbe que no son pagats sino per via de empenyoraments e manleutes per les quals los fruyts e rendes de las esglesias e persones ecclesiastiques son en ma e poder de creedors e persones laycals les persones ecclesiastiques derrenclides llurs esglesies van per lo mon mendicant romanen les esglesies tanchades e desertes cessen los oficis divinals lo poble christia roman privat e destituhit dels oficis e sagraments divinals molts infinits moren privats dels dits sagraments les ordes dels monastirs mendicants privades de les acustumades almoynes per la pobresa de la patria pereixen de fam e no abasten a rebre ne sostenir lo nombre dels religio-

sos acustumats. Totes aquestes coses e altres son en la dita provincia per causa dels carrechs dessus dits en gren ofensa de nostre Senyor Deu e detriment de la fe christiana la qual en lo coratge dels pobles es ja vista tepidar. E si de present la dita decima o tall se havia a cullir no passaria sens algun gran sinistre e inconvenient. De aquestes coses se creu fermament que nostre Sant Pare no ha vertedera informacio car si la hagues no es dubte que la sua Santedat qui avia les ovelles e poble que per Deu comanades li son no volria dar loch a tals inconvenients e dans abans ab molt studi e vigilancia entendria en la salut de les animes e no volria los tals subsidis talls o collectes de les quals provenen tals inconvenients. Mas es de maravellar del dit reverend bisbe qui es natural de la patria e prelat en aquella e no ignora tot lo dit seu stament al qual fora degut e pertinent hoc e necessari informar nostre Sant Pare de la veritat e no volerse ingerir per alguns respectes a la collecta de la cosa tant perniciosa e dampnosa a la propria patria qui quiscu deu tant amar ne voler aquella exhaurir de peccunies ne evacuar de persones bellicoses ne altres com en la mateixa patria occorrega de present tal disposicio de temps la qual lo dit bisbe no ignora e per la qual a les coses per ell attemptades nos poria donar loch.

Item mes lo dit micer Anthoni Riquer dira e explicara al dit reverend bisbe com als dits reverends diputats e consell es gran admiracio imposarse la dita decima o subsidi en la dita provincia de Terragona e

senyoria del Senyor Rey Darago e no en los regnes e dominis dels altres reys christians e aço sots color de cruada e armada contra los infels car vist es que tal collecta o tall no seria suficient per lo dit efecte produhir e si tal cosa se volia fer per obra deuria esser ab comu participi de tota christiandat e no de coses particulars que no es sino exhaurir peccunies sens alguna utilitat o fruyt abans succeix en grandissimo dan car sens que nos pot fer alguna conquesta en la esglesia oriental se pert destitueix e anichila la esglesia e fe occidental e aço es comprovat per molta experiencia dels subsidis e talls imposats sots la dita color per los quals en dies passats lo Principat de Cathalunya roman exhaust de peccunies e encare de persones les quals ab bon animo e voler son anades e finalment son stades decebudes e han perit per camins e terres stranyes sens que no sen ha seguit algun fruyt les quals coses totes redunden a gran interes no solament del stament clerical mas de tota la cosa publica del dit Principat. E voler per tals mitgans en aço insistir es perdre les animes christianes e lo bon stat de la nostra esglesia. Es donchs vist esser vertader zel obviar a tals coses e no donar se loch a perdicio de aquesta nostra esglesia pus a la recuperacio de la altra nos pot fer fruyt. E per aquest tal zel recta e santa intencio sons incitats e moguts los dits deputats e consell a no voler jaguir perir la esglesia llur e la cosa publica del dit Principat. Per les quals rahons a la dita collecta nos poria donar loch signanment com es vista esser contra privilegis e libertats del clero de la

dita provincia e domini e ques fara ho per altre fi que locupletar los ministres qui procuren aço ab sinistra intencio e per altres moltes rahons de les quals si nostre Sant Pare hagues plena informacio sens alguna falta la sua Santedat no haguera axi provehit.

E per tant lo dit micer Anthoni Riquer dira e explicara al dit bisbe com los dits diputats e consell lo dit Principat de Cathalunya representants lo preguen e requiren que desista e en res no procesca en la imposicio o execucio de la dita decima o subsidi ne en alguns actes per aquesta occasio abans si alguns ne ha fets sobresegue en aquelles maximament com los dits diputats e consell prestament enteneu e delliberen per llurs ambaixadors e missatgers a nostre Sant Pare sobre les dites coses certificar e supplicar essent promptes e apparellats tota hora que lo dit tall fos comu e ab efecte per tota christiandat ferhi tota obra e benefici quant en ells fos fins al scampament de la llur propia sanch per honor e servey de nostre Senyor Deu e de la esglesia romana de la qual son e entenen esser devots e obedients fills e per exalçament de la christiana fe per la qual ab molta constancia volrien e desigerien morir pero com lo cas present no vaje ne sia a la dita fi abans a inconvenients com dit es per tant preguem e requerem lo dit bisbe que desista com desus es dit altrament sia cert que no hi fallira deguda provisio tal qual lo dit Principat pot e deu e acostuma a fer contra aquells qui lo servici divinal e del Senyor Rey e de la cosa publica del dit Principat volen attempten e se sforsen perturbar.

E si fet lo dit rahonament lo dit bisbe Delna no volra desistir ans mostraria voler procehir mes avant lo dit micer Anthoni Riquer ab e de consell dels dits honorables pahers de Leyda e del dit veguer e capita e altres assistens seus dessus dits e ab assistencia de aquells fara de part del dit Principat al dit bisbe algun altra rahonament de major severitat e encara fara aquells enantaments e procehiments per obra que als dits pahers e altres assistens dessus dits e al dit micer Riquer seran vists fahedors.

Expedita Barchinone die XXIIII aprilis anno Millessimo CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat.

25 DE ABRIL.

No pudieron congregarse los señores Diputados y Consejo para la sesion de este dia, á causa de la abundante lluvia que estaba cayendo.

26 DE ABRIL.

A instancia del Señor Primogénito, acordóse que se diera respuesta á los capítulos que contenia la credencial del embajador del rey de Castilla, para lo que se comisionó al señor arzobispo y á ocho personas mas del Consejo, las que, despues de haber consultado dicha respuesta con el

Concejo de la ciudad, pasaron á leerla al referido señor Primogénito, queriendo, por consiguiente, que fuese por escrito y no de palabra, para futura memoria de tal acontecimiento, y que se insertara enseguida.

Resposta a la letra del Illustrissimo Rey de Castella ordonada diumenge XXVI de abril del any LXI.

Es lo consell del Principat de Cathalunya sia respost per lo Illustrissimo Primogenit regracia molt lo contengut en la letra a la Excellencia del Rey de Castella la voluntat e amor que per la dita letra amostra en la sua liberacio e altres ofertes en aquella contengudes en son loch e cas en aquellas correspondra degudament e complida segons lo cas occorrent.

A la instruccio donade al Illustrissimo Senyor Primogenit continent en efecte moltes ofertes per part del Illustrissimo Senyor Rey de Castella segons largament aquelles reporta Gonçalvo de Carceres a diputats e consell en virtut de letra de creença del dit Illustrissimo Rey de Castella consella lo Principat segons dessus es ja dit en resposta de la letra contenent semblants ofertes.

Al que es mencionat en la dita instruccio que mossen Pero Vacca seria anat al Illustrissimo Rey de Castella per tractar liga per part de la Majestat del Senyor Rey senyor nostre per castigar alguns seus rebelles e que ell li ajudara castigar alguns seus de Castella no es de creura ne pensar tals motius ne paraules fossen james de intencio ne voluntat del dit Excellen-

tissimo Senyor nostre com la Majestat sua en paraules e scrits haja ofert batalla al qui les tals coses gosas dir deuse doncha creure aquest desordre esser causat en lo reportador qui de semblants parlars se acustuma planir e ja lo Principat ha pensat ferli dar condigna punicio.

Mes avant com se diu la instruccio esser ofert paper blanch per la Majestat del Senyor Rey senyor nostre e trametre la Serenissima Senyora Reyna e Illustres fills e sino avasta aço ira en persona ab quatre o cinch de mula coses paren apartades de veritat e per ço consella lo Principat al Illustrissimo Primogenit aquest report nol haja en tal estima que la sua mente se dege en res conmutar ne apartar dels seus justificats proposits e delliberacions senyaladament segons ja dit es com lo Pero Vacca qui es lo relator de les coses sea loriginal corrupte.

Com es mencionat en la instruccio que lo Illustrissimo Rey de Castella no pendra partit algu ab la Majestat del Senyor Rey senyor nostre e que aço tinga per article de fe consella lo Principat quel Senyor Primogenit respongue ha tanta fiança en la bondat e virtut del Illustrissimo Rey de Castella confederacio ne cosa alguna lo dit Illustrissimo Rey de Castella fara que dar empaix puga al stat e honor del Primogenit per lo gran parentat que es entre ells e tot altre bon desig de ben contractar reciprocament la hu les coses del altre.

En la instruccio mencionada que exorta lo Illustrissimo Rey de Castella lo Senyor Primogenit prosiga

valentment son proposit ab los cathalans e que entena a cobrar Navarra que per ço se acosta a Soria per esser prest a sa voluntat consella lo Principat responga lo Primogenit que tots sos bons proposits e honests pensaments comunica e pratica ab los cathalans e aquells ha per molts cas com a vertaders e bons consellers seus e per la molta amor que han amostrada en lesguart del bon stament de la sua persona no dupta los dits cathalans sempre li consellaran coses virtuoses e bones que axi ho han sempre acostumat fer axi en los passats e ja en los fets de Navarra los dits cathalans fan tot lo degut per los migans e vies condessents.

E mes avant al ques diu en la instruccio lo Illustrissimo Rey de Castella convenguessen a hun loch per veures consella lo Principat tals vistes en lo temps occorrent dever cessar mas ab graciositats de paraules e ab ascusas tan ordenades e compostes que lo Illustrissimo Rey de Castella no sen haja a irritar ans se mostra en la resposta hun egual e comun desig si molts respectes nol empatxassen los que lo Senyor Primogenit sabra be deduhir.

Com se diu en la instruccio que lo Senyor Primogenit se guart de veures ab la Majestat del Senyor Rey son pare lo Principat no ignorant la gran prudencia e discrecio del Senyor Primogenit leixa aquesta deliberacio a la sua gran prudencia.

Al ultimo contengut en la instruccio com se menciona lo conestable e comenador Sayavedra ja tenen manament sens consulta star a tota ordinacio del Sen-

yor Primogenit consella lo Principat lo Senyor Primogenit responga regraciant molt les ofertes e demostracions de amor e bona voluntat a les quals satisfara ut supra es contengut de aquests dos si tal fos la necessitat degudament los manaria mas confia en nostre Senyor Deu aquests fets se arreglaran a tot be e repos e aquesta es la sua fiança.

Dióse cuenta, en este dia, de las cartas que se recibieron, y que se hallan á continuacion.

Als molt reverend e magnifichs e de molt gran providencia senyors los diputats del General del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend e magnifichs e de molt gran providencia. Mossenyors aquests jorns passats vos he scrit de les noves fins en aquella jornada havia haudes del comdat de Foix per dos homens quey havia tramesos per spies. Ara ab la present vos dich com air que teniem XXI del present mes de abril sabi per home qui es vengut del dit comdat de Foix com lo comte havia manades totes les sues gents axi de Foix com de Beharn que stiguessen prests. Los homens darmes diu stan molt mal a cavall e pochs en nombre. De gent de peu stan be en orde e serien prests en pochs dies donant los diners altre moviment que ells fassen dels mateixs no sent. Lo comte de Foix es en la cort del Rey de França continue demanar licencia al dit Rey la qual

fins aci nos sab hage obtenguda. Conte com lacordi ques dehie del Rey de França ab lo Delfi nos segueix ans dubten molt se puixen concordar. Si altres coses peravant sentre axi de Foix com de França que fos cosa notadora avisar ne vostres grans reverencia e magnificencies les quals placia a la Trinitat increada tenir en la sua bona guarda. De Perpenya a XXVII de abril any Mil CCCCLXI.

A II del present fem aci publicar la primera crida de les intrades e axides e segell de cere e plom e vuy que tenim XXII hevem feta fer la segona perque a vostra letra me era manat rescriure la jornada vos ne fas la present. — A vostre ordinacio e manament prest Guabriel Girau deputat local.

Als molt reverend magnifichs e honorables senyors los diputats de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend magnifichs e molt savis mossenyors. Premesa tota humill recomendacio e deguda reverencia precedent una vostra letra he rebuda ahir ques comtavem XXIII del present mes e any dejus scrits la qual per mi lesta e vista la notable intensio e bon zell que havets lo repos e benefici del present Principat de Cathalunya per lo qual respecte son stats moguts de scriure a mi yo desestescha de fer les noces de mon fill ab aquella honor provisio ampre e aperell dels quals deguda honor me força ab tot que en aquells si ab major spay de temps agues rebuda vostra letra per lo desig que jo he en ço que vosaltres

me, manets, e per reverencia vostra jo indubitadament complira ço qui mes scrit mes per quant la major part de les gents donor per mi amprades son fora de llurs cases e ja acostades a la casa mia per ferme la dita honor a mi no es possible ni honest per neguna via desistir ni desviar la jornada ampresa la qual es diumenge prop vinent he so cert e vostres savieses poden haver per ver que en mon covit e festa no ha persones tals per les quals a vosaltres ne al dit Principat convingues sperar sino tot plaer e honor e demanantvos en gracia per lo present me hajau per scusat axi com qui per la honor del dit Principat e plaer de vosaltres no duptaria metre la persona e bens a tot perill. Scrita en lo castell de Monfalco divenres a XXIIII de abril any Mil CCCCLXI. — Lo qui es prest a la ordinacio e voler de vosaltres mossenyors Gaspar Mecha.

La carta que sigue, aun cuando se halla en este lugar, fué recibida el dia 25 de abril.

Als molt reverend e magnifichs senyors los diputats del General de Cathalunya en Barchinona.

Molt reverend e magnifichs mossenyor. Per diverses letres vostres es stat scrit al capita e a mi com vostra delliberacio era que la gent de peu e de cavall fos licenciada quant hagues servit son temps donant los temps rahonable per tornar en ses cases e que fossen

retenguts aci L. rocins e D. homens de peu los quals no fossen de Leyde ne de les contornades a fi que per desig de visitar soven ses cases nos partissen del exercit e volent lo capita ab son consell metre en execucio la dita delliberacio ensemps ab son consell donam correch que trias la dita gent per quels conexia els havia praticats mes que negu e jatsia los demes hons fossen dellliberats de partirsen yols conduhi que foren contents de aturar e aguts aquells yols reporti al dit capita e consell e forenne contents e axi ho manifesti als XX conestables que trihi los quals ab bona diligencia han hagut recapte de ses gents e yo per retenir la gent mentres los diners triguen a venir he prestat als mes dels dits conestables a qui deu a qui VI a qui VII florins per bestreta del sou donador e ab aquells passen ses gents. Fet aço es vengut hu En Vidal de aquesta ciutat ab una letra vostra en que es dit al veguer que lo dit Vidal sia hu dels conestables qui restaran aci e atenent que vostres reverencies e honorables savieses en lo temps que atorgas la dita letra no creu certificats com los dits XX conestables creu ja elegits e triats e com dit he senyalats e lo dit Vidal ere de la present ciutat es stat vist al dit mossel veguer e son consell consultar primer vostra reverencia e magnificencies majorment que aquest tal noy poria entrar sens licenciarne hu dels XX e a cascu seria greu que essent se aturat e avent plegada sa gent passat lo temps que ha de servir fos licenciat. Crech lo dit mossel veguer vos scriura sobre aço pus. Yo per mon descarrech vull ne haver scrit de aqui anant.

Mossenyors sia de vostra merce fer venir prest los diners car la gent tota sia a la derrera casa.

Jo mossenyors vos he scrit sobre los II trompetes que delliberau resten aci com sen son anats tots aqui no licenciats pus per mi si de aqui deuen venir besta si no almenys vinguen los penos que per la ribera be troberem II trompetes.

Mes mossenyors vos he scrit com alguns qui son fugits se volrien reconsiliar e tornarien volentes a servir son temps puig fossen perdonats non he volgut cobrar negu sens sabuda vostra per que placieus avisarme de vostra intencio.

Mes mossenyors vos suplich que ates que yo he fer huns tres o quatre dies en lo camp de Terragona per certs bens vinclats que ara novament me son pervenguts hauria singular gracia que puix lo camp sia mes en orde axi com men deure tornar aqui men puixa tornar per lo camp e star alli una querna de dies e aço haure a singular gracia.

En una letra que ve de Çaragoça he vist que les noves males de Navarre tots jorns crexen e aquell qui scriu es de casa del Rey diu ho per que moltes forces se perden en Navarra.

Aquests senyors de aci son molts storats tots dies los venen ab noves hi ells volentes crehen. Ara dihen que lo Rey es vengut a parlament ab lalmirant e donali cert socos e que faça guerra ab los cavallers al Rey de Castella. Per senblant los es dit com lo Rey deu venir a Fragua de que stan ab gran dubte. Tot ho he per burles mas dich ço que se ho ço que sich diu.

Feta en Leyda a XXIII de abril. — Quim recoman en gracia e merce de vostres reverencies e magnificencies Johan Ferrer.

Sigue otra carta, que, aun cuando se halla continuada en este dia, fué expedida el mismo de su fecha.

Al reverend pare en Christ lo bisbe de Sancta Justa procurador e vicari del senyor bisbe de Gerona.

Reverend pare en Christ. Pochs dies ha passats vos havem scrit queus plagues sobreseure en la visita la qual vos com a procurador del senyor bisbe de Gerona volieu fer en la sua diocesis per los motius e sguarts en la dita nostra letra contenguts e singularment com la dita visita se digues fer contra forma de cert privilegi al clero de la dita diocesis atorgat segons pus largament en la dita nostra letra es contengut e com apres per part del dit senyor bisbe siam informats que lo dit privilegi al dit clero atorgat e per lo qual se pretenia la dita visita no deures fer es revocat o almenys per nostre sant Pare es stat declarat e provehit que lo dit privilegi no obstant la dita visita se faça per so ab la present vos declaram e diem nostra intencio esser que si axi es com se preten esser provehit e declarat per nostre sant Pare no volem ni entenem empetxar la dita visita ans la dita nostra letra no obstant per conformar nos ab la voluntat e ordinacio de nostre sant Pare en nom de Deu façats la

dita visita. E per quant com sab vostra reverend paternitat lo clero no solament de aquexia diocesis mas de totes les provincies del Senyor Rey es sta agrehujiat e molestat de molts carrechs vos pregam e encarregam ab molta afeccio que en la dita visita vos hajau ab aquell comport major que poreu e ab la modestia que de vostra paternitat confiam car crehem lo dit senyor bisbe ho haura accepte e grat e nosaltres vos ho haurem a gran complacencia. E sia la Sancta Trinitat proteccio de vostra reverend paternitat. Rescrivintnos ço que plasent vos sia. Dada de Barchinona a XXV de abril any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General et cetera residents en Barchinona a vostra honor apparellats.

27 DE ABRIL.

No hubo sesion, por tenerse que ocupar los señores Diputados de otros asuntos de la Generalidad.

A continuacion se hallan las cartas recibidas en este dia.

Als molt reverend magnifichs e honorables mossenyors los diputats del General del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend magnifichs e honorables senyors. En Johan Salvi argenter ciutada de aquexa ciutat acor-

dat en lo exercit per quant no es en punt de seguir e serveix aquell supplica atorgada licencia de tornar en casa sua oferint en loch seu donar hun home qui per lo temps havia servir seguis e servis en la forma e manera ell era tengut e obligat. E deduhint les coses supplicades en efecte ha donat hun home appellat Marti de Iherca qui ha promes seguir e servir per lo temps e en la forma e manera lo dit Johan Salvi era tengut e obligat ha prestat sagrament e homenatge en la forma acustumada perqueus avisam e pregam lo dit Johan Salvi sens incorriment de alguna pena e violacio del sagrament e homenatge per ell fet e prestat puixa liberament en casa sua tornar. Dada en Fraga a XXVIII de març any Mil CCCCLXI. — A vostre honor prest En Johan de Cabrera.

Als molt reverend magnifichs e honorables senyors los diputats del General del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend magnifichs e honorables senyors. En Johan Vilardell argenter ciutada de aqueixa ciutat acordat en lo exercit per quant no es en punt de seguir e servir aquell supplica li sia atorgada licencia de poder tornar en casa sua oferint en loch seu donar hun home qui per lo temps havia a servir seguis e servis en la forma e manera ell era tengut e obligat. E deduhint les coses suplicades en efecto ha donat hun hom appellat Johan Clio qui ha promes de seguir e servir per lo temps e en la forma e manera lo

dit Johan Villardell era tengut e obligat ha prestat sagrament e homenatge en la forma acustumada per queus avisam e pregam lo dit Johan Vilardell sens incorriment de alguna pena e violacio del sagrament e homenatge per ell fet e prestat puixa liberament en casa sua tornar. Dada En Fraga a XXVIIII de març any Mil CCCCLXI. — A vostre honor prest En Johan de Cabrera.

Als molt reverend magnifichs e honorables senyors los diputats del General del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend magnifichs e honorables senyors. Huy dade de la present per En Barthomeu Serda argenter ciutada de aqueixa ciutat conestable dels argenters havem rebuda vostra letra e per satisfer a vostra ordinacio lo dit Barthomeu Cerda ensemps ab En March Fontstar Barthomeu de Muntpaho jovens seus Guillem Salvany Pere Johan Sabater Johan Olsina Matheu Ferrer Pere Muntiro e Francesch Burgues tots de la conestablia del dit Barthomeu Serda acordats del exercit son stats stapolats e licenciats lo die present e deiuscrit per tornar en aqueixa ciutat han prestat sagrament e homenatge. Encontinent seran aqui se presentaran a vostres reverencias e magnificencies restituiran lo sou del temps que no hauran servit e staran a manament e ordinacio vostra. Dada en Fraga a XXVIIII de març any Mil CCCCLXI. — A vostre honor prest En Johan de Cabrera.

Als molt reverend e magnifichs senyors los diputats del General del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend e magnifichs senyors. No penç ignoren vostres grans reverencia e magnificencies com ab vostres multiplicades letres de la deliberacio per vosaltres ab vostre consell feta sobre la retencio dels sinquanta rossins utils e sinch cents homens de peu qui ab mi e ab les banderes en aquesta ciutat restassen continuant lo proces de somatent haveu scrit al senyor comte de Modica que per res en la dita gent noy hagues homens de Leyda ne de circumvehins de aquella e aço segons los pahers dien a peticio llur per los sguarts en vostres letres mencionats. Ne axi poch pens ignoreu com per lo senyor comte de Modica ans de sa partida ab son consell segons pens ell a boca vos ha dit es stat remes e comes an Johan Ferrer ab summa diligencia entenes en aturar e triar axi conestables com gent de peu per fer compliment als sinch cents homens en la qual cosa se hagut be e degudament e ha triat dels millors conestables ques trobassen en tot lo exercit e encara gent de peu compartint aquella per universitats del dit Principat sens que Leyda noy ha participat. E aço per obtemperar als volers e deliberacions vostres donant en aquells de ses dolçes paraules e bones speranções per poder aquells assegurar e reposar per quant li semblave esser homens molt pertinents e disposts al servey del dit Prin-

cipat hoc e encara de alguns aqui deyen no tenir diners per viure los ha bestret per conestablies qui quinze qui deu qui sis florins dor en paga e porrata empero del sou que speraven a rebre. E com no obstant les coses sien en lo punt per mi dit per vostres reverencia e magnificencies ab vostre letre del tenor seguent. Al molt magnifich mossen Arnau Guillem Pastor cavaller regent la veguaria de Barchinona. Molt honorable mossen. Per alguns sguarts volem que En Johan Vidal de aqueixa ciutat de Leyda lo qual ere conestable de vint e sinch homens de peu en lo exercit stant a Fragua haja la mateixa o altre semblant conestablia dementres lo nombre dels D. homens restara en aqueixa ciutat perque provehim en totes maneres que la cosa pase juxta la voluntat nostra e que non haja falla. Dada en Barchinona a XVII de abril any Mil CCCCLX hu. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General del Principat de Cathalunya residents en Barchinona a vostra honor prests. Sia a mi stat scrit per lo dit Johan Vidal. Es stat delliberat per mon consell de aço fossen consultats e per mi amplament vos fos scrit de tot no obmetent los contraris quis seguirien ço es que si vostra letra per lo dit Vidal havía sortir son efecte seria per totalment destruhir lo exercit e encara lo exercit e fama de vosaltres mossenyors mes per dos altres inconvenients lo primer que si hu de Leyda volen fer conestable tots los altres conestables volran esser de la dita ciutat com ja se sia temptat hi encara demanat. Lo segon es que licenciant jo hu dels conestables ja creats e elets per

lo dit Vidal seria donar loch que tots los demes conestables e dequianant la gent qui atura per amor dells sen irien. Lo que vosaltres deveu molt obminar e en alguna manera no permetre de ques creu que lo que haveu scrit haveu scrit ignorant les coses en quin punt son. E per ço placiaus vist lo avis de aquestes coses de algu per lo present ne en lo sdevenidor no tocar si ja no deliberaveu ampliar lo nombre de D. a mil o altre nombre. E per que aquests homens qui son empresos se conexen molt dient que han complit llur temps e lo sou tarde e encare vuy servexen sens sou e uns parlars semblants qui ab molt anug se han hoyr vos prech quant puch desempatxeu trametra los diners e la tramesa de aquells no deferir. E ab tant mossenyors molt reverend e magnifichs la Trinitat Sancta sia vostra proteccio e guarda. Dada en Leyda a XXIII de abril any Mil CCCCLXI. — Prest al que ordonareu lo veguer de Barchinona.

Als molt reverend e magnifichs e molt savis senyors los diputats del General del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend magnifichs e molt savis senyors. Aquesta ciutat per los fets e negocis occorrents a deenada e van quascuna nit moltes deenes per una especial custodia e guarda del castell portals e murs de aquella e no resmenys havent fet vinticinquenes ab sos conestables per ço que advenint lo cas siam prevists en lo que sera necessari havem mes fet cloure

adobar e reperar molts portals portells e altres enfronts perillosos de persones legues que hixen a la part del riu e per la dita raho havem fetes e fem continuament moltes despeses. E per quant la dita custodia e guarda es comuna a tota la dita ciutat e no solament als leychs mas encara al senyor bisbe capitol e a totes les altres persones eclesiastiques habitants en aquella part de la dita ciutat es stat parlat ab lo dit senyor bisbe capitol e clero tancassen e tancar fessen aximateix alguns portals e portalets e adobassen e reparassen o adobar e reperar fessen alguns enfronts e lochs perillosos de persones ecclesiastiques que hixen devers lo riu e no resmenys que fessen adeenar los ecclesiastichs e concorreguessen quiscuna nit en la vigilia e custodia de la dita ciutat e per semblant fessen vinticinquenes e contribuissen en les dites despeses tot aço fins açi han recusat e recusen fer ans lo que pus fort es segons hauriem entes callada la veritat haurien scrit e informat vostres reverencies mostrants llur diligencia e participi en les dites coses lo contrari de les quals mostra lo fet e experiencia car los dits ecclesiastichs fins aci no han volgut tancar e reparar los portals portells e altres lochs perillosos que hixen a la part del riu ne axi poch se son adehenats ni volen contribuir en les guaytes e vigilies ques fan totes nits ne en les moltes despeses fins açi fetes e ques fan continuament en la dita custodia lo que aquesta ciutat bonament ja no pot comportar. Per tant afectuosament pregam e suplicam vostres reverencies sia plasent a aquelles fer e trametre al dit senyor bis-

be capitol e clero les altres necessaries sobre les dites coses a fi que ells participants en los dits carrechs e despeses que son comunes a la custodia de tots aquesta ciutat millor ho puixa comportar e la gran murmuracio e entrenyor que es entre les persones legues haga causa de reposar pus les dites persones ecclesiastiques contribuisquen en totes les dites coses axi comunes e necessaries lo que reputarem a gracia a vostres grans reverencies les quals la Sancta Trinitat conserve continuament en sa proteccio e guarda. Scrita en Tortosa a XVI de abril del any Mil CCCCLXI. — A tota ordinacio de vostres reverencies molt prests los procuradors de Tortosa.

Als molt reverend e molt honorables e de gran providencia los senyors de diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend e molt magnifichs senyors. Per vostra letra a mi scrita e per vosaltres a mi tramesa son stat avissat queus trameta lo proces per mi rebut sobre la exida qui es stada feta per aquest pars per alguns contenguts en lo proces per mi pres e rebud los quals sense denunciar res son passats e exits del Principat de Cathalunya. Por que per complir vostren manament e ordinacio per lo senyer En Johan Valenti portador de la present de aqueixa ciutat dit proces vos tramet. Perque a mi alre no reste scriure sino quem refer al dit proces es ver que per quant he trobat per aquell inculpat En Boix de Cervera en dit pro-

ces mencionat aquell a vostres reverencies e grans providencies e remes lo qual dan a dos dies del mes de maig primer vinent se ha devant vostres reverend e honorables savieses representar per donar raho del contengut en dit proces lo qual be per VIII dies he anaguat per penrel una ensemps ab daltres. Daquiavant molt reverend e molt honorables senyors manenme vostres reverend e grans providencies que volen que façe car son prest de complir. Al pus com vostra letra digua e contengua que a mi no calie fer correu de la letra pus lo tauler hi trametia e per consequent quem pach los dos florins de aquell per tant jo no penseu sabes que lo dit tauler tremetes aqui ni menys men dix res per conseguent la culpa no ere mia pero com vostres reverencia e honorables savieses vullen que jols pach ne stare a vostra ordinacio la necessitat de mon avis fet en dit proces lo poreu veure tant solament vos placie haver sguart en los dies que he amagats sobre lo dit negoci que crech no sia vostra intencio quels degua perdre ni axi poch del notari del proces perque mossenyors no tinch mes a dir que soplich nostre Senyor queus don longa vida ab creximent de honor dela ciutat Durgel a XXII de abril. — Senyors. — Qui en gracia e merce vostra se recomane deputat local Christofol Quer.

Al molt reverend e magnifichs senyors los diputats de Cathalunya en Barchinona sia dada.

Molt reverend e magnifichs senyors deuen saber

vostres reverencies com yo essent en Leyda pregui An Johan Ferrer que fos de sa bondat me volgues socorrer de alguna quantitat car de bosa e de mos diners propris havia despes pus de .docents florins e lo dit Ferrer me respos que ell no ne havia comesio e deliberat scriure a vostres reverencies quels sia plasent volerme bestraure alguna quantitat car yo me despesos tots mos diners e no resmenys volerme pagar lo dret del peno car aci no pot hom fer res sino ab flori cintat qui es algun tant carestiosa e de aço senyors molt reverend e magnifichs vos haure a singular gracia. Ab tant lo Sant Sperit sia en vostra proteccio. En Leyda a XXII de abril. — Senyors. — Lo qui molt se recomane en vostra gracia e merce Arnau de Foixa.

Se mandó escribir, el mismo dia, las siguientes cartas.

Al molt honorable mossen Arnau de Foixa cavaller.

Molt honorable mossen. Vostra letra havem rebuda la qual entesa havem scrit An Johan Ferrer dientli vos faça pagament per una mesada a la raho acustumada. E de aço lo encarregam vos don recapte de continent per mes avant no podent fer per lo present fins ne fos feta altra delliberacio. E sia Deu ab tots. Dada en Barchinona a XXVII de abril any Mil CCCC sexanta hu.—A. P. abat de Montserrat.—Los diputats del General et cetera residents en Barchinona prest a vostra honor.

Al molt magnifich mossen Bernat Margarit cavaller.

Mossen molt magnifich. Sobre los afers que en dies passats haveu tenguts entre mans per quant no han pres aquell apuntament que hi pensaven haver donat ne algun altre abans stan axi en ubert com de primer es necessari vos venir aci si plasent vos sera. Per queus pregam afectuosament que de continent la present vista vos placia cavalvar per venir aci per lo benefici dels dits afers en que sabeu tant va al repos e benavenir de aquest Principat. Per aquesta sola raho vos es trames lo present portador pregants vos altre vegada en lo vostre venir no haja falla ni dilacio. Dada en Barchinona a XXVII de abril any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General et cetera residents en Barchinona prests a vostra honor.

Dirigitur Johanni Ferrarii receptori etc.

Honrat senyer. Letra havem rebuda del honorable mossen Arnau de Foixa dientnos que no ha haut de vos soccorriment per quant dehiu no haver de nosaltres tal comissio perque si socorregut nol haveu e es axi que ell no tinga sou sino per les dues mesades que rebe en aquesta ciutat nos plau e volem lo socorregau per una mesada tant solament a la rabo acustumada. E noy haja falla. Del que apres convendra fervos scriurem vos empero no façau mes avant fins ne

hajau letra de nosaltres. Dada en Barchinona a XXVII de abril any Mil CCCCLXI.— A. P. abat de Montserrat. — Los diputats et cetera.

Als honorables senyers lo veguer de Camprodon e lo balle de la vila de Sent Johan ces Abadesses e a quiscun dells.

Honorables senyors. Entes havem lo cas ques diu esser stat fet e comes per En Peyro Ferigoler e altres complices seus en la persona del procurador del reverend abbat de Sent Johan ces Abbadeses lo qual cas es molt scandalos e grantment digna de castich signantment per quant es stat fet lo dit reverend abbat stant e residint en aquesta ciutat demanat e appellat per nosaltres per tractar dels negocis concernents lo repos e benefici de la cosa publica de aquest Principat per lo qual sguard totes ses coses devien e deuen star sots special guarda e proteccio. E mes per quant lo dit cas e delicte seria fet contra forma de la crida a instancia nostra feta e publicada que tota persona sia e stiga constituida sots pau e treua en lo dit Principat. E com se diga que Nanthoni Giamar e Gabriel Giamar de la vila de Sent Johan haurien sabut consentit e tractat en lo dit crim e delicte e que serien presos e de llur culpa constaria assats per proces e per los dits sguarts sia molt interes de la cosa publica de aquest Principat que tal crim no romanga impunit. Per tant a vosaltres e a quiscun de vosaltres pregam e requerim que dels dessus dits Anthoni e Gua-

briel e altres si haver porets en aço façats tal castich juxta los llurs demerits que sia a ell pena e a altres eximpli e per cosa del mon tal cosa no romangues impunida car no succehiria a bon renom vostre ne satisfariets dignament a vostres oficis. E fahent en aço lo degut jatsia que justicia vos hi strengua vos ho haurem a complacencia molta. Dada en Barchinona a XXVII de abril any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General et cetera residents en Barchinona a vostra honor apparellats.

28 DE ABRIL.

Tampoco en este dia, como en el anterior, pudieron reunirse los señores Diputados, con motivo de estar ocupados en diferentes negocios.

Siguen las cartas que se recibieron.

Als molt reverends e honorables senyors e de gran providencia los senyors de diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend e honorables senyors e de gran providencia. De la tornada den Altariba tota aquesta ciutat ha presa molta admiracio no solament per quant tot lo trienni ha stat contra constitucions e privilegis ab tant prejudici e interes del publich de aquesta ciutat segons lo vostre consistori es ja plenament daço

informat. Mes encare per la concurrencia del temps e ja per la sua venguda havem novelles clamors dont nos cove per lo descarrech nostre sertificar vos ne pregants vos queus placia segons exhigex lo temps provehir que aquesta ciutat haje tals oficials que nostre Senyor Deu ne sia loat e aquesta ciutat lo publich daquella sian preservats de inconvenients e puixen pus liberament servir e ajudar a la necessitat del univers ordonant molt reverend e honorables senyors en lendemig totes coses a vosaltres plasents. Scrita en Gerona a XXVII del mes de abril del any Mil CCCC sexanta hu. — A totes vostres ordinacions prests los jurats de Gerona.

Muyt reverend nobles magnificos e virtuosos senyores. El Senyor Rey es partido de aquesta ciudat oy sabado a las dos oras apres de comer e va la via de Oserra e va con el ell infant armado con unos cinquanta rocines e otras gentes e ne sallen de ora en ora quando uno quando otro armados e lieva ropa de legos e la cozina. Dize se va a veher con la Reyna al dito lugar de Oserra la qual devia arrivar el dito dia al dito lugar de Oserra otros quieren dezir que tira la via de Fraga e yo dubdava fazer vos el present avis. Empero per quanto tira aquella via he delliberado fazer vos el present correu con lo qual correu he avisado los de Lerida. E si vos paresce que daqui adelant no son necessaris tales avisos vos suplico mende scrivaiys. El Senyor Rey oy antes que partis de man-

yana ha fecho plegar la cort e la ciudat con capitol e consello e le han entrado fiança en diez mil florins que ha manlevados de singulares e en la fianceria solo son entrados con el dito capitol e consello e concello e asi mesmo de certos judios que ha tenido presos en la Aljafaria ha ovido otros tantos e ha fecho scrivir a los diputados a todas las ciudades e vilas de Aragon que pues Çaragoça qui es cabeça del regno a començado a subvenirle que assi mesmo ellos deven socorrer al Senyor Rey en sus necesidades de que façe piet de saçar una gran suma de dineros. Ayer vernes con eren los castellanos a cortes Bunyuel e Ribaforado e sen levaron todos los bastiares. En Aragon no han tocado solo hun pelo. Mossen Revolledo partio el lunes de aqui con hun falcon en la mano diziendo que yva a casa. El es ydo en Castella. Dize se que los cavalleros dan al Rey ciertas fortaleses e que los han a entregar a el e quel Senyor Rey los socorre de trenta mil florins. De Çaragoça a XXV de abril. El present correu parte sabado en la noche nuen oras. Ha seyer alla en dos dias e medio. Si comple datze dotze florins de oro.

29 DE ABRIL.

Se hicieron varias proposiciones por el señor abad de Monserrat, que consistian, en saber si la contestacion que se daba á la Reina habia de llevarla un correo ó enviado

del Consejo ó de fuera; en preguntar de qué manera se darian las recompensas señaladas para las personas que habian trabajado en el negocio del Príncipe; y en manifestar que las respuestas dadas á las instrucciones del rey de Castilla para el Primogénito, no se debian dar á este por escrito y sí tan solo de palabra; sobre lo que se tomó el siguiente acuerdo: que en cuanto á lo primero y segundo, pudiesen resolverlo las nueve personas que se habian elejido para entender en este asunto; y en cuanto á lo último, que, en vez de hacerle saber verbalmente al Señor Primogénito el contenido de las indicadas respuestas, se le permita que las lea, tal como estan escritas, pero de ningun modo que saque copia de ellas.

Los señores Diputados mandaron, el mismo dia, escribir las siguientes cartas.

Als honorables tots e sengles oficials reals e altres als quals les presents pervendran e seran presentades o a lurs lochtinents. Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona saluts e honor.

Com a noticia nostra sia pervengut que En Payro Ferigoler e alguns altres complices seus poch taments la correccio divinal e temporal e lo efecte de la crida per instancia nostra feta e publicada per lo repos e benefici de la cosa publica de aquest Principat que tota persona sia e stigua constituida en pau e treua en lo dit Principat haurien apresonat En Ramon Pallares procurador del reverend abat de Sent Johan ces Abadesses e aquel haurien dampnificat e maltractat en sa

persona molt ultrajosament en gran dan e injuria del dit Palleres e del dit reverend abat signantment com es fet dins sa jurisdiccio e en injuria de la cosa publica del dit Principat per la qual raho juxta les constitucions de Cathalunya e usatges de Barchinona los dits dampnificants ab tots lurs complices conselladors e fautors ipso facto son gitats de pau e de treua e dignes de altra correccio e pena. Per tant per lo molt interes de la cosa publica del dit Principat a vosaltres e a quiscun de vosaltres al qual se pertanga requerim en virtud de la seguretat per vosaltres prestada e o que prestar sou tenguts de obtemperar e exeguir les requestes nostres que de continent rebau deguda informacio del dit cas si ja rebuda no la haveu e cureu e doneu orde ab diligencia en haver los dits dampnificadors ab tots lurs complices conselladors e fautors e aquels haguts o no haguts façats cridar e publicar per gitats de pau e de treua juxta forma de les dites constitucions e usatges e los qui haver porets a vostres mans puniau e castigueu juxta lurs demerits axi com dispon dret comu e la forma pratica e observança de les dites constitucions e usatges en tal manera que senteu deguda correccio la qual sia en pena lur e exemple a altres e axi sia satisfet als interes dels dits dampnejats e injuriats de la cosa publica. Provehints attentament que en culpa o negligencia vostra aquest cars no romanga sens deguda punicio e castich per quant per lo tant interes de la cosa publica del dit Principat tollerar nos poria. La present quant hajau lesta restituhiu a qui leus presentara retenguda degu-

da copia si lan volreu per que de uns a altres sia remesa per donar efecte a les dites coses. Dada en Barchinona a XXVIII de abril any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat.

Als honorables los veguer de Camprodon e balle de la vila de Sent Johan ces Abadesses e a quiscun dels.

Honorables senyors. Per lo cas que por un quis apella Peyro Ferigoler e alguns complices seus se diria comes en la persona den Ramon Pallares procurador del reverend abat de Sent Johan ces Abadesses per quant es molt scandalos e de mal exempli e redundant a gran interes e greuja de la cosa publica de aquest Principat signantment com es fet contra forma de la crida a instancia nostra feta per benefici e repos de la dita cosa publica que tota persona fos e stiga constituida en pau e treua juxta les constitucions de Cathalunya e usatges de Barchinona e per quant encara lo dit cas seria fet essent lo dit reverend abat e residint aci demanat per nosaltres per tractar de les coses concernents repos e benefici del dit Principat. Nosaltres per tots los dits sguarts havem molt a cor que dels qui tal crim han fet e comes e de tot lurs complicers conselladors e fautors e altres en aço culpables sia fet tot castich que succeescha a ells en deguda pena e a altres a eximpli. Per tant havem sobre aço provehit per nostres patents letres requerints a vosaltres e a tots e sengles altres oficials a quis pertanga inquirau o inquiren del dit cas e prengau e pren-

guen a vostres o lurs mans totes persones en aço culpables e los dits culpables o haguts o no haguts publiqueu o publiquen per gitats de pau e de treua et alias proceiscats o proceisquen a degut castich de aquells segons lurs demerits requeriran. E per quant lo efecte de aquestes coses maximament redunda en vosaltres signantment com se diria teniu ja presos alguns dels culpables en aquesta cosa per tant vos pregam e quant mes stretament podem encarregam e requerim en lo castich dels dits criminosos e execucio de les coses en la dita nostra letra contengudes vos hajats en tal manera que aquelles no sien frustrades de lur efecte car fahent aço sera lo degut e lo que molt vos agrahirem e si en aço fallietS ço que no es de creure haurietS molt carrech e culpa la qual per tant interes de la part lesa e de la cosa publica tollerar nos poria. Dada en Barchinona a XXVIIII de abril any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General et cetera.

Los diputats del General del Principat de Cathalunya residents en Barchinona als honorables tots e sengles diputats locals en qualsevol part del dit Principat de Cathalunya constituhits al qual o als quals les presents pervendran e seran presentades saluts.

A noticia nostra es pervengut com En Peyro Ferigoler e alguns complices seus poch tements la correccio divinal e temporal e lo efecte de la crida per instancia nostra feta per benefici e repos de la cosa

publica del dit Principat que tota persona sia e stiga constituida en pau e treua en lo Principat dessus dit hauria apresonat En Ramon Pallares procurador del reverend abat de Sent Johan ces Abadesses e aquell hauria dampnificat e maltractat en sa persona molt greujosament en gran dan e injuria del dit En Pallares e del dit reverend abat signantment com es fet dins sa jurisdiccio e en injuria de la cosa publica del dit Principat. Per la qual raho juxta les constitucions de Cathalunya e usatges de Barchinona los dits dampnificats ab tots lurs complices conselladors e fautors ipso facto son gitats de pau e de treua e dignes de altre correccio e pena. E per tant per nosaltres es scrit a tots e sengles oficials axi reals com altres requirint los de inquirir del dit cas e publicar los dits malfactors ab lurs complices consselladors e fautors dessus dits et alias contra ells fer e procehir per lurs demerits segons en nostra patent letra dada lo dia present largament se conte. Volents donchs e desigants que les coses en la dita nostra letra contengudes sortesquen lo seu degut efecte a vosaltres e quiscun de vosaltres dehim e manam que a instancia de la part per la qual sereu de aço requests presenteu la dita letra als dits oficials e aquells ab molta instancia requirau facen complesquen e a total efecte deduesquen totes e sengles coses en la dita nostra letra contengudes fahent sobre aço amissions empero de la part totes instancies necessaries e opportunes per lo bon efecte de la cosa. Dada en Barchinona a XXVIIII de abril any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat.

Als molt honorables e savis senyors los consols de la vila de Perpenya.

Molts honorables e savis senyors. Los honorables e missatgers qui son aci per vosaltres e per aqueixa universitat nos han presentat lo discret En Francesch Comte notari de aqueixa vila per vosaltres a ells trames ab letra de creença e havem de boqua sua hoit tot ço que per vosaltres li es stat acomanat explicador als dits missatgers e per ells referidor a nosaltres e a nostre consell les quals coses enteses vos responem regraciant primerament la vostra bona voluntat e afeccio que havets en les coses concernents lo benefici de aquest Principat en que feu segons la ferma confiança que de vosaltres se ha. Daqui avant al que sguardaria seguretat e benefici de aqueixa universitat volem siau certs que nosaltres ho havem tant a cor com conservar les vides nostres e que en res que necessari sera al benefici vostre e de la dita universitat nosaltres no fallirem fer hi tota cara socorriment e sforç axi com per nosaltres mateixs hoc anar hi personalment si sera ops e metre hi les persones e bens. Pregantvos que axi com fins açi virtuosament haveu fet e obrat a la honor e benefici del Principat vullau continuar e fer daci avant confiants en nostre Senyor Deu e en la recta e sancta intencio vostra e nostra que Deu la endraçara e ajudara axi com fins aci ha fet e confiant en la virtut de aquest Principat que sobrara malicia de qualsevol parsones que lo bon stament de la cosa pu-

blica de aquell vullen perturbar. Nosaltres de present scrivim al diputat local de aqui prenga informacio de totes coses ques facen nes diguen contra aquests actes e nostres delliberacions e apuntaments e que requira los oficials de aqui prenguen e se asseguren de qualsevol persones qui per la dita enquesta se trobaran mal diguen los dits actes apuntaments e delliberacions ne facen res en pertubacio del bon stament e repos de la cosa publica del dit Principat. Quant es en lo fet de les usures nosaltres per les moltes ocupacions que havem hagudes e havem encara no hi havem pogut talment entendre que sen haja poguda fer delliberacio final pero fer se ha Deus volent molt prest. En lo mig scrivim al dit diputat local requira los oficials que si algunes persones eren congoixades per execucio de les quantitats de composicions fetes per les dites usures que los dits oficials sobreseguen en les dites execucions Ab tant molt honorables e savis senyors la Sancta Trinitat vos haja en guarda sua e scriviunos francosament tot ço queus placia. Dada en Barchinona a XXVIIII de abril any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General e consell et cetera a vostra honor prests.

Al honorable senyer en Gabriel Girau diputat local en la vila de Penpenya e bisbat Delna.

Honorable senyer, Decontinent rebuda la present volem eus dehim e manam migançant lo notari e scriva de vostra diputacio rebau informacio si alguna per-

sona de aqueixa vila blasmara o mal dira los actes apuntaments e delliberacions ques fan per nosaltres o lo consistori nostre sobre los afers occorrents e contra forma de la crida sobre aço per instancia nostra aqui publicada o si fan alguna cosa en perturbacio del repos e bon stament de la cosa publica de aquest Principat. E si alguna tal cosa se descobrira es provara suficientment per la dita informacio feu requesta als oficials de aqui prenguen les tals persones e les tinguen en preso fins de nosaltres hajen altre requesta e de tot lo ques sucehira nos certificau ens tremeteu copia closa de la enquesta que sobre aço rebuda sera. Mes volem eus dehim e manam façau requesta als dits oficials sobreseguen en qualsevulla execucio de quantitats de composicions de usures fins altrament per part nostra sien requests com per tranquillitat repos e benefici de la cosa publica de aqueixa villa e de aquest Principat sia necessari totes les dites coses axis facen. Dada en Barchinona a XXVIIII de abril any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General et cetera.

Als molt honorables tots e sengles oficials reals e altres al quals les presents pervendran e seran presentades e a quiscun dells o a sos llochtinents los diputats del General del Principat de Cathalunya residents en Barchinona saluts e honor.

Notificam vos ab lo present com nosaltres per lo benefici tranquillitat e repos del dit Principat ente-

nents en tolre e levar totes e sengles diferentes bandositats e contencions que sien entre qualsevol persones dins lo dit Principat domiciliades e volents aquelles pacificar entre los altres havem fet guiar per lo honorable sotsveguer de Barchinona e regent a present la vegueria per absencia del honorable mossen Arnau Guillem Pastor regent la dita vegueria lo qual de aquestes coses ha special prerogativa lo honorable En Nicholau Prat donzell domiciliat en la parroquia de Sent Johan Cesfonts del bisbat de Gerona a fi que per mija seu se leven algunes de les dites diferencies en les quals es vist ell poder be obrar e lo entreveniment seu poder hi prestar molt benefici e fruyt. E endarregat per nosaltres va de present per algunes parts del dit Principat en les quals ab algunes persones ell ha a tractar sobre aço. Per que significant vos ho ab la present vos requerim no façats o prestets o fer o prestar permetats al dit Nicholau Prat impediment algu abans li presteu tota favor e ajuda en les dites coses. Dada en Barchinona a XXVIIII de abril del any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat.

30 DE ABRIL.

Se dió cuenta, en esta sesion, de unas cartas que habian recibido de Antonio Riquer, enviado al obispo de Elna para tratar del subsidio impuesto al clero del Principado; de otra que remitió Juan Ferrer; y de otra del dipu-

tado local de Perpiñan, conteniendo varias noticias de Francia; sobre lo que, no se tomó por de pronto ningun acuerdo, copiándose en seguida las mencionadas cartas, segun es de ver.

Als molt reverend egregi noble magnifichs senyors los diputats del Principat de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort residents en Barchinona.

Molt reverents egregi nobles e magnifichs senyors. Arribat en la present ciutat lo diumenge a vespre trobí que lo senyor bisbe de Elne ere poch havia e quasi en aquella hora arribat e pres posada en lo palau del bisbe on solie posar lo Senyor Rey e axi lo diluns mati doni les letres de creença de vostres magnificencies e de la ciutat de Barchinona als honorables pahers de la ciutat e al capita é En Johan Ferrer juxta la ordinacio de vostres magnificencies e explicada la creença a quiscu dells se oferiren promptes a la voluntat de vostres reverencies dient que asistencia e tot quant los fos possible per direccio del negoci eren contentissims fer en los dits fets e axi lo depres menjar muntam lo veguer de Barchinona e hun paher ab En Johan Ferrer e altres consellers del capita al dit senyor bisbe de Elne. E en presencia dels dessus dits dades les letres de crehensa li fonch explicada per mi la creehensa juxta forma de les instruccions ab aquell millor tel de paraules sembla esser fahedor segons la necessitat del negoci requeria. E lo dit senyor bisbe molt

benignament hoida la dita creença me dix en efecte que al que ha sguart a la primera part per lo prelats e altres convocats no poder personalment esser en la convocacio per sa senyoria feta e de la prohibicio feta per les reverencies e magnificencies vostres en no leixar los exir ni venir, atessa la necessitat acorrent en lo Principat et alias segons forma de les instruccions que a ell ere algun tant anugos per quant axi comodament los negocis nos poran tractar ab lo procuradors com farie ab los principals e tals persones com eren los convocats. E que si a les reverencies e magnificencies vostres fossen notes les causes de la convocacio e la molta necessitat occorre en la provisio fahedora per lo regne de Xipre en lo levant que indubitadament nols agueren detenguts les reverencies vostres pero pus fet ere que per aquella part no podia als dir. En quant havie sguart al segon cap ço es de present sobreceure en lo fahedor ates la necessitat urgentissima occorre en lo Principat e que les motius a sa senyoria recitats e per contemplacio de les reverencies vostres e de la ciutat de Barchinona dix sa senyoria que en lo qui havia sguart a la persona sua ere molt content pero que aquests fets no eren en facultat sua e per quant ell esperave lo senyor archebisbe de Çaragoça e aguí acort ensemps ab los qui comporran de les provincies axi de Çaragoça com de Tarrassona me farie resposta prometentme e lo mig no enantar en res e axi forem fets e replicats a quascun cap per los quals lo be devie complaure e condescendre a l

de vostres magnificencies e stant axi fabulant e ell stant en pensament volgue significar que si algun ale avie de vostres magnificencies e sa anada aqui podie res profitar als fets ho faria pero que la tregua li semblave importar gran dan e nocument al negoci. Axi mossenyors pensen vostres reverencies si serie expedient se mudas la convocacio aqui e se tractas aqui al faedor. Hoc me demana li donas en scrit ço que de paraula li havia explicat de part del Principat. E en aquell cap me aturi acort per poder comunicar ab los qui per vostres magnificencies me son dats per consellers en lo dit negoci e hagut acort ab lo veguer de Barchinona pahers de Leyda e sos consellers som tots en parer no deure sen dar trelat en scrits sino que lo dit e explicat de paraula per mi ere segons forma de instruccions e tal comissio no me ere dada e axi no fore factible darla en scrits e poguere portar nocument algu e axi li fonch feta per mi la resposta en presencia dels dit veguer paher e consellers. Stech ne sobre pres e no cura mes insistir hi sino que dix no pensasen per nenguna via al mon ell ho demanas per voler pendre motiu algu contra lo Principat ni nosaltres sino per haver forma de consultar car sa senyoria ere cathala e tenia prelatura en Cathalunya e axi procurarie tota utilitat al Principat e no dan e axi ab moltes cortesias pres fi nostre rahonament. E presa fi stant en partida sobrevench nova en ciutat. E mes se murmuracio gran en lo poble que mossenyor dehie se volia fer fort al palau e lo Senyor Rey ere a Leyda en tant que la ciutat trames a dir al senyor bisbe de El-

na que ii plagues buydar lo palau. E axi de continent pres sopar sen devalla en ciutat a passar en la casa den Belver. Es sen molt anujat e presa molta congoixa. Digtiem li senyor aso es cas en terments per lo qual vostre senyoria pot be compendre que es lo que ha mogut als diputats e consell en pregar vostres reverencies que a present li plagues sobresseure. Axi mossenyors ell se justifique granment e que no vol fer res sense voluntat del clero e no res contra aut preter voluntatis dient que les indicacions an granment tolt lo credit e per cobrar la vol la senyoria de nostre Senyor lo Papa que tot sia aci convertit en fustes e exercit per mar faedor per los de la provincia e tota lur voluntat e beneplacit e axi soticitaut lo de resposta diu que de present fins haje agut consell dels convocats nom pot dar difinitiva resposta. Los convocats hio son molt pochs en nombre. No tinch pença que res façe. A present sta ab gran temor e si color pot pendra erech pendra spassa. Ham dit li han scrit que aqui se debia que li fessen beure lo plom e les bulles e cruada en que he satisfet per la honor del Principat quant en mi es stat possible dient ignorar tuls rahons e que de tal loch e persones res indegut sa senyoria no devia creure ne menys pensar et alia. Axi mossenyors en part es profitos si be ne pertinentment dich crech indubitadament si ale li era dat de transferir se en aqueixa ciutat pus segur fos ho deliberarie sens molts prechs. Pensen vostres magnificencies que es de fer e rescriveh e manenme tot lo que plasent los sia. De Leyda a XXVIIII de abril.

Apres feta la present me tremes a dir mossen de Euna per lo oficial de Terragona he per lo dega de Barchinona que no prengues enuig en la triga de la resposta e que dema o dins dos jorns hauria resposta dessisiva. Certament segons lur parlar ell crech consultara vostres magnificencies de tot lo negoci car ultra la imposicio e indiccio de la decima o subsidi diu te altre carrech per la santitat de nostre senyor lo Papa e que mossen Villamari te a venir en Barchinona per quant es elet capita per nostre senyor lo Papa e axi ab companyia de altres galleres te a fer lo viatge e prestar la seguretat a mossen de Euna axi significa de altres peccunies voler fer armada. E parlant li es stat dit que ni diners ni armes ni gent no pensava sens voluntat del Principat se permetes en aquest temps axir ni exaurir del Principat les quals paraules li han dat causa a consulta e repos del negoci. Placieus mossenyors atendre en tot lo mester car pens vostres magnificencies seran conplagudes si lo començat ab efecte es proseguit e manen lo que plasent los sie. No hic ha sino tres o quatre dels convocats fins a la dada de la present. Mossenyors lo qui es promptissim a la ordinacio de vostres magnificencies Anthoni Riquer.

Als molt reverent e molt magnifichs mossenyors los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend e magnifichs mossenyors. Per micer

Riquer enbaixador vostre he rebut una letra en la qual mes manat vulla entrevenir en los negocis que lo dit micer Riquer haura de manegar ab mossen de Elna per que mossenyors fonch acordat per lo dit micer Riquer mossen veguer de Barchinona e En Bernat Gralla paher e yo fossem en lo primer rahonament fahedor per lo dit micer Riquer ab lo dit senyor bisbe: e axi fonch fet e per que axi del primer rahonament ques hach hir ab ell com del segon que ses agut vuy lo dit micer Riquer ne scriu largament a vostra reverencia e honorables magnificencies e ha volgut per aço sia tremes lo present correu no cur gens de larch scriure sols breument ho sumare. Lo rahonament contengue en efecte pregar lo dit senyor bisbe attesa la concurrencia del temps voler se transferir a les altres parts de sa legacio e sobreseure per al present en nenguns enantaments ques aguessen a fer aci per causa de la sua comissio o almenys ques mudas aqui. La sua resposta fonch denunciar lo gran fruyt ques segire en crestianedat dant se obra que los fets perque ell ve prenguen deguda conclusio e la gran honor que aquest Principat ne spere reportar allegant que en aquest fet no podia res delliberar sens sebuda de sos companyons e pus ell reste en delliberacio per la primera volta vuy ell ses mes allarguat significant jatsia no determenadament que ell no procehira en imposicio de decima mas que sens aço ell havia de fer altres coses moltes axi com ere provehir les gualeres de mossen Vilamari al qual ell havia aguda licencia del Rey que pogues servir la sglesia e havia a

do e la conclusio es que Navarra es plena de gent darmes. Laltre dia los del Faro hi corregueren e portarensen V mil caps de bestiar menut. Lo mestre de Calatrava fill del Senyor Rey sta en lo riu ab CL rocins. Als al present noy ha de que fretur scriure majorment no podent scriure sino noves mal certes. Feta en Leyda a XXVIIII de abril.

Perque mossenyors lo present correu no va per fets del exercit vegen vostra reverencia e magnificencies fareu pagar aqui An Tora ho si volreu que yol pach axi com dels altres viatges dels quals aqui no li es stat res pagat. Quim recoman en gracia e merce de vostra reverencia e honorables savieses Johan Ferrer.

Als molt reverend e magnifichs e de gran providencia mossenyors los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend e magnifichs e de gran providencia mossenyors. Disapte a XXV del present arriba aci hun capella ab tres letres de mestre Johan Boreu tresorer del Rey de França la una dirigida a mossen la regent la governacio de aquests comtats laltre als honorables consols de aquesta vila laltre es dirigida An Phelip Albert. La del dit regent o dels dits consols quaix donen a una sustancia. Trametvos ab la present trellat de la dels consols e axi mateix altre trellat de hun memorial donat per lo dit capella com veureu. En la dita letra e memorial ha moltes coses de star ab grandissima sospita ab tot que aci se sospita que aquest por-

tador nos hage trobades aquestes letres e per aclarir aquesta sospita vuy ha partit daci hun home per anar a Beses a parlar ab lo bisbe qui es fill del dit mestre Johan Boreu per saber si aquest home qui es vengut si es parent de la muller del dit mestre Johan com dit en sa letra. Hoch encara sen porta una de les dites letres que aci ha portades per veure lo soserit si es de ma del dit mestre Johan. Vengut que sia de tot seran avisades vostres grans reverencies. En aquest mig temps he delliberat fer la present he pregat lo portador qui sera Jaucme Soler guarda e cullidor del pas de Salses qui ja per sos afers havia anar aqui que vulla cuytar e en dos jorns esser aqui. Placiaus manar ferlo pagar segons sos treballs. Los consols de aquesta vila daço scriuen e trameten trellat de lur dita letra e dit memorial als lurs missatgers qui aqui son quin deuen esser ab vosaltres. Lo trellat de dita letra havem fet metre de frances en vulgar cathala e axi mateix del dit memorial. Daqui anant no he mes a dir sino queus soplich que de tantes consultes queus he fetes vos placia volerme scriure de vostra intencio. E manen de mi vostres grans reverencia e providencies ço que plasent los sia les quals la divina potencia tinga en sa continua custodie. Scrita en Perpenyá a vint e set de abril any Mil CCCCLX hu. — La present fou spatxada a XXVIII del dit corrent la vuytena hora devant mig jorn. — A vostre ordinacio e manament prest Guabriel Girau diputat local.

Mos honorables senyors. Yom recoman a vos tant com jo pusch. Plassia vos asseber que a la requesta de alguns senyors stant en aquesta cort e assi de mon bon voler jo vos scrich hi envie lo present portador lo qual es parent de ma moller que vos hajau a gardar car yo son assegurat que en breu vos haureu grans falienes de que me desplau. Yo en he scrit pus largament a Felip Albert e aixi lo portador de la present vos en dira pus amplament lo qual vos prech vullau fer aviar fins fora de vostra terra car per res que sia yo no volria que la causa fos sabuda car me portaria gran dampnatge e a vos enuig della part de sa car per be fer on non deu haver nengun mal yo he scrit a mossenyor vostre governador o a son lochtinent semblantment a la fi o per causa quen siau advertits. Mos tres honorables senyors yo no vos scrich altra cosa sino que lo Sant Sperit sia guarda de vos e vos do bona vida e longa. Escrit a Bourges lo penultim dia de març. — Lo tout vostre Johan Bereau tresorer de França.

Mos tres honorables senyors. Jom recom a vos tant com pusch. Plassia vos assabdr que a la requesta de alguns senyors stant en aquesta cort e axi de mon bon voler jo vos scrich hi envie lo present portador lo qual es parent de ma muller que vos hajau a guardar car jo son assegurat que en breu vos haureu grans fa-

henes de que me desplau. Jo en he scrit pus largament a Felip Albert e axi lo portador de la present vos en dira pus amplament lo qual vos prech vullau fer aviar fins fora de vostra terra car per res que sia jo no volria que la cosa fos sabuda car me portaria gran dampnatge e a vos anuig de la part dessa car per be fer om no deu haver negun mal. Jo he scrit a mossenyor vostre governador o a son lochtinent semblantment a la fi quen siau advertits. Mos tres honorables senyors yo no vos scrich altra cosa sino que lo Sant Sperit sia guarda de vos e vos do bona vida e longa. Escrit a Bourges lo penultim dia de març.—Lo tot vostre Johan Bureau tresorer de Fransa.

Memorial de França que envia lo diputat local de Perpenya.

Primerament doscents colobrines charreguen de Berri a Tholosa.

A Carcassona que on aparelle lartellaria e arnesos per e en nom del comte don Marti Seneschal del dit loch.

Item sobre les confinies e terra de Borgunya sis milia homens darmes que son venguts de la terra e ducat de Bar en Lorena.

Item en lo pas de Provensa certes quantitats de fustes.

Item de aquells qui son e atturen al pas e comdat de Rossello que en sa guarda car ells deuen fer foch.

Item de mossenyor lo Dalfi no es negunes noves

que vulla fer guerra de la part dessa e crech que se los senyors daquell dit comdat lo requerien que ell llur donaria secos al encontre de mossen Charles.

Mossen Carles ha jurat en la presencia del Rey que si lo sol (?) entra en la vila de Perpenya que ell hi entrara.

Item mes siau assegurats que lo Rey no dona negun secors ne gents darmes de sa ordenansa.

Item plus que los passatges del comdat de Foix son dats e delliurats e ab allo cert nombre de gents.

Item plus que lo Rey no consent ne vol consentir tocant aquesta armada e en es molt mal content.

Item plus que lo Rey no es content que aquesta armada passe per sa terra ne per la terra de Lengadoch ne per altra part.

Item ha fet lo dit mossen Carles gran amas al duchat Danion e comdat Dumayne.

Item diu lo dit mossen tresorer que si ell pot en qualque manera la causa sera nulla mes que tostemps on se guard en guardant sa honor.

Molt alta e molt Excellent e virtuosa senyora.

Per quant la singular intelligencia de la qual nostre Senyor Deu ha dotada vostra Altesa ha vist e compres la capitulacio per nosaltres feta e composta e a vostra Celsitut presentada quant redunda a servici de nostre Senyor Deu e del Illustrissim Senyor Rey e de la Serenitat vostra e a conservacio de benivolencia e amor entre lo dit Senyor Rey e lo Illustre Primogenit

no resmenys a conservacio de tota la posteritat real e a tranquillitat e repos de la cosa publica de aquest Principat e de tots los regnes e dominis de la real corona. E per quant havem per cert e per ferm de la recta e santa intencio afeccio e voler que vostra dita Excellencia per los dits sguarts ha al repos votiva fi e saludable conclusio de aquest nogoci segons aquella per sa letra nos scriu e per experiencia havem vist e comprobat e vehem cascun dia ço que summament e quant mes humilment e devota podem regraciam a la prefata Celsitud vostra nosaltres indubitadament speram que vostra Excellencia usant de la sua acustumada virtut fara tals suplicacions e intercessions devers la real Majestat que meritament aquella sera inclinada condecendre a atorgar les coses suplicades. E per quant la laor e premi de tant virtuosa obra se attribuira a vostra sola Celsitut e que mes dignament se puga attribuir nons es stat vist esser condecent acompanyar en aço algunes supplicacions de embaixadors nostres ne de altres persones e que altre sino la sola Excellencia hi haja algun participi. Havem donchs cessat per aquest sol reverend sguart trametre per aço alguna embaixada remetent a la sola vostra virtut lo negoci dessus dit a la qual humilment supplicam li placia lo dit negoci amplectar e pendre ab tal cura e sollicitut que la votiva e desigada fi no sia frustrada. E per quant la triga importa al dit negoci total detriment com lo maligne sperit tots temps vulla obviar a les coses ques componen a bona fi e ha ministres en lo mon vestits de habit humanal qui en aço

mateix dirigeixen tots llurs studis e si tals desigen lo honor e servey de la real Majestat vostra prudentissima Senyoria leune son juhi. Placia donchs a vostra gran Altesa entendra en la cosa ab tota celeritat per manera que prest se obtenga la desigada fi e sia obviat a tots scandels e inconvenients que tals diabolichs e malignes sperits procurar volrien. En aquestes coses quant vostra Illustrissima Senyoria adquirira merit en lo conspecte divinal quant la gracia e amor de la real Majestat quant digue renom e fama per tot lo universal mon nos porie facilment dir ne scriure. E si res es que la obligacio de aquest Principat se puixa estimar es e sera tanta a la Celsitud vostra per aquesta gracia e benefici que ultra lo deute de naturalesa e fidelitat e sensera devocio e afeccio per aquell vos stimarem e lo dit Principat se stimara perpetuament obligat a totes coses que per servici de aquella fer se puixen e apregar e suplicar lo poder divinal per la salut e prosperitat de vostra molt alta e molt excellent Senyoria e de les coses sues. E per quant nostres desigs sian molt attents en saber la bona nova de aquests afers vos suplicam Senyora molt Excellent e molt virtuosa eus demanam per gracia vos placia de aquella prestament a nosaltres certificar e scriure. Manantnos tot quant de sa merce sia. Scrita en Barchinona a XXX de abril any Mil CCCCLXI. — De vostra molt alta e molt excellent Senyoria.—Humils vassalls e subdits etc. — Los diputats e consell etc.

1.º DE MAYO.

No hubo sesion, con motivo de ser la fiesta de los santos apóstoles Simon y Judas.

2 DE MAYO.

Teniéndose noticia de que en Perpiñan y en varios puntos del condado de Rosellon y de Cerdaña y hasta en el Ampurdan habia personas mal intencionadas que procuraban sembrar discordias y entorpecer, por consiguiente, la marcha de los negocios, acordóse que las ocho personas elejidas nombrasen un sujeto de discrecion, el cual fuese á la mencionada villa para poner coto á tales disturbios, haciendo saber los pormenores que haya á los señores Diputados, y averiguando las noticias de Francia que el diputado local de dicho punto les habia escrito anteriormente.

Resolvióse, además, á instancia de los síndicos de los remensas, nombrar tres personas, á saber, una de cada estamento, para arreglar la concordia proyectada con dichos rústicos, cuya eleccion encargaron á las ya referidas ocho personas, previniéndose que si algun modo podian encontrar, justo y bueno, de llevar á cabo la referida concordia, lo participasen al Consejo, consultandolo ensegui-

da con el Señor Primogénito, á fin de lograr la resolucion de una manera firme y segura.

El mismo dia, recibieron los señores Diputados las siguientes cartas, y enviaron las que se hallan á continuacion.

Nobilibus spectabilibusque ac egregiis viris dominis Cathalonie deputatis amicis nostris carissimis.

P. Cardinalis de Fuxo domini nostri Pape vicarius. Nobiles spectabilesque ac egregii viri amici carissimi. Accedit versus partes istas egregius vir dominus Garcias de Mota harum tabellarius secretarius et familiaris noster predilectus pro nonnullis negociis expediendis qui in faciliorem negociorum expedicionem nostris eximiis spectabilibusque nomino nostro aliqua dicturus existit quas afectiosius quo possumus deprecamur ut ipsum secretarium in his que ex parte nostra humanitatibus vestris dicet fidem adhibere velitis sedulam et si qua nos facturos volueritis scribatis quoniam adimplere summo opere studebimus. — Ex Avinione XX aprilis.

Als molt reverend magnifichs e molt honorables senyors los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend magnifichs e molt honorables senyors. Per certs sguards e afers los quals explicar a vostres reverencies serien aquells molt prolixos per letra exprimir havem deliberat trametre aqui En Jau-

me de Gramontell com paher nostre plenament informat de les coses que ab vostres reverencies e magnificencies e honorables savieses per part nostra e de tota aquesta universitat haura explicar dir e exprimir. Placia a vosaltres donant fe e creença en tot ço e quant a vostres grans prudencies per part nostra e de tota aquesta vila explicat sera axi com si per nosaltres e tota aquesta universitat presentialment vos era dit e recitat vullats aquell hoyr. E sia la Santissima Trinitat proteccio e custodia vostra. En Cervera a a XXVII de abril any de la nativitat de nostre Senyor Mil CCCCLXI. — Molt reverend magnifichs e molt savis senyors a tot honor e servir vostre apparellats los pahers de la vila de Cervera.

Als molt reverend e honorables senyors los diputats del General de Cathalunya.

Molt reverend e honorables senyors. Per sguard del bon regiment del honorable mossen Dalmau dez Far veguer e batle de aquesta ciutat e de sa bona justicia la qual loablament ha tribuida lo pus prop peset (?) trienni a suplicacio de aquesta ciutat lo mateix Dalmau dez Far per lo present trienni dels dits oficis per la Serenitat reyal es stat provehit e per que los jutges per la mateixa Serenitat assignats en purgacio de la taula per lo dit trienni per execucio de llur comissio sien stats aci e sia posat dubte en la forma del comanament del basto del dit veguer per tant com per constitucio de Cathalunya durant lo temps de la purgacio

de la dita taula no puga regir e perque en temps passat per semblant cas se sagui aci cert inconvenient entre lo veguer e los jutges qui llavors eran per tant per cessar dit inconvenient pregam a vostres reverencia e honorables savieses de la manera e forma del procehiment los quals se han es deuen seguir sobre les dites coses nos vullats informar e sobre aço son plenament informats lo senyor En Gabriel Puig sindich de aquesta ciutat e lo portador de la present als quals placia a vostres reverencia e honorables savieses darlos fe e creença axi com si per nosaltres personalment vos sera explicat. De Manresa a XXVIIII de abril any Mil CCCCLXI. — Mossenyors al que ordonareu promptes los consellers de la ciutat de Manresa.

Als molt honorable micer Anthoni Riquer doctor en leys ciutada de Leyda.

Molt honorable mossen. Vostra letra havem e vist lo tenor de aquella havem molta contentacio de vos e de tot lo que per vos es stat dit e explicat per nostra part al reverend bisbe Delna en la materia que vos haviem acomanada. E venint a respondreus en aquells caps sobre los quals nos consultau vos dehim es nostra intencio e ferma delliberacio persevereu en dir al dit bisbe no haja alguna sperança se puixa donar loch que les persones aci congregades sien licenciades per anar a la convocacio sua com sien tals e de tanta gravitat que elles en res absentar se de aci serie perdre aquests afers en los qual resideix tota la salut e beni-

fici de aquesta patria. E com de hu que diria lo dit bisbe que si a nosaltres eren notes les causes urgentissimes de la sua convocacio e la molta necessitat que occorre en la provisio fahedora per lo regne de Xipre e altres parts de levant que força no hagueren aquests detenguts podeu satisfer e dir per part nostra que ab tot nos dolgam de aquelles necessitats pero que no son a nosaltres tant urgents com las de la propria patria. E que no seria ordonada caritat jaquir parir nosaltres mateixs per subvenir a altri e que es cosa tant feta a servici de Deu conservar lo stament de aquesta provincia com lo realme de Xipre. Per les quals e altres degudes consideracions podeu ubertament parlar al dit bisbe que no vulla insistir per deduir a efecte la sua legacio en aquesta provincia ne per induccio de la decima ne per la armada que acis delliberaria fer encara que per la major part romanguessen aci les utilitats com dehiu car tant aqueix fet com laltre serie prejudicial interes ço es evacuar la provincia de persones. E per tant en algun cap no si pot donar loch no solament per lo interes del clero mas per lo interes comu de tot lo Principat e daquen no afretura en res ell venir aci per transferir sa convocacio car tot seria trebellar en va sino que pense en nom de Deu qual altra provincia de sa legacio haura disposicio de temps per poder en aquella la dita legacio espletar car en aquesta ab tot que la devocio e voluntat hi sia bona pero possibilitat ne disposicio de temps non acompanya. Nous obmetreu dir al dit bisbe par esment en qual disposicio stan los pobles

de aquesta provincia per lo present e quen pot considerar per la conmocio que aqui es stada feta assats perillosa a sa persona persuadiuli que no vulla donar loch a scandels car no seria facil cosa poder a aquells occorrer. E axi avisats lo dit bisbe creem que per sa virtut e bon seny desistira proseguir aquesta faena e fer nou volia servareu e deduhireu a efecte totes les coses contengudes en les instruccions queus havem donades sens que no afretura pus fer sobre aço altra consulta com sia nostra voluntat e abans haurem accepte per vos sia feta alguna cosa mes avant si a vos e als altres queus havem donat per consell sera vista fahedora mes que si del contengut en dites instruccions res obmetreu hajau vos hi ab tota constancia e virtut com de vos fiam ne haja pensar lo dit mossen Delna aço esser pres negligentment e ab poch esforç car si per lo vostre parlar ne ha lo degut sentiment no posam dubte que no volra pus sobre aço contendre. E ab tot que la dita conmocio ne alguna altra semblant no fa abraçar no donada obra mas fortuna ministrant et forsitan per obra divinal per benefici del negoci crehem hi conferra assats. E que nostre Senyor Deu qui es en moltes coses mills que no era pensat ha dirigides e endreçades les obres dels cathalans vista lur recta e bona intencio sera endreçador e director de aquesta. La copia que lo dit mossen Delna vos ha demanada de vostres instruccions no donasseu per res no donesseu per scrits algun rahonament ne altra cosa no donasseu loch a algun acte per lo qual lo dit mossen Delna se pogues en res aferrar ne per

allo res intemptar contra la provincia ne lo Principat. Lo senyor archebisbe de Tarragona sobre totes aquestes coses que concorren li scriu stesament. La qual cosa pora esser en molta execu . . . al dit mossen Delna. Ab tant lo Sant Sperit sia direccio vostra. De Barchinona lo primer de maig any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — An Johan Ferrer qui sobre aço nos ha scrit ensenyareu la present e sia li per resposta a son scriure. — Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat a vostra honor prests.

Al honorable senyer En Francesch de Santçaloni diputat local en la ciutat e vegueria de Gerona.

Honorable senyer. Vostra letra havem rebuda e la informacio que haveu presa del fet dels homens de reemença la qual vista Deus volent nosaltres hi farem tals provisions que sera obviat a tot sinistre de aquest Principat e provehit al benefici e repos de aquell. Si altres avisos sentireu o sabreu avisaunosen pero no cal ab correu o home propri car tots dies venen persones segures. Aquest qui ha portat les dites coses pagaulo segons vos sia vist rahonablement e digau An Ramon Raset que som no poch maravellats com nons ha aportats o enviats los diners que te los quals se devien convertir en pagar la gent darmes de aqui e per ço feu que hi don recapte quels enviu ols aport prestament. Dada en Barchinona a II de maig any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los

diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Al honorable senyer En Johan Ferrer receptor dels drets de entrades e exides del General de Cathalunya.

Honorable senyer. Vostra letra havem rebuda sobre les coses explicades e dites per micer Riquer a mossen Delna e la disposicio del negoci. Sobre tot aço nosaltres scrivim stesament al dit micer Riquer e li dehim vos comunique sa letra per aquella veureu esser respost e satisfet a tot lo vostre scriure. E axi ab lo dit micer Riquer ensemps fareu e obrareu segons veureu esser la voluntat nostra. Dels avisos quens feu de noves havem plaer fareu per semblant tota hora de quant sintau. Responent vos apres al necessari de la altra vostra letra de XXIII del passat vos dehim que puys teniu compliment de les XX conestablies no admetau En Vidal de aqueixa ciutat per conestable jatsia vos haguessem scrit en favor sua. Dels homens fugits es nostra delliberacio tornen al exercit e servesquen lo temps complidament e aço succeescha a ells en loch de pena. E plaunos que com vingau passeu per lo camp de Tarragona segons nos haveu scrit. Dels trompetes que demanau volem ens plau ne prengau aqui dos. Los penons vos seran aqui prest tramesos per En Miquel Vives lo qual es tornat de aqui. Havem sabut que haveu rebut los diners queus havem tramesos per lo exercit donau en tot bon recapte segons de vos confiam. Lo present correu de aquest dar-

rer viatge que ha fet per lo fet de mossen Delna no es stat pagat per que ha essér pagat aqui. Dada en Barchinona a II de maig any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Als molt honorables e savis senyors los consols de la vila de Perpenya.

Molt honorable e savis senyors. En aquest consistori es stada feta es fa continuament gran clamor per part de micer Pere Azmar sobre la sua detencio e preso pretenent esser a fi de donarli vexacio sens algunes culpes ne demerits. Es vista e recensida la forma de aquesta sua preso e detencio cau prou en dificultat que per tals migans se puixa esser feta com se vulla sia per quant en lo temps que tenim totes coses fan aplanar havem delliberat scriureus e pregarvos tant afectuosament quant podem vullau condecendre e donar loch que lo dit micer Azmar ab seguretat de sagrament e homenatge e pena de mil liures per les quals don idonees fermançes que dins dos o tres dies que sera personalment request o en la casa de la sua habitacio continuament comptadors se presentara personalment al diputat local de aqueixa vila e stara a son voler e delliberacio hisqua de la preso. E sius plahia donar loch que lo dit micer Azamar per donar raho de si mateix segons diu pogues venir fins aci ab deguda seguretat hauriem vos ho a major contentacio e seria molta justificació vostra. Pregantvos que al-

menys en traurel de la dita preso ab la dita seguretat no haja falla. En lo mig poreu fer rebre e continuar la informacio contra lo dit micer Azmar si ja donchs feta e rebuda no es. E siau certs que si culpas ha per res no volem perturbar lo seu castich. Placiaus donchs condecendre en aquestes coses les quals ultra que succehiran a vostre bon nom e fama e per moltes consideracions sera fer lo degut nosaltres vos ho haurem a complacencia molta. E tornamvos pregar nons digau de no de aço car certament de major cosa vos complauria aquest consistori. Ab tant molt honorables e savis senyors tingaus la Sancta Trinitat en guarda sua. Servintnos tot ço queus placia. Dada en Barchinona a II de maig any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat prests a vostra honor.

Al honorable senyer En Gabriel Girau diputat local en la vila de Perpenya e bisbat Delna.

Honorable senyer. Nosaltres per algunes consideracions e sguards scrivim als consols de aqueixa vila pregant los doneu loch que ab lur beneplacit micer Pere Azmar sia tret de la preso e stiga en cert arrest segons en nostra letra se conte. Dehimvos e manam que si volran en aço donar loch no façau alguna instancia en contrari abans pregueu de part nostra los dits consols donen loch en aço ar [illegible] ivim

car molt nos plaura que axis faça. Dada en Barchinona a II de maig any Mil ÇCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Al honorable senyer En Johan Ferrer receptor dels drets de entrades e exides del General de Cathalunya.

Honorable senyer. Per quant som avisats que En Guillem Vola de Perpenya es anat a Çaragoça per tractar algunes coses que serien en gran turbacio de aquests afers que tenim entre mans e dan de la cosa publica de aquest Principat specialment tochants les remençes e encara de alguns de Rossello qui no han recta ni bona intencio envers la dita cosa publica havem deliberat sia per vos cautament provehit a aqueixos passos ço es al pont o als portals de aqueixa ciutat e a la barcha de Torrestorres e altres lochs circumvehints queus fos vist que si lo dit Guillem Vola passava fos aturat e scorcollat e vist si res portava de les coses dessus dites o altres qui donassen empaix o turbacio als dits afers e si hi era res de aço trobat li fos levat e trames aci e ell fos detengut en bona preso entro que de nosaltres haguesseu altre manament. E si res de aço no li era trobat preneu sagrament e homenatge ab pena de mil florins que venint aci dreta via se presentara a nosaltres e no sen partira sens nostra licencia e voluntat. E en aço vos encarregam e manam façats tanta diligencia com lo cas requer e de

vos confiam. Dada en Barchinona a II de maig any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. —Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

3 DE MAYO.

Ocupados los señores Diputados en otros negocios, no llamaron á consejo en este dia, dedicándose esclusivamente, por su parte, al nombramiento de los representantes que habian de tratar con los síndicos de las remensas, resultando elejidos el reverendo abad de San Benito de Bages y los magnificos Arnaldo de Vilademany y de Blanes caballero y Juan Agullo ciudadano y síndico de Lérida.

El mismo dia se recibieron las siguientes cartas.

Als molt reverend egregis magnifichs e de gran providencia senyors los diputats del General del Principat de Cathalunya e consell en virtut de la cort residents en Barchinona.

Molt reverend egregis magnifichs e de gran providencia senyors. Per lo honorable micer Anthoni Riquer doctor en leys havem reebut una letra ab la qual nos pregau per lo servey divinal e comu interes de aquesta ciutat e de tot lo Principat vullam esser e assestir al dit micer Anthoni Riquer en lo parlament e conferiment que de part de

cies e magnificencies ha de fer ab lo reverend bisbe Delna e dirhi lo que a benefici del negoci se sguarde juxta la materia que per dit micer Anthoni seria introduida segons en la dita letra pus stesament es contengut la qual reebuda e explicada la creença en dita letra mencionada per dit micer Anthoni nos oferim promptes e apparellats en esser e assestir en dit negoci e fer hi tot lo degut. E de fer donant obra ab acabament al dit negoci ensemps ab lo honorable veguer de aqueixa ciutat e al dit micer Anthoni Riquer e altres qui aci havien entreveniment montam al dit reverend bisbe Delna e feta e explicada al dit reverend bisbe la creença de part vostra per lo dit micer Anthoni Riquer per nosaltres fonch feta tota aquella asistencia que si marexia e dit tot lo que es stat necessari a benefici del dit negoci oferints nos tots temps segons fins aci havem exequir e fer per vostres reverencies e magnificencies lo que a nosaltres e aquesta ciutat sera possible. No obstant que no hajats en aquella memoria ne en les coses an aquella pertinents per comendada com es pertinent. Confiant en nostre Senyor e en vostres reverencies e magnificencies la haureu de aqui avant en molta e major comendacio. E sia molt reverend egregis e magnifichs senyors lo beneyt Jhesus custodia e proteccio dels tots. De Leyda a XXVII de abril any Mil CCCCLXI. — A vostres beneplacits e honor prests los pahers de la ciutat de Leyda.

Als molt reverend e magnifichs mossenyors los diputats de Cathalunya.

Molt reverend e magnifichs mossenyors. Lo present es per avisar vostra reverencia e honorables savieses com mossen Delna es stat content de mudar aqui lo parlament en paraules a mon parer prou pertinents segons vostra reverencia e honorables savieses poran veure en lo trelat que micer Riquer vos tramet sus ara e hagut a mes mans una letra que ve de Gerona al dit mossen Delna en la qual es avisat com mossen Vilamari es junt a Roses. Legida que he la dita letra la he feta tornar al qui la portava per que la y do. E si res es crech yo que a nit ell ne fara correu al Senyor Rey. So dispost de metre en consell si sera spedient que a nit se vulla be en lo cami de Fraga e que sien regoneguts quants portaran letres per que yo crech que si aquesta venguda de les galeres es cosa misterial qualque sentiment sen haura en la letra qui sera tramesa si cas sera que sen tremeta. Ja ha parlat vuy ab hom qui ve del Gronyo parti dimenge passat compte com en Navarra ha II mil rocins de castellants pero lo Senyor Princep diu aquest que ha scrit al conestable que sobresega en la guerra de Navarra. Si es ver ho no nom se mas aquest diu que tal fama es alli. No entench aquest artifici. Gran dubte he que tots temps haja manera de trobar gent que li guayt Navarra e la y traga de poder de Gascons ab tan pocha despesa. Feta en Leyda lo primer de maig a sinch hores

apres mig jorn. — Quim recoman en gracia e merce de vostra reverencia e honorables savieses.

Aquests senyors de standarders ultra lo sou quels do de XV florins per roci lo mes demanan XV florins lo mes cascu per les banderes. Sia de vostra merce avisarme si es axi car ells dihen que axi son stats pagats aqui.

Mutacio loci convocacionis facte per dominum Elnensem nuncium appostolicum.

Reverendus in Christo pater dominus Johannes episcopus Elnensis nuncius orator et comissarius sanctissimi domini nostri Pape constitutus in civitate Ilerde in domo habitacionis sue juxta convocacionem per eum factam ad diem XXVII mensis efluxi cum continuacionem dierum, attentis requisicionibus sibi factis pro parte reverendi et honorabilium diputatorum generalis principatus Cathalonie et eorum consilii necessario civitatis Barchinone intellectisque quibusdam suspicionibus ac tumultis in presenti civitate inter populares comotis et cominatis supercedit in factis dicte convocacionis ad presens usque ad diem infrascriptam. Et quia visa gravitate negociorum per eum agendorum et mentabili necessitate fidei cristiane considerato quod prefati domini deputati et consiliarii non sunt plene informati de agendis per dictum episcopum et alios comissarios apostolico nomine et quod longa dilacio infert ruinam et periculum nomini cristiano ut plenius animo intelligere valeant et sicut

sperandum est eos non deffuturos tante necessitati cristiane religionis et ut super agendis facilius exequire valeat concilium a prelatis qui presentes sunt in dicta civitate Barchinone transfert presentem congregacionem et convocacionem apostolicam eadem auctoritate ad dictam civitatem Barchinone ad diem undecimam presentis mensis madii mandans omnibus convocatis intimari et presentes in valuis cathedratis ecclesie Illerdensis affigi.

Als molt reverends egregi nobles e magnifichs senyors los diputats e consell del Principat de Cathalunya en virtut de la comissio elegit e assignats en la ciutat de Barchinona residents.

Molt reverend egregi nobles e magnifichs senyors. Apres vostra Majestat son stades certificades del pensament occorrie a mossen de Elna stranyent la faena per molts rahonaments e frequentats volent sa Senyoria propasar en la congregacio als qui eren presents fonch vist la proposicio no poder profitar ans portar dan e perill als negocis e axi fonch pregat per part de vostra Majestat li plagues sobreseure e condecendre a les voluntats e prechs de vostra reverencia e per los sguards a sa Senyoria recitats. E per la necessitat urgentissima occorrent en laltra e que comodament los negocis no se pogueren tractar absents los principals prelats de Cathalunya de la congregacio e molts altres motius e rahonaments en tant que vehent se molt instat o congoixat dellibera a mudar la congregacio

pera Terragona. E vehents que semblants empaixs poria haver e majors en la ciutat de Tarragona ha ultimadament delliberat e feta resposta a mi e que per contemplacio de les reverencies vostres e de la ciutat de Barchinona no enentara en neguns actes ni procehiments ans transfereix en aqueixa ciutat ab los de la provincia a fi que ensemps ab vostra Majestat e dels prelats e ab comun asentiment del Principat faça lo que per la santedad de nostre senyor Papa li es comes e axi mateix lo dit bisbe sera de continent ab vostres reverencies per continuar son proposit. Placiaus en lo mig pensar en lo faedor pus voluntariament ve desliberar ferho ab medi e participi de la reverencia vostra crech sa voluntat no es prou clara pura necessitat lo compelleix en fer lo que fahia quasi ho ha per derelinquid sino que vol veure lo centre o fi del negoci axi vostres reverencies provehisquen en lo mig. Aci no ha proposat ni fet neguns enantaments sino sols huns cartells a les portes de les esglesies per notificar als convocats lo transferiment de la congregacio en la ciutat de Barchinona al hu dels dits cartells sera hun rilat ab la present. No pensen vostres magnificencies la mutacio o transferiment del loch sia stat a motiu ne pregaries mies per part de aqueix Principat ans li e dit que sols lo pregava del sobresehiment faedor tro a tant lo Principat fos en altre repos que a present no ere mas de propri motu per molts sguards notificats a sa senyoria e que res bonament nos podia exequir en lo Principat sens la voluntat e asentiment de vostres reverencies car diners gent ni armes del Principat

nos pot traure a present sens voluntat de les vostres reverencies e axi quasi es stat forsat per poder fer alguna cosa transferirse en aqueixa ciutat. En lo mig manen vostres reverencies lo que plasent los sia. De Leyda lo primer de maig.

Mossenyors. De la indicacio del subsidi no si fara sino tant quant vostres reverencies voldran segons lo que hom sent molt es stat congoixat en tant que no se es pogut retardar e ha una gran temor. Diu mossen Vilamari deu esser aqui en la costa. Vostres reverencies ho sentiran prest per poder mes provehir degudament. Mossen lo veguer de Barchinona ab En Johan Ferrer e tots los consellers e hun paher de Leyda continuament a mati e a vespre han assistit en tots los rahonaments fets ab grandissima voluntat en obtemperar e exequir letres e ordinacions. Dema dissapte segon dia de maig deu partir lo bisbe de Elna per anar en aqueixa ciutat. La jornada del transferiment de la congregacio per aqueixa ciutat es pera XI del present e sols per esser certs vostres reverencies del tot lo subseguit ja lo present correu. Aci no ha res nou que fretura scriure sino que manen e ordenen vostres reverencies lo que plasent los sia. De Leyda lo primer de maig. — Mossenyors lo qui es prest a tota ordinacio e manament de vostres reverencies Anthoni Riquer.

4 DE MAYO.

Al objeto de apaciguar las disensiones y luchas que tenian lugar en Gerona y en Perpiñan entre varios de sus mismos habitantes, se trató de nombrar una persona discreta y notable, del propio Consejo, que fuese á las referidas ciudad y villa, con las instrucciones necesarias, e hiciese desaparecer de una vez aquellas causas de entorpecimiento para los negocios públicos: y, con tal mira, quedó nombrado el honorable Francisco Lobet, ciudadano de Barcelona, señalándole el sueldo de cinco florines diarios, mientras durase su comision.

Se dió cuenta, el mismo dia, de una carta enviada por la Señora Reina, cuyo contenido es el siguiente.

Als reverend venerables pares en Christ egregi nobles magnifichs ben amats e feels nostres los diputats del Principat de Cathalunya e consell lur residents en Barchinona.

La Reyna.

Reverend venerables pares en Christ egregi nobles magnifichs ben amats e feels nostres. Apres que aci en Çaragoça som arribada de continent havem comunicades ab la Majestat del Senyor Rey la supplicacio donada a nos a Vilafrancha per vostres missatgers e les respostes a aquella per nos fetes e lo que fonch

replicat per vostra part e totes les coses que son stades conferides e praticades per nos e los dits vostres missatgers axi per los tres com apres per aquells e los nou que ultimadament a nos vingueren e per que les scriptures son axi grans com sabeu les quals cascun jorn se enten en regonexer. A present altra cosa nous poriem scriure sino que siau certs que nos ab summa diligencia e totes nostres forçes entenem e treballam en les faenes per conduir aquelles com speram a tot servey de nostre Senyor Deu e del dit Senyor Rey benefici repos e sossech del Illustrissimo Princep son fill e nostre e nostre molt car e molt amat de sa casa e de sos regnes e terres e senyaladament de aqueix Principat e molt prestament vos avisarem de ço que fet haurem e sera deliberat per la Excellencia del dit Senyor que migançant nostre Senyor Deu en ell speram seran coses de que vosaltres e aqueix Principat haureu raho de esser be contents e coneixereu que nostre studi e diligencia seran conformes al desig e voluntat afectada que haveu pogut coneixer portam a la bona concordia repos e benefici de tots vosaltres no menys que si a salvar nos ne haguessem. Dada en la ciutat de Çaragoça lo primer jorn de maig any Mil CCCCLXI. — La Reyna.

Los señores Diputados mandaron escribir, el propio dia, la siguiente carta.

Als molt honorables e savis senyors los pahers de la vila de Cervera.

Molt honorables e savis senyors. Vostra letra havem rebuda e hoida la creença en virtut de aquella explicada per lo honorable En Jaume Agramuntell compaher vostre la qual entesa vos regraciam molt la bona voluntat vostra per efectes e obres demostrada en les concernents lo benefici de aquest Principat havent circa aquelles fet e obrat virtuosament axi com de vosaltres se pertany resppnentvos apres que al que per part vostra nos es dit jaquissem anar lo honorable En Jaume Tallada missatger vostre vos dehim que juxta lo stament en lo qual de present stan los afers que Deu volent speram tendran tot bon cami a nosaltres es necessari haver aci lo dit vostre missatger tant com en lo temps passat. Per queus pregam vullau condecendre e donar loch que romanga aci fins Deus volent los afers aquests hajen presa aquella conclusio que tots desigam que sera prest Deus volent. Nosaltres confiants en vostra bona voluntat que fins aci haveu mostrada lons havem retengut e retenim crehent que a vosaltres no sera sino cosa accepta. En lo restant vos pregam que si aqui haura algunes singulars persones qui no hajen aquella sancera voluntat en los afers que al benefici del Principat obs es les vullau reduhir a la bona part e en totes coses fer e obrar virtuosament com dit vos havem car nosaltres en totes coses que sien honor e benefici de aqueixa univer-

sitat tota vegada serem axi disposts e voluntaris com en les coses nostres. E de aço per quant havem parlat stesament al dit En Jacme Agramuntell no curam mes dir remetent ho a la relacio sua. Ab tant molt honorables e savis senyors tingaus la Sancta Trinitat en guarda sua scrivint nos francosament ço queus placia. De Barchinona a IIII de maig any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

5 de mayo.

No hubo sesion, per tener que ocuparse los señores Diputados de otros asuntos de la casa, y en atencion á que, despues de comer, tenian que ir á recibir á los embajadores enviados por Valencia al Consejo.

6 de mayo.

Tampoco hubo sesion, por ocuparse esclusivamente en la marcha y despido del mencionado Francisco Lobet, enviado á Gerona y Perpiñan, y en darle las siguientes cartas é instrucciones.

Als molt honorable senyer en Miquel de Vivers donzell.

Molt honorable senyer. A qui es tramès per nosaltres lo honorable mossen Francesch Lobet ciutada de aquesta ciutat lo qual per part nostra vos parlara de algunes coses sobre les quals lo havem stesament informat. Pregamvos li doneu creença en quant per part nostra vos explicara axi com si per nosaltres dit era fahent per obra en los afers segons de vos confiam e si volreu algunes coses façam per honor vostra scriviunos françosament. De Barchinona a VI de maig any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat prests a vostra honor.

Instruccions e memorial de les coses que per part del reverend e magnifichs senyors diputats del General del Principat de Cathalunya residents en Barchinona e lur consell en virtut de la comissio a ells feta per la cort de Cathalunya ultimament celebrada en la ciutat en Leyda per proseguir e insistir la liberacio de la persona del Illustrissimo Senyor don Charles primogenit de Arago e de Sicilia per lo Illustrissimo Senyor lo Senyor Rey feta e lo repos e tranquille stat del Principat de Cathalunya e poblats en aquell lo magnifich mossen Francesch Lobet ciutada de Barchinona e hun dels dit consell ha a dir e explicar a les universitats de Gerona de Perpenya de Figueres e a alguns del stament militar dels comdats de Rossello e Cerdanya ajustats en la dita vila de Perpenya e a al-

tres del dit Principat per lo benavenir e repos e tranquille stat de aquell e dels poblats en aquell segons davall se conte.

E primerament lo dit magnifich mossen Francesch Lobets donara la letra de creença que sen porta als jurats e adjunts de la ciutat de Gerona els dira les saluts acostumades de part dels dits diputats e consell e apres abtament e pertinent segons de la sua saviesa molt confien los dira e explicara com ells no ignoren ab quanta unitat conformitat e voluntat los dits diputats e consell a laor de Deu servey e honor de la Majestat del Senyor Rey han proseguida la dita liberacio de la persona del dit Illustrissimo Senyor Primogenit detenguda e treta de aquest Principat no sens violacio derogacio e prejudici notoris de moltes constitucions de Cathalunya usatges de Barchinona e libertats de la terra e han proseguit e continuament prossegueixen e insisteixen la defensio e conservacio de les dites constitucions usatges y libertats per les quals aquest Principat e los poblats en aquell son augmentats temuts e reputats per lo universal mon e per ço los deuen haver axi cars com la vida la qual defensio e prossecucio han feta e fan no sens grans dans e perills de lurs persones e infinides despeses del dit General. De la qual prossecucio treballs e despeses e dels afers dessus dits ells per lurs sindichs qui en lurs consells e embaixades son entrevenguts son stats e son cascun dia plenament informats de la qual prossecucio no solament los dits diputats e consell mas tots los poblats en lo dit Principat han merescut reportar bon e gran

renom e gloria inmortal. E com en la dita prossecucio dels dits afers e de tots altres per obtenir ne lo fi desijat sia lo pus principal e mes util e necessaria la unitat conformitat e una voluntat e los dits diputats e consell ab singular cura e vigilancia hajen entes e continuament entenguen e vullen en conservar radicar e mantenir aquella e evitar e obviar a totes divisions diferencies e zizanies de les quals per gracia de nostre Senyor Deus han meses en repos e assossech moltes qui eren abans de aquest cas entre alguns del dit Principat. E com ara hajem entes no sens gran e molt anuig que alguns no zelants lo bon fi que Deus mediant sespera obtenir de aquests afers se esforçen imitant lo enemich de pau sembrar e metre algunes diferencies zizanies divisions entre alguns de aquesta universitat les quals si son admeses e no del tot repellides porien dar algun empaix turbacio o almenys dilacio a la fi desijada de aquests afers en no poch dan del dit Principat per ço los dits diputats e consell qui lo dit Principat representen han deliberat per lur poder provehir e obviar als dits dan turbacio empaix e dilacio e trametre lo dit molt honorable mossen Francesch Lobets ciutada de Barchinona e hun dels del dit consell a aquesta universitat que es de les principals del dit Principat e qui molt virtuosament se es portada en aquests afers per pregar exhortar incitar e requirir als dits jurats e adjunts quels placia star e esser en una voluntat conformitat e amor e no dar loch o orella ans del tot aplanar leixar apartar e repellir totes divisions diferencies e voluntats que aquests

afera poguessen dar loch avinentesa o causa als dits empaix turbacio o dilacio de aquests afers en tal manera que segons loablement e virtuosa ho han començat ho finen e sien mereixadors del bon renom e gloria que de aço mereixen los del dit Principat segons es dit.

E lo dit magnifich mossen Francesch haja special carrech dir los que ell volenterosament per part dels diputats e consell treballara insistira en tot repos e concordia de les dites diferencies e divisions si obs sera car los dits diputats e consell e encara lo dit Illustrissimo Senyor Primogenit han voluntat saber e sentir les dites divisions diferencies e zizanies quines son e de que proceixen e encara qui son los sembradors e procuradors e instadors de aquelles car sis dilataven o diferien e recusaven aplanar e metre en repos los dits diputats e consell qui lo dit Principat representen segons dit es han voluntat entendre en la provisio necessaria a utilitat benavenir e repos del dit Principat e poblats en aquell.

En les respostes que los dits jurats e consell a les dites coses faran lo dit mossen Francesch replicara e satisfara segons li sera vist ab paraules motius persuasions e cauteles als afers degudes e pertinents remetent ho a la sua bona discrecio e industria de les quals molt confien.

Semblantment anant e continuant son cami com sera a la vila de Figueres dara als jurats e consell de la dita vila la letra de creença que sen porta a ells dreçada en virtut de la qual apres les degudes e acostu-

mades saluts los dira exhortara e requerra segons dessus se conte.

E apres fara son cami a la vila de Perpenya e dara la letra que sen porta de creença als consols e consell de la dita vila e apres degudes e acustumades saluts los dira e explicara segons dessus se conte.

E mes sabra e sentira si En Lora notari qui es anat en França per saber e sentir noves e specialment les que poch dies ha son aci trameses a dir per los dits consols e encara per lo diputat de la dita vila e del report quen fara e encara si altres coses se diran o sabran en la dita cosa scriura copiosament e la mes certa que pora.

E apres los dits consols sabra e sentira los del braç militar de Rossello qui son en la dita vila ajustats si son en unitat o divisio e quina e per que es. E ab consell dels dits consols parlara ab aquells que sera necessari els dara la letra que sen porta de creença en virtut de la qual apres degudes saluts los dira segons dessus e los exhortara a unio e conformitat ab los motius dessus scrits e altres que li sera vist.

E si per alguns dels dits ajustats se fahia alguna demostracio o querela que los dits diputats los haurien scrit per ells nos ajustassen ni stiguessen ajustats la qual cosa seria en gran prejudici e lesio del privilegi que lo dit stament preten haver de poderse ajustar sera per lo dit mossen Francesch discretament e savia satisfet que los dits diputats per lo dit scriure no han haguda ni han voluntat o intencio en res derogar o prejudicar a lur privilegi ans aquell los aju-

darien a mantenir. Mas que lo dit scriure se es fet per quant davant los dits diputats se es feta clamor gran que algu o alguns dels dits ajustats pretenents stant en lo dit ajust esser guiats e en lurs causes no poder ni deura enantar o proceir. E axi la justicia se empatxa dilata e torba la qual cosa los dits diputats no volrien favorir. E per quant los dits ajustats algunes vegades han scrit als dits diputats e enviat a dir per lurs missatgers que paguessen algunes messións que per lo dit ajusts se eren fetes e fahien e encara que los dits diputats hagueren avis e sentiment que los dits ajustats entenien star e viure en lo dit ajust a despeses del dit General la qual cosa nos poguera tollerar per ço foren moguts a scriure lo dessus contengut e no per res prejudicar a lur privilegi.

E per quant lo dit Senyor Primogenit tramet lo magnifich mossen Franci dez Pla cavaller per comunicar e parlar ab mossen Carles Dolms castella del castell de Perpenya sobre certes coses qui sguarden lo dit castell lo dit mossen Francesch parlara e sabra del dit mossen Franci dez Pla lo que haura parlat comunicat e apuntat ab lo dit mossen Charles e del que lo dit mossen Lobet haura sabut avisara los dits consols de la dita vila de Perpenya e encara ne scriura de continent als dits diputats e consell.

E mes volen los dits senyors diputats e consell que si los dits consols de Perpenya fan alguna mencio ques maravellen com no han haguda copia dels capitols tramesos a la Majestat del Senyor Rey per mitga de la Illustrissima Senyora Reyna fetes lo dit

mossen Francesch Lobet los dira ab graciosa manera que dels dits capitols é respostes per certs bons sguards per los dits diputats e consell es stat delliberat al present no sia dada copia á algu e que axi se es servat pero que sien certs que la hora que sera delliberat darne copia a algu a la dita universitat ne sera dada e ans de altres com los dits diputats e consell hajen la dita universitat en gran figura e special recomendacio. E a instancia dels lurs sindichs ne han manada consentir una lectura e inspeccio a hun notari qui hi es vengut. Dada a VI de maig any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Montserrat.

E mes dira e pregara lo dit mossen Francesch Lobet los dits consols los placia condecendre a les pregaries e coses quels dits diputats los han scrites tochants a micer Pere Azemar que per molts sguards que no curen explicarho hauran a gran complacencia.

Mes encara lo dit mossen Francesch Lobet de part dels dits diputats e consell explicara al honorable En Miguel de Vivers donzell domiciliat en la vila de Perpenya en virtut de la letra de creença a ell dreçada com los dits diputats e consell entenents en tolre e levar totes e qualsevol diferencies que sien entre qualsevol psrsones del dit Principat per lo be tranquillitat e repos de aquell sabut que lo dit En Miquel de Vivers ha malvolença An Anthoni Deu losal de la dita vila de Perpenya e fills seus pregueren lo dit Miquel de Vivers vulla donar paraula de seguretat al dit Anthoni e fills seus. La qual peraula si lo dit En Miquel de Vivers volra donar lo dit mossen Francesch

Lobets pendra en nom dels dits diputats e consell. E sobre aço se encarragara ab ell quant fer se puscha. E que la dita paraula se done per lo dit Miquel per si e per Nanthoni de Vivers son frare. — Expedita ut supra. — A. P. abat de Montserrat.

Als molt honorables e savis senyors los consols de la vila de Perpenya.

Molt honorables e savis senyors. Per certs afers qui han sguard granment al benavenir repos e tranquille stat de aquest Principat va aqui lo magnifich mossen Francesch Lobet ciutada de aquesta ciutat e hu de aquest consell per que aquelles vos recit e diga. Pregamvos donchs molt afectuosament vullau donar plena fe e creença al dit mossen Francesch en tot lo que de nostra part vos dira e explicara e metreho en obra per los dits sguards axi com si per nosaltres personalment vos era dit e haurembo a complacencia singular. E sia molt honorables e savis senyors la Sancta Trinitat vostra guarda. Dada en Barchinona a VI de maig any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General e consell et cetera prests a vostra honor.

Als molt honorables e savis senyors los procuradors de la ciutat de Tortosa.

Molt honorables e savis senyors. Per la instancia a nosaltres feta per vostre sindich sobre les coses con-

tengudes en una vostra letra havem deliberat scriure al reverend senyor bisbe e capitol de aquexa ciutat li placia per sguard dels afers que tenim entre mans faça deenar lo seu clero e vellar a la lur tanda aqueixa ciutat e encara vulla fer cloure tots los portals e forats de les cases dels canonges e capellans qui hixen al riu e en tal manera provehir e concordar ab vosaltres en tal manera que de aquells nos puga haver sospita o opinio algun dan o cas sinistre pogues a aquelxa ciutat pervenir. Axi mateix havem provehit que en la guarda del castell de Amposta romanga En Johan de Villero ab si cinquesme entro que altrament hi sia per vosaltres deliberat e los qui entro aci hauran servit sien remunerats. E de aço scrivim al diputat local e al receptor de aqui. Entretant vos pregam que segons loablament e virtuosa son stats en una voluntat per lo be e pacifich stat de aquest Principat e direccio dels afers que tenim entre mans ho vullau continuar e preseverar car los dits afers com sabeu esguarden a tots e per tots deuen esser ben guardats e defesos. E sia molt honorables e savis senyors la Sancta Trinitat vostra guarda. Quant tocha a la gent darmes que lo dit vostre sindich demanava per guarda de aqueixa al present vos placia haver paciencia. E confiam tant de vostra saviesa que vos haurem en la bona custodia de la vostra ciutat en tal manera que sera honor vostra. Dada a VI del mes de maig any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Al molt reverend honorables e savis senyors lo bisbe capitol e canonges de Tortosa.

Molt reverend honorables e savis senyors. Vostre reverend paternitat e saviesa sab quant es necessari e util conservar unitat e conformitat en les universitats e habitants en aquelles. E com per los afers que tenim entre mans los quals sguarden a tots e a quiscu e per benefici dels dits afers e per obviar a tots inconvenients quis poguessen seguir les principals universitats de aquest Principat stigan en recel e reguard e summa custodia entre les quals es una de les principals en aquest Principat aqueixa ciutat vos senyor e vosaltres senyors capitulars deuen esser axi e pus recelosos e diligents en la custodia e guarda de aquella tant per vostra virtut quant per lo interes gran vostre e de aqueix clero. Per ço vos pregam e encarregam molt afectuosament que per los dits sguards vullau provehir e dar orde que aqueix clero segons lo poble de aqueixa ciutat ha fet sia adeenat e faça guayta en los lochs necessaris e encara vos placia provehir que los portals e forats de les cases dels canonges e clergues que hixen al riu sien tanchats o almenys en tal manera provehit que sia obviat a tots sinistres e inconvenients que seguir sen poguessen comunicant e parlant ne ab los procuradors de la ciutat e aço per lo dit sguard. E en tots altres afers que esguarden lo benavenir e bona custodia de aqueixa ciutat vos hajau ab tot vostre clero ab aquella unitat e concordia

que de vosaltres se pertany e comfiam. Dada en Barchinona a VI de maig any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. —Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

7 DE MAYO.

Se leyó la carta que se habia mandado escribir en contestacion á la última que envió la Reina, y, despues de varios debates sobre el modo de remitirla, se acordó por último, que fuese por conducto de un individuo del propio Consejo, y persona de reputacion y saber, con el solo cargo de solicitar la respuesta sobre la concesion de los capítulos, pero con la facultad de investigar y explorar todo cuanto interesar pudiera á este negocio.

El mismo dia se recibieron las siguientes cartas, y entre ellas, á media noche, una de la Señora Reina.

Als molt reverend magnifichs e honorables senyors los diputats del General del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend e magnifichs mossenyors. La present sera breu per cuyta sol per fervos avis de cert moviment que a nit passada es stat en aquesta ciutat a fi que sen hi parlava aqui sia sabut en cert que es. A nit passada mossenyors ab gran fosque que fahia e pluja los que tenien la guayte en lo castell del Rey sentiren

tresteig gran de gent prop lo mur sobre lo portal de Sant Marti alli hon solia esser lo mur trenchat e sperant que fora entre ells se mostra una pocha llum quasi de lanterna. Lavors aquests del castell demanaren qui eren e axi per be que demanas aquells may respongueren e tost amagas lo lum que tenien e cap de hun poch la dita llum se torna a mostrar e axi los del castell a la hun tiraren unes qnantes tretes e mogueren so sens fer avis algu al capita de paraula que fonch gran modorria e axi de guardia en guardia lo so fonch mes. Dient que lo mur se combatia tota la terra en aço molt arremorada e quants erem en ciutat no sabiem res de la ramor per que venia. Lavors mossen veguer e quants erem en casa sua hon yo pos e mentra ell fahia venir son cavall e sperava gent yo ahi ab alguns la via del mur ques dehia esser combatut e a quelque quinze passos dins lo mur trobi hun passador que si era tirat lo qual per no star fiquat en la no pogui coneixer de hun venia que ni se si isque del castell o dels qui staven de fora mes presumiria que isque del castell e axi tiram la via del castell hon nos fonch dit tot lo fet com era stat segons dalt he dit. Trobamnos molt prest si be si havia molta pluja davant lo cestell una bella gent ab mossen lo veguer qui fonch ates e tots los pahers. Don Phelip per semblant se mes be en orde pur vista la cosa fonch pensat que lo pus fort que de aço podia esser que fossen gents qui volguessen reguardar lo mur e veure sis poguera scalar ni com car alli es lo pus flach e axi lo mur fonch provehit de mes gents e de spingardes e

axi la cosa ses reposada tota la nit. Vuy mati son exits vuit rocins per veure si trobaran per lo terme pista de gent de cavall o de peu car ab los fanchs bes trobara. Quant los dits rocins sien tornats sabrem que hauran trobat. E veus aci mossenyors quant es stat tot. Feta en Leyda diluns mati a IIII de maig. —Quim recoman en gracia e merce de vostra reverencia e honorables savieses Johan Ferrer.

Als molt reverend magnifichs e honorables los diputats del Principat de Cathalunya e lur consell.

Molt reverend magnifichs e honorables senyors. Per lo honorable micer Anthoni Riquer doctor en leys per vostres reverencia magnificencies e savieses a mi trames he reebut vostra letra de creença ensemps ab una altra dels magnifichs consellers de aqueixa ciutat e aquell hoyt de quant me ha referit per part de vostres reverencies magnificencies e savieses he delliberat per suasio e ab voluntat del dit micer Anthoni Riquer axi com e feta conmutacio de la convocacio que havia feta por aquesta ciutat de Leyda per aqui en aqueixa ciutat per XI del present mes causant lo la summa necessitat de la fe catholica confiant yo que hoyntme vostres reverencia magnificencies e savieses no volran dar loch ne occasio a tal destruccio e perdua de la christiandat. Sobre les quals coses e donat expres carrech als honorable mossen Bernat Casasaja canonje e dega de aqueixa seu e mossen Johan Torres sindich de la provincia de Tarragona parlen ab reverencia

magnificencies e savieses aquelles per ço li placian donarli fe e creença de lo que de ma part diran. Suplicant les stretament que vullen fer coses axi com no poden amancar que vinguen en restauracio de la fluctuant christianitat en honor de Deu e del santissimo nostre senyor lo Papa. Oferintme sempre prest a totes ordinacions de les prefates reverencia magnificencies e savieses vostres. De Leyda lo primer de maig del any Mil CCCCLXI. — A tota vostra ordinacio prest lo bisbe Delna.

Als reverend venerables pares en Christ egregi nobles magnifichs ben amats e feels nostres los diputats del Principat de Cathalunya e consell lur residents en la ciutat de Barchinona.

La Reyna.

Reverend venerables pares en Christ egregi nobles magnifichs ben amats e feels nostres. Vostra letra havem rebuda de XXX de abril e responent a aquella la veritat es que per letra queus havem tramesa del primer dia de maig present vos certificam com se entenia en fer regoneixer les scriptures que nos portau e per esser axi longues e de tant valer no essent encara presa delliberacio per la Majestat del Senyor Rey nous podiem de altra cosa en cert avisar sino que molt prest vos scriuriem de ço que fos deliberat per la Excellencia sua axi que pus extens ho haurem vist per la dita letra. Be hagueram hagut pler per los motius queus scrisguem e tots altres bons respectes que al-

guns vostres missatgers foran venguts no demenys puix a vosaltres no es vist los deguessen tremetre podeu esser be certs que axi sens ells com ab ells proseguim e entenem proseguir ab totes nostres forçes nostre desig e afeccio a la bona concordia en tot servey de nostre Senyor Deu del dit Senyor Rey benefici repos e sossech del Illustrissimo Princep son fill e nostre molt car e molt amat de sa casa e de sos regnes e terres e signantment de aqueix Principat e de dia ni de nit altre studi no havem que entendre en aço e ja se haurie presa delliberacio sino que la Majestat del dit Senyor es stat occupat en los fets de Castella e de Navarra empero ja aquests del dit Principat se restrenyen e nos hi obram en tal manera que molt prestament esperam en nostre Senyor sera en aquells presa tal delliberacio per lo dit Senyor Rey que vosaltres e aqueix dit Principat haureu raho de esser be contents e conexereu que per nos sera donada obra studi e diligencia tal que sera compresa mes clarament la mes que bona voluntat nostra als desijats repos e benefici los quals axi per totes vies incertam quant la salvacio de la anima e conservacio de la vida nostra e del fruyt que sen seguira que speram en nostre Senyor Deu sera bo e saludable molt prest sereu per nos avisats. Dada en Çaragoça a IIII de maig any Mil CCCCLXI. — La Reyna.

8 DE MAYO.

Fueron leidas en esta sesion las instrucciones y cartas que preceden, y aprobadas por los señores Diputados, fueron entregadas desde luego, por los mismos, al comisionado Francisco Lobet. Se hicieron, además, otras varias proposiciones de interés secundario, y se recibió la embajada que enviaba el rey de Castilla por conducto de D. Diego de Ribera, caballero, quien, en presencia de los señores Diputados y Consejo, leyó una carta de dicho soberano, cuyo contenido es como sigue.

A los muy reverendos egregios nobles e magnificos prelados e cavalleros e notables persones diputados del Principado de Cathalunya e ciudad de Barchinona e nuestros caros e amados amigos.

Muy reverendos egregios nobles magnificos prelados cavalleros e notables persones diputados del Principado de Cathalunya e ciudad de Barchinona e nuestros caros e amados amigos. Yo envio al Principe mi muy caro e muy amado primo y hermano a Diego de Ribera cavallero de mi casa. Asi mesmo le di cargo que de parte mia con vosotros fablase algunas cosas. yo vos ruego y pido de gracia le dedes fe como a mi mesmo seyendo ciertos que las cosas que a vuestra honra e desse Principado compliran las he de fazer con

todo amor e buena voluntat. Ayvos nuestro Senyor todos tiempos en su santa comienda. Scrita de mi mano en Aranda a XIIII de abril de LXI. — A la honra de vosotres presto el Rey.

Despues de cuya lectura, dió el mencionado embajador de Castilla, en suma, las siguientes esplicaciones.

Primo premeses saluts per part del dit Rey ha dit com lo dit Rey ha en gran comendacio los actes fets per los cathalans per la liberacio de la persona del Senyor Primogenit los quals son stats ab molta virtut e fidelitat fets e stima tant aquells per lo deute e amor que ha al dit Senyor Primogenit lo qual no solament ha per cosi mes en loch de frare com si per la persona del dit Rey de Castella fets eren.

Item mes ha dit que de continent sabuda la detencio del dit Primogenit lo dit Rey ab alguna gent de cavall e de peu se acosta à la frontera de Arago. Apres sabuda la desliurada del dit Primogenit ses aplegat ab molta mes gent de cavall e de peu e ha donat part de aquella al conestable de Navarra per cobrar aquell regne e redahirlo al dit Primogenit e ell sta prest a la frontera per fer lo necessari. E ha dit que lo Senyor Rey nostre e lo regne de Arago vist tal moviment han trames al dit Rey per commemorarli la pau qui es entre ells e requirint lo sen deguos tornar en sos regnes. E lo dit Rey los ha respost que vol ser-

var la pau e no contravenir. Pero que en lacte del matrimoni del Senyor Rey ab la Reyna Blancha fonch capitulat inter alia que lo Rey de Castella hages ajudar e defendre lo primer nat de aquell matrimoni en la successio de aquell regne. E com lo dit regne sia del dit Primogenit en virtut de la dita capitulacio en la qual ell es obligat ab sentencia de excomunicacio donada per nostre sant Pare que per tant ell no fallirie al dit Senyor Primogenit en la recuperacio del dit regne. Pero que en lo que ha sguard al regne de Arago volia servar la dita pau. E mes dix que havia respost als dits embaixadors que si lo Senyor Rey nostre per causa dels actes dels cathalans volie res fer contra aquells e encara contra lo dit Primogenit que ell nols fallirie ans se oferie ell e tots sos regnes e stat a lur voler e honor. E totes aquestes coses per lur descencia ha volgudes significar als dits diputats e consell e a la ciutat de Barchinona. Mes lo dit embaxador ha explicat que lo dit Rey vol e desija se complesqua lo matrimoni de sa germana ab lo dit Primogenit e que es prest e apparellat aquell en obra. E que encara vol e desija se faça aliança entre ells.

Item per quant lo dit Rey desija molt veures ab lo dit Senyor Primogenit e per que stant ell ab tant poder lla hon sta a la frontera sens fer actes alguns no li par stigue a sa honor volrie axi del dit matrimoni e aliança e vistes haver presta resposta del parer dels dits diputats e consell.

Siguen las cartas que se recibieron en este dia, y, á continuacion, las que se mandaron expedir.

Als molt reverend magnifichs e molt savis mossenyors los diputats del General del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend magnifichs e molt savis mos senyors. En lo loch Damposta havia hun appellat Jaume Sant Pere lo qual no ha molts dies es anat a Çaragoça e ha parlat e comunicat ab lo Senyor Rey e ab En Franci Mas alcayt del castell del dit loch de les coses que be li ha vengut e son contra aquell grans presumpcions que ha parlat e informat de peudre lo dit castell Damposta e levar En Pere Gill capita qui aquell guarda per vostres reverencies ab certes altres persones que jo hi e messes apres que ne treles persones conduhides per lo General per ordinacio vostra que guardaven en aquell. E encara que hauria mal informat lo dit Senyor Rey contra aquesta ciutat e contra los procuradors consellers e ciutadans de aquella per causa de les coses que aqueixa ciutat fa en defensio de aquella e del Principat de Cathalunya donant li noticia de les persones e de tot lo que quiscu fa en los dits fets e anassen daquesta ciutat a la ciutat de Çaragoça secretament donant entendre que anava a Barchinona. E hun cert ciutada amich seu al qual dix que anava a Çaragoça li demana per que y anava aquell respos

que ab sagrament ho tenia o semblants paraules lo qual dit Sant Pere solia esser loctinent dalcayt del dit castell per lo dit En Franci Mas. E per com no es stat tengut e tornat en la custodia de aquell ab les altres persones que aquell guarden ha pres en tant odi e mala voluntat los qui guarden lo dit castell que ha cominat de ferlos lenug que pora. E es lo dit Sant Pere home molt mogut e de mala condicio poch duptant en fer e cometre qualsevol mal. E en aquesta ciutat era contra aquell gran suspita e molt difamat que ha mal tractat de levar e fer levar lo dit castell al dit capita e persones quil guarden e de haver ginyades e tractades altres malesses per trahir la terra per les quals sospites e presumpcions e fames los honorables procuradors ab deliberacio de llur consell me han request que yo anas personalment al dit loch Damposta ensemps ab lo sotveguer daquesta ciutat e que fes pendre lo dit Sant Pere e metre en les presons tenint lo en aquelles ben custodit e guardat. E axi mossenyors ho he fet que dilunes prop passat apres dinar ani al dit loch Damposta ab lo dit sotsveguer e prengui lo dit Sant Pere e le manat e mes en la preso. E apres los dits procuradors ab deliberacio del consell de la ciutat me han request yo procehesqua a rebre informacio del dit Sant Pere de las coses dessus dites per aquell tractades e ginyades e mal fetes rebut daquell confessio e testimonis metentli cadena e grillons e tenintli guardes com axi fos necessari attesa la condicio de aquell e fa molta disfamacio que es contra aquell en la dita ciutat de les dites coses. E axi me so ofert

de ferho. E encara mes so stat request per los dits procuradors que fes metre en la preso dues altres persones per com son stats ajudants al dit Sant Pere en avisar los e en altres coses per empatxar que no fos pres e axi me so ofert de ferho e aço per tant com per vosaltres mossenyors mes stat scrit e manat que yo faça e inseguischa les coses que sere request per pau de la ciutat he volgut scriure de les dites coses a vostres reverencies per ço que sien informades e provehesquen e deliberen tot lo que volrán yo faça en aquells. A les quals scriure e informare apres que hage rebuda confessio e informacio del dit Sant Pere de tot lo que trobare e sabre sobre les dites. Certificantvos mossenyors que aci es fama que en regne de Valencia se fa empre de moltes gents per part del Senyor Rey e en lo Meastrat de Muntesa per part del senyor mestre e en altres parts. E diuse que lo Senyor Rey deu esser prest a la ciutat de Valencia de que aquesta ciutat sta en gran suspita e vos haurien a gracia volguesseu provehir que algunes gents fossen aci tramesses per custodia de aquella. Mes encara mossenyors per dues letres vos he scrit dels homens que he tramesos a guardar lo castell Damposta. Supplicantvos volguesseu scriure del receptor que pagas lo salari e sou que aquell preven perque suplich vostres reverencies ho vullen provehir. Les quals me rescriven e manen tot lo que plasent los sia. E tinga aquelles la Sancta Trinitat continuament en sa proteccio e guarda. Scrita en Tortosa a VI de maig any Mil CCCC sexanta hu. — Mossenyors lo qui es prest a tota or-

dinacio e manament de vostres grans reverencies Pere Jorda deputat local de Tortosa.

Als molt reverend magnifichs e molt savis senyors los diputats del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend magnifichs e molt savis senyors. Jaume Sant Pere del loch Damposta qui era loctinent den Franci Mas alcayt del castell del dit loch es anat a Çaragoça e per fama e moltes presumpcions e sospites que de aquell son hauria parlat ab lo Senyor Rey e tractat e ginyat ab lo dit Franci Mas familiar e servidor del dit Senyor que lo dit castell fos levat al capita e persones que aquell guarden per part de vostres reverencies e que fos mes en ma del dit Franci Mas o de altres gents per les quals aquesta ciutat fos dampnejada e aprés lo restant del Principat e mes hauria mal parlat de aquesta ciutat e dels regidors e consellers de aquella malament informant e indignant lo dit Senyor Rey contra aquells per causa dels negocis occorrents. E no resmenys que hauria mal parlat e fet contra les provisions e ordinacions fetes en vostre consistori e que hauria altres coses fetes tractades e ginyades en perill e dan de aquesta ciutat e del dit Principat per les quals fama e murmuracions grans presumpcions e suspites havem de continent request lo diputat local de aquesta ciutat fer pendre lo dit Jaume Sant Pere e aquell fes tenir ben custodit e guardat e que de aquell rebes confessio e procehis a

reebre testimonis e informacio per saber la veritat de les dites coses e la confessio de aquell e tots los actes de la informacio a vostre reverend consistori remeta. E request lo dit diputat es anat de continent al dit loch de Amposta ensemps ab lo sotzveguer de aquesta ciutat e ab la diligent e cauta manera per aquells tenguda lo dit Sent Pere es stat pres e pres menat e mes en les presons comunes de aquesta ciutat hon es detengut ben guardat. E per quant les coses son tals per los fets occorrents que requiren sobre aquells esser diligentment provehit de tot lo que fins aci es stat fet sobre lo dit negoci vostres grans reverencies e magnificencies certificam e instarem e sollicitarem de continent la confessio e informacio dessus dites sien rebudes e aquelles sien per lo dit diputat a vostres reverencies trameses per ço que sie provehit axi sobre la punicio condigna del dit Sent Pere com a la indempnitat de aquesta ciutat. E per quant se parla e se ha gran murmuracio que lo Senyor Rey per los negocis occorrents vol fer algunes novitats contra aquesta ciutat e considerat lo temps de les messes esser molt prop en lo qual se spera aquesta ciutat esser molt despoblada molt afectuosament vos pregam e supplicam sia plasent a vostres reverencies trametre a aquesta ciutat tal nombre de gent darmes ab sou del General per les quals sia reservada de tot perill e dan. E no resmenys vos placia scriure en tal manera al senyor bisbe capitol e clero de aquesta ciutat que paguen e contribuesquen en les despeses axi comunes e necessaries en la custodia de aquesta ciutat e que se

adeenen e concorreguen en guaytes les quals quiscuna nit se fan en la dita ciutat. E sia molt reverend e magnifichs senyors la Sancta Trinitat vostra continua proteccio e guarda. Scrita en Tortosa a V de maig del any Mil CCCCLXI. — A tota honor de vostres reverencies molt promptes los procuradors de Tortosa.

Als molt reverend magnifichs e honorables senyors los diputats del General del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend e magnifichs senyors. Yo he trobat en poder de un correu qui es passat vuy per açi hun plech de letres que lo Senyor Rey tremet a mossen Andreu Catala tresorer al qual plech no he tocat mes e trobat una letra del Senyor Rey pera mossen Despens capita de la sua nau e altra per Nandreu Bisbal senyor del Cunit del dit Senyor Rey e altra per lo dit Bisbal la qual no sabia de quis era e aquesta he uberta e vist lo contengut en aquella e hagut causa de obrir les altres e axi jo he ubert les altres dues letres. Trametvosneles copies. La proferta de mil homens me sembla fora merce tanbe sis faria per metrey gelosía en Cathalunya por per ques vulle sia e deliberat fervosne lo present correu. Lo correu qui porta les letres va dret a Vilafrancha e de alli a Barchinona. Feta en Leyda a VI de maig a VI hores apres mig dia.—Quim recoman en gracia e merce de vostra reverencia e honorables savieses Johan Ferrer.

Als molt reverend e magnifichs senyors los diputats del General de Cathalunya.

Molt reverend e molt magnifichs mossenyors. Dues vostres letres he rebudes de dos del present a les quals respondre al necessari e primerament mossen del fet den Guillem Volo seray dat lo recapte ordonat si lo cas se porta. Es ver que sera gran marevella que ell pas per açi car lo seu cami es per Monço e per Balaguer e Agramunt e de aqui a Puigcerda la via de Perpenya e la millor provisio del fet seria en Puigcerda que alli es son cami en cert. Del fet de mossen Delna micer Riquer parteix vuy de açi quius informara de tot ço constant les vostres magnificencies. Per mossen Johan Pere Fabena e per correu he scrit a vostra reverencia e honorables savieses de hun capella lo qual havia fet pendre açi perque donantli lo bollati desvaria molt quem dix anava per sos fets a Çaragoça e apres me dix que anava per la gobernadora e que no portava letres ne sabia per que anava e vehent lo axi mudar e variar e metent la proba per la hon la matia fiu metre en la preso del bisbe sperant de vostra reverencia e honorable savieses la resposta la qual fins açi no he haguda. Ara es vengud lo oficial de Tarragona qui es ordinacio vostra perque del que ordonareu del dit capella no cal sino scriuren del dit mossen oficial que ab tal comissio lo te. Del fet mossenyors queus scrivi per mossen oficial de Valencia del moviment de aquesta ciutat dos nits ha lo cende-

ma de dia yo pugi al castell del Rey e reyalment lo moviment no fonch sens causa car lo loch hon la gent era ab les lums era molt sospitos e la nit segent hi son stats. A nit havent trets XXV homens de fora per los passos hon venen per veure si poriem aferrar res per saber lo misteri si res hi haura scriurem per lo primer hon fareu correu propri si lo cas so porta. Les noves de açi mossenyors son que don Felip de Castre ma dit que ha nova certa com en lo comdat de Ribagorça e abadiat de Graus ha mil homens emprats per lo Rey e tots disposts a segir e que tota aquella terra sta en sperança que lo Rey hi sera prest pur de la gent diu ell la sperança del Rey si per altres per que ell en aquesta materia es opassionat yo hi he trames vuy hun hom de recapte quim sabra dir en que sta la cosa. Mes he avis per hom pro fiable qui sent en moltes coses que lo Senyor Rey treballa continuament en fer diners fins en penyorar les joyhes de la Reyna ha de trametre en Castella XXX mil florins. Quant mes va ell te lo cap molt induit ha fer legir los capitols a les LXII persones de Arago e fins alli ni lo vicecanceller ni micer Jaume Pau nols havien vists de que staven molt stomochats. La Reyna deu tornar en Cathalunya per dilatar lo negoci si fer se pora fins a la eleccio novella dels diputats crehent que alli la terra pendra alguna alteracio. Deu vos ne trihe lo millor. Los D. homens de peu stan ben en orde e fan ses guaytes arregladament. La gent de cavall fins aci no ha fet mostra e aquest de don Felip dihen que speren tots diners de aqui. Feta en Leyda a cinch de maig a XI ho-

res de nit any Mil CCCCLX hu. — Quim recoman en gracia e merce de vostra reverencia e honorables savieses Johan Ferrer.

Siguen las cartas que se mandaron escribir en este dia.

Al honorable senyer En Blay Morles diputat local en la vila e vegueria de Vilafrancha de Penedes.

Diputat local. Nosaltres trametem aqui En Guillem de la Bruna sobrecollidor del General donador de la present informat de algunes coses queus dira de part nostra. Donauli creença com a les nostres persones. E manam vos molt stretament façau e deduhiscau en obra aço que per ell per part nostra vos sera dit. E provehiu atentament que la cosa no sia frustrada de efecte. Havent vos hi segons se confia de vos. Dada en Barchinona a VIII de maig any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Als honorables los veguer e batle de Vilafrancha de Penedes e tots oficials altres als quals les presents pervendran e seran presentades e a quiscu dells e loctinents seus los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona saluts e honor.

Per lo diputat local de la dita Vilafrancha de Penedes vos sera feta per part nostra certa requesta la qual

vos dira esserli notificada per En Guillem de la Bruna sobre collidor del General lo qual ab letra de creença li haveu trames o per ventura la mateixa requesta per lo dit En Guillem de la Bruna feta vos sera. Requirim vos sots virtut del sagrament e homenatge per vosaltres e quiscun de vosaltres prestat e o que prestar son tenguts de obtemperar e exeguir les requestes nostres tota dilacio consell e consulta cessants que ço de que seren requests o algu de vosaltres sera request per lo dit diputat local dihent ho haver per la creença a ell explicada per lo dit En Guillem de la Bruna o si per lo dit En Guillem de la Bruna ne sereu requests façau e complisquau ab efecte e obra. Haventvoshi en tal manera que per culpa o negligencia vostra lo efecte de la cosa no sia perturbat o frustrat. Altrament siats certs sera procehit contra aquell de vosaltres en aço culpable segons per dret e justicia se atrobara esser fahedor. Dada en Barchinona a VIII dies de maig any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat.

Als molt honorables e savis senyors los procuradors de la ciutat de Tortosa.

Molt honorables e savis senyors. Vostra letra havem rebuda sobre la preso den Jaume Sant Pere a la qual vos responem que loam la diligencia que ses feta en haver e pendre aquell a fi que si los demerits ho requerran sia castigat en manera que a altres sia exempli. En la gent que demanau per guarda de aqueixa

ciutat al present nons par fretur. Per axo vosaltres sou tals que Deus volent vos sabreu regir e posar en tal custodia aqueixa ciutat que sera obviat a dans e inconvenients segons de vosaltres confiam. E sia senyors molt honorables e molt savis la Sancta Trinitat vostra guarda. Dada en Barchinona a VIII de maig any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Además de las cartas recibidas, que se han copiado, siguen otras dos en este lugar, que se recibieron el dia anterior.

Al molt honorable lo senyer En Johan Montornes receptor de les peccunies del General de Cathalunya.

Honorable senyer. Nosaltres havem deliberat que per guarda del castell Damposta rest En Pere Gil de Villero ab los X homens qui hi son e sien pagats del temps qui hi han stat e si volen emprestança los sia feta per mig mes. E mes que si res es degut als qui hi guardaren los sia pagat. E de aço scrivim al diputat local que ensemps ab vos vejau lo compte de tot lo que sia degut a tots los dessus dits ço es a aquells qui abans dels dits deu homens qui ara hi son foren en guarda del dit castell e als dit deu e be vist aquest compte e deduhit lo que hauran rebut vos pagaulos

de les peccunies del dit General lo que degut los sia e enviaunos copia del compte car lo que haureu pagat vos ho farem pendre en compte. Haveuvoshi ab la diligencia que de vos confiam. E si los que hi restaran volran alguna emprestança feulals de mig mes a quiscu. Dada en Barchinona a VII de maig del any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Al honorable senyer En Pere Jorda diputat local en la ciutat e vegueria de Tortosa castellania de Amposta e loch de Flix.

Honorable senyer. Vostra letra havem rebuda ab lo avis de la preso den Jaume Sant Pere a la qual vos responem que segons scrivim als procuradors de aqueixa ciutat serem molt contents li sia fet lo proces e segons ses demerits sia be cogitat. Axi mateix vos avisam com havem deliberat que En Pere Gil de Villero romangue ab si deesme en la guarda del castell Damposta e sien pagats de lur sou e encara que si volran emprestança de mig mes los sia feta. Axi mateix sien pagats aquells qui serviran en la guarda del dit castell ans que los dits X hi fossen tramesos. Per que appellau hi lo receptor En Johan Montornes e vejau be les coses e si hi son stats tots los dits deu e quin temps e lo que hauran rebud. E de aço apres per vostra letra nos ne certificau. Haveuvoshi ab la diligencia que per vos confiam. Dada en Barchinona a

VII de maig any Mil CCCCLXI.—A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

9 DE MAYO.

El Señor Primogénito se presentó, en este dia, á los señores Diputados y Consejo, para suplicarles que viesen de dar cima, lo mas pronto posible, á los negocios que se estaban tratando con el Señor Rey, pues en la dilacion estaba el peligro; y habiéndosele contestado que tal era el propósito de los señores Diputados, se retiró.

Poco despues, se presentó en el consistorio la embajada de Valencia, compuesta de los magníficos Guillermo Masto y Luis Cruilles, jurados de la referida ciudad, y Jaime Garcia Aguilar, Luis Joan, Pedro Bou y Pedro Amalrich, ciudadanos de Valencia, quienes entregaron á los señores Diputados, y estos hicieron leer por su notario, la siguiente carta.

Als molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors los diputats e consell representants lo insigne Principat de Cathalunya.

Molt reverents egregis nobles e magnifiehs senyors. Afectants nosaltres e aquesta ciutat satisfer per tot nostre poder a la lahor e gloria de nostre Senyor Deus e a la honor e servey de la Majestat del Senyor Rey

e del Illustrissimo Senyor Princep e primogenit e encara al benifici e repos de tots los regnes e terres sots meses a la reyal corona Darago moguts per nostra innata fidelitat e volents retre lo deute a aquella ensemps ab lo consell general de la dita ciutat havem elet e trametem al dit Senyor Princep e primogenit e a vostres grans reverencies nobleses e magnificencies e altres parts per embaixadas los magnifichs En Guillem Masto En Luis Cruilles jurats micer Jaume Garcia Aguilar En Luis Johan En Pere Bou e micer Pere Amalrich conciutadans nostres instruits plenament de nostra intencio e voluntat. Placieus creurels e donarlos plena fe e creença quant a nostres propries persones en tot ço que de part de aquesta ciutat explicaran a les dites vostres reverencies nobleses e magnificencies les quals nostre Senyor Deus vulla tenir e conservar en la sua continua proteccio e guarda. Scrita en Valencia a XXIIII dies de abril del any Mil CCCC sexanta hu. —A tota honor e complacencia de vostres grans reverencies e magnificencies be apparellats los justicia jurats e consell de la ciutat de Valencia.

Despues de cuya lectura, esplicaron los embajadores como sus principales, al saber la captura del Primogénito, habian nombrado una embajada, la que, estando en camino, y teniendo noticia de la libertad del referido Príncipe, consultó con aquellos, y recibidas nuevas instrucciones, habia pasado á ver al Señor Rey, permaneciendo en su compañia cuarenta dias; mas como lle[illegible] los de di-

chos sus principales, que se habia procedido á la captura contra las constituciones de Cataluña y las libertades del Principado, al cual están unidos con indisoluble amor los demás reinos de Aragon y Valencia, ofrecianse, con tal motivo, los representantes de este reino, haciendo saber á los Diputados y Consejo, que estaban dispuestos á defender y conservar las mencionadas constituciones y libertades patrias, á ayudar al Principado y hasta á esponer en favor suyo sus bienes y personas; por todo lo que, dieron los señores Diputados á los embajadores las mas espresivas gracias, aceptando su oferta.

Van á continuacion las cartas que se mandaron escribir en este dia.

Al molt noble e molt magnifich baro don Hugo de Cardona.

Molt noble e molt magnifich baro. Per dar compliment a la tractada pacificacio de vos e altres de la casa de Cardona de una part e lo senyor patriarcha bisbe Durgell e altres de la part altra en la qual ab gran studi e vigilancia es stat treballat havem necessaria vostra presencia. Perqueus pregam per benifici e repos del Principat e vostre de continent viengau aci a nosaltres. Empero ateneu en la custodia vostra perque vingau segur. E per res no haja falla com tot sia ja apuntat ab lo senyor comte de Prades. Dada en Barchinona a VIIII de maig any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Al molt honorable e molt savi mossen Francesch Lobet embaxador del Principat de Cathaluuya.

Molt honorable mossen. Lo honorable En Johan Ramon de la vila de Perpenya portador de aquesta trames per nosaltres va als consols de la dita vila per certes causes que han occorregut apres vostra partida. E per quant cove ell avisarvos e comunicar de aquelles vos pregam e encarregam que donant plena fe e creença en ço que de nostra part vos dira doneu bona direccio e endreça en les coses a les quals si mester es ell vos sera coajudant. Dada en Barchinona a VIIII de maig any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Als molt honorables e molt savis senyors los consols de Perpenya.

Molt honorables e molt savis senyors. Per algunes coses de present occorrents qui son vengudes a nostra hoida e altres concernents benifici de aquest Principat es stat deliberat anar a vostres savieses lo honorable En Johan Ramon hun dels vostres sindichs lo qual es informat plenament de aquelles. Pregamvos li vullau dar fe e creença en tot lo que de nostra part vos explicara e provehir ab gran sollicitut cura e diligencia en totes coses segons de tantes providencies se espera. E tingaus la Sancta Trinitat en sa proteccio.

Dada en Barchinona a VIIII de maig any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Montserrat. —Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Dirigitur vicario Barchinone.

Mossen molt magnifich e molt savi. Vostra letra havem rebuda feta a VI del present ab les altres letres quens havieu trameses e havem hagut plaer dels avisos e altres coses en aquelles contengudes e Deus volent se provehira degudament a les coses qui han sguard al repos e benifici de aquest Principat. Del fet de Fraga Deus mediant breument ho metrem en consell e sera delliberat segons vos scriurem. Dada en Barchinona a VIIII dies de maig del any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya e consell etc.

Dirigitur Johanni Ferrer.

Molt honorable senyer. Vostres letres havem reebudes de les quals lo contengut en aquelles havem singular plaer e haurem tots temps de ço que scriureu e al present nom recorre res scriure sino que les coses queus havem scrites hajan bon compliment. Dada en Barchinona a VIIII de maig del any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya e consell representants lo Principat.

Excellentissima e virtuosissima Senyora.

Per nostra de XXX del passat havem eficacissimament e devota supplicada la Excellencia vostra li plagues entendre ab celeritat en fer tals supplicacions e intercessions vers la Majestat del Illustrissimo Senyor Rey que aquelles migançant la dita Majestat dignas atorgar les coses contengudes en la capitulacio feta e a vostra Celsitut presentada concurrent tant lo servici divinal e del dit Senyor Rey e haver altres sanctissims sguards quals en la dita nostra letra son deduhits. E ab la mateixa havem a la vostra Altesa significats los inconvenients que la dilacio importa en aquests afers. La qual letra abans no es pervenguda a vostra Celsitud es emanada de aquella altra a nosaltres ab la qual no es dit com vostra gran Senyoria de continent juncta en Çaragoça ha comunicades les dites coses a la Majestat del dit Senyor Rey e que per la prolixitat de la scriptura en la qual a regoneixer se entenia continuament no podia a nosaltres esser alre dit sino que fossem certs de la summa diligencia forces e treballs que la vostra Celsitut entenia en aço fer e interposar e que prestament forem avisats del que fora fet e delliberat per la Excellencia del dit Senyor Rey. Hon com en apres Senyora molt alta haja discorregut tant de temps que dins aquell la dita capitulacio pot esser assats vista e reconeguda e per la Majestat del dit Senyor Rey sobre aquella feta delliberacio signantment instada e supplicada per la Excellen-

cia vostra segons aquella nos diu e nosaltres fermament creem regraciants humilment quant podem a vostra Serenitat la sua afeccio e voler e totes les sues intercessions e treballs e virtuosissima operacio de tots nostres coratges la supplicam li placia certificar nos del que per la Majestat del Senyor Rey en les dites coses sera deliberat per la qual certificacio haver es trames a vostra Excellencia lo present portador. Sera de vostra gran merce per ell de la dita delliberacio siam certificats la qual speram sera tal que de la dita capitulacio no deviara com es necessari a pervenir del negoci a la desijada fi. E axi sera fet e procurat per vostra gran virtut lo servici divinal e del dit Senyor Rey e tant benefici e repos com en aço redunda e portar ne ha la Excellencia vostra lo condigne renom e fama. Ab tant Excellentissima e virtuosissima Senyora lo poder divinal tinga en sa proteccio vostra molt alta Senyoria la qual de nosaltres man lo que li placia. De Barchinona a VII de maig any Mil CCCCLXI.

Senyora molt alta.

Al fer de la present abans de la sua expedicio havem rebuda altra letra de vostra Altesa feta a IIII del present ab la qual nos es dit aço mateix que en la primera es contengut. Havem en apres sperat fins al dia present si haguerem altra certinitat ço que no vehem. Lo temps discorre molt. Es admiracio als miradors e al negoci no algun benifici. Per tant es deli-

berat vostra Excellencia esser suplicada e instada per aquesta resposta. Sia donchs de vostra merce Senyora molt alta donar orde la dita resposta se haja e que per lo present portador trames per sola raho de portar la decontinent tramesa nos sia. Closa a VIIII de maig any dessus dit. — De vostra molt alta Senyoria. — Humils vassalls etc. — Los diputats del General e consell etc. — Dirigitur domine Regine.

Acompaña á esta carta el siguiente memorial, que fue enviado á Juan Brujó, notario de Barcelona, encargado de entregar la precedente carta á la Señora Reina.

Memorial del discret En Johan Brujo notari de ço que ha de fer per raho de la letra que porta a la Senyora Reyna dels reverend honorables diputats e consell del Principat de Cathalunya.

Primo. Lo dit En Johan Brujo tant prest com pora tirara la via de Çaragoça e junt alla de continent donara la dita letra a la dita Senyora Reyna ab humils e devotes recomendacions dels dits diputats e consell. E de part de aquells supplicara la Excellencia sua li placia donarli resposta de aquella. E del que la dita Senyora li dira o respondra lo dit en Brujo fara per correu avis de continent.

E apres de dia en dia e axi stessament com pora lo dit En Johan Brujo snpplicara la dita Senyora Reyna per la dita resposta fins que donada la hi haja. E de

ço que la dita Senyora li dira lo dit En Johan Brujo scriura e fara avisos e per semblant scriura e avisara de les novitats que sentira. E prestament que la dita resposta li sera donada sen vendra ab aquella de continent. E si per ventura lo dit En Johan Brujo haura nova en lo cami que la dita Senyora Regina vingues la via de Cathalunya lo dit En Brujo fara aquella via e li donara la dita letra e fara per correu avis als dits diputats e consell de la venguda de la dita Senyora. E de ço que per la dita Senyora li sera dit e apres sera ab la dita Senyora fins resposta li haja donada o per los dits diputats e consell li sia scrit. Pero en tot cas haguda la resposta vindra ab aquella tan cuytat e prest com pora fer. — Expedite die VIIII madii anno Millesimo CCCC sexagesimo primo. — A. P. abat de Montserarat.

Dirigitur Johanni Ferrarii.

Honorable senyer. Ferrando de Bolea ciutada de Çaragoça nos ha dit que ell te aqui en lo exercit dues lançes o per aquelles sis rocins compres lo home darmes ab son pilart e patge en quiscuna de les dites lançes. E mes diu hi te dos ginets rocins utils. Si es axi e vista per vos la mostra de aquestes coses veureu les dites dues lançes o dos homens darmes per aquelles ab sos pillarts e patges e ultra aquells los dits dos genetaris stara punt e esser suficients al mester. Sens que no es intencio nostra si faça algun comport pagaren lo sou acustumat per les dites dues lan-

çes e dos genetaris que entre tot son vuyt rocins. E aço per una mesada començant a comptar lo primer jorn del present mes de maig sens pus. Ateneubi degudament que no sia donar diners sens fruyt car no es tal nostra intencio. Haventvoshi segons de vos confiam. Dada en Barchinona a VIIII de maig any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Montserrat. —Los diputats del General de Cathalonya residents en Barchinona.

10 DE MAYO.

No hubo sesion.

11 DE MAYO.

Propuso el reverendo abad de Montserrat que, en atencion á haberse trasladado el obispo de Elna, de Lérida á esta ciudad, se resolviese el modo como se habia de proceder para tratar con este prelado, acerca del subsidio impuesto al clero, y que se creia inoportuno realizar; y despues de largo coloquio sobre este asunto, acordóse, por fin, que el mismo obispo asistiese al consistorio, y allí personalmente se le dieran las esplicaciones oportunas, para que desistiese de su comision; escribiéndose al propio tiempo á su Santidad, con toda atencion y reverencia, ha-

ciéndole ver los justos motivos que tenia el Principado para resistirse, entre otros muy especialmente la bula de su antecesor, por la cual se eximia al referido clero de todo subsidio particular.

Siguen las cartas que se recibieron ó se mandaron expedir en este dia.

Als molt reverend e magnifichs e de gran providencia mossenyors los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend e magnifichs e de gran providencia mossenyors. Ab letra de XXVII del prop passat vos scrivi com aci era arribat hun capella ab letres que aportava segons desia de mestre Johan Bereu tresorer del Rey de França dirigides la una a mossen lo regent la governacio de aquests comdats laltra als honorables consols de aquesta vila laltre al magnifich En Felip Albert les quals letres com jaus he scrit farien gran demostracio de star nosaltres de part de sa ab gran sospita. Es ver com jaus scrivi sa dupte que lo dit portador nos hagues forjades dites letres e per aclarirho los dits consols havien tramès al bisbe de Beses qui es fill del dit tresorer lo qual informat del cas sen es fort squivat e de continent ha tramesos aci dos homens de honor per fer afrent e altres enantaments ab lo dit capella qui esser stats aci los dits dos homens es stat mes en la preso e es se vist e trobat que tot aço es stat moviment e royndat del dit capella e veus aci com passa aquest fet. Altres coses a present

nom occorren sino queus placia fer regonexer les tantes consultes queus he fetes e sobre aquelles voler rescriure de vostre deliberacione. Suplicant la divina potencia vos tinga en sa proteccio e continua guarda. Scrita en Perpenya a sinch de maig del any Mil CCCC sexanta hu. — A vostre ordinacio e manament prest Gabriel Girau diputat local.

Al honorable senyer En Francesch Sant Celoni diputat local de Gerona.

Honorable senyer. Per certs sguards que no curam aci explicar es mol necessari que cautament e secreta vos entremetau si son aqui En Miquel Albert e En Jacme Seroli qui entreveneren en los fets de les remençes e si hi son o aquen al entorn requiriu los oficials a quis pertan que en virtut de la seguretat que han prestada o son tenguts prestar de optemperar nostres requestes que aquells prenguen e tinguen ben guardats entro que de nosaltres hagen altre manament o requesta. E de continent nos ne avisau per vostra letra. E feuhi la diligencia que es obs e de vos confiam. Dada en Barchinona a XI de maig any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

12 DE MAYO.

No hubo sesion por estar ocupados los señores Diputados en otros asuntos de la Generalidad.

13 DE MAYO.

Por el mismo motivo que el dia anterior, no hubo sesion general, y sí tan solo reunion secreta entre los señores Diputados, los Concelleres de la ciudad y algunos jurisperitos.

Las cartas que se recibieron ó se mandaron expedir en este dia se hallan á continuacion.

A mossenyors molt reverend honorables e de gran saviesa los deputats del Principat de Cathalunya.

Mossenyors molt reverend e honorables. Aci es stat en Ceroli Dempurda qui ab una letra de creença que portava del Senyor Rey ha aplegats tantes pagesos de remença com ha poguts al Carme de aquesta ciutat e som hi stats huns quaranta o mes entrels quals hi es stat lo portador de la present. Lo quels ha proposat sabreu per relacio sua. E per quant me semble interes de les generalitats lo per ell jo he fet ab lo dit

portador que ell personalment vos ho anas referir prometentli que jol faria contentar de totes les despeses que faria per causa de la dita anada hoc encara dels jornals que perdria. Certificantvos que es home al qual podeu donar creença perque placieus ferlo satisfer e informar de la resposta que hauran a fer la qual han a fer disapte propvinent car fins en aquell dia se han aturat acort. E seria bo a mon semblant que li donassen ordonada la resposta que hauran a fer e encara que hi faessen venir algu dels sindichs qui aqui son per ferla. Remetho empero a vostres reverencies qui mils hi veen dormint que no faria yo vetllant. E sia mossenyors de gran reverencia lo Altisma vostra continua proteccio e guarda. En Vich a XI de maig. — De vostra reverend e honorables savieses humil servidor Pau Alamany diputat local de Vich.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs e savis senyors los diputats del General e consell lur representants lo Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverends egregi nobles magnifichs e savis senyors. La present es per notificar a les reverencies nobleses magnificencies e saviesès vostres com disapte prop passat a dinar arribi en aquesta ciutat. Com fuy dinat provehi los jurats se apleguassen ab los adjunts e per que era dia de mercat fonch hora tarda e certificat dells ani a la lur casa de juyaria e segons forma de las instruccions precehints vostres saluts los doni

vostra letra de creença e aquella lesta los spliqui com mils pogui la dita creença e aturaren se acort per altra hora. E lo diumenge hun dels jurats parla molt ab mi a la mia posada e en son rahonament mostra la gran divisio que es entre ells a que repliqui ço quem sembla significant li quants dans e inconvenients se seguien per discordia e quants bens portave unitat persuadint lo que li plagues haver sguard a la temperada e a les faenes quis manejaven quant eren a servey de Deu e a benavenir del Principat qui per la endreça de nostre Senyor e per gran unitat eren en lo punt que vuy son e si en la dita unitat nous conservau no obtendreu lo fi desijat. E partit lo jurat de la mia posada tentost fonch ab mi altre jurat sertificantme de tot lo contrari e per lo semblant li repliqui dolentme molt de la discordia era entre ells pregantlo ab aquelles pus dolçes paraules pugui totes pasions fosen posades adepart e solament fos ates al servey de Deu e a la conservacio del dit Principat e que per nenguna passio ells nos devien metre en nenguna discordia per gran que fos quant mes per tan pocha cosa de que debatien. E es per lo entrevenir en vostre consistori de mossen Francesch Sampso e de mestre Marti. Los tres jurats volen mossen Sampso e los altres tres volen mestre Marti ells plau que abdosos entrevenguen en lo dit consistori mes que lo dit mestre Marti presehescha attes que fonch elegit per entrevenir en lo dit consell e que en mossen Sampso es finit son sindicat a que fonch elegit e la hun e laltre man molt pregat quels ne digues mon parer e jo

son meu lunyat dihentlos que en aquexa part nols diria mon parer ne axi poch los he vulgut res significar bels he molt stretament pregats se volguessen concordar e no aturarse per ten pocha cosa tots temps tirant los a tota amor pau e concordia en tant que hir sperant jo me trametessem a demanar per ferma resposta fonch a la mia posada hun jurat acompanyat de dos notables ciutadans lus qui per part sua e de dos companyons seus me dix com en manera al mon nos podien acordar en ferme rasposta e feu moltes ofertes en tot lo que fos plasent a vosaltres senyors e a vostre consistori e sap Deu li digui moltes coses dolentme molt de lur discordia e quem marevellave que a tan pocha resposta com se podia fer en lo quels havia explicat staven axi discordes e pus axi era ne volia parlar per mou descarrech ab sos companyons. E volentnos partir vench nova com CCC. homens armats de peu devallaven per la muntanya e tota la ciutat se aremora e tancaven portals aquells qui poden tancar car prou stan desordonadament e fonch hun fill den Guillem de Biure qui era ab huns LX o LXX homens e anava a hun loch a una lenga de Gerona per hun matrimoni ha fet e esperes haver cert debat ab mossen Johan Çariera. Fonch acordat que dos jurats acompanyats de alguns ciutadans bisquessen parlar ab ells per fer los desapleguar e que no entrassen en la ciutat e com foren axits ells se foren ja spargits Han ordonat de regonexer e metre en orde les portes dels portals e regonexer la ciutat e partirla per cinquantenes e X^nes e metres en orde degut e tornats ab los

ciutadans que noy mancha nengu sino mossen Felip Sant Celoni qui no es ben dispost de sa persona. Jols reciti lo rahonament mera fet per lo dit jurat els pregui me volguessen fer la dita resposta e metres en aquella unio que los afers requerien e fahent los loch romangueren ensemps e stigueren fins entre X e XI hores de nit per ferma resposta la qual fonch que un jurat acompanyat de tres ciutadans e apres tres jurats qui tots los huns separats dels altres me manifestaren gran discordia entre ells stant e perseverant quiscuns en lus oppinions. Deu sap los repliqui lo que pogui ne sabi. E pus les parts son aqui placia a les vostres magnificencies e grans savieses hoyr a quiscuns e aplanar ho car los afers de aquesta ciutat sen torben e aquesta pocha spira poria fer hun gran foch qui poria molt noura e tot lo mon fora de vosaltres senyors noy basta en reposar ho. Aci ses dit que los pagesos de ramença se son ajustats e tant no he traballa no he poscut sentir hon e res dit que diumenge se devien ajustar a la Bisbal mes yo fiu venir hir hun bo pages de Foixa hon jo havia trames hun home propri e parli molt ab ell per que havien dit ell sabia molt entre ells dihentme que lo aplech de la Bisbal creya sera torbat perque lo procurador del bisbe havia feta una crida que nengu no si gosas ajustar mes avant de res. Placieus no sia tengut en vill lo fet dels pagesos de ramença que molt stretament se treballa en conduhir los e ham dit aquest que ells seran de cort ab lo Senyor Rey quels fermera V capitols dels mals usos e darli han LX mil florins. Lo bisbe e

son capital son fort mal per hun subsidi que lo dit bisbe vol li façen mes sera afermat com lo palau del bisbe formen de vitualles e armes secretament e apres per hun notable eclesiastich ab qui jo havia parlat senti esser no res e a nit stant jo ab los jurats se faheren venir loficial del bisbe per lo ques dehia del dit palau e lo dit oficial aqui present mi que hun jurat e II ciutadans anasen al dit palau per veure lo que voldrien e no hi trobaren res sino prou poch e tot lo moble ne lo qui hi es no val bent florins. Aci ha gran fretura de oficials que en lo bruit que hir sich moch lo sotzveguer ne lo batlle nos trobaren en la ciutat car lo veguer se diu es aqui e aquests dos oficials se diu son tals com a Deu plau. De tot lo que pore sentir vos informare eus avisare suplicantvos que en la composicio de ma letra vullats prestar pasciencia com jous presente lo que tinch e no çe scriure ni menys ordonar e jou he a fer tot que Deu sab quant ha que laguia a fer la present e tantost partre per tirar mon cami la via de Perpenya. En Johan Ramon me suplica ir hora de dinar vostra creença e dinas ab mi e tantost fonch dinat parti oferintme tantost sia a Perpenya treballar en lo que ordonareu seus fallir hi hun punt de mon poder. Aquest plech no he trobat nengu e scriviut es vengut lo portador qui es de Perpenya e pus es master no he volgut fer home propri. De Gerona a XII de maig a X hores de mati any Mil CCCCLXI. — Mossenyors prest a vostra manament e ordinacio Francesch Lobet.

Als molt honorables e savis senyors los consellers de la ciutat de Vich.

Molt honorables e savis senyors. Per letra del vostre sindich lo honorable En Gabriel Vinet som stats avisats del que En Seriol fa aqui. Regraciam vos lo avis. Nosaltres de tot nostre poder treballam la questio dels homens de remença se meta en nostro poder. E per part de molts dels pagesos qui vuy son aci nos es feta instancia sobre aço hen havem ab ells molt comunicat e speram en nostro Senyor ques obtendra e hi darem tal conclusio que sera servey de Deu e del Senyor Rey e repos e benefici no solament de les parts mas de tots los poblats en aquest Principat e aço sen deu consellar per vosaltres als qui son aqui que donen dilacio a la resposta fundant ho que aquesta cosa tocha que ells a soles no porien respondre sens haver sentiment dels altres. De aço scrivim al diputat local. Vullaune ab ell comunicar e havervoshi virtuosament segons fins aci haveu fet. Car aço a tot tocha. E sia molt honorables e savis senyors la Sancta Trinitat vostra guarda. Scrita en Barchinona a XIII de maig any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona apparellats a vostra honor.

Al molt honorable micer Pau Alamany diputat

local en la ciutat de Vich e vegueria de Osona.

Mossen molt honorable. Vostra letra havem reebuda e havem plaer del avis quens haven fet e tots temps haurem a plaer de tals avisos. Com se vulla sia en la resposta deveu esser aconsellats los qui han a respondre que de aço que tocha a tots no poden axi breument delliberar. Ans convendria comunicarne ab molts e aço anas per via de una dilacio car nosaltres stam en punt de lavar los la questio a tots qui ho metran en nostro poder. E ja ninch ha aci molts per dar hi orde e manera e speram en nostre Senyor hi darem tal fi que sera servey de Deu e del Senyor Rey e gran repos no solament de les parts mes de tot aquest Principat. Vos podeu allagar la materia que vaja a dilacio per fer lo que dit vos havem. Dada en Barchinona a XIII de maig any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

14 DE MAYO.

Despues de varias proposiciones hechas por el abad de Monserrat, se acordó lo siguiente: 1.º escribir á la Reina para que enviase cuanto antes la respuesta á los capítulos; 2.º pedir á los embajadores de Valencia, los quales esperaban contestacion de los Diputados, que aguardasen unos cuantos dias, hasta tenerla del Rey, despues de cuyo plazo se les responderia indefectiblemente ; 3.º nombrar al

jurisperito Geraldo Guardiola, para que, en nombre de los Diputados, tratase con los remensas, á fin de que estos enviasen sus representantes ó síndicos, y pudiera llevarse á cabo una concordia, cuyo nombramiento fué rechazado por algunos individuos del Consejo, que alegaron no ser el mas á propósito dicho Guardiola para este encargo, en atencion á haber sido abogado de los citados labradores; y 4.º, que se concediese el guiaje solicitado per Jaime Ferrer y por Seroli, quienes se ofrecian, bajo esta seguridad, á ser representantes de los remensas, y presentarse á los Diputados, para tratar con estos del arreglo consabido.

El mismo dia, por la noche, se recibió la siguiente carta de la Señora Reina.

La Reyna.

Reverend venerables pares en Christ egregi nobles magnifichs ben amats e feels nostres. Despuix que som en aquesta ciutat vos havem scrit e certificat per dues letres com continuavem e prosseguiem axi com tots temps entenem continuar ab totes nostres forçes en conduhir ab la Majestat del Senyor Rey lo repos e benefici dels afers occorrents en que sa Excellencia usant de sa acostumada clemencia e benignitat ha mostrat e mostra bonissima e singular voluntat a tot servey de nostre Senyor Deu e seu benifici e repos del Illustrissimo Princep fill seu e nostre molt car e molt amat e de la cosa sua e de sos regnes e terres e signantment de aqueix Principat. La veritat es que ab les grans occupacions que ha hagudes la Majestat sua

no se ha poguda donar la expedio axi presta com tots desigam tant per la condicio dels afers de Castella e de Navarra quant per que les faenes de les corts de aquest regne de Arago se son stranyides. Ara loat nostre Senyor Deu les dites faenes de aquestes corts de Arago stan en tot bon stament e en punt de conclusio e en les altres afers se ha donat orde en manera que mijançant nostre Senyor Deu vos certificam que Nos dema dimecres ab comissio e poder e ab tal recapte partiem de aci que speram en sa ajuda e en la virtut de vosaltres e fidelitat innata haureu rahn de esser be contents e conexereu que la voluntat del dit Senyor Rey e nostre desig e studi no se han occupat en altra cosa tant que aquesta haja en res empatxada e per que sabem que de ço que dit es sereu aconsolats vos ne havem volgut fer sabidors. Dada en Çaragoça a XII dies de maig del any Mil CCCC sexanta hu. —La Reyna.

Al molt honorable senyor e de gran saviesa lo senyor En Johan Berenguer Thora mercader en casa de la diputacio.

Mossen molt honorable. Apres degudes recomendacions me recoman tots temps a vostra saviesa avisant vos que com de continent jo fuy junt aci en Çaragoça jo decontinent doni la letra al bon home de mercader lo qual troba hun singular plaer de la dita letra e de la mia venguda en tant que ell e jo havem parlat largament de tot lo fet dihentme que ell me informara

largament de totes coses pus ell sab la intencio del bon home daqui e dihentme que yo per semblant me entremete de altra part e axi que mossen jo he deliberat pus la cosa es sagura ara a present scriureus en aquesta manera e los afers com ho requeran per avant. Item mossen vos avis com asis diu molt stretament que la Senyora Reyna deu partir de aci per anar la via de aqui ab lo replicat dels capitols e que stara aqui en Molin de Reig fins a tant que la cosa sia be asegurada. Mes segons jo veig que la sua anada es molt freda que altrament se maurien les coses si ella devia partir diluns o dimarts axi com sic diu que crech que tot quant sich fa no son sino manyes castellanes e que una gran por que lo Senyor Rey ab la Senyora Reyna no tenguen qualque gran bagarot en lo ventrell segons hom veu e speriencia qui ho mostre car ells tots jorns son avisats de aqui que crech que nia de grans embaraçats los quals no venen be en aquesta faena car al Senyor Rey han scrit de aqui com lo comte de Prades e lo comte de Pallars havian hagudes de males noves aqui en la casa de la diputacio que seren cuydats matar e que ja staven en una gran divisio e aço dix lo Senyor Rey de la sua boca de que trobava segons hom coneixia hun gran plaer dient que jas començavan tots de divisir e que tots eran ja dos o tres partides e que la cosa no podia esser de molta durada pus tanta divisio era entre ells e axi que mossen jo he crech que ab alguns de aqui qui no venen be en aquesta faena que ell treballa tant quant pot ni pora de metre molta discordia e divisio entre

vosaltres lençant algunes purnes de foch. Segons que jo he sentit aci per lo bon home que los de Leyda han haguts alguns sentiments com lo bisbe Delna ab alguna escusa del fet perque ve ell se devia metre al palau del bisbe e de aqui al castell ab certa gent e ab alguns de la ciutat qui temen ab ell de lon han fet anar a mala hora per ell aqui axi com vos veiys que segons diu lo bon home queus guardeu dell e que li façau la feste que ell mereix. Item mes mossen vos avis com susara yo he sabut per hun scriva del dit Senyor Rey com lo dit Senyor Rey hauria scrit aqui decontinent com mossen Bernat de Vilamari fonch junt en Roses ques cordas be que no anas a Barchinona e que no isques en terra en nengun loch de Cathalunya per pahor de aqueixos senyors nol detenguessen e axi que penseu vos mateix lo bon propósit del dit Senyor ja quin es envers vosaltres ni per quin bon fi ell ho pot fer. E mes mossen vos avis com he mes sabut per lome damunt dit lo qual jaus sabeu e axi mateix jo qui men son entremes a si en lo palau e hoit dir com lo conestable de Navarra ha preses algunes terres de Navarra e axi mateix que te lo camp a Viana e que la te molt fort asatgada e que ja li ha fet lo guast de que vos dich que com lo Senyor Rey ha sabuda la nova es stat molt torbat e molt trist que havia deliberat de ell en persona anarhi ab tanta gent com pogues partir de aci axi que los aragonesos han li protestat que no han volgut ne volen que hic pertescha. E sobra aquest fet han fet LXXVII ab les corts dues vuytenes ço es una per lo Senyor Rey e laltra

per terra crech que dema li deuen fer resposte. Del quen pore sentir jous ne scriure pus largament ne tant quant jon pore scriure. E mes mossen vos avis com lo bon hom me ha dit com una dona la qual esta en casa de don Lop de Gurreya la qual es cathalana e es molt afectada al Senyor Princep que asis tracten tant del mal com se pot contra lo Senyor Princep per que li diguen ques guard e que nos fiu de tot hom car ella ho ha sabut de loch molt pregont e exi que mossen per amor de Deu tengue si be esment que jur vos per Deu que nos hi va car segons jo veig que grans traydors hich ha per tot que no sab hom a quis puga hom fiar. Lo Senyor Rey es avisat tots jorns de aqui de tot quant si fa no se per qui diables ço pot saber sino per aquells qui saben stretament en los consels e en los fets. Crech que lo bon hom de aci scrivia el bon hom de aqui segons ell ma dit car ab la sua letra va aquesta ab hun poch de evantatge que ell fara al correu. E ab tant per la present no dich pus sino queus prech quem recomaneu en gracia e merce de aquexos mossenyors de diputats. Scrita ab cuyta per la partida del correu qui es tan presta en Çaragoça a VIII de maig del any Mil CCCCLXI.

Quant me scriviu ab bon home que les me do que elles hauran bon recapte que tots jorns comunicam abduy sobra la faena per que jo hic so ni si axi mateix si volreu que yo daqui avant remete les letres a mossenyors de diputats o a vos car nom parlam que a mi sembla que seria molt pus sagur que remates les letres a ells e axi scriviume de vostra intencio ja que

voleu que faça. — Lo qui a vos me recoman tots temps P. R.

Als molt reverend honorables e de molt gran providencia mossenyors los diputats del General de Cathalunya en Barchinona.

Mossenyors molt reverend honorables e de molt gran saviesa. Sus ara e a les onze hores ans de mig jorn per lo present correu e rebuda vostra letra e decontinent treballare de complir vostre manament. Haguere plaer sabes lo Miquel Albert dunt es car aci no ses dit hi entrevengues sino en Miquel Umbert qui es notari de aquesta ciutat e es stat tostemps lur notari e ara ab dit Serroli hi ha entrevengut pero yo mentrematre del dit Miquel Albert mencionat en dita vostra letra e de continent per ma letra sereu certificats del que haure fet. Axi mateix mossenyors e parlat ab En Ramon Raser lo qual ma dit que dins pochs dies partira daci per aportar los diners de la terça e queus portara los florins que haviau tramesos aci per pagar la gent darmes segons voleu e si es vostra intencio dirho del dit Miguel Umbert notari de aquesta ciutat de continent men aviseu car ell crech nos sera desat. Del Serroli dupte mossenyors nos sia apartat e per ço vos trameti lome propri per que si deliberau ço de que era me scriviu lo posquessen haver car apres es stat en aquesta ciutat diverses voltes e fiau mossenyors hi fare tot lo possible segons menau. Pero mossenyors dupte attenent los ajuts continuats

que dins pochs dies per occasio del dit Serroli los pagesos de remença han fets han alguns lochs de aquesta vegueria que si aquests presos ne gens detenguts en aquesta ciutat car los dits pagesos no acessen de fer qualque gran insult en aquesta ciutat qui sta tota uberta e sens neguna defensio per causa de la devisio qui es entre los sis jurats de aquesta ciutat de la qual crech mossen Francesch Lobet misatger vostre largament vos haura certificats eus dich mossenyors que si prestament per vostres savieses no es provehit en la custodia de aquesta ciatat e que les divisions dels dits jurats sien aplenades e la dita ciutat se regescha com fan les altres e la e tota la vegueria se poria perdre e creuen molts e ja estat dit al dit mossen Lobet que aquells qui torban e nos vullan aderir a concordia ne a la raho queu fan per donar total torp a les faenas que aqui vosaltres menesau. Perque placieus volerhi attendre e prest car aquesta ciutat ne vegaria no compren poc en aquest Principat. De tot aço mossenyors vos he volgut scriure per mon descarrech e per complir lo manament de vostres letres que tostemps que res santis vos ne certificas ordenant mossenyors de mi ço queus sia plasent. Scrita en Gerona a XII del mes de maig a mig jorn. — Mossenyors de molt gran providencia a vostra ordinacio e manament apparellat Francesch Sant Celoni diputat local de Gerona.

Als molt reverend e molt magnifichs mossenyors los diputats del General de Cathalunya.

Molt reverend e molt magnifichs mossenyors. Perque per vosaltres me fonch scrit en dies passats que donat recapte en lo soldegar dels D. homens de peu e cinquanta de cavall que men pogues tornar jo he donat recapte en la gent de peu segons ja per altres he scrit en la gent de cavall he treballat en dar loy esperant de aqui resposta e fins aci no ses pogut fer e puix veig que don Felip sen va aqui lo qual no crech torn sens esser en clar ab vostra reverencia e magnificencies del seu servey e axi per aquesta causa no mich cal aturar he deliberat de vostra bona licencia partir la via de aqui aturant tres o quatre dies en lo camp segons me haveu licenciat sols sperar lo correu qui he aqui trames que al pus larch crech hic sera de ça dijous entre tant dare recapte aci en fer fer polvara per los spinguardes e algunes altres frasques que haure spatxar e si quant lo dit correu sera tornat me sera manat res per vostra reverencia e honorables savieses per semblant darhi he recapte. Per que mossenyors molt honorables de dijous avant poreu scriure al diputat local de la present ciutat al qual lexere la casa de les armes e artellaries en comanda de D. florins per pagar ço que per vosaltres mossenyors li sera manat e supplichvos mossenyors no hajau aqui a greu la mia partida car certament per ara yo hi fare pocha fratura e junt aqui si mester sera hi tornare tantes voltes com ordonareu. Les noves de Arago son com lo Senyor Rey trau diners per diverses vies apparellas per anar en Navarra. Diu se ha fet CCCC homens darmes. Parme que ha tret del ar-

chabisbat de Çaragoça ab arrendament de diners anticipats ben XXX mil florins. Ha remes los capitols de aquest Principat a VIII persones quatre del regne de Arago e quatre de son consell. Als noy ha de nou que fretur scriure. Feta en Leyda X de maig. — Quim recoman en gracia e merce de vostra reverencia e honorables savieses Johan Ferrer.

15 DE MAYO.

Ocupáronse de la contencion habida entre el sindico y el veguer de Gerona, y del castigo que se les habia de aplicar ; habiéndose antes leido la carta enviada por la Señora Reina.

En otra sesion del mismo dia, por la tarde, se tomaron varios acuerdos, entre otros, que el arzobispo rogase á los embajadores de Valencia aguardasen la contestacion de la reina á la que le enviaban los Diputados; y que se nombrasen ocho personas para responder al obispo de Elna.

Además , los señores Diputados mandaron escribir la carta que sigue.

Al molt e magnifich e de gran saviesa mossen Arnau Guillem Pastor cavaller regent la vegueria de Barchinona president en lo exercit del Principat de Cathalunya.

Mossen molt magnifich e de gran saviesa. E mes

havem que mossen Foixa hauria leixat lestandart de Sant Jordi de que havia carrech. E per quant havem bona relacio den Johan Bonet de Tortosa qui es cathala e per intercessio de alguns aqui no volem fallir volem eus encarregam que si axi es que lo dit mossen Foixa hauria leixat lo dit standart aquell acomaneu al dit Johan Bonet en la manera que lo dit mossen Foixa lo tenia e en aço no haja falla com axi vullam se fassa per los dits sguards. Dada en Barchinona a XV del mes de maig del any Mil CCCCLXI.— A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona a vostra honor prests.

16 DE MAYO.

Se dió cuenta de varias cartas que se habian recibido, á saber, de Francisco Lobets enviado á Perpiñan, de los cónsules de esta villa, del diputado local de Puigcerdá, del Señor Rey, de Juan Brujó, y de los embajadores enviados á Cerdeña y Sicilia; se acordó escribir á la referida villa de Perpiñan para que se prendiese á algunos perturbadores, y hacer una carta á la Señora Reina, nombrando embajadores para llevársela á mosen Vilademany, al prior de Cataluña y á mossen Jaime Ros, con las instrucciones convenientes, cuya última resolucion fué aprobada por el Concejo de la ciudad; el contenido de todo lo cual se halla á continuacion.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs e savis senyors los diputats del General e consell lurs representants lo Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e savis senyors. Vuy hora tarda so entrat a Perpenya e los consols man tremes hun home al Partus ab una letra pregant me prestament jo entras que ells me esperaven ab lur consell tenien apleguat e nos desaplegarien fins jo fos vengut e tentost entri e fuy ab ells a la casa del consolat e lo perquem volien era En Noves de Vola que tracta e maneja coses nocives al benavenir de la terra e tals que mareix esser pres lo qual es vuy en aquesta vila e per que han los oficials qui no son prou fets a lur plaer volien que lo vostre diputat local lo fes pendre e ell han recusat dient que lo seu poder no basta a tant e pensaven ja hagues poder de fer lo pendre e per lo semblant los he dit que no he aqueix poder ne axi poch de consellar ho al dit diputat local e per ço han acordat que passada la mitga nit lo honorable En Johan Ramon partescha per anar aqui per informar largament les reverencies nobleses magnificencies e savieses vostres al qual men refir queus placia provehir que lo dit diputat local haja poder de pendre e totes coses necessaries a fi los afers segons occorreran se puixen expidir. Jo no he po da dar als dits consols vostra letra de creença ne explicarlos res per lur occupacions mes dema o tota hora

quem doneran loch ho fare e apres vos certificare del ques seguira. A nit passada fiu aplegar a Figueres los jurats e consell lur els doni vostra letra de creença els expliqui lo contengut en vostres instruccions trobils molt mal contents dient haveu hagut en la embaxada dels XXXXV Busalu e ells no qui han tan bona voluntat en servir la gran contentacio que vosaltres senyors haveu dells e que tots temps hauran res mester los tractareu com a fills e son romasos ben contents dient que no senten nengu qui contrarieix en lo que manejam e entre ells noy ha sino pagesos e son tots de bon voler a estar a la voluutat de vosaltres senyors. Ir vos tremis per En Cauta de aquesta vila tot lo que ses fet per mi a Gerona e es be mester vos placia provehir e prests e remediar lur gran discordia. De Perpenya dimecres a X hores de nit a XIII de maig any Mil CCCC sexanta hu. —Mossenyors prest a tota ordinacio Francesch Lobet.

Als molt reverends egregi nobles magnifichs honorables e de molt gran providencia mossenyors los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat residents en Barchinona.

Molt reverends egregi nobles magnifichs honorables e de molt gran providencia mossenyors. Rebuda de vostres molt grans reverencies magnificencies noblesses e honorables providencies una letra de creença per lo honorable En Johan Ramon de nou del mes pre-

sent e ell hoyt a ple sobre lo contengut en dita letra lo havem stesament informat de nostra intencio e del consell e a ell e altres sos conembaxadors havem donat carrech per nostres instruccions aquella expliquen a vostres molt grans providencies. Placieus darlos fe e creença com a nosaltres si presents les explicavem a vostres molt grans reverencies nobleses magnificencies e honorables providencies de les quals la Trinitat increada sia continua proteccio. Scrita en Perpenya a XIII de maig del any Mil CCCCLXI. — Los consols de la vila de Perpenya a vostra honor apparellats.

Als molt reverend honorables e de molt gran saviesa mossenyors los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend honorables e de molt gran saviesa mossenyors. Una vostra letra he rebuda vuy que es dimecres a XII hores de mig jorn per lo correu portador de la present en quem fets mencio que si aço passava en G. Vola de Perpenya fos detengut en que mossenyors vos avis que lo dit G. fo aci diluns pus prop passat tirant la via de Perpenya e parti deci ir que era dimars. No pus per aquesta mas si de algunes altres coses molt reverend honorables mossenyors vos seran plasents que jo faça manatsmen. Scrita en Puigcerda a VI de maig lany Mil CCCCLXI.—Prest a tots vostres manaments quis comana en vostra gracia Bernat Jover diputat local de la vila de Puigcerda.

Als reverend e venerables pares en Christ spectables magnifichs nobles amats e feels nostres los diputats e consell del Principat de Cathalunya residents en la ciutat de Barchinona.

Lo Rey.

Reverend e venerables pares en Christ spectables magnifichs nobles amats e feels nostres. Nous maravelleu si algun tant es stada diferida tro aci la anada de la Illustrissima Reyna nostra molt cara e molt amada muller car a aquesta dilacio ha donada causa esser los afers de tanta gravitat e importancia e encara per les varies fluctuacions que han occorregut per la venguda del Rey de Castella a les fronteres de aquests nostres regnes de Arago e de Navarra e altres moltes occupacions que han sobrevengut en les quals la presencia de la dita Illustrissima Reyna nostra muller era molt necessaria e senyaladament perque haviem deliberat anar en propia persona per resistir al dit Rey de Castella e lexar lo carrech de aquest regne a la dita Illustrissima Reyna nostra muller com hajam hauda nova certa que lo dit Rey de Castella contra los capitols de la pau perpetua e de altres pactes intelligencies e confederacions entre nosaltres e nostres regnes e terres ferandes e ab molta solemnitat de juraments vots homenatges e penes sperituals e temporals roborades es ja arribat ab gran exercit de gent de cavall e de peu a la ciutat de Santo Domingo de la Calçada fent la via de Lo[illegible] nio

per dits que a la hora de ara sera junt camp e siti que les altres gents sues tenen sobre la vila nostra de Viana. E daltra part havem sabut com Carles Dartieda contra lo jurament e homenatge de fidelitat que novament nos havia prestat e oblidant ab molta ingratitut los beneficis e gracies que de nos ha rebut no sens gran nota de la sua honor e fama se es alçat e rebellat ab la vila nostra de Lumbrera es vér que mossen Leon de Garro e Johan de Garro son fill qui havien per nos carrech de la custodia de aquella ab los altres feels subdits nostres qui ab ell eren se son recollits e receptat en certa fortalesa qui nos havien manada fer en la dita vila. Ab tot aço empero per lo singular desig que havem al repos de la cosa nostra assossech e tranquillitat de tots nostres regnes e terres precipuament de aqueix nostre Principat per nos es stat donat orde que leixats apart los dits negocis e altres en los quals la intervencio sua seria stada molt util e fructuosa la dita Illustrissima Reyna nostra muller parta de aci vuy Deu ajudant e continuara son cami ab la deliberacio que per nos es stada feta sobre los negocis per ell ab vosaltres practicats e per los quals era venguda a nos segons que per ella mateixa amplament sereu informats. Es axi empero que per quant les novitats per lo dit Rey de Castella voluntariament e sens alguna legitima causa attentades sens molt gran carrech de la nostra honor e reputacio comportar no tollerar nos porien. Es la intencio nostra de resistir al dit Rey de Castella per totes les forçes e vies a nos possibles e perque en aquest cas

de tanta e tan urgent necessitat fem special compte de la ajuda e subvencio de aqueix Principat com aquell que per la sua naturalesa e innata fidelitat sempre ha entes ab molta virtut e animositat en la conservacio de la honor de son Rey Princep e Senyor. Pregamvos per tant e exortom axi afectuosament e estreta com podem que per expellir lo dit rey de Castella del dit nostre regne de Navarra e conservacio de la nostra honor e reputacio com a feels subdits e naturals nostres nos vullau subvenir e ajudar de aquell nombre de gent darmes e ballesters que vist vos sera per modo e forma que tal carrech nous sia donat per lo dit Rey de Castella confiant en nostro Senyor Deu que mitjançant la virtut ajuda e subvencio del dit Principat e dels altres subdits e vassalls nostres per nos sera donat tal orde quel dit Rey de Castella sen tornara ab gran confusio e vergonya de que reportareu inmortal renom e fama e nos vos en restarem perpetualment obligats. Dada en Çaragoça a XIII de maig del any Mil CCCCLXI. — Rey Joannes.

Als molt reverends molt honorables e molt savis senyors los diputats e consell representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends molt honorables e molt savis senyors. Lo dia present festa de la Assensio a les vuyt hores avans de mig jorn junt aci poch apres ço es avans de les deu me son presentat a la Senyora Reyna la qual per sa clamencia jatsia os abi-

llada hoyt que era demanada per home trames per vostres reverencies e honorables savieses stant en gonella de carmesi ab beatilla emborraçada me dona entrada e prima fas trobantla ab altres dones e donzelles no diferenciada ni ab apparat reyal envides la conegui sino que ella per sa clemencia apartansa de les altres me crida e jo aginollantme li demani venia de no haverla coneguda. La qual ab hun clement gest e rialles modestes dix que no era maravella atesa la forma en que elles trobave. Empero hoit per ella yo venir de part vostra per molta consolacio sperança en saber noves de vosaltres havia post posada tota triga jo aginollat li spliqui com vosaltres e lo consell ab molta reverencia e subjeccio besant ses mans les quals altra vegada jo en persona de vosaltres li besi vos recomenavets en sa gracia e merce. La dita Senyora al modo reyal abrassant me dix havia molt per acceptes vostres recomendacions e trobava singular consolacio en ma venguda e yo procehint en mes paraules li digui com vosaltres desijants summament la conclusio e fi dels capitols entre la Excellencia sua e lo Principat concordats fermadors per lo Senyor Rey com aquells qui han sguard a molta lahor de nostre Senyor Deu al servey del Senyor Rey e en gran repos de la persona e stament de sa Majestat e del Senyor Rey Infant don Ferrando fill seu haviets trames a mi jatsia indigna a sa Majestat sol a dos fins que li presentas vostra. La qual besada li doni e per suplicar la de la resposta per vosaltres tant desijada. Ajustant hi com me era stat per vosaltres dat en carrech cas-

cun jorn presentarme a sa Majestat e reduir a sa reyal memoria les dites coses fins de sa clemencia hagues obtenguda dita resposta dihent de vostra part que jatsia de vosaltres e lo Principat haguessets obtengudes de sa clemencia innumerables gracies e beneficis en sperats haver en lo sdevenidor molt majors empero que non podiets obtenir alguna mes singular ni mes accepta de aquesta. E per semblant doni a la dita Senyora la letra dels honorables consellers de aqueixa ciutat precedents degudes recomendacions e suplicant la de resposta La dita Senyora acceptant les dites letres ab clara fas e al parer meu molt contenta torna altra vegada dir com ella havia gran consolacio de ma venguda ajustanthi esser desijosa de tota endreça e complacencia pusques dar aqueix Principat a vosaltres com aquells que coneixia erets promptes al servey del Senyor Rey e aximateix per lo util e repos que a ella e a les coses sues ab molta voluntat procuravets dihent que ella summament desijava vosaltres poguessets sentir com ella sent la bona opinio e molta voluntat que lo Senyor Rey ha vers aqueix Principat e tots vosaltres car certament dix coneixeriau que es vana la opinio dels dients lo contrari. Mes dix la Senyora que ella des que es junta aci continuadament ha treballat en los afers de la desijada concordia e segons dix jaus ha scrit ella devia partir ir empero per fets del Senyor Rey havia diferit fins vuy e que jatsia la festa sia molt gran ella altres hores partira e dix sen porta tals coses que vosaltres serets contents e axi ella mateixa faria la resposta per mi demanada. Jo

replicant digui a sa Majestat com era cert vosaltres haurets gran consolacio de sa venguda eus seria mes accepta que qualsevol altra cosa que a present poguesseu hoir e que de aquestes coses encontinent faria correu e si era plasent a sa Majestat scriureusen seria anticipar la consolacio de sa venguda ella respos ab algunes modestes rialles que no desempatxas lo correu fins a la hora de ça partida car ella vos havia fet hun correu sobre la sua partida e nos era seguit segons vos havia certificats e per ço li paria valer mes que lo meu correu parlas en ferm e de sa partida ja feta que si parlava de la fasedora qui pot pendre molts contraris e ella avans de la partida darmi e ses letres ab les quals vos certificaria de les dites coses. Per mi lifou respost quen staria als manament e ordinacio seus en prengui sa licencia.

Lo dia matex a tres hores apres mig jorn que la dita Senyora hague dormit jo fiu davant sa Majestat demanantli si la sua partida seria certa e que hagues a memoria manar fer les letres responsives de aquelles que jo de vostres reverencies e honorables savieses li havia portades ella respos que jatsia ella stigues en congoixa per la partida que lo Senyor Rey volia fer tirant la via de Navarra per causa del Rey de Castella qui aquell se volia occupar e ja era a les fronteres ab gran gent darmes e cert castell la qual me anomena qui si secors no havia stava per retres a les gent darmes qui ab certs capitants del dit Rey de Castella lo tenien asitiat. Empero per les dites causes ella no staria de partir e tirar la via de Cathalunya e jas ma-

tia a punt de les letres dix no les podia fer fins fos a Vilamajor ahont aquella nit volia anar jaura solament per dar principi a la partida. Quant seria en la dita vila dix encontinent me desempatxaria. E jo per tant que no pardes temps delliberi conduhir hun correu e manarlomen en dita vila perque della en fora lo desempatxas. E de fet a les sis hores del mateix dia la dita Senyora parti e tira vers la dita vila qui es a dues leugues de Çaragoça e jo ab lo correu en sa companyia per lo cami me attensi a sa Excellencia reduhintli a memoria com jo la seguia per quem desempatxas. Ella per sa clemencia dix que hi trobava singular plaer e que encontinent que seria en dita vila me desempatxaria e queus volia scriura de les congoixes en que stava axi sobre los fets de Navarra e de la exida del Senyor Rey com altres. Com fou a Vilamajor jom presenti davant ella e encontinent me crida escusantse a mi que encara lo seu secretari no era vengut e que no hi prengues anug que encontinent seria vengut me desempatxaria. Demanam de moltes coses tocants lo negoci quis maneja e encara altres. A la qual fou respost a les mes coses per via de esser ignorades de mi qui en res no havia cabut servant la ley a mi donada de curta lengua e amples orelles. Essent de molt vespre e lo secretari no arribant la dita Senyora dellibera fer scriura al mestre de Montesa les letres les quals ab les presents vos seran portades.

Los afers e la partida de la dita Senyora me han tolt que no he pogut entendre en saber novitats de neguns afers sino ab generalitats be so certificat que

en los afers de Cathalunya acompanyats ab los del Rey de Castella dels quals molts e dels principals a pales dien tots surten de una font hic donen moltes congoixes fins a no saber remeys. Crech daquestes coses e altres son vostres gran reverencia e honorables savieses ja certificades. Desempatxat lo present correu aci en Vilamajor he a tornar en Çaragoça per certa indisposicio. Parlare ab moltes persones qui mostren ne han molt desig e sentire lo que pore callant lo que coneixire fa a callar e tantost sere davant vostres grans reverencies e favorables savieses.

Las letres de la dita Senyora per esser absent lo dit secretari e sa Excelencia no tenir segell son stades segellades ab lo segell de una de ses donzelles e per error son stades meses sots plech del lochtinent de tresorer. Per esser tant vespre e no trigar en desfer lo plech lo mestre de Montesa dix a mi scrisgues a vostres reverencies e honorables savieses queus fesseu venir lo dit lochtinent e que desclogues devant vosaltres lo plech e queus donas vostres letres e aquelles dels consellers.

En Vilamajor ab dues leugues de Çaragoça dijous a les dotze hores de nit.

De vostres grans reverencies e honorables savieses humil servidor. — Johan Brujo notari.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs honorables e de molta providencia mossenyors los diputats de Cathalunya e consell lur en virtut de la co-

missio de la cort assignat residents en Barchinona.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables mossenyors. A XXVIII del passat stant en Caller scrivim una de la tenor seguent. Trobantnos demecres jorn de nostra dona que comptavem XXV del present mes de març en vista de Cerdenya al cap de Taulats ab vents prospero en nostra via per tirar de punta la via de Sicilia nos fou fet senyal per una nau de Andria Bacallar demanant socors per causa de hun cosari corço per nom Vicentillo lo qual es soldat de Genovesos e fa la guerra per ells qui ab una galea dues galiotes e un ballaner tot molt en orde segons som informats donava caça a la dita nau qui per temporal fou romasa en lo golf ab tot fos partida dos jorns abans que nosaltres per la qual raho vehent lo patro e tots nosaltres que fora gran inhumanitat e carrech no subvenir la dita nau aquella speram e ns metem en armes en ajuda de aquella e lo cossari se mes prop terra ab dites fustes e perque aquesta nau no rebes dan en aquesta nit per lo cossari attes que no podia entrar en lo port per la indisposicio del temps la companya fins davant Caller hon surgim per aquella nit. E apres lo dia seguent considerant nosaltres que fora cosa molt impertinent e de admiracio en aquesta illa que fossem stats tant prop e que res nols haguessem dit requirim lo patro que vulgues aturar lo qual ab tot li vingues mal per sguard del contracte del forment que dins cert temps ha haver portat dins la ciutat e metentli al davant lo benefici o servey de la terra fou content aturar e per quant no sabiem en quina

disposicio stava la illa fou donat orde lo patro isque en terra e de aqui cautelosament se segui a lur propi motiu demanats ab letres del visrey e consellers fom pregats que puixa tant prop erem nos fos plassent primer venir en Caller que tirar en Sicilia. E axi donam vostres letres e explicam lo carrech a nosaltres comes ab tota aquella millor pertinencia que havem pogut juxta forma de les instruccions axi al visrey com al governador e apres als consellers e consell de Caller de la qual cosa jatsia lo visrey prima faç se mostras molt congoxat pero hoides totes les coses que per orde segons se son seguides com pus acomodament nostre ingeni ha pogut les son stades recitades mostren esser romasos molt confortats e consoltats sperant ab molta afeccio veure la fi e lo derrer repos de aquesta faena e lo benefici universal dels poblats en les terres del Senyor Rey lo qual per nosaltres migançant lo divinal auxili de que aquesta illa mostra hay star en molt repòs sguart de la nostra venguda segons per lurs letres a les vostres responsives pus largament segons crehem poreu veure car per algunes vies havem sentit que en lo consell se es dit que aquest castell se reputa carrer de Barchinona e membre de aquella. E que no seria degut los membres se seperassen del cors. No obmetent mossenyors para nosaltres Deu havent permes siam aci primer arribats nos haja feta una singular gracia e molt benefici als afers car lo berganti o laut qui aqui se dehie era per lo Senyor Rey desempachat a Valencia pera les illes. Poc apres que fonc exida la bandera es arribat en

aquestes mars poch apres de nosaltres. E vist lo cosari qui nos parteix de aquesta costa dona la proa en terra e lo patro ab les letres que portava del Senyor Rey metes en lo bosch e axi fugitiu e destrossat es arribat al visrey la hora que nosaltres erem en lo consell per explicar nostra embaixada de que lo visrey apres que nosaltres som fora lo consell segons hauriem sentiment hauria dites algunes coses de part del Senyor Rey volent molt justificar lo seu proces dient que lo dit Senyor era molt content en lo seu consell se vehes la justicia e axi ho havia ofert e bons calans nou han volgut sperar a la qual cosa ja per nostra relacio era stat plenament satisfet e apres replicat. En manera crehem que sens algun dupte la veritat es prou coneguda e les coses aqui fetes son hagudes per tot los ajuts tant justificades e sanctament fetes a tot repos de tots los vassalls del Senyor Rey que mes dir nos pot. Crehem huy esser desempachats Deu volent e del que sera per anant avisarem vostres grans providencies e treslat de la present per moltes vies trametrem a fi lo avis sia aqui lo pus prest que fer se pogue. Per semblant ab nostres letres havem trames treslat de les instruccions per part del Principat a Cater e Alquer e al marques de Oristany al besconte de Sant Luri e aço per contentar e aconsolar tots los poblats en aquesta illa juxta forma de nostres instruccions e carrech a nosaltres donat e ordenen vostres grans providencies de nosaltres a tota lur voluntat a les quals tots temps nos recomanam. E sia en proteccio de tots la Sancta Trini-

tat vostra guardia. De Calleri et cetera. Per la qual restaveu avisats de tot ço que fet haviem fins a la jornada pero per quant duptam sia pervenguda a nostra noticia per la incertitut dels passatges havem la volguda repetir perque sen certes vostres grans providencies de tot quant haurem procebit en los afers seguint tots temps vostres ordinacions. Avisant vostres grans reverencies senyories e magnificencies com lo dia seguent apres feta la demunt incerta que comptavem XXVIIII del dit mes de març diumenge de rams hoida per nosaltres misa gran mati e feta la benediccio del ram en nostra misa per que Deus mills nos endreças decontinent nos recullim e lo dilluns ab la hajuda de Deu fom davant Palerm e per quant era hora tarda e lo vent de terra nos era contrari per aquella nit no poguem pendra terra mas lo dimarts seguent ab prou dificultat en lora tarda surgim davant Palerm haguda nova de la terra que stava ab tot repos per lo patro qui fou exit primer lo qual molt virilment e ab molta afeccio se es hagut a tota honor e servici de aqueix Principat. Lo dimecres apres dinar exim en terra hahon fom rebuts axi per molts cathalans qui si troben com per los de la terra ço es miser Cristofol de Bendicto e lo egregi comte de Calatabelota mossen Sancta Pau e molts daltres. E axi a cavall anam a la possada del visrey al qual donada la letra de creença prenguerem hora per al jorn seguent apres dinar per quant era digous sanct per explicar nostra creença la qual lo dia seguent davant ell e son consell e hon eren los reverents archebisbes de Pa-

lerm e de Monreal mossen Bernat de Requesens micer Cristofol e miser Geraldo Leta prothenotari e micer Jacobo de Bonanno mestre racional micer Nicolo de Septimo loctinent de nostre justicier lo compte de Calatabelota mossen Martorell mestre portola lo conservador mossen Perot Mercader miser Federico Patela pretor de aquesta ciutat micer Petro Speciali mestre racional lo tresorer e alguns altres de consell appellats per lo visrey e mossen Johan Lull mossen Ribelles e alguns de la nacio qui entraren ab nosaltres fou explicada la causa de nostra venguda e acompanyada de aquelles coses que a semblant rahonament nos paregueren comodas e a major cautela legides per nosaltres les instruccions per que paregue molt esser condecent per lo visrey nos fou respost ere molt content e contentissimo e aconsolatissimo de havernos hoits e saber lo negoci com se ere subseguit e tornant molt replicar de paraula ques vulla tingues en lo seu animo que era molt aconsolat de nostro rahonament nos dix haver rebuda una letra del Senyor Rey feta a XII de febrer per la qual sua Majestat li donava carrech confortas e reposas los poblats en aquests regnes e justificant tant com podie lo seu proces segons damunt es dit en la letra de Caller a les quals coses per nosaltres es stada dada tanta raho attes que lo Senyor Rey no here possible la hora que scrivi esser informat de la veritat e de la justificacio del proces fet per la terra que los homens romanen informats de la veritat. Apres per major expedicio dels afers e per que pus prestament juxta forma de

vostres instruccions donassem compliment al carrech queus es comes e sabuda la voluntat del visrey explicam nostre embaxada al consell de la ciutat de Palerm disapte sanct apres dinar hon foren legides per major lur contentacio les instruccions de que romangueren molt aconsolats e publicaments apart e a pales prehicant que les coses aqui fetes eren de molta comendacio e laor e universalment per tot hom axi de poca condicio com de gran molt comendats exceptat alguns dels oficials reals los quals apart e no pas que a nosaltres ne diguen res se sforçen maldir la sancta e valerosa provisio feta per los cathalans per deluirar la persona del dit Primogenit fill de la Majestat real mes la comuna veu opinio e voluntat es que tots los actes son fets molt justificadament e ab molta necessitat ab gran virtut e en molta honor e renom eternal de la nacio catalana sens lesio alguna de la acustumada e integra fidelitat. E per ço seguint la ordinacio de vostres instruccions les quals de presta tornada nos solliciten ab voluntat del visrey deliberarien anar tantost passada la segona festa de Pascua a Mecina Cathania Çaragoça Trapena segons per vosaltres fou ordenat pero apres lo visrey tengut consell ob tots los dits descutida la materia e possades moltes rahons finalment han deliberat convocar parlament a XX del present metentnos entre les altres coses al devant que per fer major honor al Principat era pus pertinent que lo parlament fos aci tot justat que si haguessen particularment discorrer per la terra ab tot que la openio nostra sie e de tots los cathalans que no es

aquexa la raho mas alguna voluntaria suspirio causada erroneament en son coratge pero qualsevulla sia la cosa pus congregacio de parlament nos es ofert e ja ab letres deduyda en execucio la convocacio de aquell deliberam sperar lo dit parlament attes que les instruccions nos donen forma que si parlament bonament se pot ajustar que en aquell proposen nostra embaxada. E axi ho entenem a fer Deus volent speram si axi prest es ajustat lo parlament com per lo visrey nos es ofert tornar ab la nau matexa den Melchior sino per aquella sereu avisats del que fins en aquella jornada haurem procehit. Aci es mossen Bernat de Requesens lo qual segons som informats axi en lo consell del visrey com en altres parts se fa martir e defenedor do la nacio cathalana ab aquells pochs impugnadors que la asagen de mor de los quals creu hom ho fassen mes per escusar la inexcusable negligencia de lur nacio adormida en tant benefici e tant universal que per altra bona raho de aquestes coses e moltes daltres com a Deus placia siam aqui hoireu les quals nous poriem bonament totes scriure. Una sola cosa nous volem obmetre que la tramesa en aquest regne era de molta necessitat e per cert los animos de molts qui havien haguda la nova ab confusio per una barchia qui era venguda dos jorns ans de nosaltres staven molt turbats majorment que per via de Napols se sabie que los cathalans havien levada bandera del Princep e altres follies les quals coses totes han hagut silenci e repos per causa de nostra venguda e confortar molt los animos del poble Sicilia e considera-

des les voluntats tots temps al ben obrar en servici de Deu e de la real corona. E ordenen vostres gracias de nosaltres a totes lurs voluntat a les quals tots temps nos recomanam. E sia en proteccio de tots la Sancta Trinitat. De Palerm a XXV de abril any Mil CCCCLXI. — Copia de la present havem trames per via de Napols ab comissio que fos fet algun avantatge al correu per que vostres grans providencies fossen prest avisades. Apres no ha occorregut altre que fretur de avis sino que lo parlament se comença ha ajustar e ir ha ja venguts molts barons e prelats. Alguns diuse que les universitats e senyaladament Mecina per algunes diferencies que de lonch temps en ça corren contra aquella ciutat e aquesta de Palerm no volen trametre negu al dit parlament. Dilunns o dimarts prop vinent ne deuen saber la certenitat e segons que veurem adeherint nos tots temps a nostres instruccions farem segons lo temps e lo negoci requerra. E del que sera farem certes vostres grans provtdencies tots temps nos forçarem puix les fahenes non valguen menys tornar molt prest e si possible ab dita nau den Melchior la qual creem quens sperara de deu en dotze jorns. — Mossenyors molt reverends. — A tota vostra ordinacio promptes los vostres embaixadors de Sicilia e Cerdenya.

El mismo dia, los señores Diputados mandaron escribir las siguientes cartas.

Al molt honorable lo senyer En Gabriel Giral diputat local en la vila de Perpenya.

Molt honorable senyer. Per certes causes utilitat e benavenir de la republica de aquest Principat concernents precedents matura delliberacio del consell en virtut de la comissio de la cort elegit vos dehim e manam que vista la present requirau aquell oficial o oficials de aquexa vila queus sera vist en virtut de la seguretat que han prestada o fer e prestar son tenguts de obtemperar nostres requestes o deputat local que encontinent tota dilacio e excusacio cessants prenguen e meten en la preso comuna de aquexa vila En Guillem Vola burgues e En Dalmau den Tixador e separats lo hun del altre e en forma que no hajen manera de parlar ab micer Azamar e alli stiguen tant fins de nosaltres hajau altra manament en contrari. Donau hi cauta e breu expedicio segons de vos confiam. — Dada en Barchinona a XVI de maig any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat.

Apres feta la letra ha occorregut esser necessari e axi volem se faça que presos los dessus dits tantost aneu a lurs cases e preneu los totes letres e scriptures que hi trobareu. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Al honorable senyer En Francesch de Sant Celoni diputat local en la ciutat e vegaria de Gerona.

Honorable senyer. Trematem vos una crida la qual volem façan fer en aquelxa ciutat lo primer dia de mercat. Que sia vista la present trameteu les altres crides queus enviam per los lochs en quiscuna de les dites crides contengudes scrivint als batles dels dits lochs que facen fer e publicar la dita crida lo primer dia de mercat que vindra apres que la hauran rebuda. E axi lo misatge qui les portava lexant la crida e hun loch tirara ab les altres crides als altres lochs. Feu hi la diligencia ques pertany. Dada en Barchinona a XVI del mes de maig any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Bajo igual forma se escribió tambien á los Diputados locales de Camprodon, Vich, Perpiñan, Puigcerdá, Castellon de Ampurias, Villafranca de Conflent y Manresa, incluyéndoles el pregon á que alude la carta que antecede, y cuyo contenido es como sigue.

Ara hojats queus fan a saber a tots los senyors dels pagesos qui volgarment son dits de remenças axi ecclesiastichs com seculars a requesta dels reverend e magnifichs diputats del General del Principat de Cathalunya residents en Barchinona que com a ells e als de lur consell elegit en virtut de la comissio a ells feta per la cort ultimament celebrada en la ciutat de Leyda per insistir la liberacio de la persona del Illus-

trissimo Senyor don Charles princep de Viana e primogenit de Arago e de Sicilia la donchs detenguda per lo Serenissimo Senyor Rey son pare e encara per insistir lo repos e tranquille stat del Principat de Cathalunya e poblats en aquell ara novament gran part dels dits pagesos hagen tramesos certs sindichs per la questio qui es entre ells e los dits senyors sobre los mals usos ab poder e facultat bastant de contractar comunicar e finar sobre la dita questio de mals usos per ço los dits diputats e consell representants lo dit Principat segons es dit volent ab summa diligencia entendre en lo repos e tranquille stat del dit Principat lo qual gran part sta en la concordia de la questio que es entre los dits senyors de una part e los dits pagesos de la part altra e sedar e tolre aquella. Per ço los dits senyors diputats e consell qui representen lo dit Principat segons es dit notificant als dits senyors les dites coses molt stretament los preguen e encarreguen quels placia ajustarse a dos dies del prop vinent mes de juny en la ciutat de Gerona hon seran persona tramesa per los dits diputats e consell per comunicar e parlar ab ells sobre los dits afers per concordia tractadora sobre la dita questio en tal manera que sera servey de Deu Omnipotent de la Majestat del Senyor Rey e benavenir e repos pacifich e tranquille stat del dit Principat e poblats en aquell.

17 DE MAYO.

Se expidieron las instrucciones á los embajadores antes referidos, y se envió una carta á la Senyora Reyna ; habiéndose nombrado para dicha embajada al prior de Cataluña, á Arnaldo Vilademany y á Jaime Ros , quienes , por ser de las ocho personas elejidas para tratar de este asunto, fueron sustituidos, durante su ausencia, por el abad de Poblet, Juan Sabastida y Antonio Pujades. Ambos documentos siguen á continuacion.

Instruccions.

Instruccions per als reverend e magnifichs frare Jaume de la Geltru prior de Cathalunya mossen Arnau de Viladamany e de Blanes cavaller e mossen Jaume Ros ciutada de Barchinona embaxadors tramesos a la Illustrissima Senyora Reyna per los reverends e magnifichs diputats e consell representants lo Principat de Cathalunya.

Primerament los dits tres embaxadors ab aquella bona diligencia de la qual son per Deu dotats faran lur via e cami envers la dita Senyora Reyna. La Excellencia de la qual quant la hauran encontrada e aconseguida los dits tres embaxadors demostrans en lur continencia molta alegria e consolacio per la ven-

guda de la dita Senyora faran a la sua Altesa hnmil e devota reverencia besant la ma a la dita Senyora reverentment e afectada e feta la dita reverencia donaran la letra de creença que porten a la sua Excellencia. E apres lectura de aquella feta explicaran a la dita Senyora per part dels dits diputats e consell lo quis segueix.

Ço es com los dits diputats e consell han rebuda letra de la sua Celsitud ab la qual son certificats de la venguda de la dita Senyora en lo dit Principat de que los dits diputats e consell han grandissima alegria e consolacio havent ferma sperança aquesta venguda esser per donar repos e tranquillitat als poblats en lo dit Principat e speren ara veure per obra e efecte la sua alta Senyoria esser la mediadora de tant benefici e portadora de assossech repos e total concordia en totes les coses que no stan ab aquella composicio e orde ques deu. E per ço ab aquesta confiança e alegria sentints los dits diputats e consell la venguda de la sua Senyoria han encontinent elegits a ells embaxadors els trameten à la sua gran Excellencia per fer reverencia a aquella e occorrer a la sua alta Senyoria e devotament aquella rebre e honrar com es pertinent a reginal serenitat. E en nom del Principat humilment e devota fer assistencia e companyia a la sua Serenitat alla hon declinar e andr plaura a ella.

E mes li explicaran reverentment com los dits diputats e consell han desig inexplicable sentir e saber la bona nova de la resposta que porta la dita Senyo-

ra Illustrissima sobre la capitulacio a la sua alta Senyoria presentada en Vilafrancha de Penedes la qual resposta fins aci ha presa molta dilacio jatsia prou excusable per la gran importancia de la materia. Pero per quant tota dilacio es donar causa a molts inconvenients desigen molt los cathalans aquells evitar. E quant sia possible cuytar e tota dilacio apartar per honor e servey de la Majestat del Senyor Rey e de la dita Senyora e benifici repos e tranquillitat del dit Principat. E per ço supplicaran los dits embaxadors a la dita Senyora placia a la sua Excellencia denunciarlos e dir la conclusio per la sua Excellencia portada e encara en quin loch ordenera la sua alta exequcio donar en les coses que porta.

E si per la dita Senyora sera respost que entenen en Vilafrancha exequcio e efecte donar en lo que porta no seria necessari insistir pus en loch sino comendar e loar molt son proposit. Hauran resposta del altre cap e de tot certificaran los diputats e consell.

E hon la Celsitud de la dita Senyora fahes resposta als dits embaxadors que per tant com les coses que porta son a benefici e repos del Principat e deuran esser a aquell acceptes la sua Senyoria ha proposit e voler personalment lo que porta exposar e dir en los consells de la diputacio e casa de ciutat sera replicat per los dits embaxadors a la sua Altesa com los dits diputats e consell e ciutat de Barchinona stan en opinio e crehença que la sua Excellencia ordenaria e se contentaria donar efecte e exequcio a la votiva conclusio de aquesta materia en lo loch hon li es stada

presentada la capitulacio. E que stant los sobredits en tal credit e opinio si sens sabuda lur e bon consell la tal opinio se havia alterar e vehien alre seria donar causa a moltes suspicions les quals per ventura procurarien turbacio a la votiva e desigada conclusio e expedicio de la materia. E per ço supplicaran humilment la sua Serenitat esser merce sua ordenar e contentar se aturar en Vilafrancha o en loch consemblantment distant a Barchinona ho a tant e fins que los dits diputats consell e ciutat qui stan en la sobredita oppinio e credit sien avisats e consultats del voler e proposit de la dita sua Excellencia. E de ço que dit haura a ells tant en aço quant en les altres coses que porta la sua Excellencia e certificats o avisats los dits diputats e consell e ciutat a la sua Serenitat placia ordenar dispondre e contentarse per votiva exequucio de la dita materia aturarse en aquell loch que sera vist expedient e sera a la sua Altesa consellat per benefici dels negocis e desijada e prospera conduccio e conclusio de aquells. E faran oferta a la dita Senyora de continent certificar los diputats consell e ciutat e entretant supplicaran la sua Senyoria esser contenta sobreseure anar pus avant dels dits lochs fins resposta sia cobrada de tal consulta. E encara esser merce sua contentar se abraçar e observar los consells qui donats li seran per los dits diputats consell e ciutat los quals indubitadament consellaran degudament e segons sera pus expedient a laor e gloria de Deu Omnipotent honor e servey de la Majestat del Senyor Rey e de la sua Serenitat benefici repos e tranquillitat del

Principat e pus expedita e votiva conclusio dels negocis quis tracten.

E de totes les coses que hauran e sentiran de la dita Senyora faran avis cuytat e de la sua Senyoria nos partesquen ans vagen e la acompanyen hon la sua Serenitat stiga fins altra ordinacio hagen dels dits diputats e consell. — A. P. abat de Montserrat. — Expedita Barchinone die XVII madii anno LXI.

Molt alta e molt excellent e virtuosa Senyora.

Per letres de la Majestat del Senyor Rey e de la Excellencia vostra per nosaltres rebudes ab tota reverencia e honor havem sabuda la vostra benaventurada venguda la qual es a vosaltres e a tots los poblats en aquest Principat en molta alegria e consolacio sperants que aquella nos porta tal resposta de la dita Majestat per la qual se pervendra a la desijada fi dels negocis occorrents a tot servici de nostre Senyor Deu e de la dita Majestat e vostre e a tota bona concordia e amor entre la prefata Majestat e lo Illustrissim Senyor Primogenit tranquillitat e repos de aquest Principat e de tots los regnes e dominis de la reyal corona. Per nosaltres Senyora molt alta son tramesos a vostra Celsitud lo reverend e magnifichs frare Jaume de la Geltru prior de Cathalunya mossen Arnau de Vilademany e de Blanes cavaller En Jaume Ros ciutada de Barchinona informats de algunes coses que per nostra part a vostra dita Celsitud explicaran. A la qual supplica los placia donar fe e creença axi com si

per nosaltres dit era. Molt alta e molt Excellent e virtuosa Senyora la Sancta Trinitat tinga en sa proteccio vostra Illustrissima Senyoria la qual á nosaltres man lo que de sa merce sia. Scrita en Barchinona a XVII de maig any Mil CCCCLXI. — De vostra alta Senyoria humils vassalls e subdits qui a aquella humilment se recomanen los diputats del General e consell representants lo Principat de Cathalunya residents en Barchinona. — Dirigitur domine Regine.

18 DE MAYO.

Se contestó, en este dia, á los embajadores de Valencia por conducto del arzobispo de Tarragona, dándoles las gracias por sus ofrecimientos; y haciéndoseles igualmente los señores Diputados y Consejo, les rogaron, al propio tiempo, que, en atencion á haber de llegar cuanto antes la Señora Reina, se sirviesen aguardarla y no marchar hasta dejar concluido el negocio; á lo que contestaron dichos embajadores, que habian determinado volverse el dia siguiente y salir al encuentro de dicha Señora Reina, por lo que, si de algo podia servirles su intercesion, podian disponer; á cuyas palabras replicó el señor arzobispo, dándoles las gracias.

El mismo dia, se mandó leer la siguiente súplica presentada por el abad de San Juan de las Abadesas, relativa á su procurador Raimundo Pallarés, lo que dió lugar á un altercado con el obispo de Vich, que estaba presente y defendia la parte contraria.

Molt reverends egregi nobles magnifichs e honorables senyors.

No obstant lo edicte per vostres reverencies e magnificencies ordenat e publicat per repos e pacifich stat de aquest Principat lo dijous sant pus prop passat lo honorable En Ramon Pallares procurador en la administracio de la justicia del abat de Sant Johan de les Abbadesses detengut en la present ciutat per convenir en lo present consell oficiant lo dit Ramon Pallares e volent portar a conclusio certa pau ques tractava ab alguns de la vila de Sent Johan e anant fora la vila per portar a conclusio dita pau fonch pres per En Peyro Frigoler e quant altres complices seus ab gran trayoio e malvestat e axi pres fou portat axi per lo terme del noble don Francesch de Pinos e apres fou mes en lo terme de la dita vila de Sent Johan e en la via publica primer ligats los braços e mans del dit Ramon Pallares posaren dit procurador en terre de subines e apres que li hagueren levats los guants e un anell que tenia en lo un dit un bonet una cugulla en lo coll una brotxa una nomina o agnus Dei e la bossa e tots quants diners tenia e altres coses ab una brotxa li donaren molts colps e li feren moltes nafres en lo ulls axi dins com de fora ab voluntat e per obra tant quant en ells fo de traure li los ulls en tant que crehent haverlo totalment exorbat lo leuxaren per orb e li posaren un capell que portava sobre la cara. E mes alli mateix robaren un missatge e oficial del dit abat al qual abans

volien levar lo peu la bossa e tots quants diners portava e fet dit cas axi leig e may cogitat als dits procurador missatge oficials e ministres de la justicia com es dit per alguns judicis e conjectures apres subseguits son stats presos Nanthoni Giamar de la dita vila vassalls e subdits del dit abat al qual han prestat lo jurament acustumat prestar per vassalls a senyor los quals segons consta per proces collegit e pres per lo veguer de la vila de Camprodon e lo balle de Sent Johan confessat sens questio o turment algu que ells abdosos frares ensemps foren lo dia precedent ço es lo dimecres sant ans del dit cas dins la senyoria del dit abat ab lo dit Peyro Frigoler e parlaren ab ell e a la conclusio foren de acord ab lo dit Peyro Frigoler lo qual deia que ell volia traure los ulls al dit Ramon Palleres segons pus largament apar per dita confesio e per aquesta raho dits Anthoni e Guabriel Giamar son vuy detenguts presos en virtut de les constitucions de pau e treua per quant ipso facto per raho del dit crim son guiats de pau e treua. E per quant lo dit Gabriel Giamar lo qual es conjugat se diu esser tonsurat es stat request per lo venerable lochtinent de vicari del senyor bisbe de Vich ab cominacio de la constitucio de Tarragona e per ell amonestat e mes no obstant que per lo procurador del dit abat sia stat allegat e deduhit que lo dit Gabriel Giamar no pertanyia en aquest cas al senyor bisbe ne a sos oficials per quant era ipso facto en virtut de les constitucions gitat de pau e de treua e es notori que lo proces de pau e treua com pren e constreny los conjugats encara que sian

coronats com sia proces civil juxta la concordia de la Reyna Elionor e que del dit Guabriel Giamar pretes coronat en quant se sguarda al proces de pau e treua lo jutge secular era e es jutge competent e mes no obstant fos allegat que lo dit Gabriel Giamar a instancia del fisch del Senyor Rey fos request e emparat en poder del dit Ramon Palleres com a procurador del dit abat no haguda raho alguna de les dites excepcions dalt allegades e preteses es stada per lo dit loctinent de vicari no dubtant per ço incidir e incorrer en les penes de fauctoria en favor del dit Gabriel Giamar jatsia nullament e injusta contra lo dit Ramon Palleres promulgada e publicada la constitucio de Terragona e axi vuy la dita vila sta entredita e lo dit Ramon Palleres constitucionat. E mes novament no obstant per lo dit Ramon Palleres sia stada interposada appellacio al senyor archebisbe de Terragona es stat posat e afigit a les portes de la parrochial esglesia de la dita vila un monitori per part del dit senyor bisbe en lo qual son nomenats ultra cent persones de la dita vila continent que dins spay de tres ores desisten e daqui avant sots pena de excomunicacio no comuniquen ab lo dit Palleres del qual dit monitori los oficials del dit senyor bisbe no han volgut donar copia ans com de aquell que era afigit a les portes de la dita esglesia e segons es acustumat a fi que a tots sia notori e de aquell a dita fi se volgues pendre copia dit monitori fou de continent remogut e levat de les dites portes per aquell qui loy havia afigit a fi que de aquell negu no podes haver copia dient que axi ho havia de

manament de son superior que es cosa e pratica mala injusta e desonesta e perillosa per quant ne justicia ne equitat ho comporta. Per que facilment los que son compresos en dit monitori podien esser amonestats personalment e no sen devia denegar copia e ja per tal via e pratica axi maliciosa e scandalosa es vist derogar a la justicia que vol que tals monestats deuen esser monestats nominatim et pro dierum intervalla e per tant pot esser dit tal monitori parany de la cos als christians e voler aquells illaquear per que nos pot seber qui son aquells qui son amonestats e axi molts poden incorrer la pena de extorcacio ignorantment si fos tal que aquells ligas. E mes consta per deposicio dels dits Anthoni e Guabriel Giamar germans los quals son honcles de mossen Pere Giamar assert dega del dit senyor bisbe a occasio del qual tota aquesta materia fins avuy ses subseguida e sta en los termens presents lo dit Pere Giamar dega e oficial del dit senyor bisbe fou avisat e certificat e a ell dit per los dits honcles seus ço es lo dit dimecres sant abans que lo cas del dit Palleres se subseguis avisantlo com los dits Anthoni e Guabriel honcles seus lo dit dimecres sant eren stats ab lo dit Peyro Frigoler e ab ell havien parlat tractat e concordat e havien dat carrech al dit Peyro Frigoler que esgarras matas lo dit Ramon Palleres o quen fahes lo ques volgues. E no obstant que aquesta materia vingues per lo dit mossen Pere Giamar dega e per conseguent consentint al dit crim attenent que ho sabia en ere avisat e noy feu altra provisio axi com devia considerat que es preve-

re e signantment com es oficial o dega del dit senyor bisbe per ques pot compendre quals son los oficials ecclesiastichs qui en la dita vila stan e encara attes e considerat que en aquesta part hi es stat consent e participant un prevere qui en lo dit deganat es fisch del dit senyor bisbe e segons de aço se han judicis assats clars e vehements e conjectures no poch leugeres per tant sentintse de aço no poch agreviat lo dit abat de Sent Johan e per quant los gitats de pau e treua no deuen esser ajudats favorits consellats o receptats e com lo jutge secular sia jutge competent en lo proces de pau e treua dels coronats si son conjugats e axi ho volen les constitucions de Cathalunya usatges de Barchinona e la concordia de la Reyna Elionor e longament se sia axi praticat e observat tant axi per observança de les dites constitucions usatges concordia e pratiques e encara en virtut del dit edicte per vosaltres instituit fet e publicat supplica a vosaltres ab aquella honor e reverencia ques pertany lo dit abat de Sent Johan queus placia fer observar dites constitucions usatges concordia e pratica e per semblant lo dit vostre edicte e encara proveir en tals forma e manera que per mitga de aquells los dit abat e Ramon Pallares procurador del dit abat ja assats congoixat per lo cas en la sua persona subseguit no sien indebitament ne injusta agreujats ans de tals greujes sien relevats e totalment preservats fahents encara revocar la promulgacio e publicacio de la dita constitucio e aquella tolre e levar ab lo dit monitori e totes e sengles coses daqui avant subseguides e encara

fer debitament proceir contra lo dit loctinent de vicari com a fautor dels dits Anthoni e Gabriel Giamar signantment com lo dit procurador sia costret e es continuament request per lo honorable veguer de Camprodon que dits Gabriel e Anthoni Giamar com a gitats de pau e treua li sien luirats per quant ell preten que es jutge competent en lo present cas e axi se deu fer de justicia. E jatsia et cetera. — Altissimus etc.

Se dió cuenta, además, de las siguientes cartas que se recibieron.

Reverendis in Christo patribus spectabilibusque viris dominis prelatis et deputatis generalis et concilii representantibus Principatum Cathalonie Barchinone existentibus.

Reverendis in Christo patres spectabilesque ac magnifici viris et domini. Reddidit nobis superioribus diebus venerabilis dominus Bernardus Vilalba archidiaconus cesaraugustanus litteras vestras pleneque etiam explicavit credenciam quam in eidem litteris conmutebatis que quamvis minime dubitabamus a parte declaravit singularem voluntatem quam geritur circa conservacionem rei publice tocius patrie tutelamque et defenisonem cleri illius itaque innumeras vobis agimus gratias animumque et voluntatem hanc vestram quam pro cautela cleri obtulistis acceptamus. Et quia reverendus in Christo pater dominus episcopus El-

nensis orator apostolicus dictam quam Ilerde statuerat trastulit ad istam vestram civitatem Barchinone comisimus sindicis nostris qui istuc ob eam causam veniunt aliqua nostro nomine reverendis patribus et magnificenciis vestris explicanda quibus ut tanquam nobis fidem plenam adhibeatis vos rogamus et bene in domino valete. Dattam Cesarauguste die quarta mensis maii anno a nativitate Domini Millesimo CCCCLX primo. — Prelati et capitulares ceterique de clero provincie Cesarauguste congregati honoribus et beneplacitis vestris parati.

Als molt reverend magnifichs e honorables senyors los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend magnifichs e honorables senyors. Una vostra letra havem rebuda la data de la qual fonch en Barchinona a XII del mes present hon nos encarregau e pregau molt afectuosament per los sguards contenguts en aquella volguessem provehir e donar orde lo clero de aquesta sglesia sia adeenat segons lo poble de aquesta ciutat ha fet. Axi mateix deguessem provehir los portals e forats de cases de canonges e clergues han exida al riu fossen tanchats o almenys en tal manera provehit que sia obviat a tots sinistres que seguir sen poguessen segons ab letra mia yo bisbe de Tortosa he significat dies ha a les magnificencies vostres per alguns privilegis drets e libertats pretenen haver los eclesiastichs dn aquesta mia sglesia en no

esser tenguts la guarda custodia ne scolta de ciutat murs portes e portals estrenyment o força bonament nols podia fer en les coses expressades en dita letra per tant me donava e fahia consulta a les providencies de vosaltres mossenyors. En los tancaments dels portals e forats per motiu nostre es stat notificat als honorables procuradors de aquesta ciutat temps ha se degues provehir per part de nosaltres los fou ofert quant deliberassen en quals cases de ecclesiastichs se devia provehir sempre eren apparellats anar e veure endessemps ab ells per manera tal servassem unitat e conformitat en tot quant se sguardas al benavenir e bon estament del Principat de aquesta ciutat com ab la present ab molta voluntat constant e ferma ho significam a les magnificencies vostres. Empero per lo sdevenidor nos sian sguards e salvats nostres privilegis drets e libertats com tant solament entengam complir lo contengut en dita vostra letra per lo manament e pregaries de vosaltres e no en altra manera. Ab molta devocio pregam lo nostre pare Sant Agusti vulla supplicar la Santissima Trinitat dirigescha vostres actes e don bon fi en aquells. Closa en Tortosa a XIIII de maig any Mil CCCCLXI. — Als beneplacits manament e ordinacio vostres apparellats e promptes S. de Muncada bisbe los canonges e capitol de Tortosa.

19 DE MAYO.

No hubo sesion, por estar ocupados en otros negocios de la Generalidad, y en la recepcion, que se verificó por la tarde, del conde de Armanyach, el cual venia de Roma con dos galeras de florentinos. Sin embargo, se mandó escribir varias cartas, que siguen, y se dió cuenta de otras que se recibieron, y que tambien se hallan á continuacion.

Al molt magnifich e molt savi mossen Arnau Guillem Pastor cavaller e regent la vegueria de Barchinona.

Mossen molt magnifich e molt savi. Per quant no sabem aci la jornada que lo noble don Phelip de Castro vench a servir aqueix exercit ab los quoranta rocins que ha oferts servir e te paga per dos mesos no havem pogut comptar ab ell per que vos diem e pregam que vos sapiau en cert lo jorn que lo dit don Phelip vench servir en lo dit exercit ab los dits quoranta rocins utils per servir aquell segons havia e ha ofert e apres vejau los dits dos mesos quant passaren o finiren dels quals com es dit es ja pagat prenent li en compte un dia per venir de sa casa aqui e dels dies restaran de aquest mes finits los dits dos mesos li façau pagar lo sou dels dits quoranta rocins an Johan Ferrer si hi sera sino al diputat local de aqui qui en

sa absencia haura carrech dels afers que lo dit Johan Ferrer tenia segons nos ha scrit. E axi mateix volem que dels dits restants dies li sia abatut un dia per tornarsen a sa casa. Tot vos ho remetem hi guardeu per lo General e per lo dit don Felip. Dada en Barchinona a XVIIII de maig any Mil CCCCLXI. — A. P abat de Montserrat.—Los diputats et cetera.

Al molt honorable mossen Tomas de Carcassona cavaller diputat local de Leyda.

Mossen molt honorable. Per quant creem que En Johan Ferrer sera de aqui partit e haura lexat a vos carrech dels afers que tenia segons nos ha scrit e per quant aci no podem saber en cert qual dia vench lo noble don Felip de Castro a servir aqueix exercit ab los quoranta rocins que ha ofert e es pagat per dos mesos no li podem fer compte e per ço scrivim a mossen lo veguer qui presideix al dit exercit que sabia lo dit dia e veia abatut un dia per venir de sa casa al dit exercit quant finiren los dits dos mesos e finits aquells dels dies qui restaran de aquest mes abatut un dia per tornarsen a la dita sa casa li faça pagar per vos e lo dit Johan Ferrer hi si a lo sou dels dits restants dies daquest mes. Per queus dehim e manam que en absencia del dit Johan Ferrer façau segons dessus se conte si lo dit Johan Ferrer hi sera façau ell e haja la present per sua e a cautela e manament seu. Dada en Barchinona a XVIIII de maig

any Mil CCCCLXI. —A. P. abat de Montserrat. —Los diputats et cetera.

Al molt honorable mossen e de gran saviesa lo senyor En Johan Berenguer Tora mercader en casa de la Diputacio.

Senyor molt honorable. La present no es per pus sino que yo no trobant correu per qui tremetreus la letra de Çaragoça en ça sino ab hun grandissim aventatge que noy volian anar ne portar la dita letra menys de XVI florins dor lo bon home de aci volch em dona lo consell que attenent que yo no podia scriure per correu sino ab lo gran deseventatge axi com dit vos he que de continent que yo partis fins aqui en Leyda e pus axi ni havia home de fiança e que hi donaria recapte per correu molt cuytadament que les tremates e de continent que men tornas asi e axi que mossen yo he volgut fer ho axi per major seguretat lo qual vos tramet lo present portador lo qual deu esser aqui dimarç per tot lo dia e si abans pot abans per que mossen vos dich que li donets VIII florins dor car yo considerant que los altres ne volien tant o mes empero tot sia remes a vostra saviesa car yo he fet. Per que feya compte que no podia anar en neguna manera pus segurament ne tant prest vos tramet la dita letra dins la present ab lo dit portador e ab tant mossen no dich pus sino que devia si plaura a nostre Senyor Deu men torn en Çaragoça per mes saber noves ab lo dit bon home e stare alla fins a tant que vos me scrivau

ja que volieu que faça en casa del dit bon home car ell les me donara de continent lo qual te molt bona e gran voluntat en aquest fet al qual se recomana molt en gracia e merce de aqueixos mossenyors de diputats e yo ab ell e en gracia vostra. Lo Sant Sperit sia en vostra bona guarda. Scrita ab cuyta en la ciutat de Leyda a XVIII de maig del any Mil CCCCLXI.

En Çaragoça dos o tres jorns ha son arribats dos embaxadors la hun del Rey de Portogal e laltre del almirant de Castella. Han parlat aci molt ab lo Senyor Rey e ara van aqui. Yo crech que no sino per metre zizania e discordia entre lo Senyor Primogenit e lo Senyor Rey de Castella hoc encara entre nosaltres car may fan alre segons yo he sentit e sabut. — Lo tot vostre.

Al molt honorable senyer e de gran saviesa lo senyer En Johan Berenguer Tora mercader en casa de la Diputacio sia dada en Barchinona.

Mossen molt honorable. Certifich vostra saviesa com sus ara entre deu e XI hores de mati lo qual es divendres que tenim XV del present mes de maig lo Senyor Rey es partit de aci per anar la via de Navarra per çacorrer lo castell o força de Lumvirra si pora lo qual te asetgat e te vuy la vila Xarles Dorteda. Crech mossen segons acis diu que lo dit Xarles caura pres abans que lo Senyor hi sia e Viana la qual sta en punt de perdres per que la gent del conestable e del Rey de Castella la tenen en fort punt e molt stre-

tament que los de Viana stan ja ab pactes ab lo dit conestable que dins cert temps lo Senyor Rey nols ha socorreguts que ells se daran a ell. E axi mossen segons se diu aci per aquells quiu saben que en la manera que lo conestable la te que lo Senyor Rey no la pora çocorrer desta volte car lo Rey de Castella es aquí en Algronyo ab calques vuyt o deu milia entre cavall e a peu qui prestament los daran de sobre que lo çocorriment noy podra bastar. Dich vos que lo Senyor Rey ha emprat tots los barons e cavallers de Arago e axi que particularment los demes li fan valença. Crech que segons se diu que lo Senyor Rey ab tots quants ell hic pot axir no bastan a CC. cavalls entre ginets a la guisa empero sense neguna gent de peu que no sen va negu ab ell de açi ni tempoch crech que daltra part car vuy los quil saguexen vuy en dia en aquest fet quasi los demes ho fan mes per por que per amor de que mossen vos avis que lo Senyor Rey sen va molt congoixat he ha fet e fa tot lo que pot per traure hic tanta de gent com ell pot recobrar les dites terres de que mossen sen mena abdos los fills del comte de Foy e molts daltres barons e cavallers de aquesta çiutat e regne entre los quals ne es lo comenador de Monço e mossen Rebolledo ab sos fills e los Gilberts ab molts daltres als quals jo de nom no conech ni sabria anomenar e los fills del nostre governador ço es de mossen Requesens e molts daltres cathalans tants quants aci son poguts trobar aci en cort que tenguen la voluntat del Senyor Rey e de la Senyora Reyna contra lo Senyor Primogenit.

Item mes mossen vos avis com a nit vespre entre les sinch e les sis hores de pres dinar axi poch mes que la Senyora Reyna fonch de partida de aci e lo Senyor Rey volia anar ab ella per acompanyarla fins a la Perdiguera e lo sent dema devia tornar aci vench hun araut del Rey de Castella lo qual venia dreçat aci als jurats de Çaragoça dient com ell hera aqui de part del Senyor Rey de Castella lo qual los requeria que pus ell era en bona e pacifica pau ab lo Senyor Rey e terres sues ells li fessen servar la llur bona pau la qual era entre ells. E que de continent dins dos hores li fessen resposta en altra manera que ell sen tornaria sens llur resposta car lo Senyor Rey de Castella se sabia ques tenia de fer. E axi que mossen los dits jurats esent axi turbats en si mateix vingueren davant lo Senyor Rey dihent li com ells li portaven la dita letra que lo Rey de Castella los havia tramesa ja que manava sa Senyoria que fessen ne li responguessen en tant que mossen lo Senyor Rey de continent feu aplagar son consell fins a gran hora de nit que nos pogue saber que deliberaran sobre lo dit araut sino ques diu aci que lo dit araut sen es anat e partit sens resposta neguna e axi que mossen vos poden creure e avisar aqui aqueixos mossenyors de diputats que la guerra es ab nosaltres o no romandra per lo Senyor Rey tant quant ell pora per que mossen vos sia avis.

Item mes mossenyors vos avis com lo Senyor Rey ha prorrogades les corts de Arago fins a XV dies que diu que de continent sera vengut e que haura reco-

brades totes les terres de Navarra e que tant tost sen tornara aci mes no diu si plaura a Deu. Lo senyor archebisbe diuen que roman aci per fer mes gent per tremetre al Senyor Rey e diners e segons se diu que si lo cas sera continuera e prorrogara les dites corts de que mossen vos avis que los aragonesos ne stan baires a pits nom so com so pendran. Nom puch pensar que aci no capia calque gran barat si lo Senyor Rey pot fer la sua car digau he avisau lo Senyor Primogenit ques guard ara mes que may que no senten sino totstemps en fer gran dan en ça persona.

Item mes mossen vos avis com segons son stat largament informat per lo bon home de mercader de aci que sab be que la Senyora Reyna va aqui per tenirvos a noves sobre lo fermar dels capitols e de no fer ne res car diu que ella te la mel en la bocha e lo gran fel e vari en lo cor car tot no son sino malicies e manyes castellanes tot quant fan en guisa que ells pugan metre qualque gran divisio aqui entre vosaltres e que entretant vendria lo temps ques mudarian diputats e ques mudaran les voluntats e axi ells feran lurs afers e axi que mossen ells no pensen sino com nos podran enganar que no es negu de aquexos senyors qui saben en aquestes coses hi vagen sino per pura passio e gran engan del Senyor Primogenit e nostre car tot quant hic ha dit va molt desbaratat e que segons ells diuhen ço es lo Senyor Rey e la Senyora Reyna e tota la cort que no han altra sperança sino que poguessen anar aqui ço es per poder metre una gran discordia entre nosaltres e lo Senyor Primogenit a fi que ells

poguessen fer de Cathalunya a tota lur guissa e portarvos a total destruccio car jur vos per Deu mossen segons yo veig e hoig aci per casa del Senyor Rey que aquests senyors de castellans hi encara alguns traydors del nostres diuhen coses de nosaltres que si ells nos podian menjar ab dents ells nos manjerian.

Item mes mossen vos avis com he sabut per lo dit bon home de aci que lo Senyor Rey tractava de donar a Barassi e a Sos Negros e altres forçes moltes en Arago als castellans ço es al almirant de Castella e axi que los de la dita terra ço es del Barassi de una tant gran malesa e non han volgut consentir ni fer en tant que hun jurista a qui diuhen micer Toyola lo qual era lo tractador per part del Senyor Rey dihuen que han scalabrat forment e axi mateix mossen se diu que per via de Calatayud venen DC. rocins dels cavallers los quals son contra lo Rey de Castella per ajudar al Senyor Rey paraxent al Senyor Rey que Arago ni los aragonesos no li son prou segurs e que si en aquest regne se met gent stranya dich vos que seria hun gran dan e mal de tota la terra e que donau tot lo regne per destrouit.

Item mes mossen fonch deliberat per lo dit bon hom de acj attenent que no havian pogut fer correu propri cense una gran despese ell si volch que yo nich partis molt cuytadament per portar la dita letra fins a Leyda e de Leyda en fora queus sia remesa e que yo men torn molt cuytat aci per veure tots temps ja que podrem sentir per la via de Navarra hoc encara sentir qualques coses de aci que les coses segons

diu lo dit bon hom e sperienciа quiu mostra les coses no ven massa be clares. Mes si plaura a nostre Senyor Deu qualque dia elles vendran a lum. E ab tant mossen no dich pus per la present sino que lo dit bon home de aci vos suplica quel recomaneu en gracia e merce de aqueixos mossenyors de diputats que per la mia fe ell mostra esser home de molt de be e haver bon zel e intencio en la dita fayena segons ell mostra e axi mateix mossen vos supplich quem recomaneu en gracia e merce de aquexos mossenyors de diputats e recomanme molt a vos. Scrita ab cuyta en la ciutat de Çaragoça divendres a XX del present mes de maig del any Mil CCCCLXI. — Lo tot vostre.

20 DE MAYO.

Reunidos los señores Diputados en consistorio, presentóse el reverendo padre Antonio de Venerio, electo de Siracusa en Sicilia, nuncio y colector del Santo Padre, el cual entregó de parte de este, y fué leido en alta voz por el escribano Sellent, un breve, escrito en pergamino, cuyo contenido es el siguiente.

Dilectis filiis diputatis Generalis et Concilio representanti Principatum Cathalonie.

Pius Papa II.

Dilecti filii salutem et apostolicam benedictionem.

Commisimus nonnulla dilecto filio Anthonio Venerio electo Siracusano nuncio et collectori nostro presencium exhibitori nostro nomine devotioni vestre referenda. Super quibus hortamur velitis et tanquam persone nostre indubitatam fidem adhibere. Datum Rome sub annulo piscatoris die quinta marcii M. CCCCLXI. pontificatus nostri anno tercio. — Ja. Papiensis.

Despues de cuya lectura, manifestó, de palabra, el referido nuncio, lo que se espresa en el siguiente resumen.

Dient que nostre Sant Pare havia hagut molt gran anuig de la capcio del Senyor Princep pero creu haura hauda molt major alegria de la liberacio per la qual los cathalans tant virtuosament havien insistit e treballat com a fidelissimos vassalls e de molta virtut loant molt los actes de aquells e a la fi dihent que pus la liberacio era obtenguda nostre Sant Pare los pregava e encarregava que fossen axi virtuosos en reconsiliar lo amor paternal en lo fill e obediencia del fill en lo pare. E en aço volguessen ab gran studi entendre e encara en lo repos del Principat oferint que ell en nom del Papa si mester era hi volia treballar e per totes ses forçes conduir bona concordia e repos entre tots.

Por estar ausente el abad de Monserrat, que era á quien

correspondia contestar al nuncio, hízolo el reverendo arzobispo de Tarragona, con las siguientes palabras.

Primo los cathalans nuncha han tengut ni tenen altre en llur cor sino coses que sien servey de la Majestat del Senyor Rey com a fidelisimos vassalls e en tota bona amor del Senyor Rey ab lo Senyor Primogenit. Quant a la intervencio oferta per lo dit nuncio apostolich li regracien molt e si obs sera la acceptara en son cas.

Siguen las cartas que se recibieron y las que se despacharon en este dia.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs e honorable senyors los diputats del General e consell representants lo Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors. Hir per quant plegats a Piera no haguem alguna nova de la Senyora Reyna sino de la sua partida que feu lo digous de Çaragoça com sabeu e era ja algun tant vespre no curam passar daqui avant vuy som intrats en aquesta vila a les nou hores de mati e perque no havem alre sabut sino que la dita Senyora Reyna devia passar a Montso maravellantsnos de la sua tanta triga e congoxant que no hagues mu-

dat de proposit de fer lo cami de Monblanch havem acordat de fer un correu spatxat fins a Balaguer per lo qual havem scrit al diputat local que del que sapia de la dita Senyora Reyna e del cami que deja fer nos faça avis de continent. Lo que nosaltres senyors havem sentit per homens del cami es que lo Senyor Rey per la nova que hague de Navarra parti tirant aquella via lo divendres passat. Hannos dit que la Senyora Reyna devia aturar en Montso II o III jorns. Aquesta turada e la triga del cami nos es a marevella que attesa la cuyta dels afers per la qual cuyta la dita Senyora volgue partir lo dijous dia de Assensio que apres ature en Montso II o III jorns o com se vulla sia que apres de sa partida de Çaragoça no sen havia nova en certs haveu de tot aço volgut certificar les reverencies nobleses e savieses vostres. Per que atteneu si sera expedient haver alguna persona ab lo Senyor Rey qui avisas si per ventura lo dit Senyor en loch de anar en Navarra faria altre cami ço que venim a pensar per la triga de aquesta Senyora. Nosaltres aturarem aci sperant lo correu que havem trames e de tot lo que sentirem vos avisarem quiscun dia. Ab tant molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors tingaus la Sancta Trinitat en guarda sua. Feta en Agolada a XVIIII de maig any LXI. — A tota vostra ordinacio prests los embaxadors del Principat de Cathalunya.

Apres feta la present es aci attes hun secretari del Senyor Primogenit venint via dreta en Çaragoça lo qual nos ha fets certs que lo dit Senyor Rey seria

anat en Navarra. Mes nos ha dit que la Senyora Reyna ve de tot cert e que sera dema en aquesta vila. Part aço nos ha dit que la dita Senyora se te par dit anar via dreta en aqueixa ciutat e intrar dins ella. E que de aço es molt cert per una persona de les principals qui saben la veritat. Sobre aço nosaltres havem deliberat scriureus car nosaltres nos tenim per dit servar les instruccions vostres e suplicar la e dirli tot a que en vostres dites instruccions se conte. Pero si supplicada sa Senyoria ab tota aquella humil subjeccio forma e manera ques pertany ne fer porem la dita Senyora no volra aturar sino anar avant en aquest cas vostres instruccions no se stenen e per aquesta causa es lo nostre present avis. Nosaltres som de parer que vista sa intencio dihent que vol anar e no aturar nos dejam de continent partir de sa Senyoria cuytantnos per esser aqui primers per quant nos apar que en aço vaja lo tot e que intrar la dita Senyora en la ciutat o acostarsi massa seria destruccio de tots los afers. E sabeu senyors sobre aço quant punt nes stat fet e quals inconvenients sen porien seguir que no afretura replicarlos per la qual raho es la intencio nostra seguintse lo dit cas fer com vos dehim ço es partir tornant e anantnosen primers. E axi ho farem si donchs per vosaltres senyors nons es scrit lo contrari. Closa lo dit dia.

Als molt reverend e molt magnifichs mossenyors los diputats del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend magnifichs e molt savis mossenyors. Per vostres grans reverencies me fonch scrit en dies passats que yo ves diligentment les despeses que aquesta ciutat havia fetes en la custodia del castell Damposta ans que per ordinacio vostra hi fonch tramesa una conestablia de les gents que aci eren conduhides per lo General e que les vos trametes e axi mossenyors ho he fet que los honorables procuredors daquesta ciutat me han donades les dites despeses les quals yo he vistes e regonegudes e examinades ab los dits procuradors e receptor de la ciutat e passen realment e ab veritat axi com son posades les quals tramet a vostres reverencies ensemps ab la present certificant aquells com lo receptor de les pecunies daquesta ciutat me ha dit vos scrigues queus placia donar les dites despeses en Manuel Dalmau mercader de aqueixa ciutat per que mossenyors vos suplich les hi façau donar. E mes tramet a vostres reverencies los actes en publica forma rebuts de les seguretats prestades per los oficials de exequutar totes requestes quels seran fetes per part del General axi com per vostres reverencies mes estat scrit los vos trametes. Mossenyors apres que les gents conduhides per lo General que gordaven lo castell Damposta sen son anades per ordinacio vostra jo he fet e faç guardar lo dit castell e tots jorns e a despendre e pagar lo sou que prenen segons per altres letres vos he scrit perque suplich vostres reverencies vullen scriure al receptor de les pecunies del General de aquesta ciutat que paga les dites despeses. Les quals manamen tot lo que pla-

sent los sia. E tinga aquells la Sancta Trinitat continuament en sa proteccio e guarda. Scrita en Tortosa a VIII de maig del any Mil CCCCLXI.—Mossenyors lo qui es prest a tota ordinacio e manament de vostres graus reverencies Pere Jorda diputat local de Tortosa.

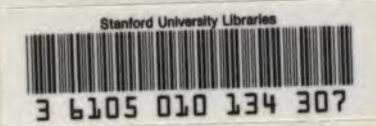
Als molt reverend magnifichs e honorables mossenyors los embaxadors del Principat de Cathalunya.

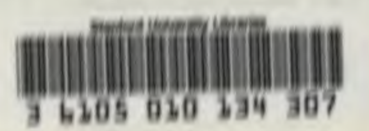
Molt reverend magnifichs e honorables mossenyors. Vostra letra hir scrita en Agualada havem rebuda de la qual e dels avisos alli son tenguts havem hagut gran plaer responentvos al necessari. Nostra deliberada intencio es que seguint lorde de vostres instruccions nous partiau de la Excellencia de la Senyora Reyna ans aquella supliqueu e insteu segons vos es comes com sia vist axi deures fer per la honor del Principat e benefici del negoci on empero ço que no creem la Sua Serenitat volgues en tota manera venir aci avisaunosne per correu volant a fi que puixam deliberar lo que sera fahedor. E continuament nos avisau del succes del negoci e de totes particularitats. E tingaus la Santa Trinitat en sa proteccio. Dada en Barchinona a XV de maig del any Mil CCCCLXI.—A. P. abat de Montserrat. — Nostra intencio es que encara que la dita Senyora volgues aci venir nous partiau de sa Excellencia mas en tal cas feunosne correu volant. — Los diputats del General de Cathalunya e consell et cetera.

Los diputats del General del Principat de Cathalunya residents en Barchinona e consell en virtut de la comissio a nosaltres feta per la cort de Cathalunya ultimament celebrada en la ciutat de Leyda per insistir lo repos e tranquille stat de aquest Principat elegit als reverends nobles magnifichs e savis senyors qui hajen vassalls pagesos de remença salut e honor.

Com sobre la questio dies ha moguda entre vosaltres senyors dels dits pagesos per los mals usos en ques preten per part vostra esser vos tenguts e obligats de una part e los dits pagesos de la part altra hajam molt a cor e voluntat se don repos e concordia havem deliberat enviar a vosaltres lo honorable micer Guerau Guardiola doctor en leys lo qual informat de nostra intencio sobre la dita questio vos dira e explicara algunes coses. Pregam e encarregam vos donchs vullau donar fe e creença al dit micer Guerau Guardiola de tot ço que de part nostra sobre los dits afers vos dira e explicara e metreho en obra e execucio segons de vosaltres confiam axi com si nosaltres personalment vos ho dehiem. Car indubitadament speram Deus mediant los afers vindran a bona e votiva conclusio servey de Deu e del Senyor Rey repos e tranquille stat del Principat e encara a utilitat de totes les parts. E sia molt reverends nobles magnifichs e savis senyors la Sancta Trinitat vostra guarda. Dada en Barchinona a XX de maig any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat.

FIN DEL TOMO DÉCIMOSEXTO DE LA COLECCION, TERCERO DEL LEVANTAMIENTO Y GUERRA DE CATALUÑA EN TIEMPO DE DON JUAN SEGUNDO.

3 6105 010 134 307

